TEODOR MAZILU

TEATRU

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ

j
i

Coperta de Mihai Grosu

;

i

DON JUAN MOARE CA TOȚI CEILALȚI

•

Tragi-comedie într-un act

Personajele

DON JUAN
MĂRIA MAGDALENA
GARDIANUL
MĂRIA ANTOANETA

TABLOUL I

Pentru ambele tablouri, un singur decor. O locuință feerica şi sumbră în acelaşi timp, care se poate transforma uşor într-o închisoare la fel de sumbră şi feerică. Diferența dintre închisoare şi locuință trebuie să fie sugerată mai mult de atmosferă decît de decor — propriu-zis.

Don Juan, Măria Magdalena

DON JUAN: Cum ai reuşit să ajungi pînă aici?...

MĂRIA MAGDALENA: Nu mă întreba. A fost îngrozitor... O sută de mii de bărbați îmi strigau înnebuniți numele, voiau să-mi sfîşie rochia. Mai rău ca la carnavalul din Rio...

DON JUAN: Ei, lasă, lasă, nu-i chiar aşa neplăcut să înnebuneşti o sută de mii de bărbați...

MĂRIA MAGDALENA: Agitația asta isterică îmi făcea plăcere, ca să vezi cum e făcut omul... în loc să mă scîrbească, îmi făcea plăcere. Mereu îmi propun să mă scîrbească şi pînă la urmă mă trezesc că mă topesc de plăcere...

DON JUAN: Ei, cum să nu-ți facă plăcere... Trebuie să recunosc cu o invidie neagră pe care mă chinui s-o preschimb într-o ironie fină că pe mine nu m-au aplaudat niciodată o sută de mii de femei. E o cifră!

MĂRIA MAGDALENA: Nu mai ştiu unde să mă ascund... Chiar dacă m-aş duce în Himalaia, tot ar veni după

mine haitele astea de admiratori nebuni. Nu mă cunosc, dar mă admiră...

DON JUAN: De aia te admiră, fiindcă nu te cunosc. Şi-apoi, cred că exagerezi... în Himalaia n-ar mai veni.

MĂRIA MAGDALENA: M-am săturat. Nu există zi în care să nu primesc o mie de declaraţii de dragoste... Apucă-te, citeşte-le, clasează-le, răspunde-le, strecoară-le un cuvînt de simpatie... A trebuit să-mi angajez o secretară...

DON JUAN: Nu fi prea crudă cu admiratorii. Plătesc impozite, au şi ei dreptul să iubească..*

MĂRIA MAGDALENA: Mi se pare ciudat să stau cu un bărbat între patru pereţi şi să n-ascult o declaraţie de dragoste... Nu mi s-a întîmplat niciodată aşa ceva... Aproape că mi se face frică... Fă-mi o declaraţie de dragoste!

DON JUAN: Şi eu intru în panică cînd văd că numărul victimelor scade... Linişteşte-te, Măria Magdalena! *(Dă drumul la radio.)*

MĂRIA MAGDALENA: închide, te rog, idioţenia asta! După asta urmează poezia pe care mi-a dedicat-o Rilke...

DON JUAN *(închide totuşi):* O laudă nu se analizează sub raport artistic... Eu nu-mi permit luxul de a avea o viaţă interioară. Depresiunile sufleteşti sînt privilegiul celor cu bani la ciorap... Eu m-am resemnat cu ideea de a fi un „monstru sacru": visul secret al tuturor femeilor... îmi place să dictez secretarilor cîteva cuvinte pentru înflăcăratele mele admiratoare, îmi place să ştiu că Mozart a scris pe baza existenţei mele o muzică divină... Moliere, Shaw, Frisch, Byron, toţi s-au simţit datori să se ocupe de mine, sînt un mit care nu poate fi ignorat. Şi apoi îmi place emoţia pe care prezenţa mea ostîrneştepretutindeni... Odată, la Corint, o fetişcană a leşinat numai cînd m-a văzut... E puţin lucru? Mă simt ca un general care comandă o armată de fanatici şi de cretini...

MĂRIA MAGDALENA: Eu sper să mă apuce scîrba...

DON JUAN: N-o să te apuce... Femeile îmi plac din ce în ce mai puţin... îţi vînd un secret: nu-mi plac femeile. Dacă n-am avea fantezie noi bărbaţii, puţini copii s-ar naşte...

MĂRIA MAGDALENA: Aveţi, slavă Domnului! Mă uit la tine şi îmi dau seama cîtă imaginaţie trebuie să aibă o femeie ca să se îndrăgostească de tine. Nici măcar frumos nu eşti...

DON JUAN: Parcă eu înţeleg de ce bărbaţii se îndrăgostesc de tine? Ai o frumuseţe foarte globală, fără nimic particular. Eşti mai mult un prospect decît o fiinţă vie... Şi dacă aş vrea, ţi-aş suci şi ţie capul.

MĂRIA MAGDALENA: N-am să mă amorezez niciodată de tine...

DON JUAN: Nu zi vorbă mare...

MĂRIA MAGDALENA: îl iubesc pe Pitagora. Nu eşti gelos?

DON JUAN: A fi gelos înseamnă a recunoaşte că o femeie se poate simţi bine şi-n braţele altui bărbat. Aşa că, nu sînt de loc gelos... Şi o femeie care s-a culcat cu Pitagora înseamnă că pur şi simplu nu s-a culcat cu mine, deci n-am pierdut nimic. Aş putea fi gelos cu adevărat dacă te-ai fi culcat cu mine fără ca eu să ştiu... Şi parcă tu îl iubeşti pe Pitagora..?! Şi parcă Pitagora te iubeşte pe tine...?!

MĂRIA MAGDALENA:'Din braţele lui Pitagora am venit la tine...

DON JUAN *(dur):* Fără să te chem eu, Măria Magdalena...

MĂRIA MAGDALENA: Ţi se pare nelogică pasiunea mea pentru Pitagora?

DON JUAN: Şi ce dacă nu e logică?... Ce, în amor se caută logica? Numai laşii şi idioţii caută logica în amor... Cum gîndesc logicienii ăştia? M-ai părăsit pe mine care am cucerit Roma pentru un nenorocit de trubadur? De ce ai făcut-o? Femeia dă din umeri, nu ştie de ce a făcut-o, a făcut-o, a făcut-o... Bărbatul, nu, se-nfierbîntă, vrea explicaţii, caută logica, acolo unde, slavă Domnului, nu există... în materie de amor avem dreptul să nu gîndim, gîndim şi aşa prea mult în celelalte domenii... Cînd există prea multă logică, numărul ospiciilor creşte.

MĂRIA MAGDALENA: Tu mărturiseşti sau te lauzi?

DON JUAN: Dacă n-am avea o excelentă părere despre noi, nu ne-am spovedi toată ziua, bună ziua...

MĂRIA MAGDALENA: Eu măcar mă îndoiesc de ceea ce fac. Eu măcar . mă simt nefericită... Eu măcar nu mă simt în largul meu în acest vacarm. Eu sînt torturată de remuşcări... Eu măcar, Don Juan, aştept o mare iubire...

DON JUAN: Deci iubirea pentru Pitagora a şi murit?

MĂRIA MAGDALENA: E admiraţie, nu iubire...

DON JUAN: Aştepţi o mare iubire, hoţomano... Ştii că nu există, de-aia o aştepţi cu atîta credinţă. Oamenii doresc o mare iubire şi cînd săraca de ea vine, nu ştiu cum să mai scape de ea. Oamenii aspiră spre lucruri frumoase, cu speranţa că ele nu există...

MĂRIA MAGDALENA: Lordul Byron spunea că ai plăcerea de a sfida morala convenţională a societăţii...

DON JUAN *(în timp ce pregăteşte cafeaua):* Ca să vezi cum se denaturează realitatea de dragul unei nenorocite de metafore... Eu n-am sfidat niciodată morala, iar împotriva nedreptăţilor sooiale n-am avut niciodată nimic de obiectat. De ce să mă revolt? Iubesc această lume absurdă! Iubesc această lume plină de popi, impostori, impotenţi şi negustori, o lume în care eu strălucesc, aduc un nimb de poezie... Dacă voiam să sfidez societatea, nu mă ţineam de capul femeilor... Să nu-mi spui mie că dacă te culci cu o mie de femei societatea se clatină şi apare alta mai bună. Uite... ce poate să fie în capul unei femei care s-a culcat cu Pitagora...

MĂRIA MAGDALENA: De cîte ori Pitagora vine la mine îmi lasă o sută de drahme şi o temă de meditaţie.

DON JUAN: Frumos din partea lui. Şi-o sută de drahme şi o temă de meditaţie. Şi tu, copilă nevinovată, le iei pe amindouă...

MĂRIA MAGDALENA: Lasă-mă să mă zbucium, Don Juan... Mereu stau şi mă întreb de ce toţi bărbaţii pe care i-am iubit şedeau la mama dracului, în podişul Tibetului, în timp ce toţi cretinii, toţi negustorii, toţi neputincioşii, toţi afurisiţii — zăceau la doi paşi de mine? De ce urîtul e la doi paşi de^ noi? Doar să întinzi mîna...

DON JUAN: Sînt mai multe explicaţii...

MĂRIA MAGDALENA: Viaţa asta de curtezană ar trebui să stîrnească sila oricărei fiinţe delicate... Să-ţi vinzi trupul pentru cîteva drahme...

DON JUAN: Cîteva drahme? Minţi! Am auzit că ai nişte preţuri cam piparate... Tu nu eşti o fiinţă neliniştită, ţi-a băgat în cap asta Pitagora... Te-ai gîndit şi la ipoteza asta?

MĂRIA MAGDALENA *(indignată):* Cum să nu fiu o asemenea fiinţă? Nefericirea mea e cea mai bună dovadă... Eu l-am văzut pe Cristos...

DON JUAN: L-ai văzut pe Cristos? Poate ţi s-a părut...

MĂRIA MAGDALENA: Aşa spune Biblia. Biblia spune negru pe alb că Măria Magdalena 1-a întîlnit pe Cristos şi Cristos a scos şapte draci din mine şi m-a mîntuit de păcat. N-ai citit Noul Testament?

DON JUAN: Noul Testament conţine şi multe exagerări... Cum o să te mîntuiască altul de, păcatele tale?!...

MĂRIA MAGDALENA: După cum văd, dragul meu Don Juan, eşti cam liber cugetător...

DON JUAN: Aşa şi ? şa ... Cînd beau puţin gin simt nevoia să spun lucruri mai îndrăzneţe, dar îmi trece... Pentru această erezie trecătoare am să mă spovedesc mîine dimineaţă cu noaptea-n cap... Dacă greşeşti în faţa Domnului, ţi se măresc impozitele...

MĂRIA MAGDALENA: Spune-mi odată! L-am văzut sau nu l-am văzut pe Cristos?

DON JUAN: Nu ştiu. De unde vrei să ştiu eu dacă l-ai văzut pe Cristos?

MĂRIA MAGDALENA: Biblia spune că l-am văzut. Biblia spune că m-am mîntuit. Şi eu mă simt plină de păcate şi de gînduri urîte... Şi trebuie să fiu bună... fiindcă aşa spune Biblia. Şi trebuie să iubesc oamenii — fiindcă aşa spune Biblia. Şi trebuie să urăsc meseria de curtezană, fiindcă aşa spune Biblia. Şi trebuie să nu mă culc cu Pitagora, fiindcă aşa spune Biblia...

DON JUAN: Şi avantaje nu sînt? Ia gîndeşte-te bine...

MĂRIA MAGDALENA: Mai mult dezavantaje decît avantaje... După ce se bucurau de frumuseţea mea, bărbaţii mă rugau să intervin pe lîngă Cristos să li se ierte păcatele. Şi toate acestea în acelaşi preţ.

DON JUAN: Sigur, e destul de greu. Grea meserie ne-am ales, Măria Magdalena!... Imaginea asta de amant desăvîrşit, de bărbat veşnic îndrăgostit, pe care şi-au făcut-o femeile despre mine, m-a adus la sapă de lemn. Totdeauna trebuie să fii fermecător. Totdeauna trebuie să fii necruţător şi proaspăt. Totdeauna trebuie să ai o vorbă de spirit pe buze. Totdeauna trebuie să fii cu ochii dilataţi de patimă. Cînd să te mai odihneşti, cînd să mai citeşti o carte?

MĂRIA MAGDALENA *(cu ironie):* Da. Aşa e. Cînd să mai citeşti o carte...

DON JUAN: N-ai chef de amor toată ziua-bună ziua. De cîte : • . • ori mă întîlnesc cu o femeie, mă întreb: Dumnezeule-Doamne, de data asta cum s-o scot la capăt? Poate fi amărîta asta de viaţă un şir de demonstraţii reuşite? Şi atîtea trupuri, şi atîtea trupuri... Mereu să trăieşti şi să meditezi printre maldăre de carne care se vrea ' biciuită şi potolită... Telefonul meu „sună mereu de parc-ar fi telefonul pompierilor... Dar eu nu mă revolt. Eu nu mă zbucium. Eu mi-am ales meseria asta... Şi pe tine bărbaţii te-au transformat într-un obiect!

MĂRIA MAGDALENA: Nu e adevărat că bărbaţii m-au,transformat într-un obiect! Eu m-am transformat într-un obiect, ca să mă pot vinde. Nu sîntem transformaţi în obiecte, ne transformăm în obiecte. Nu sîntem siliţi să fim mai răi, devenim mai răi din proprie iniţiativă... Cu toate astea, sînt mereu jignită că bărbaţii nu-mi văd sufletul, mereu le reproşez: „Voi vedeţi în mine animalul". *-

DON JUAN: Nu-i adevărat! Elogiul adus animalităţii noastre ne măguleşte în cel mai înalt grad. Eu mă topesc cînd femeile, trecînd peste inteligenţa mea, îmi laudă trupul. E penibil, dar aşa e...

MĂRIA MAGDALENA: ...Credeam că această jignire adusă de bărbaţi se va transforma cu timpul intr-o durere adîncă. Ştiam că l-am cunoscut pe Cristos şi speram că această durere n-avea cum să mă ocolească. Trăiam cu speranţa că viaţa de curtezană mă va scîrbi odată şi odată,.. Cît o s-o mai duc aşa? Ei, ziceam eu, pînă la urmă o să mi se facă lehamite... Uite că l-am văzut pe Cristos şi lehamite tot nu mi s-a făcut...

DON JUAN: Ei, şi?

MĂRIA MAGDALENA: Cum, ei şi? De ani de zile aştept să fiu strivită de durere, ca de o herghelie de cai sălbatici... Aş vrea să mă cuprindă sila faţă de viaţa pe care o duc... Şi, uite, nu mă cuprinde.;.

DON JUAN: De ce vrei să fii mai sensibilă decît eşti? Vezi foarte bine că nu **Suferi...** Ia banul si taci din gura...

MARIÂ MAGDALENA: Nu fi vulgar, Don Juan! Cum să nu sufăr? Biblia vorbeşte de o suferinţă cumplită care m-a purificat... Implorasem durerea, cerşeam durerea, îmi sileam sufletul să geamă de durere... Sufletul şedea nemişcat ca o cămilă sătulă. Nici nu-i păsa! Atunci am început să mă revolt. Nu sînt eu Măria Magdalena **care** 1-a văzut pe Cristos? Atunci dacă eu sînt Măria Magdalena, de ce n-apare o dată tristeţea despre care vorbeşte Biblia? Cine m-a amăgit cu această durere? Nu cumva am inventat eu această durere? Uneori, după ce petrec nopţi în şir c-un negustor de peşte, apare, ce e drept, o uşoară nemulţumire, o plăpîndă îngîndurare, dar se stinge ca un foc de paie. Şi iarăşi se instalează trainic desfrîul! Şi iarăşi viaţa de curtezană mi se pare frumoasă... Şi iarăşi intru în tot felul de combinaţii. Şi iarăşi strîng bani la ciorap...

DON JUAN: După ce-ţi termini cariera, deschide-ţi o braserie la Saint-Germain-des-Pres sau un mic teatru de avangardă. Aşa se obişnuieşte.

MĂRIA MAGDALENA: Biblia spune că'mi-am regretat viaţa de curtezană, dar eu, drăcia dracului, văd că n-o regret de loc... Aş vrea s-o regret... dar nu se poate... Nu-i de-ajuns să-mi spună Biblia că l-am cunoscut pe Cristos, dacă eu nu-mi amintesc de asta, degeaba... Ne închipuim că l-am cunoscut pe Cristos, că iubim adevărul, şi cînd ne cercetăm mai cu luare-aminte sufletul, nu descoperim nimic din toate astea — descoperim numai plăcerea şi frica de a pierde plăcerea! Iubirea e cea mai teribilă născocire a vanităţii noastre !

DON JUAN: Hai să tăcem, Măria Magdalena! Numai cînd oamenii n-au ce să-şi spună, fac conversaţie. Unde există tăcere, nu mai există dorinţă... Vezi, Măria Magdalena, cînd există egalitate reală între un bărbat şi o femeie, sexualitatea nu apare. Sexualitatea nu se naşte decît o dată cu inegalitatea, vidul şi violenţa. Uneori, cred că iubirea e incompatibilă cu sexualitatea, ar fi grozav de comic să fie aşa, tu ce crezi? Atîtea capodopere ale literaturii universale s-ar duce pe apa sîmbetei. Săraca sexualitate... Ea se poate naşte din milă, din frică, din curaj, din plictiseală, din pedanterie, din calcule administrative, din sfaturi medicale, din tandreţe, din vinovăţie, din politeţe, din remuşcări, din fotografii obscene, din compensaţii, din maniere elegante, din răzbunare, din maniere grosolane, din singurătate, din spirit de frondă, din ură, din schimbările atmosferice, din disciplină, din oboseală, din curiozitate, din orgoliu, din lipsă de orgoliu, din ignoranţă, dar din iubire? Aşa că, dacă ar exista iubire, noi am apărea ca două figuri îngrozitor de ridicole. Să mulţumim singurătăţii şi fricii care ne-a născut... *(Se aude o sonerie.)* Nu înţeleg cine ar putea să fie. Toate victimele mele ştiu că sînt plecat la Roma. O fi vreo şmecheră de la „Paris Match". *(Se duce, deschide, se întoarce cu o scrisoare — citeşte.)*

MĂRIA MAGDALENA': Ce s-a întîmplat?

DON JUAN *(tace).*

' MĂRIA MAGDALENA: Ce s-a întîmplat?

DON JUAN: Nimic grav. Exact ce-mi lipsea.

MĂRIA MAGDALENA: Şi ce-ţi lipsea?

DON JUAN: Un duel. Mereu mi se reproşa în autobiografie că n-am un duel. Mereu mi se spunea: ar trebui să mori într-un duel... Aşa voiau femeile, aşa voiau scriitorii... Facă-se voia lor!

MĂRIA MAGDALENA: Eşti un bărbat inteligent... Sper că n-ai sentimentul onoarei...

DON JUAN: Nu. Dar mitul pe care-1 reprezint are acest prost obicei.

MĂRIA MAGDALENA: Şi ce-ai de gînd să faci?

DON JUAN: Să mor în duel... Riscurile meseriei...

MĂRIA MAGDALENA: Viaţa asta de legendă în veci nemuritoare a devenit insuportabilă... Parcă ai sta într-o închisoare. Nu poţi să faci nimic din ce-ţi trece prin cap...

DON JUAN: Asta am vrut, asta am căpătat. Nici nu mă gîndesc să ratez această splendidă ocazie sinistră. Admiratoarele mele de peste veacuri ar fi dezamăgite. Doar n-ai fi vrut să mor de gută?

MĂRIA MAGDALENA: Nu ţi-e frică?

DON JUAN: Cum să nu-mi fie frică? N-am ţinut niciodată în mînă o sabie sau o puşcă... Trebuie să demonstrez că un Don Juan nu cunoaşte frica. Aşa e piesa...

MĂRIA MAGDALENA: Dacă n-ai încotro, renunţă la mit şi salvează-ţi pielea...

DON JUAN: Ca să fiu sincer, mi se pare mai comod să mor decît să mă revolt împotriva legendei. Am nevoie de un martor...

MĂRIA MAGDALENA: Azi e duminică. Nu găseşti pe nimeni...

DON JUAN: Trebuie să găsesc... Ei, pe unde mai scoţi cămaşa, mit grandios? Toată prostia asta vine de la faptul că oamenii şi-au băgat în cap că Don Juan nu cunoaşte frica de moarte. Mai ales femeile au această prejudecată stupidă... Ei, dragele mele iubite, aflaţi că mi-e o frică grozavă...

MĂRIA MAGDALENA: Hai să fugim în Egipt... Am o căsuţă pe malul Nilului...

DON JUAN: Crezi că Pitagora ar accepta să-mi fie martor?

MĂRIA MAGDALENA: Lasă-1 în pace pe Pitagora. Vino cu mine în Egipt! Am o căsuţă pe malul Nilului... Patru camere, baie, bucătărie...

DON JUAN: Răspunde-mi la ce te-am întrebat. Crezi că Pitagora ar accepta să-mi fie martor?

MĂRIA MAGDALENA: Nu ştiu. Nu cred. Pitagora nu se amestecă în prostii de felul acesta... Hai, Don Juan, să fim doi oameni. Dă-le încolo de mituri cu măreţia lor cu tot...

DON JUAN: Doi oameni? E prea greu. E aşa comod să fii un mit măreţ! Spune tu, nu-i frumoasă legenda lui Don Juan? Cine-i nebunul care ar renunţa la o legendă atît de frumoasă?

MĂRIA MAGDALENA: Nu mi separe chiar atît de frumoasă...

BON JUAN: Mie mi se pare foarte frumoasă... De-abia aştept să mă contopesc deplin cu nemuritoarea mea legendă... Ar fi inteligent să-ţi iei la revedere, să-mi zîmbeşti şi să pleci...

MĂRIA MAGDALENA: Nu plec. Vreau să te iubesc... Trebuie să te iubesc...

DON JUAN: Nu te chinui atîta... N-am nici un chef să mă retrag într-o căsuţă pe malul Nilului...

MĂRIA MAGDALENA: Nu vezi cît mă chinui?... îmi strîng toate puterile. Mutra ta mă scoate din sărite şi totuşi te iub3sc... Trebuie să iubesc. Biblia spune că voi cunoaşte iubirea!

DON JUAN: Pleacă o dată! Trebuie să-mi fac rost de un martor...

MĂRIA MAGDALENA: Unde să mă duc?

DON JUAN: Ai unde să te duci... Ai să te duci în Biblie. Acolo nici dracu n-o să te ajungă...

MĂRIA MAGDALENA: Am să mor în Biblie. O să trăiască mitul şi eu am să mor. Du-te şi apără-ţi mitul, Don Juan! Miturile vor trăi, vor supravieţui, şi noi, în urma lor, vom muri încetul cu încetul. Sînt fericită! Doamne, Dumnezeule! O durere nemărginită mi-a cuprins sufletul. Să fie oare durerea mult visată? Vino, durere mult-aşteptată! Nu te sfii, doboară tot ce-ţi stă în cale. A venit durerea, Don Juan... Vino, tristeţe, speranţa mea. Vino, vino, n-auzi?! Vino, durere, singura mea iubire! Nici tu nu vrei să vii, şi tu, tristeţea mea, mă trădezi?... Şi cît m-am amăgit cu această tristeţe! Cîte speranţe nu mi-am legat de această tristeţe... M-aş sprijini pe această tristeţe, aş face din ea un templu. Nu vrea să vină! O chem şi nu vrea să vină. Biblia a minţit, viaţa de curtezană nu mă îngrozeşte! Atunci să vină măcar resemnarea! Nici resemnarea nu vrea să-şi arate colţii. Atunci să vină negustorii de peşte... Ei, negustorii de peşte or să vină... Veniţi cu mine, negustori de peşte, în toate tavernele Babiionului, să cîntăm, să dansăm şi să zăcem acolo pînă cînd tristeţea ne va goni... Dar dacă nu va veni niciodată? Nu va veni niciodată!...

DON JUAN: Adio, Măria Magdalena!

TABLOUL 2

Acelaşi decor — cu schimbările de rigoare menite să transforme o locuinţă feerică într-o închisoare feerică.

Don Juan, Gardianul

GARDIANUL: Ai vrut să-1 omori?

DON JUAN: Da' de unde! Eu, asasin? Mi-e silă de dueluri, onoare, scene de explicaţie şi toate exagerările astea spaniole.

GARDIANUL: I-ai luat nevasta?

DON JUAN: De la un gardian în exerciţiul funcţiunii mă aşteptam la mai multă subtilitate. Nu i-am luat-o, ea s-a aşezat în braţele mele cu dragostea conjugală cu tot... Soţul s-a simţit jignit şi m-a provocat la duel. Dacă era după mine, îi ceream omului scuze. Uite, domnule, aşa şi-aşa...

GARDIANUL: Un Don Juan să ceară scuze?

DON JUAN: De ce nu?... Mai ales că după ce 1-a înşelat, femeia s-a îndrăgostit de soţ, ca să se răzbune pe mine... Eu, de felul meu, sînt un tip rezonabil şi politicos. Ce te uiţi la mine ca viţelul la poarta nouă? Nu ţi-e prea clar ce este o legendă; legenda e pentru mine ceea ce-i pentru tine şeful tău ierarhic, ai înţeles? Totdeauna oamenii îşi închipuie despre mituri tot felul de grozăvii. Crezi că istoria o să admită că Don Juan avea un frumos şi indiscutabil început de

burtă? înțeleg nevoia oamenilor de a idealiza, dar să plătesc cu viața dorința asta a lor, e prea mult!

GARDIANUL: Instrucțiunile sînt foarte precise. Trebuie să muriți foarte elegant.

DON JUAN: Ştiu, băiete, trebuie... să mă sting ca un apus de soare în munți... Dacă nu mă sting frumos, ca un apus de soare în munți, dau de dracu!

GARDIANUL: Dacă trebuie să mori frumos, n-ai ce face; ordinul^se execută, nu se discută.

DON JUAN: întocmai... Fiindcă te văd atît de cumsecade, te rog să-mi dai concursul să aranjăm o moarte mai acătării. Dacă nu mă comport exact cum scrie la carte, iese scandal şi numai de scandaluri n-am nevoie. Cît de mult contează fastul în viața nătărăilor! Femeile le cuceream tocmai prin gustul meu pentru fast, spectaculos şi ceremonial... Ce faci, băiete? îți iei notițe? Nu foloseşte la nimic. Ai observat că senzualitatea dulce şi păgînă răspîndeşte o slujbă bine făcută de un popă cu cap? Amorul e un ritual mai complicat decît încoronarea unui rege. Decorul contează enorm în psihologia femeilor. Ai observat ce uşor cedează femeile la mare şi cît de credincioase, aproape habotnice, sînt în pajişti şi poiene? Se vede după mutra ta că Ji-ai observat...^

GARDIANUL: Da! îmi iau notițe. îmi place s-aud cuvinte mărețe. Am acasă la mine, în Madagascar, unde locuiesc cu mama şi sora mea mai mare, o colecție de cuvinte mărețe. Cînd le recitesc, în timpul permisiunilor, am sentimentul că devin şi eu măreț. Cu precădere mă dau în vînt după cuvintele care sfidează destinul. „Zarurile au fost aruncate"... „După mine, potopul!" Spune şi tu ceva asemănător...

DON JUAN: Nu ştiu. Nu cunosc. N-am chef!

GARDIANUL: Dacă nu ştii să spui cuvinte mărețe, cum de-ai ajuns legendă? Toate femeile au fotografia ta pe noptieră...

DON JUAN: A, poza aia cu mustață... o ştiu, nu e cea mai reuşită. Crezi că eu am vrut să fiu o legendă? Dar ce, crezi că în legendă ajunge cine merită?... Iarăşi îmi ies din pepeni! Dacă mă gîndesc bine, eu n-am ținut să fiu legendă...

GARDIANUL: E bine să ştii că undeva există un simbol al desăvîrşirii masculine. Asta te consolează şi te îmbărbătează.

DON JUAN: La ce-ți ajută asta? Să trăieşti prin procură? Miturile sînt rodul fricii voastre de viață, nătărăilor, şi al laşității care se numeşte fantezie. Voi ați făcut din nişte bieți oameni, mituri, găgăuților! Aveți nevoie de mituri, fără mituri vă simțiți săraci, vă plictisiți fără mituri, vă acriți fără mituri, lînceziți fără mituri, derbedeilor! Şi atunci, din această cruzime şi ignoranță, luați cîte un biet nevinovat şi-1 puneți în carcera legendei şi nu-i mai dați drumul. De ce m-ați făcut mit? De ce nu m-ați lăsat în pace?

GARDIANUL: Eu am trăit prin intermediul tău! Eu am iubit prin intermediul tău pe regina din Saba şi Brigitte Bardot. Trăiai şi tu, trăiam şi eu...

DON JUAN: Mare plăcere să trăieşti c-o femeie prin procură... Dacă nu devenem mit trăiam o sută de ani, am o constituție robustă, iarăşi îmi ies din fire... Tocmai pe capul meu a căzut beleaua. Aveau nevoie de un ideal şi m-au găsit tocmai pe mine. Nu putea să cadă nenorocirea asta pe capul altuia?! Slavă Domnului, erau alți bărbați mai frumoşi şi mai virili decît mine, cu toate astea pe mine m-au găsit reprezentativ.

GARDIANUL: Cine te-a găsit reprezentativ?

DON JUAN: Cum cine? Femeile! Ce sînt eu de vină că soții legitimi nu ştiu să-şi sărute nevestele legitime? Au sentimente durabile, dar habar n-au să mîngîie o femeie — cred că iubirea lor curată le dă dreptul să fie greoi şi mitocani. De ce nu învață o dată cu matematicile şi amorul fizic? Lecții practice... Aşa era în vechime, pe timpul lui Solomon. De ce nu se pun cu burta pe carte? Eu cum am învățat? Nici eu nu m-am născut învățat. învață botanica, învață dreptul, învață matematicile superioare, numai să facă amor nu învață!

GARDIANUL: Totuşi, pînă la urmă oboseşti să trăieşti prin mijlocirea altuia. Asta e drama pe care o trăiesc în momentul de față... Pe tine te-a iubit şi regina din Saba şi Gina Lolobrigida... Nu există dreptate! Pe

mine nu m-a iubit nici o femeie... Nici măcar urîta orașului...

DON JUAN: Greșeală capitală! Femeile urîte nu sînt generoase. Trebuie să încerci la frumoasa orașului. S-ar fi culcat în mod sigur cu tine. Femeile frumoase sînt atît de mîhdre de frumusețea lor, încît se lipsesc foarte ușor de frumusețea bărbaților. Propria lor frumusețe le ajunge. Iartă-mă că-ți dau sfaturi de strictă specialitate. Deformație profesională!

GARDIANUL: Pe mine nu m-a iubit nici o femeie. Totuși, astea sînt faptele.

DON JUAN: Nu te mai văita atîta! N-ai pierdut mare lucru!

GARDIANUL: Sătulul nu crede celui flămînd.

DON JUAN: Și ce dacă m-a iubit regina din Saba? Mare pricopseală... Am să mor cu amintiri cu tot! Am să mor în brațele reginei din Saba, ei și?!

GARDIANUL: Cum, ei și? Aș vrea să mor și eu în brațele reginei din Saba. Spune sincer, cum era la pat?

DON JUAN: Ticăloasa umilință a omului în fața vulgarității... Cum era la pat? Mori de curiozitate. De ce-mi pui întrebări obscene? Uneori mai bine, alteori mai prost... Dragă prietene, te rog eu, nu-mi amărî ultimele zile, nu mă invidia.

GARDIANUL: Te invidiez de moarte... Cînd ședeam la postul meu, în gheretă, și-mi imaginam că în timp ce eu îmi făceam datoria alții făceau amor, se așteptau, se iubeau, se devorau, înnebuneam, uram toată lumea...

DON JUAN: Ești un copil! Femeile sînt mai simple, mult mai simple. Nu merită atîta zbucium... Și nu se pricep la amor... Am întîlnit o femeie de 30 de ani care nu știa ce a aia Anpariatakna — e posibil? Asta să zicem că n-ar fi așa de grav, n-au avut posibilitatea să cunoască templele sacre ale Indiei, drumul cu avionul costă o avere — dar au păcate și mai adînci, inexplicabile. N-au miracolul existenței și, mai ales, n-au conștiința propriului lor miracol, asta mă scotea din sărite. Totdeauna cînd e vorba de amor, mai au și altceva de făcut, să dea telefon la o colegă, să-și aranjeze rochița pe scăunel să nu se șifoneze. Degeaba îmi spărgeam pieptul... Cînd faci un lucru, gîndește-te la el, nu te risipi în toate direcțiile... și eu care nu le iubeam trebuia să le dau lor, care mă iubeau, pînă și propriul lor miracol, eu trebuia să le clădesc pînă și propria lor emoție, asta e prea de tot, spune și tu? \ Și la capătul acestor chinuri descoperi că, în clipa în care o femeie cedează unui anume bărbat, cedează de fapt tuturor bărbaților... Dorința femeilor e îngrozitor de globală... Uram sexualitatea și voiam s-o stăpînesc, să n-aibă nici un secret pentru mine. Uram sexualitatea cu toată tăria cu care uram moartea. Mi se părea că mă umilește. Și-am vrut să stăpînesc acest abis. Ce orgoliu nebun!... Și la ce mi-a folosit desăvîrșirea mea diavolească, toată arta zeului Kama, toată știința amorului persan, toate rafinamentele Egiptului, toată erotica mistică a Indiei? ! Poți să-mi spui? Mă simt singur cu această desăvîrșire cum se simte o văduvă care crește șapte pisici,..' Și eu am descoperit un lucru îngrozitor. *(Strigăt.)* Nu era nevoie de toată această desăvîrșire! Nu era nevoie de mine!... Nu se ajungea niciodată pînă la mine... Eu eram întotdeauna de prisos... Să nu-ți vină să rîzi? A trebuit să vină moartea ca să înțeleg asta?! De , altfel, fiindcă sîntem între noi, pot să-ți spun că toată vraja iubirii eu mi-o făceam cu mîna mea pînă la cel mai mic amănunt, eu cream pînă și mutrele femeilor, eu le dictam cum să-și miște trupul, de parcă erau exerciții de gimnastică — nu amor. Ador baletul, perfecțiunea și suplețea trupului, fiecare mișcare stîngace mă făcea să sufăr... De fapt, nu obțineam nimic, cum îmi așterneam, așa dormeam. Ce să mai lungim vorba, am fost un valet, un salahor, un muncitor cu ziua!

GARDIANUL: Povestește tot, așa cum a fost... Toate acestea se trec frumos într-un proces verbal...

DON JUAN: Eu sînt o fire estetizantă, n-o să-ți folosească experiența mea! Totdeauna le-am cerut femeilor o vastă cultură generală. N-o spun asta ca să mă apăr. Dacă o femeie îl confunda pe Platon cu Aristotel, s-a dus... n-avea ce căuta în patul meu, mă orbea furia... întîi le ridicam nivelul filozofic și de-abia după aceea le rugam să se dezbrace... Patul meu trebuia să ră-

• 1

mînă un templu sacru, un lăcaş de cultură, străin de ignoranţă şi vulgaritate. Femeile lipsite de inteligenţă n-au viaţă şi eu aveam senzaţia ciudată că trebuie să sprijin cu forţa mea nişte manechine gata-gata să cadă. Eu trebuia să am şi viaţa lor... Eu le dădeam şi surîsul lor... Am crescut sub obsesia desăvîrşirii, mai bine-zis am fost silit să fiu perfect, am fost împins cu forţa în ghearele perfecţiunii şi am crezut că dintr-o îmbrăţişare se poate face'o pagină de antologie. Am învins; aşa se spune, aşa crezi şi tu, dar nu ştiu ce am cîştigat... Artă pentru artă... cu alte cuvinte... în fond, dacă tot facem amor — de ce să nu-1 facem perfect? Pentru mine sexualitatea e o posibilitate de a gîndi, de a gîndi direct în trupul meu, nu pe o coală de hîrtie, cum fac bieţii scriitori. Am studiat toate tainele zeului Kamă... Le-am studiat cu durere şi înverşunare. Voiam să ştiu totul, dar nu din curiozitate vulgară, ci din dorinţa nebunească de a stăpîni această taină. De la mine se aştepta minunea, de la mine se aştepta ceva cu totul deosebit. Eu n-aveam voie să greşesc, eu n-aveam voie să mîngîi prost, deşi, omeneşte vorbind, în marea rece a acestei geometrii perfecte, duceam nostalgia unei greşeli, a unei stîngăcii... ei bine, mediocritatea îmi era interzisă. ..

GARDIANUL: Ai reuşit să stăpîneşti taina aia grozavă?

DON JUAN: Nu. Ea'm-a stăpînit pe mine... Habar n-am de nimic...

GARDIANUL: Te-au înşelat şi pe tire femeile?

DON JUAN: Desigur... Prima calitate a unui Don Juan e să ştie să închidă ochii.

GARDIANUL: Nu reuşeşti să mă emoţionezi. Eu şedeam aici, în ghereta mea şi tu te lăfăiai în braţele cucoanelor. Aş fi vrut să am şi eu o femeie care să-mi admire disciplina, chipul şi epoleţii.

DON JUAN: Nu cred că din cauza disciplinei îşi pierd femeile capul. Deşi, ca să fiu drept, am cunoscut o femeie pe care spiritul de ordine o adusese într-o stare de nebunie erotică greu de descris, totuşi sînt cazuri foarte rare.

GARDIANUL: Povesteşte! Povesteşte tot ce ştii!

D3N JUAN: Ajunge cu atîtea discuţii despre femei! De ce se discută atîta pe tema asta în reviste, în filme, în cărţi de filozofie, n-am priceput niciodată. Ce dracu, nu mai sînt şi alte subiecte de conversaţie?! Mai bine discutăm politică. Ce crezi? Cine cîştigă alegerile din Canada?

GARDIANUL: Nu mă interesează politica. Vreau să cunosc enigma femeii înainte de a ajunge la pensie... Ajută-mă, Don Juan! Ajută-mă să sucesc şi eu capul femeilor, tu tot ai să mori, deşi Dumnezeu mi-e martor că nu-ţi doresc moartea. Noi, gardienii, nu dorim moartea nimănui, asta e treaba justiţiei. Spune şi tu, nu-i păcat să se ducă în mormînt o experienţă atît de bogată? Sînt încă tînăr. Sînt susceptibil de' avansare. Am o garsonieră cu intrare separată...

DON JUAN: E bine că ai o garsonieră cu intrare separată, dar îţi trebuie şi farmec personal.

GARDIANUL: Asta aşa e. Asta ori îl ai, ori nu-1 ai... Te uiţi la cîte un civil şi-ţi vine să-ţi muşti pumnii de ciudă! N-are galoane, dar are farmec personal! Oare de ce n-am şi eu farmec personal? De ce nu se tulbură femeile cînd mă văd? De ce nu mă doresc ca nebunele? De ce nu-mi pronunţă numele în somn?

DON JUAN: Nu ştiu... Se poate fabrica puţin farmec personal şi pe cale artificială. Toţi oamenii îşi fabrică farmecul personal, aş putea să te ajut. Aşa... de-o oarecare umbră de melancolie cred că ţi-aş putea face rost... Chiar şi de-o expresie demonică ţi-aş putea face rost.

GARDIANUL: Şi eu cred că mi-ar trebui o umbră de melancolie... dar în meseria noastră păcătoasă numai de melancolie n-ai timp...

DON JUAN: Nu se poate, băiete! Trebuie să-ţi faci rost de puţină melancolie, din piatră seacă trebuie să-ţi faci rost! Te înţeleg, ai o meserie cam ingrată, dacă erai toreador sau măcar dansator pe sîrmă, era, evident, mai uşor...

GARDIANUL: Vreau să-mi eliberez subconştientul. Nu vreau să am subconştientul încărcat! Aş vrea să refuz şi eu o femeie. N-am refuzat niciodată^ o femeie..'. Şi timpul zboară, tinereţea se duce... Asta e visul meu!

Să-i spun cu un aer plictisit: du-te! N-am nevoie de tine! S-o gonesc de la uşa mea pe Gina Lolobrigida! Ar fi grozav! Crezi că e posibil?

DON JUAN: înainte de a refuza o femeie trebuie s-o cucereşti. Dacă n-o cucereşti, n-ai ce refuza... Ei da, frumoase planuri mai ai, băiete! Eşti mai bătrîn cu aproape zece ani şi totuşi simt nevoia să-ţi spun „băiete". E îngrozitor să vezi cît de mult invidiază omul întunericul altuia. Curtezanele sînt mai invidiate decît sfintele! Curios, orice femeie crede că e mai uşor să fii sfîntă decît curtezană, ele chiar cred că se nasc sfinte.... Viaţa de curtezană, ăsta e visul secret al tuturor femeilor. Omul confundă viciul cu sinceritatea. Mare greşeală! Ai văzut vreo femeie care să regrete că s-a culcat cu prea mulţi bărbaţi? Eu, unul, n-am văzut... Dar femei care să-şi regrete amarnic virtutea, să-şi urască virtutea, să-şi dispreţuiască virtutea, asta da,' am văzut cu duiumul. Omul are convingerea că dacă nu păcătuieşte, nu şi-a trăit viaţa...

GARDIANUL: Asta-i morală! Eu nu vreau lecţii de morală, eu vreau reţete practice cu efect imediat. Eu vreau metode concrete. Eu însumi sînt foarte concret. Femeile la rîndul lor sînt de asemeni foarte concrete.

DON JUAN: Ai avut o intuiţie de geniu, băiete! Femeile sînt într-adevăr foarte concrete.

GARDIANUL: ...Atunci de ce mă tulbură atît de tare prezenţa sexului opus, ca să folosesc limbajul civililor? Cum se explică acest mister? Am ajuns să fiu inhibat, şi la propriu şi la figurat... Cînd văd o femeie, mă topesc de fericire, mă pierd cu firea, nu pot să leg o vorbă, n-am conversaţie. Mă îndrăgostesc imediat. O femeie chiar mi-a reproşat că n-am conversaţie. Din pricina acestei stări de extaz aproape mistic, nu mai sînt capabil de nimic, mă inhib.

DON JUAN,: Să nu te chinuie succesul la femei. Nu există, dragul meu, *nimic mai ridicol pe lumea asta ca bărbatul care se laudă cu succese la femei.* Am cucerit o fiinţă stranie într-o singură clipă, ca pe urmă să aflu că succesul meu se datora unei indicaţii medicale... Eu eram de mult prevăzut, existam acolo, pe reţetă, lîngă vitamina B complex... Eşti prea romantic, dragul meu gardian! Fără mediocritate nu se poate cuceri o femeie. Fără mediocritate nici măcar copii nu se pot face... Numai ceeea ce e artificial leagă oamenii, asta o ştiu pînă şi scriitorii. Femeile au despre amor o imagine stabilită de literatură, de filme, de posturile de televiziune, de reviste, de aspiraţiile lor şi aşteaptă ca viaţa să le confirme această imagine falsă. Femeile caută această imagine falsă şi bărbatul inteligent renunţă de bună voie la felul lui de a fi şi se conformează acestei imagini trase de păr. Atunci cele două imagini false se întîlnesc şi se pupă. Pasiunea erotică se naşte din eroare, dar e necesar ca eroarea să se producă simultan, altfel n-am făcut nimic. Pricepi?

GARDIANUL: E prea abstract... Eu vreau ceva mai concret. Foarte concret. Cum trebuie să te porţi cu femeile, ce metode să foloseşti? Vreau să cunosc psihologia femeilor.

DON JUAN: Nu-mi pune întrebări idioate! Nu-i nevoie să cunoşti psihologia femeilor. Nu există aşa ceva! E suficient să fii bine informat!

GARDIANUL: Cum adică, bine informat? Mai concret şi mai la obiect! Abstracţiile sînt o veche metodă prin care un inculpat vrea să fugă de întrebările poliţiei.

DON JUAN: Informaţiile necesare. Situaţia „la zi". Dacă soţul e plecat de acasă, dacă s-a certat ultima oară cu amantul, dacă amantul e din Damasc sau din altă ţară, dacă trece printr-o criză sufletească, dacă n-are succes pe linie profesională... Dacă eşti bine informat, ce-ţi mai trebuie psihologie?

GARDIANUL: Acum judeci după gustul meu! Şi eu cred că informaţia e sfîntă, nu de ieri, de azi! Nu-i suficient să culegi informaţii, trebuie să ştii să te foloseşti de ele... *(pauză stranie)* cu toată sinceritatea.

DON JUAN: Dacă vrei tu, cu toată sinceritatea.

GARDIANUL: încep să înţeleg. încep să cunosc „enigma femeii". Te pomeneşti că ajung şi eu mitul lui Don Juan! Să-i spun Ginei Lolobrigida că mă scoate din sărite cu veşnicele ei declaraţii amoroase... Ar fi minunat!

DON JUAN: Te dezavantajează oarecum fizicul... şi meseria. Era mai bine dacă erai toreador, sau măcar frizer, sau chiar tenor. N-am înţeles niciodată cum se poate amoreza o femeie de un bărbat „care are voce". Mi se pare foarte caraghios ca un bărbat să cînte aşa, ca nebunul, toată viaţa, dar oricum... Ce crezi, am vreo şansă să fiu graţiat?

GARDIANUL *(cu altă voce):* Nu cred. Nu te-aş sfătui. Datoria mea e să veghez ca oamenii să-şi respecte mitul pe care-1 reprezintă. Ai devenit un mit, fă-ţi datoria!

DON JUAN: Aş vrea să fac cerere de graţiere...

GARDIANUL: Nu te pot împiedica să faci cerere de graţiere, avem şi noi legi pe care le respectăm. Totuşi m-ar durea dacă ai face cerere de graţiere...

DON JUAN: Te-ar durea?

GARDIANUL: Enorm... Ar însemna să-mi stric imaginea ideală pe care mi-o făcusem despre tine. încă un mit care se duce de rîpă? Ce ne mai rămîne? Eu, dacă n-am mituri, mă apuc de băutură...

DON JUAN: Nu s-ar putea găsi totuşi o soluţie? O soluţie de compromis...

GARDIANUL: Ar fi o soluţie, dar mi-ar face mare plăcere dacă n-ai abuza de ea... Există în oraşul nostru o lege veche, uitată de aproape toţi judecătorii şi neuitată de nici un locuitor, o lege veche de aproape două mii de ani, care nu şi-a pierdut puterea" de lege. Legile oricum trăiesc mai mult decît oamenii. Sînt cetăţi aproape pustii, unde oamenii au murit de mult, cu toate astea legile sînt respectate cu sfinţenie... Acum, care e legea şi cum sună această lege... Dacă o femeie, sau o fecioară — n-are importanţă — se îndrăgosteşte de un condamnat la moarte şi-1 ia de bărbat, cu acte-n regulă, condamnatul se însoară, face nuntă şi scapă de pedeapsa capitală. I se retrag însă drepturile politice.

DON JUAN: Asta nu mă deranjează prea mult. Cu alte cuvinte pedeapsa capitală se preschimbă în închisoare pe viaţă... Dar iubirea nu-i de-ajuns? Sentimentul în stare pură? Căsătoria e obligatorie?

GARDIANUL: Legea e foarte drastică şi totodată foarte clară în această privinţă. De altfel, nici nu e prea greu ca o lege dură să fie şi clară în acelaşi timp. Condamnatul scapă de pedeapsa cu moartea şi se căsătoreşte imediat. De asemeni, e obligatoriu ca mirii să fie cununaţi de călău. Călăul nostru e un băiat de zahăr, ar prefera să fie naş decît să te ghilotineze...

DON JUAN: Din lac în puţ... Scapi de o închisoare şi dai de alta... Scapi de dracu şi dai de taică-său... De fapt, eu sînt de acord, că doar nu-s nebun să nu fiu de acord. Propunerea e rezonabilă. în comparaţie cu moartea, chiar şi căsătoria prezintă unele avantaje indiscutabile. Dar eu sînt mitul lui Don Juan, nu înţelegi, omule? Eu sînt obligat să-mi păstrez imaginea pe care şi-au făcut-o femeile despre mine! Nu se duce de rîpă mitul cu măreţia lui cu tot?

GARDIANUL: Sigur că frumos ar fi să te laşi decapitat... Ţi-aş purta o amintire plină de evlavie! Noi, gardienii, iubim miturile. îţi dai seama că n-aş putea ucide un mit cu uşurinţa cu care ucid un om. Mitul e ceva sfînt!

DON JUAN: Şi omul?

GARDIANUL: Omul e om...

DON JUAN: Ţi se pare puţin?

GARDIANUL: Total insuficient...

DON JUAN: Totuşi, înţeleptul şi afemeiatul Solomon pe care l-am cunoscut personal spunea că un ţăran viu valorează mai mult decît un împărat mort...'.

GARDIANUL: Soluţia asta nu prea e practică, de-aia ţi-am propus-o. Această delicateţe nu-mi aparţine, nu-i o trăsătură de caracter, e un paragraf din regulamentul de ordine interioară. Şi apoi, femeile nu prea se dau în vînt după condamnaţii la moarte, preferă, cum e şi firesc, cîntăreţii de muzică uşoară...

DON JUAN: Cred!

GARDIANUL: Şi apoi, trebuie ca femeia să te iubească cu adevărat, curat, pasiunile mincinoase se pedepsesc mai aspru decît contrabanda cu opium şi negoţul de sclavi...

DON JUAN: Şi-apoi cum să găseşti o iubire curată într-un oraş care se află în plin avînt economic? Şi de unde ştiţi voi^ că pasiunea femeii e autentică? Femeile se pricep să mimeze pasiunea... Şi toate pasiunile sînt

într-un fel sau altul false... Ascultă-mă pe mine, că-s vulpe bătrînă... Pasiunile a căror falsitate nu se dovedeşte niciodată se numesc iubiri.

GARDIANUL: O controlăm pasiunea, de ce să n-o controlăm? Avem aparate moderne primite cadou de la cetățenii secolului XX. Noi le furnizăm legende, ruine şi tot felul de vestigii ale trecutului, şi ei ne furnizează în schimb aparatură tehnică. Aparatul măsoară cu precizie intensitatea, durata şi puritatea iubirii de care inculpata declară că e cuprinsă.

DON JUAN: De ce inculpata?

GARDIANUL: Avem şi noi expresiile noastre* Pînă la proba contrarie, nu?

DON JUAN: Şi tu pînă la proba contrarie?

GARDIANUL: Ba bine că nu... şi eu pînă la proba contrarie.

DON JUAN: Şi sentimentul trebuie să fie reciproc? Adică trebuie s-o iubesc şi eu pe femeia care mă iubeşte?

GARDIANUL: Evident.

DON JUAN: Atunci n-am făcut nimic. N-am iubit niciodată pe nimeni!

GARDIANUL: Ai să iubeşti. Frica de moarte naşte iubire.... Iată, a şi venit o femeie... Iubeşte-o, Don Juan! Iubsşte-o, 'dacă vrei să scapi de moarte! *(Pleacă.)*

Don Juan, Măria Antoaneta

MĂRIA ANTOANETA: Don Juan! Arăți splendid, iubitul meu! Niciodată nu te-am văzut în forma asta. Apropierea morții îți dă un farmec straniu... Cum te simți?

DON JUAN: Bine. Ca orice om care moare peste cîteva zile, bine... Trebuie să-mi compun o mutră cît mai corespunzătoare situației. Spune-mi, te rog, se vede pe chipul meu un amestec de grandoare şi dispreț? Instrucțiunile sînt clare. Grandoare şi dispreț...

MĂRIA ANTOANETA: Lasă-mă să te privesc! Lasă-mă să mă bucur de strălucirea ochilor tăi... Ai văzut „Paris Match"-ul cu fotografia ta pe copertă?

DON JUAN: La închisoare „Paris Match"-ul soseşte cu o relativă întîrziere...

MĂRIA ANTOANETA *(îi arată revista):* Cred. Te-au fotografiat în timpul duelului... Ce expresie plină de duritate ai, pur şi simplu fermecătoare. Duelul, în general, a făcut o impresie excelentă. Toată lumea 1-a comentat favorabil. De ce mă țin eu de fleacuri cînd în fond sînt zbuciumată? Don Juan, pe mine cui mă lasi?

DON JUAN: Nu vii de la arhitect?

MĂRIA ANTOANETA: Da. De la arhitect vin... E un fel de a spune...

DON JUAN: Pentru vremuri de bejenie sînt buni si arhitecții...

MĂRIA ANTOANETA: Şi ironia ta ucigătoare, ca un pumnal de Damasc. Văd în trupul meu o durere, presimțirea unei mari singurătăți...

DONJUAN: Eu n-o văd. Dar arhitectul ce face? Nu-ți asigură o viață sexuală normală?

MĂRIA ANTOANETA: Sărutările arhitectului sînt sălcii, planificate cu ani în urmă. Lipseşte inefabilul. Cum aş putea să te compar cu un biet arhitect, Don Juan? Tu mi-ai redat libertatea trupului, Don Juan, tu mi-ai redat neruşinarea şi bucuria aceea păgînă. Tu ştii foarte bine, de cîte ori te-am comparat, concluzia ți-a fost net favorabilă...

DON JUAN: Asta ar fi fost culmea. După ce m-ai comparat atîta să nu fi ajuns la concluzii favorabile... Lasă viața interioară! Spune mai bine ce face arhitectul?

MĂRIA ANTOANETA: Eu vreau să plec la munte, el vrea să plece la mare. Mereu aceleaşi discuții stupide. Vrea să se întîlnească cu Alexandru cel Mare; au ei nu ştiu ce combinații. încă din secolul XX are o mare admirație pentru Alexandru cel Mare...

DON JUAN: Alexandru cel Mare e un bărbat frumos şi tînăr... înşală-mă măcar cu Alexandru cel Mare. De cînd sînt pe ducă m-am tîmpit, încep să am şi eu criterii de valoare. Dacă tot mă înşeli, însală-mă c-un alt mit...

MĂRIA ANTOANETA: Bine...'

DON JUAN: N-a fost greu să-ți smulg hotărîrea asta...

MĂRIA ANTOANETA: Ai umor, Don Juan... Te rog să nu-ți pierzi umorul nici în preajma execuției ăleia oribile.

Aş vrea să povestesc prietenelor la o cafea cu cît umor ai întîmpinat moartea. Voiam să te întreb ceva important. Cum o să mori?

DON JUAN: Decapitat.

MĂRIA ANTOANETA: Decapitat! Superb! Am o presimţire! Aşa am să mor şi eu... ca şi tine...!

DON JUAN: Eu te-aş fi iubit şi aşa, decapitată. Pierderea capului nu ţi-ar întina frumuseţea; cu trupul tău divin, lipsit de povara capului, ai fi într-adevăr o iubită perfectă. Ca să fiu sincer, niciodată nu mi-a plăcut capul femeilor, ochii lor, expresia lor. O, divină Măria Antoaneta! Chiar cînd mă gîndeam să te înşel, tot cu tine te înşelam, chiar şi prin trădare tot în braţele tale ajungeam. Tu eşti şi minciuna şi adevărul... toate drumurile duc spre patul tău...

MĂRIA ANTOANETA: Am o rugăminte să-ţi fac, Don Juan. O ultimă rugăminte...

DON JUAN: Nu-mi place expresia „o ultimă rugăminte" ! Sună cam melodramatic.

MĂRIA ANTOANETA: Iartă-mă, aşa se obişnuieşte. Aşa se spune, „o ultimă rugăminte". Să nu cumva să faci cerere de graţiere! Ar fi penibil!

DON JUAN: De ce ar fi penibil?

MĂRIA ANTOANETA: Ar fi foarte penibil. îţi explic de ce. Dacă faci cerere de graţiere, o să ţi se aprobe. Regina din Saba, care ştii ce bine e informată în toate direcţiile, mi-a confirmat bănuiala. Ei chiar doresc ca tu să faci cerere de graţiere! Nu pricepi manevra!? Vor să te umilească. Vor să distrugă, nemernicii, mitul lui Don Juan! După ce te-au smuls fiziceşte din braţele noastre, vor să ni te smulgă şi din amintire, Aminteşte-ţi cuvintele înţeleptului Socrate, care a refuzat achitarea şi exilul... Citez din memorie: Ce mare lăcomie de viaţă ar trebui să mă cuprindă ca să vă implor graţierea! Ar fi păcat să ratezi o moarte atît de splendidă... Aşa ceva nu se întîlneşte de două ori în viaţă... Nu te umili! Te rog în genunchi... Na-mi profana imaginea ideală pe care mi-am făcut-o despre tine!

DON JUAN: Vorbeşti de moarte ca de-o rochie de bal...

MĂRIA ANTOANETA: N-o să te uit niciodată, Don Juan, Nici o femeie nu te va uita...

DON JUAN: Unde te duci?

MĂRIA ANTOANETA: îţi spun adevărul, aşa cum m-ai învăţat tu... Am oră la coafor...

DON JUAN: Nu ştiam că ai oră la coafor. De ce nu mi-ai spus că ai oră la coafor? Dacă-mi spuneai că ai oră la coafor, nu te reţineam atîta...

MĂRIA ANTOANETA: Am oră la coafor... Te superi pe mine că am oră la coafor?

DON JUAN: Nu. Pleacă!

MĂRIA ANTOANETA: *(pleacă).*

DON JUAN: S-a dus... De-abia aşteaptă să mă înşele cu Alexandru cel Mare. Legenda a fost salvată. E* drept, toate astea cu preţul vieţii mele, dar n-are importanţă, ducă-se dracului omul concret, trăiască ideea de om. Măi, dar mult mai costă o legendă... Mult mai scump decît un om în carne şi oase. Totuşi, eu nu sînt o idee, sînt un om. De aici începe nenorocirea. Şi de dragul acestei legende spectaculoase să mă devoreze viermii?! Noi, miturile, trebuie să ne ajutăm unul pe altul, din partea civililor nu te poţi aştepta la nimic bun. Trebuie să o iubesc şi eu pe Măria Magdalena. O voi iubi, altă scăpare nu există. Iubire, vino şi învăluie-mi sufletul! Suflete, nu sta ca de piatră! Trebuie să iubesc — nu-nţelegi că trebuie să iubesc? Lasă, lasă, nu-mi spune că are picioarele prea groase; nu-mi spune că e puţin cam snoabă, nu-mi spune că e rea de muscă, lasă-mă s-o iubesc... Dacă Măria Magdalena o să mă iubească şi n-am s-o iubesc eu, n-am făcut nimic. O voi iubi!... Adio, inimă de piatră! Ceea ce n-a reuşit farmecul straniu al reginei de Saba şi al Brigittei Bardot, va reuşi spaima de moarte! *(In genunchi.)* Spaimă de moarte, preschimbă-te în iubire! Spaimă de moarte, ajută-mă să mă tulbure prezenţa ei... Spaimă de moarte, ajută-mă să mă vrăjească surîsul ei puţin cam strîmb! Gardian, tinere gardian, valorosule gardian, cheamă pejMaria Magdalena... Vino, Măria Magdalena! O, dacă am iubi, n-am muri niciodată!

Don Juan, Măria Magdalena

MĂRIA MAGDALENA *(cu desăvîrşire schimbată):* Bună ziua, fiule... *(Inspectează camera.)* Cum de n-aveţi aici icoana Domnului nostru Isus Cristos? Mă miră foarte mult. Ştiu că s-au dat dispoziţii precise în acest sens. Personal m-am ocupat de această problemă.

DON JUAN: Gardianul încă mai crede în mai mulţi zei. Nu s-a resemnat cu ideea unui singur Dumnezeu. I se pare prea puţin pentru sufletul lui atît de disciplinat ...

MĂRIA MAGDALENA: Trebuie educat... Totuşi nu înţeleg cum de nu s-a pus aici portretul Domnului nostru Isus Cristos!...

DON JUAN: Nu de asta te-am chemat, Măria Magdalena! Sînt fericit că ochii tăi îmi par atît de vii şi de tineri. Sînt fericit că prezenţa ta mă tulbură... Te iubesc, Măria Magdalena! Aş vrea să ne căsătorim şi să ne retragem în căsuţa ta de pe malul Nilului...

MĂRIA MAGDALENA: Căsuţa mea de pe malul Nilului. Căsuţa mea de pe malul Nilului? N-o mai am. Am cedat-o unui azil pentru bătrîni. Mi-am dedicat Domnului toată capacitatea de muncă şi credinţă...

DON JUAN: Mi-e frică de moarte, Măria Magdalena!...

MĂRIA MAGDALENA: Frica de moarte mi se pare ceva de prost gust... Cînd aud că unuia îi e frică de moarte, îmi vine să casc. Schimbi o haină cu alta — asta e tot. De unde aţi mai născocit şi prejudecata asta cu frica de moarte? Păi zău aşa...

DON JUAN: Ai o linişte pe care n-ai avut-o niciodată. Cu ce preţ ai plătit această linişte! Tot negustorii de peşte ţi-au dat-o?

MĂRIA MAGDALENA: L-am întîlnit cu adevărat pe fiul dulgherului din Nazaret. Slavă Domnului, cuvintele Noului Testament s-au adeverit. Dacă nu se adevereau, cred că-mi luam cîmpii. în sfîrşit, l-am uns cu mir şi i-am spălat picioarele cu părul meu. Cuvintele sfintei Evanghelii s-au adeverit întru totul... Sufletul mi-e liniştit. Moartea nu mă chinuie. Simţurile nu mă terorizează. Eternitatea îmi e asigurată!

DON JUAN: Ai tot ce-ţi trebuie pentru o bătrîneţe liniştită. L-ai întîlnit pe fiul dulgherului din Nazaret? Din pricina acestei sacre întîlniri eu am să mor. Tu ai descoperit adevărul şi din pricina acestei dumnezeieşti descoperiri eu am să cad pradă viermilor! Vorbeşti ca o burgheză care şi-a luat toate asigurările. De cînd l-ai cunoscut pe Cristos, te-ai îngrăşat...

MĂRIA MAGDALENA: E adevărat, mă simt foarte bine...

DON JUAN: Dacă mă iubeşti, scap de moarte. Ar trebui să înţelegi asta...

MĂRIA MAGDALENA: Eu înţeleg lucruri mai profunde...

DON JUAN: înţelege ceea ce trebuie...

MĂRIA MAGDALENA: Dacă te-aş iubi, ar însemna să mă întorc la patima cărnii şi să renunţ a mă conforma Sfintei Scripturi... Nici nu mă gîndesc. Ar însemna să fiu inconştientă. Eu sînt mitul Măriei Magdalena şi am o anumită responsabilitate. Să renunţ la eternitate şi să mă amorezez, ar însemna să fiu o tîmpită...

DON JUAN: Dacă sfinţenia ta aduce moartea unui om, nu mai este sfinţenie. Dacă păcatul tău salvează viaţa unui om, nu mai este păcat. Tu te ascunzi în imaginea unei femei care 1-a cunoscut pe Dumnezeu, îţi convine această imagine care îţi asigură tot confortul.

MĂRIA MAGDALENA *(blîndă ironie):* Dragul meu Don Juan, n-ai mai progresat de loc în ultimul timp. Să renunţ la adevăr de dragul unui om? Atunci înseamnă, fiul meu, că habar n-ai ce este adevărul...

DON JUAN: Omul este adevărul... Şi nu mai îmi spune „fiul meu" că mă scoţi din sărite...

MĂRIA MAGDALENA: Eu l-am uns pe Domnul cu mir şi i-am şters picioarele cu părul meu. Să renunţ la această legendă sublimă ca să-ţi cresc ţie copiii şi să-ţi pregătesc micul dejun? Ar trebui să fiu nebună! Nu, nu, mai bine stau şi discut în contradictoriu cu apostolul Pavel.

DONJUAN *(descoperire):* Ai oră la coafor... Şi tu ai oră la coafor. Presimt că şi tu ai oră la coafor... Eu mor şi toate iubitele mele au oră la coafor!...

MĂRIA MAGDALENA: Trebuie să plec. Mă aşteaptă apostolul Pavel, discipolul lui Cristos...

DON JUAN: Te duci să te întîlneşti cu apostolul Pavel şi pe mine mă laşi morţii!

MĂRIA MAGDALENA: Da. Moartea nu există. Ai să trăieşti şi ai să vezi. N-am să abandonez adevărul cel veşnic de dragul unui bărbat! Să renunţ la veşnicie pentru o clipă de plăcere făcută după reţete arhicunoscute? Drept cine mă iei? Eu am fost primul om care a descoperit că Isus Cristos a părăsit mormîntul şi a înviat, eu i-am anunţat pe apostolii care habar n-aveau. Eu am fost primul martor al minunii. Spune şi tu, nebunule, cum aş putea să renunţ la destinul meu sacru de înger al învierii? *(Pauză stranie. îşi dă seama de implacabila confuzie.)*

DON JUAN: Măria Magdalena! Tu eşti Măria Magdalena?

MĂRIA MAGDALENA: Nu... Măria Magdalena a murit demult, fiul meu. Eu sînt mitul Măriei Magdalena.

DON JUAN: Eu pe Măria Magdalena o căutam. Cu ea aveam ceva de vorbit.

MĂRIA MAGDALENA: îmi pare rău. Eu sînt mitul Măriei Magdalena. Aceea pe care o cauţi tu a murit demult, fiul meu! Adio!

Cortina

AVENTURILE UNUI BĂRBAT EXTREM DE SERIOS*

Divertisment comic

* Piesa a fost reprezentată cu titlul „Somnoroasa aventură"

Personajele

(în ordinea intrării în scenă)

DOMNUL GHERMAN membru al cooperativei de traduceri şi dactilografiere „Prestarea", atît de serios şi cu atît de multe calităţi, încît vîrsta nu mai are nici o importanţă

MĂTUŞA CLEO 45 de ani

GABRIELA 23 de ani

OGARU „bărbatul la 45 de ani"

MANOLE 30 de ani

UN ADMIRATOR 20 de ani

Acţiunea se petrece în zilele noastre.

ACTUL I

TABLOUL 1

Cişmigiu, Centrul de ape minerale.
Gherman, Mătuşa Cleo

GHERMAN *(se apropie pe furiş, dar ou multă fermitate):* Dacă nu sînt indiscret, ce apă minerală sorbiţi?

CLEO: Indiscret?! Da' nu sînteţi de loc indiscret. Bodoc...

GHERMAN: Bodoc? *(Rîde.)* Cum să nu rîd cînd observ că sorbim aceeaşi apă minerală?... Eu sînt un om serios, dar totuşi, am momente cînd sînt bine dispus. *(Caută o punte de legătură.)* Şi dumneavoastră suferiţi de gastrită?... Asta-i o coincidenţă, şi coincidenţele trebuie sărbătorite. încă două pahare de Bodoc! *(Gherman o opreşte cu un gest galant.)* Doamnă, dar mă jigniţi, plătesc eu!...

CLEO *(intuiţie rapidă):* Aveţi ceva fascinant... Se vede că sînteţi un om înzestrat cu multă inteligenţă, cu multă cultură, cu multă eleganţă, cu multă prestanţă. Credeam că aşa ceva se întîmplă numai în filme...

GHERMAN *(parcă doborît de atîta înţelegere superioară):* Ah, filmul, ce artă, stimată doamnă. Nu degeaba filmul e considerat a şaptea artă... Aţi văzut *Cartagina în flăcări?*

CLEO: Mie, ca şi răposatului meu soţ, îmi place tot ce e nou în artă, Dumnezeu să-1 odihnească! Oh, răposatul meu soţ, tare mult îi plăcea arta modernă! De şapte

ori am văzut *Cartagina în flăcări* şi tot am impresia că n-am înţeles totul...

GHERMAN: E superb. Şi n-o spun din snobism...

CLEO *(fiecare cu părerea lui!)*: Eu cred că e colosal. Scena aia formidabilă, în care prinţesa aia superbă trece prin flăcările alea... enorme... Şi calul... Şi montarea. Exact ca în viaţă...

GHERMAN: Cred că nu exagerez de loc cînd spun că forţa artei e mare.

CLEO *(uluită de ineditul problemei)*: Mare?

GHERMAN: Parafrazîndu-1 pe Thibaudet, pot să spun, mare de tot... Dar să ştiţi, stimată doamnă, iertaţi-mă că v-o spun fără menajamente, cinematograful nu e totuşi singura artă. Sînt mult mai multe... Numai simpla lor enumerare şi ar fi de ajuns... Poate să vi se pară o extravaganţă ceea ce susţin eu, dar dacă ar fi numai sculptura, arhitectura, teatrul, stimată doamnă, poezia chiar, şi tot ar fi de ajuns. De altfel, să ştiţi, stimată doamnă, asta nu-i numai părerea mea, ci şi a multor specialişti, parte contestaţi, parte adulaţi. Ar fi simplist să credem că diversitatea e ceva specific artei. Oraşele sînt şi ele multe. Paris, nu mai departe Londra, Santiago'de Chile. Veneţia de exemplu.

CLEO *(înfiorată)*: Vai, ce cultură vastă aveţi! Şi ce corect aţi pronunţat Santiago de Chile.

GHERMAN *(modest)*: Mi-a plăcut să răsfoiesc o carte.

CLEO: Printr-o simplă asociaţie de idei, am ajuns la părerea că sînt şi foarte mulţi artişti. Beethoven, de pildă.

GHERMAN: Compozitorul?

CLEO *(concesiv)*: Are pasaje drăguţe.

GHERMAN: Da. Are unele pasaje drăguţe, alte pasaje divine şi, între noi fie vorba, şi destule lucruri cam slăbuţe.... Dar a suferit mult din pricina femeilor... Femeile nu apreciază geniile cît sînt în viaţă... Numai după ce mor, femeile se îndrăgostesc de aceşti oameni valoroşi. Trist fenomen, stimată doamnă! Trist fenomen! Vedeţi, nu mai departe cazul Van Gogh...

CLEO *(ca muşcată parcă)*: A, pictura...

GHERMAN: Şi dansul... Dansul e cu totul altceva... Oricît ar părea de paradoxal, dansul nu e totuna cu muzica.

CLEO *(obosită de atîtea discuţii „de idei")*: Aveţi ceva enigmatic în privire. O rană care.nu s-a cicatrizat. Aţi suferit în amor?

GHERMAN: A, nu-mi răscoliţi rănile trecutului! Eu, stimată doamnă, deşi sînt un om cu un orizont destul de larg, iubesc viaţa. Poate din acelaşi sentiment fac în fiecare dimineaţă exerciţii de înviorare, un, doi, trei... Eu, cînd iubesc, nu mă uit la bani... Nu vreau să spun că am atîţia bani cîtă sinceritate au femeile, nu, ar însemna ori să mă contrazic, ori să neg evidenţa, dar îmi place să am lîngă mine o persoană căreia să-i cer să închidă uşa. N-am avut noroc. Nu ştiu de ce, dar femeile se plictisesc de mine relativ repede. Şi nevastă-mea, femeie la care mă uitam ca la o icoană, pe care o divinizam, m-a înşelat cu un şoarece de bibliotecă...

CLEO: Vai, dar intrăm în domeniul absurdului. Dumneavoastră — înşelat în amor? Un bărbat atît de serios?...

GHERMAN *(vrea să schimbe vorba)*: Dacă nu comit o indiscreţie, care formă de relief vă place mai mult?

CLEO: Dar nu comiteţi nici o indiscreţie. Marea. Marea cu valurile ei...

GHERMAN: Dar mai sînt şi munţii. Se poate să uitaţi munţii, cu vîrfurile lor veşnic acoperite cu zăpadă? Apoi mai sînt pădurile, ca să nu mai vorbim de poiene...

CLEO: Ah, ce bărbat instruit! Sub o înfăţişare serioasă, se ascunde de fapt un om atît de serios.

GHERMAN *(rîzînd)*: Vreţi să ştiţi adevărul?

CLEO: O, da, desigur.

GHERMAN: Nu. N-am avut curajul să mă recăsătoresc.

CLEO: Aţi fi un ginere ideal. Din experienţă ştiu că în casele frumos mobilate oamenii se iubesc sincer. Azi o mobilă, mîine altă mobilă, imposibil să nu apară şi sentimentul.

GHERMAN: Amabilitatea dumneavoastră mă ajută să atac problema frontal. O iubasc pe nepoata dumneavoastră.

CLEO: O cunoaşteţi?!

GHERMAN *(pardon)*: O port în suflet ca pe o icoană. Şi eu nu port în suflet decît ceea ce am absolută nevoie...

CLEO: Extraordinar!... Cîte poate să aducă neprevăzutul! Şi cînd te gîndeşti că totul a pornit de la o simplă apă minerală...

GHERMAN: Cîştig bani frumoşi. La cooperativa „Prestarea", unde lucrez în calitate de traducător, se cîştigă bine. N-aş vrea să spun că asta e totul în viaţă... Căci dacă ai bani şi n-ai mulţumire sufletească, totul e zadarnic.

CLEO: O, domnule, nici eu, nici nepoata mea nu sîntem materialiste. Sentimentul rămîne pe primul plan... fără ca banul să treacă pe al doilea plan.

GHERMAN *(îşi continuă în linişte pledoaria):* Depunînd în fiecare lună bani la CEC, mi-am cumpărat un automobil. Nu credeţi, sper, doamnă, că automobilul e cel mai mare cusur al bărbaţilor?

CLEO: O, nu! Au ei cusururi şi mai mari. Am să fiu însă sinceră. Automobilul nu poate înlocui căldura sufletească, cel puţin aşa cred eu.

GHERMAN: în afară de asta, mai am două principii. Aş vrea ca soţia mea să nu lucreze. Aş vrea să fiu cît mai explicit. La serviciu, prin natura obligaţiilor mele profesionale, trebuie să mă prefac puţin. Acasă, vreau să fiu sincer. La serviciu trebuie să fiu atent la colegii mei, trebuie să fiu foarte serios, la mine acasă aş vrea aşa... ceva nostim, nu ştiu dacă cuvîntul e bine găsit... Acesta ar fi primul principiu... Pe dumneavoastră am să vă ţin ca pe o comoară, acesta e cel de al doilea principiu. N-am fost prea. abstract, dar am fost sincer.

CLEO: Dar asta înseamnă că dumneavoastră vreţi să duceţi o viaţă dublă. La birou să gîndiţi într-un fel, acasă invers?!...

GHERMAN: Da. DuHă... Aţi ghicit.

CLEO: Eu cu aşa ceva nu sînt de acord şi nici nu ştiu dacă Gabriela vă iubeşte. Căci, n-aş vrea să vă jignesc, dar şi sentimentul...

GHERMAN: Nici nu mă cunoaşte. E un fapt, n-are rost să mă revolt împotriva faptelor.

CLEO *(omenească indignare):* Nu, domnule, eu nu fac tranzacţii cu sufletul unei fiinţe apropiate. Nu, domnule...

GHERMAN: Atunci cum rămîne?

CLEO: Căutaţi iubirea, domnule. Avînd atîtea calităţi, veţi găsi uşor o femeie care să facă din dumneavoastră un ideal... Nu, domnule, categoric nu!

GHERMAN: Atunci, cum rămîne? Eu vreau un răspuns clar. Cum rămîne?

CLEO *(mai indignată ca oricînd):* M-aţi adus în culmea indignării. Aş fi preferat să fie un sentiment la mijloc. Aş fi rămas cu conştiinţa curată şi avantajele ar fi rămas, în linii mari, aceleaşi. Dar dacă nu se poate, nu se poate... Aranjez eu totul, domnule... Nici o grijă, domnule... Bazaţi-vă pe mine, domnule Gherman. Gabriela va fi a dumneavoastră.

TABLOUL 2

Acasă la Gabriela. Cameră excesiv mobilată. Gabriela, Admiratorul, apoi mătuşa Cleo

GABRIELA *(la telefon):* A, un domn. Vrea să ţină o mică dizertaţie despre atracţia neprevăzutului... în zilele mai ploioase. A, ăla mic şi chel. E aşa de ironic, încît nici nu înţelegi ce spune. Dacă vin şi eu? Nu ştiu, nu cred. Astăzi nu mă atrage necunoscutul. Ei, dacă nu mă atrage, nu mă atrage. Ei, asta-i bună! Ce vrei, domnule, dacă n-am starea de spirit necesară...

ADMIRATORUL *(apariţie bruscă):* A, cît sînt de fericit, a, cît sînt de grăbit... De aceea, tovarăşă Gabriela Mateescu, trebuie să-mi planific riguros puţinul timp ce-mi stă la dispoziţie. Deci mă prezint... Am sarcina cea mai ingrată, sînt un admirator, un biet admirator. Cu îngăduinţa dumitale, am să fiu ceva mai simplu. Deşi aţi fost criticată în presă, eu tot vă admir... Ah', în meciul de baraj cu campioana Voinţei, aţi fost grozavă!... De la prima lovitură mi-am dat seama că sînteţi hotărîtă să învingeţi. Pe cît de mult mă indispun prostiile calculate, pregătite cu de-amănuntul, pe atît mor după victoriile gîndite, premeditate, calculate... Mă credeţi că-mi venea să vă strîng în braţe?

GABRIELA: Da? Nu ştiu de ce, sînt o naivă poate, dar asta cred întotdeauna.

ADMIRATORUL: De aceea am şi venit. Am venit să vă strîng în braţe, să vă felicit şi să plec. Admir la dumneavoastră dorinţa de a învinge şi, mai ales, ştiinţa de a învinge. Vă deranjează laudele mele? Nu-i nimic ciudat, şi cu mine se întîmplă la fel. *(Către Gabriela.)* Peste cîteva luni o veti întîlni pe campioana Ştiinţei. O s-o bateţi?

GABRIELA: Numai dacă mă rogi dumneata. Aşa, de capul meu...

ADMIRATORUL: Eu? Eu vă rog din toată inima. *(Se uită la pendula din perete.)* Trebuie să plec. Pe cît sînt de fericit pe atît sînt de ,grăbit...

CLEO *(apare trăgînd după ea două fotolii):* Cum am lipsit eu, cum ai întors casa pe dos. *(Aşază fotoliile în mijlocul casei.)* Cum am lipsit cîteva ceasuri, ca să mă relaxez puţin, cum ai făcut schimbări. Nu vrei să ţii seama că, la vîrsta mea, nu pot să-mi mai permit extravaganţe... Cine era tinerelul care fugea ca un bezmetic? Cam schematic, tinerelul... *(Deschide fereastra.)* Arăţi foarte bine... Ai plătit lumina?

GABRIELA: A, mătuşico, pînă nu faci dumneata o apreciere, nu se poate...

CLEO: Care va să zică, sînt în casa mea şi n-am voie să-mi dau cu părerea... Am să mă duc la străini, să fac acolo diverse aprecieri...

GABRIELA: Ah, mătuşo, şi cu prietenele mele te porţi urît! Stela ţine la mine... Şi eu ţin la ea foarte mult...

CLEO: Nu-mi place această amiciţie. Nu pare de loc o fată modernă.

GABRIELA: Modernă! N-o fi modernă, dar e foarte simpatică...

CLEO: Dragă Gabriela, aşa nu mai merge, mă bagi în mormînt, şi la propriu şi la figurat. Ai o răceală pe care n-o avea nimeni din familia noastră. La cimitir n-ai mai fost şi tu să depui o floare cît de mică. Rufele nu le speli în două ape...

GABRIELA: Mi-am cumpărat o rochie de tergal.

CLEO: Asta nu-i ceva rău, Gabriela. Orice persoană aspiră spre o stofă mai fină... Dar trebuie să vedem dincolo de stofe, dincolo de calitatea tergalului. O, Gabriela, ai încredere în experienţa mea de viaţă. *(0 mîngîie.)* Ce vreau eu, în fond? Vreau să fii elegantă... ca o bijuterie... Am eu o altă satisfacţie în viaţă? Nu.

Dacă nu era această dorință, de mult cădeam bolnavă la pat. A sosit timpul să-ți găsești un soț vrednic de tine...

GABRIELA: Și eu m-am gîndit la asta, mătușico. Și l-am găsit... E așa de simpatic... Cînd sînt cu el, mă simt foarte bine. E și drăguț, are și conversație... mă sună în fiecare zi. E atît de inteligent și de punctual...

CLEO *(sobră):* Numele, vîrsta, profesia, salariul de bază. Repede, repede...

GABRIELA *(în loc de oricare altă explicație):* Manole, mătușă, Manole!...

CLEO: Nu-1 cunosc personal, dar am cîteva informații despre el. Nu mă deranjează că-i marxist, dar are salariu mic.

GABRIELA: îl iubesc. Cred că m-am exprimat destul de clar, ca să nu mai avem discuții...

CLEO: Bine, am să fiu și eu clară. Sînt convinsă că-1 iubești. Eu vorbesc de căsătorie, nu de iubire. Aceste două noțiuni se bat cap în cap. N-am ce face, nu eu am făcut viața. Unde ai văzut tu, fetițo, ca doi oameni care se iubssc să se căsătorească?! Unde, fetițo? ! Că mă duc și eu la ei în pelerinaj, cum se duceau altă dată creștinii la Ierusalim.

GABRIELA: Cum?! Unde?! La noi, la serviciu...

CLEO: Minciuni. Tot ce se bazează pe sentimente nu rezistă. Numai interesul strict material rezistă tuturor furtunilor, zăpezilor și cutremurelor... Chiar dacă vine un cataclism, o neînțelegere, interesul renaște din propria lui cenușă ca... pasărea aia cu nume străin. Și *Biblia* spune. Numai interesul e veșnic.

GABRIELA: Pasărea Phonix, mătușă. Dar nu cred.

CLEO: Ție îți trebuie un bărbat pe care să nu-1 iubești cîtuși de puțin. Că numai așa mai poți să zburzi și tu în afara căminului fericit. Ai nevoie de un bărbat sensibil, care să nu te lase să muncești. La fizicul tău agreabil, munca e o absurditate. Să muncească alea urîte, alea care n-au tenul tău.

GABRIELA: Mai am să-ți spun ceva foarte simplu. Am dat examen, la facultate. Am reușit.

CLEO: îmi vorbești deschis, îți vorbesc deschis. Nu sînt de acord. Și pe mine nu mă întrebi nimic... O să mă

bagi în mormînt. Și nimeni n-o să vină să depună o floare cît de mică pe mormîntul rece...

GABRIELA: Eu credeam că-ți fac o surpriză.

CLEO: Este o surpriză, fata mamei, iartă-mă că-ți spun așa... dar asta e o surpriză neplăcută. Te-ai dus la serviciu, deși eu am fost contra; pensia mea era suficientă. Am trecut cu vederea... într-un moment de slăbiciune. Dar tu nu te-ai oprit aici. Acuma, la mică distanță, facultatea. Tu trebuie să trăiești, fata mamei, nu să-ți risipești tinerețea.

GABRIELA: Te-am supărat, mătușă?

CLEO: Spune-mi mamă! Atîta poți să mai faci pentru mine. Nu e un sacrificiu prea mare.

GABRIELA: Te-am supărat?

CLEO: M-ai distrus... Mi-ai spulberat, sistematic, iluzie cu iluzie. Simt că vrei să mă părăsești, la început provizoriu, pe urmă definitiv. îți cer un ultim serviciu: du-te pînă la farmacie, cumpără niște fenergan. Ce te uiți așa la mine? A! Dacă m-ai iubi ai ști că rețeta e pe noptieră... *(Gabrielapleacă. Mătușa Cleo se ridică brusc în picioare și începe să fredoneze.)*

OGARU *(care, nevăzut de nimeni, privește intimidat în jurul lui, se împiedică de o mobilă, o dă galant la o parte):* Nu-i nimeni acasă?

CLEO *(în sfîrșit, cu chiu cu vai, apare din spatele unei mobile. Emoția, dacă a existat cumva, dispare înainte de a fi apucat să se manifeste):* Adolf, tu ești, Adolf? Șterg puțin fotoliul de praf și vin imediat după aceea. *(Pauză. Văzînd că mătușa Cleo exagerează cu ștersul prafului, Ogaru își găsește, prin reflex, o ocupație: mută niște scaune dintr-un loc într-altul. Mătușa Cleo se îndreaptă spre Ogaru. Situația se schimbă. Absorbit de micile improvizații gospodărești, Ogaru aproape că nu observă prezența femeii care l-a iubit cîndva. Silită de împrejurări, mătușa Cleo îl zgîlțîie.)* Dragul meu Adolf, nu te-am văzut de aproape douăzeci de ani. Ia spune-mi, liftul merge, sau ai urcat pe scară?

OGARU: Mă vezi după douăzeci de ani de zile, și în loc să mă întrebi — formal, evident — cum o duc cu sănătatea, mă întrebi dacă s-a reparat liftul. în sfîrșit... mă rog! O revedere după douăzeci de ani ar fi emo-

ționat, poate, şi un cîine... Chiar nu te năpădesc amintirile?

CLEO *(înfuriată de o uşă care nu vrea să stea închisă):* O, Adolf, uşa asta nu vrea să stea niciodată închisă ca lumea. Aş fi fericită dacă aş găsi un om de caracter care s-o repare. Uneori, Adolf, stau şi mă întreb: ce e un răcitor în comparație cu un frigider? Nimic, Adolf, nimic...

OGARU *(jignit în continuare):* O, Cleo, de ce te rezumi la preocupări de ordin strict material? *(Pierzîniu-şi răbrea.)* De ce nu răspunzi tu la ce te-am întrebat eu? Eu te-am întrebat dacă te năpădesc sau nu amintirile.

CLEO *(după ce scoate agrafa din gură):* Amintirile? O, încă cum!... Auzi întrebare!... *(în continuarea aceluiaşi răspuns, mută o scrumieră de pe o masă pe alta.)* O, Adolf, ce pupile mari au oAii tăi frumoşi ca albastrul cerului. *(Deschide o fereastră.)* Am nevoie de oxigen, ție pot să ți-o spun, Adolf...

OGARU *(vrea să ridice nivelul discuției):* Ți-ai refăcut viața?

CLEO *(cu durere maximi):* Nu numai că nu mi-am refăcut viața, dar stau şi foarte prost extensiunea.

OGARU *(de atîta compasiune omenească, i s-a făcut sete):* Suferința fizică e cea mai îngrozitoare. Te înțeleg, draga mea Cleo. Ai ceva vinişor prin casă?

CLEO *(sătulă de ipocrizia omenească):* Mă întrebi aşa, din simplă curiozitate, sau chiar vrei să bei ceva?

OGARU: Ar fi absurd să te mint. Ce interes aş avea să te mint? Nu mă prefac cînd spun că am chef să beau un păhărel.

CLEO *(cu cărțile pe față):* Bine, atunci am să fiu sinceră, Adolf. Te cunosc de prea multă vreme ca să mai am secrete față de tine. Nici nu sînt o copilă care crede că tot ce'zboară, implicit, se mănîncă.

OGARU: Sînt de acord cu tine. Cînd n-are nici un interes să mintă, omul e dator să fie sincer...

CLEO: Tocmai, Adolf. De aceea am să spun adevărul. Am o sticlă de Cotnari, Adolf, dar e jos în pivniță. *(Nu vrea să fie înțeleasă greşit.)* Nu că mi-ar fi lene, lenea nu m-a caracterizat nici cînd locuiam la Buzău, dar eu, eu, Adolf — zîmbeşti, nu-i aşa? — eu nu mai pun o picătură de alcool în gură. De altfel, sînt aşa de bucuroasă că te văd, încît mi se pare că sticla de Cotnari nu mai are nici o importanță... Cînd ne-am văzut noi ultima oară, Adolf?

OGARU: Acum douăzeci de ani, în stațiunea climaterică Băile Herculane, ți-am dat o ultimă îmbrățişare. *(Pe muzica aducerilor-aminte.)* Şi fiindcă tot a trecut de atunci atîta amar de vreme, şi pot să mă întreb şi eu, cu legitimă mîndrie: „Unde sînt zăpezile ce au fost", dă-mi, te rog, un păhărel de vin. *(Pauză destul de mare.)* Bătrînico...

CLEO *(fără indignare):* Cum vorbeşti aşa cu mine, cum îți permiți, eşti în casa mea...

OGARU: Cum să nu mă indignez, cînd calci legile ospitalității? în nici o împrejurare ospitalitatea nu trebuie să dispară... în fosta mea locuință din CA. Rosetti, mă vizitase, e mult de atunci, un prieten din copilărie, pe care urma să-1 ruinez peste cîteva zile. între:bă-mă cum l-am primit. Am destupat o sticlă de şampanie, am discutat, am rîs chiar. Ce, dacă ruinezi un om, asta înseamnă că trebuie să-i închizi uşa în nas?

CLEO *(aproape plîngînd):* Adolf, tu hotărăşti... Dacă nu ți-e milă de o femeie suferindă, căreia medicul policlinicii raionale i-a interzis să meargă pe scări, mă duc să-ți aduc vinul. *(Vrea să-şi ia zborul, dar îşi aduce aminte că sticla se află într-un raft din apropierea ei şi astfel absența supliciului o descumpăneşte.)*

OGARU: Ce faci? N-aduci odată vinul ăla?

CLEO *(în sfîrşit, aduce sticla):* Şi acum, să lăsăm gluma la o parte, chiar vrei să bei?

OGARU *(îşi toarnă în linişte un pahar de vin):* în sănătatea ta, adorabilă Cleo!

CLEO: O, dragă Adolf, ai rămas un sentimental.

OGARU: Da. Am rămas un sentimental şi măiimîndVesc cu asta. Chiar astăzi mi-am dat seama de asta, într-o împrejurare destul de obişnuită la prima vedere. M-am întîlnit astăzi dimineață, pe bulevardul Magheru, cu o femeie căreia i-am distrus viața. Nu numai că am salutat-o, ceea ce şi asta puțini ar fi făcut-o, dar — o să mă crezi, n-o să mă crezi — i-am oferit o înghe-țată. Am mîncat, am discutat, de cîteva ori am izbuc-

nit în rîs, eu mai puternic, ea mai domol. Altul, în locul meu, ce şi-ar fi spus? Dă-o încolo, au trecut anii, ce mă priveşte pe mine? Vezi, aşa ceva eu nu pot să fac...

CLEO *(nu-i vine să creadă):* A, nu, nu te cred, Adolf, ştiu că-ţi place să te lauzi. Hai, spune drept, mie nu trebuie să-mi ascunzi nimic, sîntem între noi: chiar i-ai oferit o îngheţată femeii căreia i-ai distrus viaţa?

OGARU: îţi dau şi numele localului. La cofetăria „Scala". Ce interes aş avea să te mint?

CLEO *(în extaz):* Eşti formidabil, Adolf! Nu te-aş fi crezut capabil de un gest atît de gingaş... Uneori, după'ce termin de şters farfuriile, sau după ce mă întorc de la centrul de ape minerale din Cişmigiu, stau şi mă întreb: de unde atîta candoare la tine? De unde atîta gingăşie sufletească?

OGARU: Nici eu nu ştiu. E, pesemne, ceva înnăscut. Apropo, ce voiam să te întreb... Ce-ţi mai face nepoata?

CLEO: Eu, cu tensiunea, dragă Adolf, stau foarte prost, dar nepoată-mea o duce bine.

OGARU: E frumoasă?

CLEO: Nici cu vecinii de la etajul nostru nu prea mă înţeleg, dar nepoată-mea e drăguţă. Am avut ghinion. Cu un etaj mai sus sînt oameni foarte inteligenţi şi manieraţi.

OGARU/ E încadrată?

CLEO: în ciuda voinţei mele, şi-a luat servici.

OGARU: Nu înţeleg de ce te-ai opus. E bine ca un om să aibă serviciu. Dacă ar fi numai ajutorul de boală şi tot...

CLEO: Nu spun că nu sînt şi anumite avantaje... Dar cu frumuseţea ei ar putea să cîştige dublu.

OGARU: Frumuseţea este trecătoare. Ca mîine sîntem cu toţii oale şi ulcele...

CLEO: A, Adolf, chiar şi cînd cobeşti eşti fermecător. Numai la Băile Herculane mai vorbeai aşa frumos... Apropo! Ce afaceri ai mai făcut de cînd nu ne-am mai văzut?...

OGARU: De vorbit, mai vorbesc şi acum frumos, dar sub raport material n-o duc toomai strălucit. Mai învîrt eu cîte ceva, dar nu mai e ce-a fost odată. Cîndva eram manager, lansam vedete, o viaţă plină de avantaje materiale şi spirituale. Astăzi nu mai ştiu să fac afaceri. M-am descalificat... Am obosit. Aş vrea să mă adun pe la casa mea, cum se spune.

CLEO: Te-am iubit, Adolf, dar eu nu vreau să-mi refac viaţa.

OGARU: O, ar însemna să cer prea mult de la viaţă. Te-am trădat o dată, ar fi absurd să-ţi mai cer iubire. Stau prost cu banii.

CLEO *(brusc, speriată):* Bani? Nu-ţi dau nici un ban. *(La urma urmei...)* Mai uşor aş primi eu bani de la tine decît să-ţi dau eu bani cu împrumut. Ah, Adolf, am şi eu durerile mele...

OGARU: Dacă mai aduci o sticlă, te ascult cu cea mai mare atenţie. Nu că altfel aş rămîne indiferent, dar e mai bine aşa...

CLEO *(după ce mai aduce o sticlă, pe melodia dezinteresării):* Nu mă gîndesc la ea, mă gîndesc la mine, Adolf, nu ştiu dacă mă exprim exact. E o fată nostimă, frumuşică, la ce-i trebuie ei serviciu? înţeleg să muncească alea fără un fizic agreabil. Dar ea? Ea, Adolf? Frumuseţea ei poate să-i asigure tot confortul. A, Adolf, cîndva ai fost un vultur...

OGARU: Vultur am fost, vultur am rămas.

CLEO: Tu, care ai făcut atîtea ticăloşii, să nu pricepi neliniştea unei mame?

OGARU *(blîndă rectificare):* Mătuşă!

CLEO: Mamă sau mătuşă, sentimentul e acelaşi. Toată strădania mea se duce de rîpă. Am vrut să fac din Gabriela o femeie... şi nimic mai mult!

OGARU: Te înţeleg foarte bine...

CLEO: Ascultă, Adolf, tu ai un suflet de gheaţă, cu tine pot să vorbesc omeneşte. Nu vreau să muncească. Nu că salariul ei m-ar deranja prea mult. Nu. Peste asta aş fi trecut. Dar nu vreau s-o pierd. Indiferent de salariul tarifar, am s-o pierd. Şi o să mă urască. Şi peste ura asta aş trece. Dar o să mă părăsească.

OGARU: încadrează-te tu!

CLEO: N-am muncit pînă acuma ca să mă prostesc la bătrîneţe. Nu! Dar dacă ea n-o să se ţină de mici aventuri, s-aducă un ban în casă, sau n-o să am ginere cu nivel de trai foarte ridicat, ştii ce-o să se întîmple?

OGARU: Nici nu-mi trece prin cap.

CLEO: O să fiu silită să mă ocup eu — nu de aventuri, pentru aventuri nu-mi mai permite etatea, ci de mici învîrteli, ba una, ba alta. Şi asta nu vreau, Adolf. Vreau să mor cu sufletul curat.

OGARU: Tu vei trăi două sute de ani, cît papagalii.

CLEO: Nu mă supără comparaţia, mai curînd mă flatează... Nici să jigneşti un om nu mai eşti capabil, Adolf... Da. Am să trăiesc cît papagalii. Dar vreau să trăiesc frumos, curat. Şi ca să-mi împlinesc această dorinţă, pe care o are orice om, mai ales cînd ajunge la o anumită vîrstă, am nevoie de o nepoată fluşturatică, nu de una care ţine să intre la facultatea de chimie industrială.

OGARU: Dacă vrea să intre la facultatea de chimie industrială, nu mai e nimic de făcut. Dacă era filologia... poate că mai era ceva de făcut...

CLEO: Ba este, Adolf, încă nu e prea tîrziu. Ajută-mă, Adolf, ajută-mă! Dacă mă ajuţi, îţi iert toate umilinţele la care m-ai supus...

OGARU: După cîte înţeleg eu, tu vrei să trăieşti ca un parazit.

CLEO: Da, şi nu mi-e ruşine s-o recunosc. Nu vreau să activez, să mă mişc. Cum stau şi lîncezesc, mă simt cu conştiinţa curată. Dacă cînd mă mişc, cîrd mă trezesc, mă schimb şi nu mai vreau, Adolf, nu mai vreau... Eşti drăguţ să-mi spui de ce rîzi?

OGARU: Rîd şi eu aşa... Cum să nu rîd? Şi eu vreau să trăiesc ca un parazit. Ce coincidenţă!

CLEO *(supremă indignare):* Ah, asta e îngrozitor! Dacă nu ţi-aş cunoaşte potlogăriile pe care le-ai făcut în regimul trecut, te-aş da pe uşă afară. Un bărbat să gîndească aşa?!

OGARU: Am îmbătrînit, Cleo. Vreau să mă odihnesc. Nici o afacere nu mi-a reuşit în ultima vreme. *(Amestec de uimire şi durere.)* Mă uit la sufletul meu; nu pot să spun că nu e întunecat. Mi-am cercetat sufletul cu atenţie, ca un vînător arma înainte de a pleca la vînătoare de tigri. O spun cu mîna pe inimă. Sînt capabil de orice. Totuşi, ceva îmi lipseşte. Biata mea ticăloşie nu-mi foloseşte la nimic, în loc să mă ajute, mai mult mă încurcă. Sărmana şi inutila mea ticăloşie! Totuşi, într-un fel, mi-e dragă. Mă leagă de ea atîtea amintiri frumoase... Şi e foarte trist pentru mine s-o văd cum se distrage, cum se pierde, cum devine mai mică, cum se stinge...

CLEO; Adolf... Cînd te-am iubit eu, te descurcai aşa de bine... Ridică fruntea sus, Adolf! Hai, eşti doar vulpe bătrînă, o să-ţi treacă, e-o clipă grea, dar o să-ţi treacă. Ajută-mă, Adolf. E aşa de trist să vezi cum o femeie bine făcută urmează facultatea fără frecvenţă... Ajută-mă, Adolf, şi-am să-ţi ofer o masă la restaurantul „Lido" — unde cîntă Sorina Dan cele mai noi şlagăre de muzică uşoară.

MANOLE *(deschide uşa şi, după ce dă cîteva mobile la o parte, se aşază într-un fotoliu; ca şi cum ar fi la el acasă, îşi aprinde o ţigară):* V-aţi pierdut timpul degeaba. Eu nu sînt de acord.

OGARU *(cu demnitate):* Domnule, nici nu vă cunosc, nici nu ne cunoaşteţi, daţi buzna într-o casă străină. Există totuşi nişte reguli, o decenţă.

MANOLE *(îi linişteşte):* O să mă cunoaşteţi. N-aveţi nici o grijă. O să mă cunoaşteţi pînă în adîncul sufletului. *(Se ridică de pe fotoliu şi se plimbă prin cameră.)* V-aţi zbătut degeaba. în timpul ăsta, mai bine citeaţi o carte sau făceaţi gimnastică de înviorare. Dar eu vă pot spune de la bun început că nu sînt de acord. Dar de loc nu sînt de acord...

CLEO *(capătă cea mai dramatică înfăţişare cu putinţă):* Vă rog în genunchi, umiliţi-ne, striviţi-ne, dar nu murdăriţi covoarele.

MANOLE: Nici o grijă. Văd şi eu că mobila e singurul lucru curat de pe aici. Numai peste sufletele voastre s-a aşternut un praf de cîteva degete.

OGARU: Praful de pe sufletele noastre ne priveşte pe noi.

MANOLE: îţi vînd un mare secret: şi pe mine mă priveşte.

CLEO: Nu înţeleg... Şi ce dacă nu sînteţi de acord?

MANOLE: Cum, ce? Dacă eu nu sînt de acord, gata, nu se mai face... Dacă eu nu sînt de acord, toată afacerea voastră cade baltă. Dar probabil că nu ştiaţi, altfel nu vă pierdeaţi timpul.

OGARU: Aţi ascultat la uşă?

MANOLE: Evident. Am tras cu urechea la uşa unei case străine.

CLEO: Să ascultaţi la uşa unei case străine! Asta-i o crimă, e ceva inuman.

MANOLE *(cu gîndul la ale lui):* Nici mobila de aici nu-mi place. Păi, voi cînd v-aţi aranjat casa, nu v-aţi întrebat: o să-i placă lui Manole, n-o să-i placă lui Manole? De loc nu-mi place. N-auziţi?

OGARU: Auzim.

MANOLE: Atunci, dacă auziţi, schimbaţi-o!

CLEO: Cînd?

MANOLE: Cum, cînd? Auzi ce întrebare! Cum cînd? Imediat! Nu ştiaţi că mie nu-mi place tărăgăneala? Afară cu fotoliile astea!

CLEO *(îngrozită):* Nu ştiam...

MANOLE: Curios! Curios... Foarte curios! Toată lumea ştie că lui Manole nu-i plac tărăgănelile, numai voi v-aţi găsit să nu fiţi bine informaţi. Afară cu fotoliile astea! *(Intimidaţi, şi Ogaru şi Mătuşa Cleo se apucă de lucru.)* Altă mutră n-ai?

OGARU: N-am.

MANOLE: Foarte rău. Găseşte-ţi altă mutră. Asta nu-mi place. *(îl examinează cu atenţie.)* Iauită-te la el, „bărbatul la patruzeci şi cinci de ani!" Cîtă distincţie!... Ascultă, stimată doamnă...

CLEO: Şi cu mutra mea ai ceva?

MANOLE: Nu. De data aceasta, pretenţiile mele sînt ceva mai modeste... Am o singură rugăminte — făceţi-mi, vă rog, plăcerea asta, tot n-o să ne vedem de prea multe ori în viaţă. Renunţaţi, vă rog, la aerul ăsta de veşnică suferinţă.

CLEO: Niciodată. M-am obişnuit cu el.

MANOLE: O, vă cred... Sînt'convins că aerul ăsta de veşnică-suferinţă pe care-1 abordaţi v-a scos de multe ori din impas... *(Schimbă tonul.)* Dacă v-aţi obişnuit aşa de mult, am o idee. Mi se pare bună. Dezobişnuiţi-vă!

OGARU *(pierzîndu-şi răbdarea):* în definitiv, cine eşti dumneata?

MANOLE: Eu? Nimic extraordinar. Sînt ceea ce sîr.t şi sînt şi antrenor al secţiei de scrimă. Şi în această ultimă calitate a mea, mă ocup şi de Gabriela. A, vă simt! Vreţi să faceţi o ironie subţire! Lăsaţi-o pentru la iarnă, la gura sobei. Şi, cum vă spuneam, eu nu sînt de acord.

OGARU: Cu ce nu sînteţi de acord? Aşa, ca titlu informativ. Dumneavoastră vorbiţi aşa?! Dumneavoastră, care ascultaţi la uşi străine! Eu n-am ascultat niciodată la uşa unei case străine!

MANOLE: A, cunosc morala oamenilor de acest soi. Nici un om de acest soi nu face o mişcare, fără să tragă după el şi morala. Are el grijă să nu plece de acasă fără un principiu moral sub braţ. Aşa, cu un principiu moral, treaba merge mai uşor. în orice afacere se bagă, trage şi morala după el... Cei care mint se laudă că ei nu fură, cei care fură se laudă că ei nu-şi înşală nevestele. Cei care-şi înşală nevestele se laudă că nu fură. Cei care fură se laudă că nu ucid. Cei care ucid se laudă că ei nu fură. Cei care ucid femei se laudă că ei nu ucid bătrîni. Cei care ucid bătrîni se laudă că ei nu ucid femei. Cei care ucid şi bătrîni şi femei, se laudă că ei nu ucid copii.

OGARU: N-am înţeles prea bine... Vreţi să-mi mai repetaţi?

MANOLE: Nu. N-am să mai repet. De data aceasta am să mă refer la cazul de faţă. Dumneata nu eşti în stare să asculţi la o uşă străină, dar eşti în stare să distrugi un om. Vreţi să acaparaţi un om, să-1 faceţi proprietatea voastră, să vă hrănească, să-1 umiliţi, să-1 faceţi să semene cu chipul vostru de pasăre de noapte.

CLEO *(străluminată de o idee):* Aa, să ştii, dragă Adolf, că e vorba despre Gabriela... Ah, dacă nu mă jigneai atît de cumplit, comparîndu-mă cu o pasăre de noapte, nici prin cap nu-mi trecea că vă referiţi la propria mea nepoată, la care ţin ca la propriul meu copil...

MANOLE: Aşa e, cum te-am jignit, cum ai ghicit.

CLEO: Lăsaţi-o în pace pe Gabriela. Nu-i de ajuns că-i orfană...

OGARU: La mijloc e un sentiment, poate. Un sentiment de prevedere. Instinctul matern, domnule, despre care s-au scris atîtea pagini remarcabile. Doamna n-are voie să aibă un sentiment?

MANOLE: Depinde de sentiment.

OGARU: Ascultă, domnule! Eu sînt mai inteligent decît dumneata.

MANOLE: Aa, vrei să ştii care-i părerea mea? Părerea mea e că eşti prost, iertaţi-mi, vă rog, simplitatea...

OGARU: Vă iert simplitatea, dar ce fac cu jignirea?

MANOLE *(în timp ce Ogarul îşi pune mănuşile):* Jignirea vă rog să nu mi-o iertaţi. *(Către mătuşa Cleo.)* în ce an sîntem, stimată doamnă?

CLEO: Adolf, de ce mă lasi singură? Ca să fiu sinceră, în 1963.

MANOLE: Ca să fiu sincer, aşa e, sîntem în 1963. Auzi?

OGARU: Anul n-are nici o importanţă. Plec nu fiindcă sînt jignit, ci fiindcă azi e zi de curse la Ploieşti! *(Se pregăteşte de plecare.)*

MANOLE: Acum voi pleca şi eu. Doamnă, pregătiţi-vă sufleteşte, am să vă sărut mîna. *(Se îndreaptă spre mătuşa Cleo.)* Mi-a părut bine de cunoştinţă. A fost aşa de plăcut! Dacă cumva, stimată doamnă... aveţi o oră... două... la dispoziţie... şi dacă cumva, stimată doamnă, nu renunţaţi la planul dumneavoastră, cred c-o să daţi de dracu. Sărut mîinile, doamnă. *(Către Ogaru.)* Mi-a părut bine că v-am cunoscut. Conversaţia a fost foarte plăcută. *(îi strînge mîna.)* Dacă cumva aveţi o clipă mai liberă, mai daţi un semn de viaţă, ce naiba! Cunoaşteţi numărul meu de telefon! Şi dacă cumva nu vă băgaţi minţile în cap, o să dau cu dumneavoastră de pămînt! *(Manole arată spre podea.)* La revedere! La revedere! *(Brusc, violent.)* Sărut mîinile, doamnă!

ACTUL II

TABLOUL 3

Parcul din faţa instituţiei. Gabriela, Manole, Admiratorul, în cele din urmă, Gherman

MANOLE: Bună seara, Gabriela...

GABRIELA *(îl ia tare de la început):* Ah, iar cu frazele astea obişnuite! Admiră apusul soarelui, că altfel te ucid...

MANOLE *(nu vrea să admire apusul soarelui):* Am spus bună seara, Gabriela.

GABRIELA: Bună seara. Ce frază obişnuită, lipsită de orice trăsătură cît de cît originală! Admiră apusul soarelui că fac moarte de om.

MANOLE: Gabriela, Gabriela, ce-i cu tine? De cînd te-ai schimbat aşa de radical?

GABRIELA: Nu eşti sensibil, Manole!... Cu durere am ajuns la această concluzie... Poate că am devenit eu subiectivă în ultimele zile, dar mie-mi place natura. A, în ziua în care nu văd un copac cît de mic...

MANOLE *(uimit):* Mic? Oricît de mic?

GABRIELA: Da, oricît de mic, sau n-aud o pasăre...

MANOLE: Pasăre? Oricare ar fi ea?

GABRIELA: Da... Nu mă simt om. Două lucruri ador în viaţă: natura şi cultura...

MANOLE *(uimit):* Natura şi cultura! Nici mai mult, nici mai puţin?

GABRIELA *(îl examinează cu atenţie pe Manole):* Ce privire enigmatică ai!

MANOLE: N-am nimic enigmatic!
GABRIELA *(conciliantă):* Nici măcar ceva straniu?
MANOLE: N-am nimic straniu.
GABRIELA: Păcat, foarte păcat! Detest bărbații cumsecade. Mă înspăimîntă liniștea și echilibrul.
MANOLE: Dar să stii că eu nu mă schimb din cauza asta. Tot cumsecade rămîn.
GABRIELA: A, vrei să faci pe interesantul cu mine!
MANOLE: Nu.
GABRIELA: Ești scandalos, Manole! Nu ești sensibil, Manole! Ce orizont îngust ai!
MANOLE: Ascultă, Gabriela, te avertizez că ai început să mă plictisești...
GABRIELA: Minți! Se vede după ochii tăi că minți! De-abia acum mă iubești mai mult. Bărbații iubesc cu precădere femeile negative, misterioase, fascinante! Pentru ele fac crize sufletești și accidente de motocicletă.
MANOLE: Eu, personal, nu!
GABRIELA: Minți, Manole! Minți! De-abia acum mă iubești! Cînd veneam la birou și semnam condica la timp, te plictiseai cu mine!
MANOLE: Se vede că prostiile tale sînt recente și nu te-ai confundat suficient cu ele. Și din această pricină există un anumit dezechilibru. Pot să risc o întrebare decisivă? Prostiile astea sînt proprietatea ta, adică sînt prostiile tale, gîndite și făcute de tine, sau ți le-a făcut cadou mătușa Cleo, ca să ai și tu cu ce ieși în lume?
GABRIELA: Am intrat în societatea unor oameni inteligenți și satanici. Ne adunăm acolo mai multe persoane și vorbim despre moarte, alcool, destrămare... Și-apoi, mătușa Cleo are dreptate.
MANOLE *(mai liniștit):* Deci nu sînt prostiile tale. Asta tot e bine. Dar nu vezi că pe tine nu te prind toate astea? Că nu sînt în natura ta? Cînd vorbești tu despre destrămare, îi vine omului să plece în vacanță la mare.
GABRIELA: Nu-i adevărat. Eu sînt sinceră în scepticismul meu... N-auzi o muzică îngerească?

MANOLE: Dacă fraza asta nu ți-a dat-o unul chel și satanic, eu mă împușc. Numai bărbații cheli și satanici scot fraze de astea.
GABRIELA: Află că era înalt ca bradul.
MANOLE: Nu era înalt ca bradul. Ăia sceptici și vînjoși au altfel de prostie. Au și ei felul lor propriu de a cădea în gropi.
GABRIELA: Eu aud o muzică îngerească.
MANOLE: Asta să i-o spui chelului, nu mie. Mie, fetițo, să-mi vii la lucru, începînd de mîine dimineață.
GABRIELA: Eu aud o muzică îngerească. Uite, în clipa de față, te iubesc.
MANOLE: Tocmai în clipa de față eu nu te iubesc.
GABRIELA: Ah, Manole, am să te părăsesc definitiv.
MANOLE: Asta să n-o faci.
GABRIELA: Te iubesc. Nu vii cu mine în neant?
MANOLE: Unde să vin, dragă Gabriela?
GABRIELA: în neant, Manole!
MANOLE: Nu era mai bine cînd mergeam noi la cinema și la pădurea Băneasa?
GABRIELA: Eu te-am iubit, Manole...
MANOLE: M-ai iubit?! Adică, acum nu mă mai iubești?..
GABRIELA *(înfuriată):* Nu, Manole, și e așa de trist... Mi-am revizuit concepția asupra vieții, mi-am revizuit și sentimentele. Tu ești un băiat prea banal... Ce ciudit. Și cu o secundă înainte încă aș fi murit pentru tine... Certitudinea dragostei aduce plictiseală.
MANOLE: Asta ți-a spus-o cineva la ora trei noaptea, cînd s-a închis circiuma.
GABRIELA: Totdeauna dorim ce nu avem și ne plictisim de ceea ce avem.
MANOLE: Tocmai mă gîndeam dacă ai să spui și prostia asta, ca să fie repertoriul complet. Ai spus-o!
GABRIELA: Căci așa e, cînd avem un lucru, dorim alt lucru, pe care nu-1 avem...
MANOLE: Plec. Am să mă întorc cînd ai să fii mai inteligentă.
GABRIELA: Avea dreptate mătușa Cleo cînd spunea că nu trebuie să mă mărit cu tine. Am idealuri mai mari, mult mai mari. As vrea ceva ieșit din comun. As vrea

o aventură ca într-un film franco-italian. Aş vrea un automobil.

MANOLE: Aici e sufletul mătuşii Cleo. Ah, de cîte ori văd o ticăloşie, nu ştiu de ce îmi apare în faţă mătuşa Cleo. Orice' ticăloşie ar fi, mătuşa Cleo seamănă cu ea. N-am văzut o ticăloşie care să nu semene cu mătuşa Cleo. Un bărbat cu automobil!...

GABRIELA: Da, un bărbat cu automobil. Mă rog, toate sentimentele legate de un automobil. Un bărbat pe care eventual să-1 şi iubesc puţin.

MANOLE: Ca specialist în mecanică, nu te mai înţeleg. De ce trebuie neapărat un sentiment lîngă un automobil? Ce, crezi că fără un sentiment autentic o să ai pană la motor? *(Energic.)* Lasă automobilul aşa cum e! Nu pîngăriţi automobilele! Nu jigniţi automobilele!

GABRIELA: Vreau să am o viaţă senzaţională!

MANOLE: Asta nu eşti tu, Gabriela, asta e mătuşa Cleo! Eu nu văd un automobil în sufletul tău! *(Se pregăteşte de plecare.)*

GABRIELA: Nu-i adevărat! Eu sînt o femeie nostimă şi aşa vreau să rămîn. Am avut o convorbire inteligentă, care m-a întărit în această convingere. A fost colosal. Un domn în etate mi-a spus: „Dragă Gabriela, eşti atît de adorabilă în inconştienţa ta! Tu faci nebunii, dar nebuniile-ţi stau bine." Mă duc să caut aventura, gestul gratuit!

GHERMAN *(apare brusc, ca din pămînt, împins, de mătuşa Cleo):* Domnişoară, v-am ascultat cu maximă atenţie şi în acest interval relativ scurt m-am îndrăgostit de dumneavoastră. Sînt un bărbat serios, cu intenţii serioase, cu o situaţie bunicică şi principii la fel de solide. Priviţi cu maximă seriozitate pălăria mea. O turtesc, o dau de-a dura, ea se întoarce intactă. Acelaşi lucru îl pot spune — evident, după o clipa de gîndire, căci detest pripeala — şi despre sentimentele mele, sînt la fel de trainice, suple şi elegante.

ADMIRATORUL *(care a apărut la fel de burse):* Şi ieftine.

GHERMAN: Nu vă răspund pe loc la această ironie facilă, fiindcă, după cum am precizat de la bun început, detest superficialitatea. *(Către Gabriela.)* Domnişoară, vă iubesc. Vă iubesc aşa cum sînteţi. Nu vă cer nimic în plus, nu vă cer nimic în minus. Jur că nu vreau nici să vă transform, nici să vă reeduc.

ADMIRATORUL: Atunci ce cauţi aici?

GHERMAN *(fără să ia în seamă intervenţia Admiratorului):* A face dintr-o femeie tînără şi frumoasă, cum sînteţi dumneavoastră, o fiinţă inteligentă, sau chiar numai raţională, înseamnă a pîngări natura.

ADMIRATORUL: Ai început să mă calci pe nervi. Ascultă-mă, pălărie serioasă, nu ţi-e ruşine obrazului să-ţi fie...

GHERMAN: Domnişoară, simplitatea excesivă a acestui tînăr mă împiedică să-mi dezvălui sentimentele în toată complexitatea lor...

GABRIELA *(către Admirator):* Vă rog, plecaţi! Dumneata ai prea multe laturi pozitive. *(Către Gherman.)* Vă rog, domnule, continuaţi!

ADMIRATORUL *(îi ia pălăria din cap şi i-o turteşte).*

GHERMAN *(priveşte liniştit această întîmplare):* După cum vezi, dragă tinere, pălăria mea a rămas intactă. A rămas intactă fiindcă e o pălărie serioasă, care acoperă un cap serios.

GABRIELA *(către Admirator):* Pleacă, te rog! Prezenţa dumitale nu mai e dorită. Acest domn mă atrage tocmai prin farmecul necunoscutului... Ia-ţi florile înapoi.

ADMIRATORUL: Păstrează-le! Tot nu le meriţi!

GABRIELA *(către Gherman):* Domnule, vă rog, continuaţi!

GHERMAN: Da, voi continua! Noi, cadrele din cooperaţie, cunoaştem foarte bine sufletul omenesc. Tocmai de aceea, am folosit acest scurt răgaz ca să-mi sistematizez ideile, ca nu cumva, Doamne fereşte, ideile secundare s-o ia înaintea celor principale. Am de gînd, să nu credeţi că mi-a venit aşa, pe neaşteptate, m-am sfătuit în această direcţie şi cu prietenii mei apropiaţi, am de gînd, repet, să mă aşez în genunchi în faţa dumneavoastră. La întrebarea dumneavoastră de ce fac acest gest, vă voi răspunde următoarele: această poziţie corespunde cel mai bine stării mele de spirit, cît şi sentimentelor de care sînt năpădit. *(Se aşază în genunchi.)* Vă iubesc pentru că sînteţi superficială,

aş putea spune chiar zăpăcită, dacă aş avea speranţa că nu o să mă înţelegeţi greşit, simt că nu vă interesează altceva decît amorul. N-am să vă ascund că lucrez în cooperaţie. Munca mea e foarte serioasă şi de aceea am nevoie de superficialitate. La serviciu trebuie să mă port frumos cu oamenii, să fiu disciplinat, să mă indignez cînd unul dintre noi nu dă randament. Nu că nu mi-ar plăcea, dar mă oboseşte puţin... De aceea vă iubesc în toată superficialitatea dumneavoastră... care mă va ajuta, domnişoară, sper, să fiu pînă la ultima suflare a vieţii un om foarte serios. Seriozitatea e pămîntul meu şi nu-i dau voie nici unui plug străin să-1 are.

GABRIELA: Gîndurile dumneavoastră sînt sincere şi curate. Am o singură nedumerire şi vreau să-mi răspundeţi deschis. Nu cumva sînteţi şi dumneavoastră superficial?

GHERMAN: Nu, dimpotrivă. Eu sînt foarte serios. îmi văd numai de munca mea. După terminarea orelor de program, citesc lucrări de specialitate, beau un ceai de sunătoare şi mă gîndesc la sentimente înălţătoare. Nu beau, nu fumez, nu glumesc, nu sînt afemeiat, nu mă plimb pe străzi fără un scop precis, nu citesc o carte de două ori. Dar tocmai de aceea am nevoie de o fiinţă cu un temperament exact invers. Eu nu vă cer să fiţi inteligentă. Eu nu vă cer să vă ocupaţi de problemele de interes general. De toate astea sînt eu preocupat pînă peste cap. Eu nu vă cer să vă indignaţi dacă cuiva i se întîmplă ceva, am să fac eu această operaţie. Eu nu vă cer decît să-mi umpleţi apartamentul meu, format din două camere, baie şi bucătărie, cu zăpăceala şi inconştienţa adorabilei dumneavoastră tinereţi. Am muncit de mic şi rugăminţile mele sînt modeste. Aş îndrăzni să vă cer ca din cînd în cînd să aruncaţi o linguriţă-două de dulceaţă, sau ce credeţi dumneavoastră de cuviinţă, în şoşonii sau în pantofii mei. Din cînd în cînd, v-aş ruga să-mi zmîngăliţi o lucrare importantă, în aşa fel, domnişoară, încît să nu mai înţeleg nimic, şi cel puţin o dată pe săptămînă să daţi drumul la apa din baie, încît să inunde toată casa.

GABRIELA: Asta e foarte bine. Dacă vrei, pot să produc o inundaţie chiar şi în fiecare zi... Dar dacă se întîmplă să-mi treacă prin cap un gînd serios?

GHERMAN: Păstrează-1! Dacă cumva, prin absurd, vă trec prin cap gînduri serioase, păstraţi-le!

GABRIELA: De nici unul să nu ţin seama?

GHERMAN: De nici unul, domnişoară! Aceasta este condiţia mea. Seriozitatea e domeniul meu de activitate şi n-aş vrea să ne încălcăm atribuţiile...

GABRIELA: 'Dar dacă — să zicem — într-o bună dimineaţă mi-ar veni chef să muncesc din nou, sau... eu ştiu...

GHERMAN: Nu, domnişoară! Şi mai am o rugăminte, la care ţin foarte mult. Aş vrea ca în fiecare dimineaţă, înainte de a pleca spre ocupaţiile mele foarte serioase, să mă trageţi de nas. E inutil să vă spun că mi s-ar părea un pleonasm să vă spun că o dată cu sentimentele mele, automobilul meu vă stă la dispoziţie!

GABRIELA: Da. Automobilul. *(După o scurtă pauză.)* Să vă trag de nas?

GHERMAN: Da, domnişoară, v-o spun cu toată seriozitatea. Trăgeţi-mă de nas şi n-o să regretaţi. *(Gabriela îl trage de nas.)* M-aţi făcut fericit.

GABRIELA: O, dar e atît de simplu!

GHERMAN: E simplu pentru dumneavoastră, care sînteţi o fiică a naturii. De zeci de ani încerc să fac şi eu o şotie şi nu reuşesc. Am vrut şi eu o dată — şi credeţi că n-am încercat, domnişoară? — să torn dulceaţă în pantofii şefului de serviciu. Ce credeţi că s-a întîmplat? M-am trezit lustruindu-i! ... Şi mai am o rugăminte, sau mai exact un vis, care mă urmăreşte încă de pe băncile facultăţii. *(Scoate o foarfecă.) Te* rog, domnişoară, dacă mă iubeşti şi dacă mă stimezi puţin, taie-mi cravata cu foarfecă. *(Gabriela îi taie cravata cu foarfecă.)* Sînt atît de fericit!... *(îi sărută mîna.)*^ Dumneata, cu adorabila dumitale superficialitate, ai să-mi ajuţi să duc povara seriozităţii mele. Mai am o rugăminte.

GABRIELA: Mereu ai cîte o rugăminte. Vrei să dau foc casei?

GHERMAN: Nu. încă nu m-am gîndit la asta. Am o rugăminte mai simplă. Eu am să merg pe stradă aşa, dis-

trat, şi dumneata o să-mi pui o piedică... O să fie teribil de amuzant, o să fie un hohot de rîs!... Vă e greu?

GABRIELA: Nu. Nicidecum.

GHERMAN *(se plimbă):* Hai! *(Gabriela îl ajunge din urmă şi-i pune o piedică.)* Ah, ce nostim a fost! Era cît pe-'aci să cad! Noroc că am fost atent. Vrei să vii puţin în braţele mele serioase? *(Gabriela cade în braţele lui Gherman.)* Juri să fii superficială, să te ţii numai de şotii, pînă la sfîrşitul vieţii? Juri să-mi' pui în fiecare dimineaţă dulceaţă în şoşoni sau în galoşi?

GABRIELA *(îi aruncă pălăria):* îţi jur, iubitule! Ah/aventura!...

GHERMAN *(pălăria se aşază de la sine putere din nou pe cap):* Sînt fericit!

GABRIELA: Eu, tovarăşe Gherman — mă iertaţi că vă spun pe numele de familie, — aş vrea ca viaţa să fie foarte frumoasă. Nu aşa, în general, ci concret, foarte concret. Fiecare zi să fie frumoasă şi senzaţională. Totul poate să fie frumos. Chiar şi micul dejun. Aş vrea ca aventura aceasta poetică să fie şi mai poetică! Poetică şi neprevăzută...

GHERMAN: Cu cea mai mare plăcere! în limita posibilităţilor, bineînţeles!

GABRIELA: Răpiţi'-mă!

GHERMAN: Nu înţeleg... Nu mă pricep să răpesc femei...

GABRIELA: Un bărbat trebuie să se priceapă la orice. E singura nebunie pe care vi-o cer...

GHERMAN: Domnişoară, eu sînt un om serios. Eu nu ştiu să fac şotii.

GABRIELA: Răpeşte-mă! Aş vrea o răpire frumoasă, ca într-un film franco-italian. Du-te şi vezi filmul, şi răpeşte-mă identic.

GHERMAN: Şi cînd vrei să te răpesc?

GABRIELA: Păi, mîine!

GHERMAN: Mîine nu pot! E şedinţa comitetului de bloc.

GABRIELA: Atunci, poimîine. '

GHERMAN: Ce e poimîine?

GABRIELA: Joi.

GHERMAN: Joi avem cursuri. S-o lăsăm pe vineri. Vineri între trei şi cinci.

GABRIELA: Ce fel de răpire mai e şi asta între trei şi cinci? Ăsta-i matineu, nu răpire. Dacă e aventură, să fie aventură! Noaptea vreau să fiu răpită, la miezul nopţii.

GHERMAN: Să trezim oamenii din somn? Răpirea nu cadrează cu seriozitatea mea.

GABRIELA: Dacă nu mă răpeşti, nu devin soţia ta. Nu eşti capabil de un gest spontan, de aventuri. Eu, cînd^iubesc o persoană, sînt în stare să mă duc şi la capătul lumii. Tu stai şi te întrebi, te sfătuieşti... Şi-acum du-te! Lucrezi în cooperaţie şi n-ai pic de romantism...

GHERMAN: Domnişoară, nu neg ce-am precizat în declaraţia anterioară.

GABRIELA *(în timp ce Gherman pleacă):* Eşti fermecător, domnule Gherman! Nu mai negi declaraţia anterioară!? Iubirea ar trebui să te facă simpatic, mai nebun, dar dumneata tot traducător rămîi. Dacă n-ai curajul să mă răpeşti, să faci o nebunie de dragul meu, n-ai ce căuta în viaţa mea!

GHERMAN *(pleacă nedumerit).*

OGARU *(apare ca din pămînt):* A venit iubirea, domnişoară. Bang-bang! N-auziţi chemarea insistentă a dragostei? De-acolo, din Olteniţa, unde locuiesc retras la o rudă a mea, altfel om de treabă, chipul dumneavoastră mă tortureazâ, mă urmăreşte. Am crezut la un moment dat că totul nu e decît rodul imaginaţiei mele bogate... Eroare! Eroare! Eroare! Şi deodată, brusc... vă zăresc... Ea există! Fata din vis există! *(Gabriela izbucneşte în rîs.)* De ce rîdeţi, domnişoară?

GABRIELA: Toate ar fi cum ar fi, dar de ce locuiţi la Olteniţa?

OGARU:'Mi-a plăcut să trăiesc retras... Prezenţa oamenilor mă oboseşte. Zgomotele mă trezesc din lumea mea de basm..'. Lîngă locuinţa mea se află un pîrîu, şi pe malul respectivei ape stau ceasuri întregi meditînd... Eu sînt aventura, domnişoară! Eu sînt necunoscutul, trepidaţia, poezia, subconştientul dezlănţuit... Am, vă dau' cuvîntul meu de onoare, un suflet de trubadur. Tînjesc după poezie, după gondole, după baluri la Veneţia, după orhidee, după romane celebre, după alcool, după tot ce e frumos în viaţă.

GABRIELA: Trubadurii, trubadurii! Chiar şi cei din secolul al optsprezecelea erau foarte simpatici!

OGARU: Eu, domnişoară, sînt ultimul trubadur, şi nu mi-e ruşine s-o recunosc. E aşa de trist să fii ultimul trubadur... Unde sînt trubadurii, domnişoară?

GABRIELA: Nu ştiu. Parcă i-a înghiţit pămîntul...

OGARU *(zîmbet dureros):* A, ce împrejurare stranie. Eu sînt ultimul trubadur şi dumneata ultima femeie care se îndrăgosteşte de un trubadur. Oamenii nu mai ştiu să se bucure de viaţă. Cîndva, vă veţi aduce aminte de această întîmplare, şi în timp ce o lacrimă vi se va prelinge pe obraz, o şă spuneţi, parcă vă văd: „Am cunoscut un om ciudat".

GABRIELA: Şi ce-ai să-mi cînţi?

OGARU: Cîntece de dragoste. Numai cîntece de dragoste. Căci dragostea e singurul lucru serios, restul e zădărnicie...

GABRIELA *(se înfurie):* Da? Şi sportul? *(Vrea să plece.)* Sportul nu e un lucru serios?!

OGARU *(fuge după ea):* Ba da, domnişoară! Dragostea şi sportul! Pe aceste două... coloane se sprijină globul pămîntesc... Nu rîdeţi de mine, domnişoară. Am fost copil şi am rămas un copil. Am făcut armata la artilerie, dar am rămas tot un copil... Sînt un trubadur, iubiţi-mă... Fiecare clipă trebuie trăită cu • frenezie, căci numai în frenezie... Am să te urmăresc permanent... ţi-o jur... Dacă te transferă, nu mă uita...

GABRIELA: Dacă mă transferă, te uit.

OGARU: Uitarea femeilor e dulce ca o floare de iasomie. Nu mi-o luaţi în nume de rău dacă vă dezgolesc cu privirea!? Vă iubesc enorm, deşi nici cuvîntul „enorm"... Vă ador, nici cuvîntul „ador" nu exprimă tot clocotul... A... cuvintele! Nu găsesc cuvintele!...

GABRIELA: Iubesc o altă persoană.

OGARU: Nu cred. Ar fi prea crud... Eşti anume făcută pentru mine. Statura, chiar timbrul vocii...

GABRIELA: Nu ştiu nimic. Eu sînt femeie.

OGARU: Cu atît mai bine. Asta vă şi diferenţiază...

GABRIELA: Noi, femeile, sîntem fiinţe slabe. Nu ştim pe cine iubim.

OGARU: A, eternul feminin!... Am să te răpesc, domnişoară!

GABRIELA *(topită):* Da? Ai să mă răpeşti? Mai spune odată, de două ori, pînă la saturaţie!'

OGARU: Am să vă răpesc, domnişoară. Ca un vechi încercat trubadur... Am să te răpesc!

GABRIELA *(bate fericită din palme):* Asta zic şi eu romantism! Vai, ce bine-mi pare!... Am să fiu răpită! Cu asta^m-ai cucerit, o, ciudate necunoscut!... *(înaintează fericită spre mijlocul scenei.)* Ah, aventura! Am să fiu răpită! Ca într-o coproducţie franco-italiană!

Cortina

ACTUL III

TABLOUL 4

Acelaşi decor din tabloul 2. Locuinţa mătuşii Cleo

Mătuşa Cleo, Ogaru

OGARU: Bună seara, Cleo, bună seara. Am o surpriză pentru tine.

CLEO: Doctorul mi-a interzis şocurile sufleteşti. Aşa că te rog să nu fi prea brusc cu mine, nu mă lua tare de la început, pregăteşte-mă.

OGARU: Am senzaţia că viclenia mea a început să meargă. Ştii că, la un moment dat, se împotmolise rău de tot! Mă miram şi eu: ce-i cu tine, mă Ogarule?

CLEO: Adică? Ai' intrat undeva gestionar?

OGARU: Nu. Nu mai am planuri atît de mari. Am devenit un om modest. Sînt hotărît să rămîn un om modest pînă la sfîrşitul vieţii.

CLEO *(profund jignită):* Un individ care-şi vede lungul nasului?! Ah, ce îngrozitor!... Cum ai putut tu, Adolf, care la Băile Herculane...?

OGARU: Nu mă tortura cu Băile Herculane. Nu dispreţui sentimentele mărunte. Şi din modestie se pot scoate bani frumoşi... O iubesc pe Gabriela!

CLEO: Ei, nu mai spune! Ia te uită, mititelul de el!

OGARU: Da, o iubesc. întîi a fost iubirea spontană şi pe urmă avantajele inevitabile. De ce s-o iau de la avantaj spre iubire, cînd pot s-o iau de la iubire spre avantaj? Tot acolo ajungi, şi e şi mai frumos. Nimeni nu poate să mi-o ia în nume de rău. Iubesc — iubesc! Avantajele sînt mici, dar solide. Ea o să muncească, şi eu am să citesc *Informaţia Bucureştiului.*

CLEO: O iubeşti sincer?

OGARU *(parcă speriat de această întrebare):* Da, sincer. E tînără şi frumoasă, ce interes aş avea să fiu ipocrit? Cînd sinceritatea coincide cu interesul, de ce să nu fiu sincer?... E bună şi sinceritatea, las-o acolo, să zacă în suflet, că doar n-o fi moarte de om...

CLEO: Ai vorbit şi cu Gabriela?

OGARU: Puţin, puţin... Dar în sufletul meu a mijit speranţa.

CLEO: Dar tu ce crezi, dragă Adolf, că eu dorm? Recunosc că mă leagă de tine amintiri foarte plăcute, dar asta nu înseamnă că eu dorm. Nu dorm, Adolf. Veghez. O să mă crezi, n-o să mă crezi, o să mă socoti nebună, dar află că mă gîndesc la interesul meu mai mult decît la interesul tău. Nu sînt de acord cu această căsnicie! Nici măcar liber-profesionist nu eşti... Adolf, Adolf, cum ai putut face una ca asta? Tu, care mi-ai mîngîiat de atîtea ori creştetul capului?...

OGARU: Nimic nu mă împiedică să te mîngîi în continuare, îţi spun sincer de ce-am făcut-o: n-am avut altă soluţie. Am nevoie de cineva care să mă iubească şi să mă întreţină. Tu, Cleo, ar trebui să înţelegi asta. îmi pare rău că te-am lovit pe la spate, tocmai pe tine, pe care cîndva te-am adorat ca pe-o icoană.

CLEO: Habar n-ai să loveşti pe la spate! Păcat de întunericul care zace în sufletul tău, zău aşa!

OGARU *(curiozitate copilărească):* N-am procedat bine?

CLEO: Nu. Am avut grijă să-i explic Gabrielei că tu eşti un produs tipic al moralei burgheze, că vrei să trăieşti pe spinarea ei... Şi pe ce te bazezi, nepricopsitule? Numai pe faptul că eşti bătrîn şi sărac?

OGARU: Nu. Mă bazez pe farmecul meu personal. Dar, după cum văd, şi tu vrei să trăieşti pe spinarea ei...

CLEO: Da. Dar eu am acest drept. Eu am ținut-o în brațe, am legănat-o, am plimbat-o, şi tu vrei să vii la de-a gata. Lasă-te păgubaş, Adolf... Dac-ai fi reuşit, te-ai fi purtat cu mine ca un cîine.

OGARU: Cîinele e animalul meu preferat.

CLEO: M-ai fi izgonit a doua zi după căsătorie.

OGARU: Da... probabil... evident.

CLEO: Du-te, Adolf, du-te. Ah, Adolf, nici ipocrit nu ştii să fii! Unde ți-e, Adolf, ipocrizia? Ai rămas la nivelul locomotivei cu aburi. Pe cînd eu, eu sînt clasică, țin pasul cu toate cuceririle civilizației. Du-te. Du-te, eşti un fante de modă veche!

OGARU: Aş putea să spun Gabrielei cîteva cuvinte?

CLEO: Nu. Prezența ta îi produce scîrbă. Am avut eu grijă să-i produci scîrbă.

OGARU: M-ai jignit, Cleo, în tot ce aveam eu mai intim. Dar m-ai şi ambiționat. Jignirea ta parcă mi-a dat aripi. Am să devin un fante modern. Am să învăț, am să iau totul de la început. Află că nu mă dau bătut! Am să-ți răpesc nepoata!

Cortina

TABLOUL 5

Biroul lui Gherman

Mătuşa Cleo, Gherman, apoi Manole

CLEO: Sînt nenorocită întocmai ca un cîine alungat iarna din casă.

GHERMAN: Şi eu sufăr, dar nu găsesc un termen de comparație:

CLEO: Lasă asta! O să găseşti un termen de comparație.

GHERMAN: Nu, doamnă, n-am să mai găsesc. Nu mai sînt la vîrsta cînd termenele de comparație se găsesc pe toate drumurile... M-ați trădat, doamnă, m-ați indus în eroare. V-am făcut cadouri frumoase, dar Gabriela tot nu mă iubeşte. Unde sînt sentimentele promise?

CLEO *(indignată):* Parcă o femeie ştie ce spune cînd probează ceva care o întinereşte cu cîțiva ani!... Sentimentele nu se cîştigă prin bani. N-am să vă dau jacheta înapoi.

GHERMAN: Nu e vorba de jachetă, e vorba cît m-a costat jacheta. V-am trimis şi în croazieră prin ONT Carpați, la Soci şi la Batumi!

CLEO: Oh, nu-mi aminti de excursia aceea! E suficient c-am văzut atîtea plante exotice, cactuşi şi palmieri...

GHERMAN: întotdeauna aveam o sumbră presimțire cînd scoteam banii de la CEC...

CLEO: Nu înțeleg de ce țipi la mine?! Țipă la alea care nu te apreciază, nu la mine. Eu vreau să fii ginerele meu, vroftu! De aceea am si venit la tine, cu sufletul la

gură, în timpul orelor de birou... Răpeşte-o pe Gabriela! Dacă n-o răpeşti tu, o răpeşte Ogaru.

GHERMAN: Asta nu cadrează cu seriozitatea mea.

CLEO: Dacă nu cadrează, o pierzi! Gabriela vrea ceva romantic. *(Gherman izbucneşte în rîs.)* Vai, domnule Gherman, nu rîdeți, mi se face frică! Totdeauna cînd rîdeți dumneavoastră, se întîmplă o nenorocire... Cînd ați mai rîs o dată, mi-a scăpat serviciul de cristal din mînă. *(Gherman rîde.)* Mi-e frică, domnule Gherman! Mi-e frică!... *(Dispare.)*

Gherman, Manole

GHERMAN *(la telefon, devine brusc serios):* Da... da... să vedem... Se poate? E de presupus că nu este exclus. Oare? Crezi? Oricum. Desigur. Treptat-treptat. Eu? Personal? Da... Da... Da... Desigur... Poate. Eventual. Sigur.

MANOLE: Salutare, Gherman! *(îi examinează înfățişarea.)* La costumul ăsta gri ți-ar trebui nişte ochi căprui.

GHERMAN: Eleganța nu e un lux, ci o necesitate.

MANOLE: Da, da! Tovarăşi, problema mai are un aspect, are două aspecte... Cînd ne-am resemnat cu ideea că are două aspecte, vedem că are trei aspecte. Problema mai are o latură, şi încă o latură... Măcar te-au mai retrogradat?

GHERMAN: Situația era de aşa natură...

MANOLE: Da? Mă miram eu de ce arăți mai bine! Să ştii că aşa, retrogradat, îți stă mai bine. Te deschide la față.' Gherman, ție începe să nu-ți mai stea bine viața. Unora nu le stă bine cu pălărie, altora cu haine la două rînduri, altora cu pantaloni bufanți, unora, să danseze; pe tine începe să nu te mai prindă viața. O să mergi pe stradă şi o să izbucnească oamenii în rîs. N-o să-ți mai stea bine să mergi pe stradă, n-o să te mai prindă să intri într-un magazin şi să întrebi dacă au venit portocale, ca să nu mai vorbesc de alte domenii de activitate ale naturii umane...

GHERMAN: La serviciu sînt un om corect, dar am şi probleme personale.

MANOLE: Tu, probleme personale?! Vorbeşti serios, Gherman? Tu, probleme personale?

GHERMAN: Da. M-a ajuns şi pe mine... în puține cuvinte, iubesc. Ai cuvîntul meu de cooperator că nu exagerez nimic.

MANOLE *(uimire maximă):* Bravo, Gherman, eşti cineva! Nu mă aşteptam la una ca asta de la tine!

GHERMAN: Iubesc. Nu văd ce-aş mai avea de adăugat.

MANOLE *(după o clipă de tăcere):* Dar nu crezi că e prea devreme?

GHERMAN: Iubirea e precum moartea: nu ne-ntreabă cînd soseşte. Şi-n altă ordine de idei, împlinesc la toamnă patruzeci şi cinci de ani... Ființa aceea mă răscoleşte literalmente... Manole, tu ai trăit la mahala, eşti mai deprins cu poveşti de astea. Ador o ființă ieşită din comun, ea e zburdalnică,şi eu nu sînt prea zburdalnic. Am încercat de multe ori să mă zbengui, dar n-am dat rezultate. Poate o cunoşti şi tu, e sportivă ca şi tine, dar nu vreau să dau nume, nu vreau să se interpreteze. Are nişte idei ființa asta! ... M-a rugat s-o răpesc. Eu, un om serios, care sînt şi preşedintele comitetului de bloc, n-am de unde să ştiu cum se răpeşte o femeie.

MANOLE: Dacă nu ştii, n-o răpi.

GHERMAN: Uşor de zis... O, dacă n-o răpesc, se spulberă sentimentul. Şi aşa e el într-o fază incipientă...

MANOLE: Dar ea te iubeşte?

GHERMAN: Ea, evident, nu! Cum o să mă iubească? Ce-ar putea găsi atrăgător la mine? Am vorbit cu mătuşa ei, mătuşa Cleo — ce nume ciudat! — sper că în acest fel... Dar trebuie s-o răpesc. Dacă n-o răpesc eu o răpeşte altu'...

MANOLE *(neînțelegînd încă despre,cipe e vorba):* Te ajutăm! Te ajutăm! Am multe treburi, dar îmi fac timp şi te ajut!

GHERMAN: Manole! Nu găsesc cuvinte ca să-ți mulțumesc...

MANOLE: Te ajut eu, Gherman. Ai să vezi'ce răpire fruîhoasă o să facem noi doi!...

GHERMAN *(dramatic):* Cu ce-aş putea să vă mulțumesc?

MANOLE *(vesel):* Cu nimic, Gherman. Cu nimic!'

TABLOUL 6

în preajma locuinței Gabrielei, apoi din nou locuința Gabrielei. în apropiere strada, orașul, necunoscutul, aventura

MANOLE: Mă simt colosal! E o noapte fără lună, făcută parcă pentru răpiri. Nici nu ști ce plăcere e vezi un om atît de serios ca dumneata, îndrăgostit și pus pe șotii!

GHERMAN: Iubesc, dar sînt surmenat. Hai, tovarășe Manole, s-o răpim mai repede... Dar nu știu să mă comport... Să fiu romantic sau ușor blazat?

MANOLE: Asta n-are importanță. Sănătate să fie. Unde sînt măștile, c-aveam niște măști. Nu-s la tine?

GHERMAN *(scandalizat):* Cum o să fie la mine?

MANOLE: Vezi, domnule, în rucsac. Trebuie să fie în rucsac. Eu le-am pus cu mîna mea.

GHERMAN: Ai dreptate, trebuie să ne mascăm. *(Cu chiu cu vai, sar amîndoi gardul.)*

MANOLE *(după ce a sărit gardul):* Ce-ai făcut, măi omule, ai uitat scara? Unde ai mai văzut tu îndrăgostit care să uite scara?

GHERMAN: Am avut o clipă de ezitare.

MANOLE: Adu scara încoace și pune-o lîngă fereastră. Adu odată scara, domnule, ce naiba faci acolo?

GHERMAN *(în sfîrșit, aduce scara și sare și el gardul).*

MANOLE *(citește cu voce tare):* „Pentru familia Mateescu sunați de trei ori." Așa, mascați, o să se sperie.

GHERMAN: O să se sperie cînd o să ne vadă mascați. ^

MANOLE: Cîteodată, trebuie și puțină groază. *(Sună.)*

CLEO *(deschide ușa):* A, credeam că sînt niște vecini. M-am speriat puțin. Poftiți, vă rog, faceți-vă comozi.

GHERMAN: Noi sîntem bandiți. Sărut mîinile.

CLEO: Da. Văd. Mi-a venit inima la loc. De cînd vă tot așteptam! Credeam că nu mai veniți și ne pregăteam de culcare.

GHERMAN: Eu sînt un om serios. De cîte ori spun ceva, mă țin de cuvînt.

MANOLE: Vă rog să ne scuzați pentru întîrziere. Eu nu sînt de vină. Mi-a venit o rudă din provincie.

CLEO: Domnule Gherman, manierele dumneavoastră distinse mă uimesc. Deranj? Nu-i nici un deranj. Poftiți, poftiți, vă rog!

GABRIELA *(apare în pragul ușii, îi surprinde punîndu-și masca la loc):* A, domnule Gherman! De dragul meu ați trecut peste seriozitatea dumneavoastră... Am să mă îndrăgostesc brusc de dumneavoastră, ca văduva aceea engleză din *Richard al III-lea.*

MANOLE *(în felul în care intervine Manole se vede strădania lui de a nu fi observat de Gabriela):* Acuma, cînd vrei s-o răpești, spune-i și tu ceva ieșit din comun.

GHERMAN *(se așază pe un fotoliu, răsuflă din greu): Vii* serios, Manole! De-abia mă mai țin picioarele.

MANOLE *(către mătușa Cleo):* Cum e timpul la București?

CLEO: A nins la Brașov.

GHERMAN *(cu distincție):* Cum ați călătorit? S-a urcat multă lume la Cîmpina?

CLEO: O, da, Cîmpina e nod de cale ferată.

MANOLE *(inspeclînd camera):* După cum văd, iubiți pictura. Aveți și-un Necșulescu autentic.

CLEO: Cît timp a trăit, soțul meu a iubit arta. De-abia după moarte... De acolo din mormînt, aud în mod permanent o voce: „Iubește arta, Cleo!" Dacă n-ar fi mort, și acum aș fi fericită în brațele lui.

GABRIELA *(puțin dezamăgită):* Aș vrea ceva mai romantic, mai deosebit.

MANOLE: Facem și noi ce putem.

GHERMAN *(care simte nevoia s-o dezamăgească pe Gabriela):* O ^ă fie foarte frumos, n-avea nici o grijă. Manole, spune dumneata fraza aia grosolană, care nu cadrează cu seriozitatea mea.

MANOLE: Morții cu morții, viii cu viii. Ne faceți o cafeluță?

CLEO: Nu vreți mai bine o dulceață? Nu că n-aş avea cafea în casă, dar cafeaua trebuie preparată şi durează mai mult, pe cînd o farfurie de dulceață, nu ştiu cum să fac să mă-nțelegeți, e mult mai comod... pentru mine.

GABRIELA *(apare, din nou dezamăgită):* Frumos, foarte frumos!... Eu aştept să fiu răpită, şi voi vreți cîte o cafeluță.

GHERMAN: Un stimulent e-ntotdeauna binevenit...

GABRIELA *(practică):* Cum procedăm? Veniți voi sus să mă luați cu forța, sau cobor eu de bunăvoie?... Gherman, fii bărbat, Gherman, fii năprasnic dacă vrei să te iubesc...

GHERMAN: Cu cea mai mare plăcere. *(Simte nevoia să fie năprasnic. Către mătuşa Cleo.)* O iubesc pe Gabriela!...

GABRIELA: Eu am să lipsesc cîteva secunde. Nădăjduiesc, domnule Gherman, că în acest scurt timp veți deveni mai interesant. Gherman, nu mai fi mototol, Gherman!..

GHERMAN *(se întoarce spre mătuşa Cleo, hotărît să ia taurul de coarne):* Doamnă, pot să vă spun că, deşi sînt un individ pretențios, iubesc. Dar dumneavoastră, fără să-nțeleg raționamentele, vreți să vă aşezați în calea fericirii mele...

CLEO *(profund uimită):* Nu-i adevărat, domnule Gherman! Nu ne-am înțeles noi...? Ce dracu!...

GHERMAN *(uimit):* Nu-i adevărat. Sînteți împotriva acestei căsnicii.

CLEO: Sînt cu toată inima pentru această căsnicie. întotdeauna am tînjit după un ginere cu care aş putea să mă înțeleg.

MANOLE *(pune paie pe foc):* De fapt, nu sînteți de acord. Sub pretext că sînteți de acord, în realitate nu sînteți de acord. Iar pe domnul Gherman nu-1 socotiți un ginere potrivit.

CLEO *(indignată):* Nu-1 găsesc potrivit? Eu nu-1 găsesc potrivit?

GABRIELA *(apare pentru o clipă):* Ai mai făcut progrese?

GHERMAN: Progresăm, progresăm.

MANOLE: Doamnă, de ce să mai lungim vorba cu explicații inutile. Sînteți convinsă că nepoata dumneavoastră ar fi meritat o soartă mai bună. Un academician, sau un compozitor de muzică uşoară.

CLEO *(respinge acuzația):* Din partea mea, poate să aibă şi bani foarte mulți. Principalul e să fie om de treabă.

MANOLE: Deci, nu sînteți de acord. O să trebuiască s-o luăm cu forța pe Gabriela.

CLEO: Dar sînt de acord. Sînt de acord cu cea mai mare plăcere.

GHERMAN *(trage singura concluzie logică care se impune):* Deci, nu vrei să-ți schimbi poziția! *(Lui Manole.)* Leag-o! *(Apare Gabriela; bate din palme încîntată.)*

GABRIELA: Vai ce frumos, vai ce frumos! în sfîrşit, începe să semene cu o răpire!

MANOLE *(către mătuşa Cleo):* Altă dată să vă învățați minte. Să nu vă mai aşezați în calea iubirii.

CLEO: Domnule Gherman, eu vă stimez şi nu din falsă modestie...

GHERMAN: Toate au o limită! Leag-o burduf.

MANOLE: Eu n-am s-o leg!

GHERMAN: Eu nu mă pricep la operațiile practice. îmi lipseşte deprinderea. Nu mă trăda, Manole. E o clipă decisivă în viața mea.

CLEO *(uită că e victimă):* Cînd domnul Gherman vă roagă ceva...

GHERMAN: Te rog, Manole, leag-o.

MANOLE: Mi s-a făcut milă de tine. Am eu obiceiul ăsta prost să mă apuce mila cînd nu trebuie! *(0 leagă pe mătuşa Cleo.)*

GABRIELA *(apare din nou):* Ah, dar ce încet vă mişcați!... Am început să mă plictisesc.

GHERMAN: Ai puțină răbdare. Acum te legăm şi pe tine....

GABRIELA: Vai, ce amuzant! Ce să zic, teribil de amuzant... Puteați să găsiți ceva mai interesant, dar fie şi-aşa...

GHERMAN: Tovarăşe Manole, mai fă-mi şi acest serviciu.

MANOLE: Cu ce vrei s-o leg?

GHERMAN: Dragă Manole, de cîte ori ți-am spus cînd am enumerat datele problemei: sforicică, Manole, sforicică!

MANOLE: N-avem sfoară!

GABRIELA *(plictisită, ia o carte din bibliotecă):* Ah, e aşa de trepidant, încît m-am apucat să citesc...

GHERMAN *(vrînd s-o liniştească):* Citeşte, dragă, căci lectura...

MANOLE: Situaţia este foarte gravă, domnule Gherman. Absenţa sforii ne strică tot planul. Ce facem?

GHERMAN '*(se ridică în picioare] se îndreaptă, cu solemnitate, spre Gabriela):* Iartă-mă, Gabriela, că în această clipă grea apelez la tine... *(Gabriela e absorbită de lectură.)* Eu am venit la tine cu sufletul deschis, şi am să plec tot rşa.

GABRIELA: Te-ascult, **'te-ascult...**

GHERMAN: E tragic pentru mine că trebuie să apelez la dumneata... O să pui la îndoială sensibilitatea, şi dacă nu sensibilitatea, simţul meu practic. Eu vreau să te răpesc, dar nu am sfoara necesară. Dă-mi tu sfoara necesară, şi-am să te răpesc ca-n basme.

GABRIELA *(profund jignită):* N-ai pic de romantism, domnule Gherman! Degeaba lucrezi în cooperaţie, dar n-aî pic de romantism. La mine vii să ceri sfoara necesară? Mie, care sînt o fire visătoare?

MANOLE: Nu spune nimeni că nu eşti visătoare,^ dar n-avem sfoară. Vrei să fii răpită? Ne dai sfoară. Nu vrei să fii răpită — nu ne dai sfoară.

GABRIELA: Nu mai vreau să fiu răpită.

GHERMAN: Dar mă jigneşti, draga mea. Nu face una ca asta.

GABRIELA: Gata! M-am plictisit! Nu mai vreau să fiu răpită.

GHERMAN: Nu te gîndeşti că asta loveşte în amorul meu propriu? *(Către Manole.)* Dragă Manole, trebuie să facem. ceva.

MANOLE: Nu mai am nici o idee.

GHERMAN: Am eu o idee. Dezleag-o pe mătuşa Cleo. Cu sfoara de la mătuşa Cleo o răpim pe nepoată.

GABRIELA: Asta e scandalos! Asta e scandalos!

GHERMAN: înţelege şi tu, dragă Gabriela, nu mai fi aşa mofturoasă. Dacă n-avem suficientă sfoară...

GABRIELA *(obosită):* Bine. Faceţi ce vreţi, numai terminaţi o dată.

MANOLE *(o dezleagă pe mătuşa Cleo):* Să nu credeţi că v-am eliberat. Ura noastră a rămas intactă. Staţi tot aşa, nu mişcaţi mîinile.

GHERMAN: Stimată doamnă, vă rog să nu părăsiţi locul stabilit.

CLEO *(străhiminată de o presimţire rea):* Aş vrea să văd de păsări. Mi se pare c-am lăsat coteţul deschis. Mă duc, văd, şi mă-ntorc.

MANOLE: Rămîi! Nici o pasăre, vicleano! în sfîrşit, stimată domnişoară, a venit şi clipa cea solemnă, cînd, în sfîrşit, putem să vă răpim...

GABRIELA *(se uită la ceas):* Era şi timpul...

MANOLE: Sînt convins că această clipă va fi una din amintirile frumoase care vă vor îndulci bătrîneţele...

GABRIELA: Ah, leagă-mă odată şi nu mai vorbi' atîta!

MANOLE: Dacă sentimentele mă copleşesc... *(în sfîrşit, Manole o leagă pe Gabriela. Către Gherman.)* Gata, le-am legat pe amîndouă. *(Gherman nu răspunde.)* V-am legat iubita. Trebuie s-o transportăm. Unde-o transportăm, domnule Gherman? *(Gherman doarme. Manole îl zgîlţîie.)* Vă rog solemn, stimate tovarăşe Gherman, treziţi-vă...

GABRIELA^*(îndurerată):* Doamne Dumnezeule, a adormit...

MANOLE: Asta e tristul adevăr... Gherman doarme! *(pleacă)*

CLEO *(smulgîndu-şi părul):* Sînt pedepsită pentru egoismul meu! Ar fi trebuit să-i fac o cafea, să trec peste orice şi să-i fac o cafea! Dacă-i făceam o cafea, o sorbea, nu dormea, nu se compromitea, şi pe Gabriela o iubea... Aşa-mi trebuie!...

ACTUL III

Mătuşa Cleo, Gherman, Ogaru

CLEO: O, dragă Adolf, vom fi din nou împreună... după aproape douăzeci de ani. *(întinde braţele spre Ogaru.)*

OGARU *(iese în întîmpinarea ei):* De cîte ori nu-mi iese o afacere, îmi amintesc că sînt om. Nereuşita în afaceri păstrează omului gingăşia. Am dat faliment, Cleo — dar te iubesc. V zi, e bun şi falimentul... Falimentul ne ajută să ne dăm seama de nobleţea noastră. Cînd sîntstrîns cu uşa, visez o iubire curată. Te miră ce spun eu, draga mea Cleo?

CLEO: Nu, Adolf. Gîndeşti ca la Băile Herculane»

OGARU: Am vrut să te distrug, Cleo.

CLEO: Şi eu am vrut să te distrug, Adolf...

OGARU: Voiam să te aduc la sapă de lemn.

CLEO: Şi eu, Adolf...

OGARU:' N-am reuşit, şi la flacăra acestei groaznice înfrîngeri, mi-am dat seama că te iubesc. Mi-a apărut imaginea chipului tău, în cele din urmă, nespus de drag...

CLEO: După această tentativă nereuşită, m-a cuprins oboseala... Ştiam că de această oboseală numai tu, Adolf, mă poţi vindeca... îţi mulţumesc, Adolf... *(Gherman da semne ca se trezeşte.)* Am uitat de Gherman!

GHERMAN *(se aşază între ei doi, ameninţîndu-i cu rîsul lui de gheaţă).*

CLEO: Fii tare, Adolf. Gherman rîde! De cîte ori rîde Gherman, se întîmplă o nenorocire.

GHERMAN: Unde e Gabriela? Unde e fiinţa aceea nespus de dragă? Unde e, de asemeni, fericirea promisă?

CLEO: Dragul meu băiat!... Gabriela a fugit.

GHERMAN *(ameninţător spre mătuşa Cleo):* Deci totul a fost minciună! Deci toate cadourile au fost zadarnice şi fără putere de convingere! Am fost trădat!... *(Se repede spre mătuşa Cleo.)*

OGARU: Iubesc această fiinţă, şi dacă ai lovi-o, m-aş simţi profund jignit.

GHERMAN *(bate cu pumnul în masă):* Nu sînt de acord. Nu sînt de acord, nu admit!... Sînt părăsit de Gabriela. Voi suporta eroic această lovitură a destinului. *(Spre mijlocul scenei.)* Mai sînt şi alte femei. Numeroase alte femei. Am să fac o şotie. Am să fiu zburdalnic. Am să fiu spontan... *(Arată spre un balon albastru.)* Am să fac tot felul de năzbîtii. Vai, vai, ce de şotii am să mai fac! Am să sparg acest balonaş albastru... Aceasta va fi prima mea şotie. Priviţi, oameni buni! Gherman sparge acest balonaş albastru! *(Se repede spre balonul cu pricina, îl calcă aproape în picioare.)* Am spart acest balonaş albastru!

OGARU *(vine sâ-l dezumfle):* N-ai spart acest balonaş albastru.

GHERMAN: Am spart acest balonaş albastru!

OGARU: Minciuni! Uite-1! Balonul e întreg, viu şi nevătămat. Minciună! Nu eşti capabil să faci o şotie! Nu eşti capabil să-ţi faci de cap! Ai să rămîi serios pînă la sfîrşitul vieţii!

GHERMAN: Am să rămîn seros? Dacă nu pleci, te ucid! Nu pot să rabd această calomnie... Am să fiu cel mai zburdalnic băiat... *(Ogaru îi cere din ochi sfatul lui Cleo.)* Ai îndrăznit să mă insulţi, să rişti observaţia că eu n-aş fi în stare să sparg un balonaş. Am să te ucid!... *(Se îndreaptă spre el, ameninţător.)*

CLEO: Du-te, Adolf. Soarta n-a vrut să fim împreună.

OGARU: Eu te iubesc, Cleo.

CLEO: Nu fî-am negat niciodată nici sinceritatea, nici ipocrizia. Destinul ne stă împotrivă...

OGARU: Prefer să mor decît să Dlec.

CLEO: Du-te, Adolf...

GHERMAN: Dacă mai stai o clipă, te ucid!

OGARU: Adio, Cleo!
CLEO: Adio, Adolf!
GHERMAN *(se îndreaptă spre mătuşa Cleo):* Mi-a venit un chef teribil să mă ţin de şotii. Ai să fii tu serioasă şi-am să mă ţin eu de tot felul de drăcii. N-o să mai pun eu punctul pe i, o să pui tu punctul pe i. N-am să mai citesc eu *Gazeta cooperaţiei,* ai să citeşti tu *Gazeta cooperaţiei.* N-o să mai am grija universului, o să ai tu grija universului. Am să zburd toată ziua-bună ziua... Am să strivesc această pălărie serioasă... *(0 striveşte.)* Tu, Cleo... fă un lucru serios. Ia pălăria de jos, aranjeaz-o şi dă-o unui om sărac dar valoros... *(Cleo se execută întocmai.)* Simt cum clocoteşte sîngele în mine. îmi trec prin cap tot felul de drăcii... Drăcii, drăcii — nimic serios, nimic pe care să pui bază...
CLEO: Am ascultat cele spuse cu atîta convingere şi mă declar de acord. Sînt gata să primesc zburdălnicia dumitale... Am o rugăminte: taie-mi, te rog, cu această modestă foarfecă, gulerul! Te rog, în genunchi — asta o să-mi ajute să suport mai uşor povara seriozităţii.
GHERMAN *(ia foarfecele):* Ajută-mă, Doamne! Ajută-mă, Doamne, să fac zob din acest guleraş de damă. Ajută-mă, Doamne, să fac şi eu o şotie... Ajută-mă, Doamne, să scap de povara seriozităţii... Ajută-mă, Doamne, să fiu un tip nostim... *(Se îndreaptă solemn spre gulerul de la rochia mătuşiî Cleo] îl taie metodic, pînă nu mai rămîne nimic din el.)* E adevărat... E adevărat... *(Aproape plîngînd de fericire.)* Am făcut o şotie. Am făcut ceva nostim. Am făcut ceva din cale-afară de hazliu. Pînă şi mie îmi vine să rîd! Sînt fericit! *(Zăreşte un balon. Se îndreaptă spre el ca spre^un duşman.)* Am să sparg şi acest balonaş albastru. în mod sigur am să-1 sparg! *(Triumfător.)* Am spart acest balonaş albastru... *(Obosit.)* Am învins, am învins!...

Cortina.

INUNDAŢIA

Tragicomedie într-un act

Personajele

OLGA (amîndoi pictori
i amîndoi cam
EMIL I de aceeaşi vîrstâ

ACTUL i

Locuinţa unor artişti

Olga, Emil

OLGA: Am văzut ieri expoziţia de pictură japoneză. Mîine am să mă duc să văd expoziţia de pictură franceză.

EMIL: Şi poimîine ai să te duci să vezi expoziţia de pictură engleză.

OLGA: Exact. Şi după aceea am să mă duc să văd expoziţia de pictură portugheză.

EMIL: Foarte bine, iubita mea soţioară. Nu scăpa nici o expoziţie. Nu scăpa nici un spectacol. Nu scăpa nici un concert. Nu scăpa nici o recenzie. Nu scăpa nici o conferinţă. Emancipează-te! Cultivă-te! Evoluează! Meditează! Creează! Progresează!

OLGA: Exact. Am să meditez şi am să progresez. Tu, în schimb, o să ajungi o brută.

EMIL: Ar trebui totuşi să te mai odihneşti şi tu puţin, să mai croşetezi un ciorap, să-ţi mai ghiceşti în cafea. Nu ţi-ar strica puţină mediocritate, poate chiar puţină bădărănie.

OLGA: Degeaba te chinuieşti, baţi din aripi, te sforţezi, ironia ta n-ajunge pînă la mine... Nu reuşeşti nici să mă flatezi, cu atît mai puţin să mă jigneşti. Şi chiar dacă m-ai jigni, te-aş ierta. Jigneşte-mă. Jigneşte-mă, şi ai să vezi că te iert...

EMIL. Foarte bine... Nu lăsa nimic pe mîini străine. Ai pus mîna şi pe toleranţă, bine, foarte bine...De ce să mă ierţi? Eu trebuie să te iert. M-ai distrus. De dimineaţă pînă noaptea tîrziu cauţi adevărul şi eu n-am o clipă de linişte... Viaţa sexuală a început să te oripileze.

OLGA: Da. Ai fi vrut să rămîn o biată femeiuşcă, victima senzaţiilor? ! Sexualitatea subjugă omul. Sînt fericită că am scăpat de povara simţurilor. Sexualitatea e o forţă oarbă care poate fi sublimată.

EMIL: Dacă ştiai că sexualitatea te subjugă, n-aveai decît să nu te măriţi. Erai invidioasă pe toate fecioarele celebre care n-au cunoscut bărbaţii. Ai început să doreşti şi tu castitatea, asta e culmea stupidităţii. Nu vrei să devii mai bună decît mine decît din ură faţă de mine. Să ai şi mai multe motive de dispreţ. Niciodată nu. eşti sătulă. Vrei generozitate, vrei altruism, vr^i turism, vrei gînguritul porumbeilor, acu ţi s-a năzărit să devii fecioară. Iubita mea soţioară, tare lacomă mai eşti.

OLGA: Nu. N-am să te urăsc... Dacă te urăsc, nu ajung să cunosc adevărul... Mereu îmi propun să te iubesc, dar e foarte greu. Ai o minte rea şi mărginită. Dar nici răbdarea nu trebuie să mi-o pierd. O să am şi răbdare, şi tact, şi înţelegere. Trebuie s-o am...

EMIL: Nu răbda! Nu fă gimnastica atîtor sentimente nobile! Las-o baltă! N-ai decît să fii gingaşă pe banii tăi! Eu nu mai dau nici un sfanţ!

OLGA: Eşti un ticălos!

EMIL: Măcar e ticăloşia mea. A mea, şi numai a mea. Cu toate riscurile şi avantajele ei. Dar tu?... Parcă ai fi o femeie părăsită în amor. Numai femeile decepţionate în dragostea lor ipocrită năvălesc cu furie în muzee şi în biblioteci. De ce să-1 citeşti pe Schopenhauer dacă soţul nu te-a părăsit?

OLGA: Eu iubesc filozofia. Eu iubesc arta.

EMIL: Cu atît mai rău că iubeşti arta fără să fii silită s-o iubeşti...

OLGA: Uiţi că am urmat şi eu Institutul de artă plastică. Nimeni nu-mi pune la îndoială vocaţia artistică.

EMIL: Vocaţia artistică!?... Rîd şi curcile de basmul ăsta cu vocaţia artistică... Ai urmat pictura fiindcă ai căzut la stomatologie, aşa cum eu m-am făcut pictor fiindcă n-am reuşit să fiu contrabandist.

OLGA: Ochiul murdar vede murdar.

EMIL: Te ascunzi în coteţul superiorităţii tale şi de acolo cotcodăceşti plină de importanţă. Te-ai hotărît să baţi şaua pe iapa sensibilităţii. Ia să scoatem şi noi ceva din sensibilitatea asta, ia să vedem ce ar putea sa iasă din nobila noastră îngrijorare faţă de condiţia umană! Asta e talentul tău! Asta e focul tău sacru!

OLGA: Nu-i adevărat. Toată-fiinţa mea se revoltă. Eu am ceva de spus oamenilor.

EMIL: Ai un mesaj, te pomeneşti? Ai ceva de comunicat? Vezi la ce concluzii stupide ajungi dacă nu mai cureţi cartofi? Te-ai întrebat dacă oamenii sînt dispuşi să asculte mesajul tău?

OLGA: Ţi-e ciudă că eşti singur în mediocritatea ta, vrei să mă tragi şi pe mine după tine... Ei bine, nu. întreaga mea fiinţă...

EMIL: Eu nu iubesc arta, eu trăiesc din artă. Sînt un biet naufragiat, soarta m-a aruncat pe tărîmul frumosului şi acolo zac pînă cînd urîtul va veni să mă salveze. Eu n-am nimic de spus, eu nu caut absolutul. Eu nu caut să devin mai bun. Sînt mediocru pînă în vîrful unghiilor şi sînt mîndru de asta. Nu vreau să fiu genial! Pot, dar nu vreau!

OLGA: Cîtă ură e-n tine, cîtă ură...

EMIL: Mi-a ajuns cuţitul la os. îmi vine să urlu!

OLGA: Urlă pustiul din tine. în sufletul tău urlă o haită de lupi!

EMIL: E pustiul meu! E coşmarul meu! E întunericul meu! E mizeria mea. Dacă n-am lumină, rabd. N-o iau de la alţii. Dacă nu sufăr, rabd, nu achiziţionez la bursa neagră suferinţa altora. Generozitatea ta e şterpelită de la alţii. Hoaţo!

OLGA: N-am bănuit că ai un subconştient atît de încărcat. Sînt îngrozită, Emil. Ţi-o spun cu toată sinceritatea...

EMIL: E de o mie de ori mai nobil să trăieşti într-o beznă care-ţi aparţine, decît într-o lumină străină. Şi apoi cînd e vorba să fim dispreţuitori cu alţii, nu sîntem niciodată ipocriţi. îi tot dai cu idioata ta de puritate.

Puțină murdărie, nevastă, ce dracu?! Ce-aidegîndsăfaci cu atîta puritate? S-o vinzi lui Dumnezeu lasuprapreț?

OLGA: Nu te mai recunosc... Unde e zîmbetul tău de copil?

EMIL: Unde e zîmbetul meu de copil? *(Se apropie de ea.)* Pe obrazul tău, acolo e zîmbetul meu de copil, ai avut grijă să-1 acaparezi, să te împopoțonezi cu el! Nimic nu-ți scapă! Cu cît devin eu mai meschin, cu atît devii tu mai nobilă. Uneori îți doresc moartea. De aceea ți-am cumpărat automobil...

OLGA: Aud lucruri interesante...

EMIL: Mă gîndeam că un accident nu e imposibil... Tu zăpăcită, şoselele proaste, era o şansă.

OLGA: Aşa de mult mă urăşti?

EMIL: Pe vremea cînd îți doream moartea, încă te mai iubeam. Presimțeam această degradare a iubirii şi mă gîndeam că moartea ar fi o soluție rezonabilă.

OLGA: Dar nu reciproc avantajoasă.

EMIL: Reciproc avantajoasă. Scăpăm şi de tine şirămîneam şi cu amintirea unei iubiri pe care numai moartea a răpus-o. Decît s-o distrugă prostia şi obişnuința, preferam s-o distrugă moartea. Era şi foarte romantic şi din cale-afară de practic.

OLGA: Ai fi deci în stare să doreşti moartea unui om?

EMIL: Ca şi tine, draga mea, ca şi tine... Te-ai înhăitat cu absolutul, mai bine te înhăitai cu un derbedeu. Era mai sănătos...

OLGA: Totuşi eu nu te urăsc. îți înțeleg limitele, dar nu te urăsc. înțeleg că treci printr-o stare de criză...

EMIL: înțelegi pe dracu. Mă urăşti. Dar ți se pare că ura nu e demnă de tine, tu nu rechiziționezi decît sentimente nobile. Şi chiar dacă m-ai iubi, n-am nevoie de iubirea ta. N-am nevoie de ea...

OLGA: Ar trebui să ne despărțim. Ca între oameni civilizați.

EMIL: De ce ? Fiindcă ne urîm? Pentru atîta lucru doi oameni inteligenți nu se despart. Despărțirea e un sentiment artificial... Oamenii nu sînt niciodată împreună, aşa că n-au ce relații să rupă... Şi apoi oamenii care se urăsc, nu se plictisesc. Totdeauna mai găsesc o înjurătură care să le descrețească fruntea, mai

sparg o farfurie... Nu vezi şi la noi? Nici nu ştii cînd a trecut timpul!...

OLGA: Ajunge, Emil! Pentru astăzi ajunge!

EMIL: Cu desenele pentru Camera de Comerț ce ai de gînd să faci?

OLGA: N-am terminat Institutul ca să desenez gutui şi corcoduşe pentru Camera de Comerț. Eu am un crez estetic !' Sînt incapabilă să trădez arta!

EMIL: Cineva totuşi trebuie să trădeze arta...

OLGA: Sînt incapabilă de compromisuri. într-o vreme trăiam ca o frunză bătută de vînt, acum, slavă Domnului, ştiu ce vreau de la viață... Nici eu, nici familia mea, n-am făcut compromisuri.

EMIL: Repede ți-ai înjghebat tăria asta de caracter. Compromisuri? Au făcut alții pentru voi!... A fi capabil de compromisuri înseamnă a iubi viața... Compromisurile se nasc din aceeaşi plămadă din care se nasc firele de iarbă... Numai bolnavii, angoasații şi sinucigaşii nu fac compromisuri!

OLGA: Prefer să mor de foame decît să fac un compromis cu arta.

EMIL: Ai şi spirit de sacrificiu... eşti invincibilă, gura! Tfttul e compromis! Scaunul pe care stai. Expozițiile pe care le admiri! Aerul pe care-1 respiri! Nu din capodopere se trăieşte!

OLGA: N-ai dreptate. Şi din capodopere se poate trăi. De ce mă sileşti să-mi dezvolt spiritul practic? Crezi că Picasso o duce de azi pe mîine? Am citit că a cheltuit un milion de franci pentru o pereche de pantaloni.

EMIL: Nu mă plictisi cu pantalonii lui Picasso. Vine vacanța de vară, trebuie să plecăm la mare, dacă nu facem concesii, rămînem la Bucureşti pe zăpuşeala aia grozavă. Doi artişti intransigenți într-o singură familie e prea mult. N-ai văzut şi tu, dragă, cum procedează oamenii cu cap? Cind soțul are confuzii ideologice, soția n-are. Şi invers. Nu putem să avem amîndoi conştiința curată şi încă în acelaşi timp. E rîndul tău să faci concesii, trebuie să păcătuim prin rotație.

OLGA: Ce să fac cînd te văd aşa de mărginit?! Vidul tău interior mă înspăimîntă. Oire cu ce-aş putea să te ajut,

Emil? Ad vărul e că nu putem ajuta pe nimeni... Aş vrea să ai şi tu echilibrul meu lăuntric.

EMIL: Cu tăcerea ta... Dar n-ai să taci niciodată... Echilibrul tău lăuntric se bazează pe ticăloşia mea, de aceea numai ticăloşia mea ştie exact cît cîntăreşte echilibrul tău! Te rog din suflet, hai să fim oameni, hai să ne înțelegem, hai să fim mediocri... Cine trădează arta? Cinstit vorbind, e rîndul tău să trădezi arta.

OLGA: Aseară m-am suit pe acoperişul casei şi am avut *o* vedenie, o iluminare. Mi-am dat seama că nu exista nici viață, nici moarte, amîndouă se contopesc firesc. Şi asta mi-a dat, Emil, o bucurie imensă pe care tu n-o cunoşti.

EMIL: Nici nu vreau s-o cunosc.

OLGA: ...Vezi păsărică aceea? Ea zboară, cîntă, n-are grija grăunțelor şi a zilei de mîine.

EMIL: Eu nu sînt păsărică! Eu nu zbor. Eu nu mă hrănesc cu grăunțe! Răspunde-mi la ce te-am întrebat. Cu ce bani plecăm la mare?

OLGA: Eu nu mă umilesc. Eu nu cerşesc nimic. Eu nu-mi mutilez conştiința.

EMIL: Asta e soarta mea? Să-mi pătez conştiința pentru ca a ta să rămînă curată? Eu mă ocup cu plata chiriei, cu plata luminii, cu plata căldurii, eu fac piața, eu gătesc, eu spăl, eu curăț maşina, eu cumpăr apă distilată, abonamente la reviste, eu repar televizorul, eu plătesc radio, eu sînt grosolan, mediocru, mărginit, stupid, primitiv, şi tu te ocupi numai cu desăvîrşirea ta etică şi estetică. Fiindcă tu nu vrei să te mai reîncarnezi încă o dată, laşi toate treburile pe seama mea. Eu cu mizeria vieții, tu cu frumosul vieții! Ticăloşia mea e postamentul gingăşiei tale. Fără ticăloşia mea, noblețea ta se duce dracului şi echilibrul tău sare în aer. Dacă eu n-am să mai fiu ticălos şi o să trebuiască să tehrăneşti din propriul tău întuneric? Ce-o să faci atunci, neprihănit o?!

OLGA: Vrei să trăieşti din ticăloşia mea?

EMIL: Da, iubito! Vreau să trăiesc din ticăloşia ta, cum ai trăit şi tu din ticăloşia mea. O să desenezi tu corcoduşe şi gutui pentru Camera de Comerț şi eu am să meditez îndelung... asupra condiției omului.

OLGA: Şi dacă eu n-am întunericul tău?

EMIL: Trebuie să-1 ai. E de datoria ta să-1 ai!

OLGA *(superioară detaşare):* De fapt eu sînt de vină. Eu mi-am închipuit despre tine cu totul altceva decît ceea ce eşti cu adevărat. Iluzia mea te-a făcut inteligent, nobil şi generos. E greşeala mea. Nu trebuie să pretindem nimic oamenilor. Trebuie să te iubesc aşa cum eşti.

EMIL: Deci în vara asta rămînem la Bucureşti?

OLGA: Ce se întîmplă dacă un an nu mergem la mare?

EMIL: Nu se întîmplă nimic... Anul trecut, din concesiile mele estetice şi etice, am petrecut o vacanță admirabilă. Ai fost fericita. Te scăldai toată ziua, aveai o foame de lup. îți aminteşti saramura aceea de crap?

OLGA: Eşti un biet individ supus senzațiilor. Eşti în stare să nu uiți o saramură de crap?! Cum să iubeşti un bărbat care nu uită o saramură de crap? Altceva n-ai observat?... Cînd te plimbi pe malul mării, infinitul devine ceva apropiat, firesc, ceva care îți aparține... Detest ipocrizia, Emil. De ce să fim ipocriți, cînd am putea să fim sinceri? Aş vrea să merg la mare şi în va$a asta... Detest refularea!

EMIL: Sigur, de ce să fim ipocriți cînd putem să fim sinceri? Tot banii ăia îi dăm. Nici în clipa morții n-am să uit acea divină saramură de crap! Trădează arta şi ne bronzăm la Eforie!

OLGA: Aş vrea să mergem tot la Mangalia.

EMIL: Mergem şi la Mangalia. Foarte bine! Desenează corcoduşele pentru Camera de Comerț şi mergem la Mangalia. Eu nu mai fac concesii... Eu vreau o artă mare. Nu mai vreau să muncesc, vreau să-1 caut pe Dumnezeu! Ce-o să te faci cînd o să-1 caut pe Dumnezeu? Cine o să-mi facă piața?

OLGA: Desenează tu, Emil, reclamele alea îngrozitoare. Eu cred că aş muri dacă aş face aşa ceva...

EMIL: Nu, nu... Tu ai să mori de moarte bună. După ce-am să fac reclamele, o să mă disprețuieşti şi o să te amorezezi pe malul mării plătit de mine, de un pictor care nu face concesii. Şi o dată ajunsă în patul amantului, o să te indignezi, goală puşcă, de mediocritatea mea...

OLGA: Nu-ți fă nici o grijă! Sexualitatea nu mă interesează.

EMIL *(cu un fel de stranie veselie):* Bine. Dispreţuieşte-mă! O oă-ţi dau din nou ocazia să-ţi demonstrezi superioritatea morală. Am să fiu din nou jalnic, odios, mediocru şi o să plecăm şi vara asta la mare.

OLGA: O să plecăm la Mangalia? Ascultă, dragă Emil, nu cumva mă bucur prea mult? Nu sînt cumva meschină?

EMIL: Nu. Te bucuri exact cît trebuie. *(Se aude o sonerie.)*

OLGA: O scrisoare pentru tine.

EMIL: O aşteptam. A venit aprobarea pentru scutirea de vamă!

OLGA *(mustrătoare):* Te bucuri prea mult. Emil!

EMIL *(îngrijorat):* Mă bucur prea mult?

OLGA: Păstrează-ţi demnitatea, Emil... O scutire de vamă nu-i tot una cu cheile paradisului.

EMIL: Tu m-ai rugat să fac scutirea de vamă!

OLGA: Dar nu credeam c-o să te bucuri în halul ăsta! E un spectacol dezgustător. Nu vezi cu cîtă moderaţie mă bucur eu? Oarecare satisfacţie şi atîta tot...

EMIL: Viaţa mea e un şir de petiţii. Ce Dumnezeu, avem nevoie să ne schimbăm mobila în fiecare an? Mereu cerşesc şi mereu mi se aprobă. Prietenii îşi bat joc de mine... Unul din ei m-a întrebat: „Ce ţi-ai mai cumpărat după ultima criză metafizică?" Sînt o jalbă din cap pînă în picioare.

OLGA: De ce te lamentezi? De cîte ori ţi-am spus, nu te mai lamenta, Emil. Destest psihologia asta de cerşetor. Deşi, într-un fel o înţeleg. Cînd sufletul ne e gol, îl umplem cu satisfacţii materiale.

EMIL: „Cînd sufletul ne e gol, îl umplem cu satisfacţii materiale/' Cunosc cîntecul ăsta. Tu ai făcut din conştiinţa mea o magazie, mereu vrei să mai îndesi ceva în magazie. Ai făcut din mine un dulap. Şi măcar dac-ai tăcea... îţi promit să te înşel cu o femeie care o să tacă chitic...

OLGA: Nu pe mine mă înşeli, pe tine te înşeli.

EMIL: Dacă o singură dată mai spui o frază inteligentă, te ucid. Eşti genială, eşti sublimă, eşti deasupra mizeriilor vieţii, nu mai ai nimic de făcut. Ai ceva de mîncare?

OLGA: De ce mă întrebi? Ştii doar că n-ai curăţat cartofii?! Atunci de ce întrebi? Din egoism întrebi...

EMIL *(îi sărută mîna):* Iartă-mă, Olga, ai dreptate. N-am curăţat cartofii, n-am cumpărat carne, cum e şi logic, am să rabd.

OLGA: N-o spune cu atîta măreţie... O să mănînci în oraş, nu-i nici o nenorocire. *(Trece brusc la meditaţie.)* De ce să fim mărginiţi şi să nu iubim frumosul? De ce alţii să se emoţioneze în faţa lui Michelangelo şi noi nu? Nu suport să rămîn în urmă în materie de sensibilitate. Nişte simpli autodidacţi să fie mai sensibili decît noi? De ce?

EMIL: Eu nu spun să nu iubim frumosul, bată-1 norocul să-1 bată. De ce să nu-1 iubim? Dacă vrei plecăm la Roma şi-1 admirăm pe Michelangelo.

OLGA: Eşti o instituţie, nu un suflet...

EMIL: Da, aşa sînt eu. Tu ai vrut să vezi Roma. Mie îmi sînt suficiente şi monumentele Ploieştiului. Ai mai văzut Roma de două ori.

OLGA: Vreau*s-o văd a treia oară.

EMIL: Ai văzut Veneţia de trei ori.

OLGA: Vreau s-o văd a patra oară. *(Se aude o sonerie.)* Ce s-a întîmplat?

EMIL: Nu te alarma. Nu te-nspăimînta. O veste bună. Azi parcă toate jalbele făcute într-o viaţă de om ni s-au aprobat. A venit pînă şi confirmarea de la „Artă şi precizie". Mi s-a aprobat transferul, mi s-a aprobat scutirea de vamă. Mi s-au aprobat ideile pentru decoraţiile interioare.

OLGA: Nu-mi place cum vorbeşti, Emil... Văd o mare primejdie în asta. Chiar dacă ne merge bine, aş vrea să rămînem oameni, să ne păstrăm delicateţea, eu cred că se poate. Ar fi stupid să ne pierdem bucuria în faţa vieţii. Emoţia în faţa unui fir de iarbă nu se poate compara cu nimic.

EMIL: Vin aprobările. Vin comenzile. Vin ratele... Ai cerut zece perechi de mănuşi, iată că zece perechi de mănuşi au venit.

OLGA: Au venit? Chiar au venit?

EMIL: Da, au venit...

OLGA: Mă bucur normal, nu exagerez, nu-mi pierd capul... Trebuie să ne baricadăm şi să nu dăm voie ca această avalanşă de bunuri materiale să ne smulgă tot ce avem

mai frumos în suflet. Trebuie să ținem cu ghearele şi cu dinții la sensibilitatea noastră. Ar trebui să mă iubeşti... Acum iubirea ta ar fi de-o mare utilitate lirică şi practică.

EMIL: Sigur, am să te iubesc, nu sînt nebun să mă dezumanizez. De ce să mă dezumanizez cînd pot să mă umanizez?...

OLGA,: Sînt fericită că am zece perechi de mănuşi dar nici la iubire nu vreau să renunț. Eu vreau să mă dezvolt armonios. Trebuie să ținem piept tuturor satisfacțiilor materiale. N-au decît să vină, nu ne temem! *(Se aude o sonerie. Se ridică Olga.)*

EMIL: Ce Dumnezeu s-a mai întîmplat? Ce aprobare a mai venit? Ce confirmare a mai venit?

OLGA: Ți s-a aprobat talentul.

EMIL: Cine mi-a aprobat talentul?

OLGA: Criticul Marinescu ți-a aprobat talentul.

EMIL: Şi lui cine i-a aprobat talentul? Iată-mă şi cu talentul aprobat...

OLGA: Stau şi mă întreb, să-ți citesc sau să nu-ți citesc articolul? E foarte greu să mă hotărăsc... N-ai să te îngîmfi?

EMIL: Nu. Citeşte, citeşte! N-am să mă îngîmf.

OLGA *(citeşte)*: „Ultima lucrare a pictorului Emil Varga dovedeşte un talent cu totul ieşit din comun../'

EMIL: „Un talent cu totul ieşit din comun/' Mi-ajunge!

OLGA: Emil! Ți-am citit în ochi o satisfacție cam exagerată! Te-ai bucurat prea mult, te-ai bucurat peste măsură. Aşa ne-a fost vorba? Nu cumva te-a năucit succesul?

EMIL: Succesul? Unde vezi tu primejdia succesului? Dacă o să vină, o să-1 disprețuiesc. Dar să vină întîi. Deocamdată n-am ce disprețul. *(Se-aude o sonerie.)*

OLGA: A început să-mi fie teamă. De cînd am pornit pe drumul progresului material şi spiritual, a început să-mi fie teamă. Dacă am o maşină, pe urmă vreau să am două maşini. Dacă am inteligență, pe urmă vreau să am geniu. Maşina veche era destul de bună, ce Dumnezeu mi-a venit să-ți cer una şi mai bună?

EMIL: Cum, ce ți-a venit? Dorința ta de progres. Ai să vezi mai tîrziu ce-o să se întîmple... Nu vrei să rămîi în urmă nici cu mijloacele de transport, nici cu inteligența... *(Emil se reîntoarce după o secundă.)* Bucură-te„ iubitoare de absolut!... Ce-şi face omul cu mîna lui,, nici dracu nu-şi face. A venit aprobarea pentru maşină..

OLGA: A venit, deci? Dacă mă analizez bine, văd că mă. bucur destul de echilibrat...

EMIL: Tu ai vrut să ai maşina ta ca să te deplasezi imediat de la Platon la El Greco... Iată, o veste bună!...

OLGA: Asta numeşti veste bună? Ar trebui să urlu de durere!:

EMIL: în mod obişnuit asta se numeşte o veste bună. Noi idioții numim asta o veste bună. N-am văzut pe nimeni să-i fi venit aprobarea pentru maşină şi să se ia cu mîinile de cap de durere.

OLGA *(ca în transă)*: Presimt că o să înceapă o adevărată inundație, Emil. Trebuie să luăm măsuri, să mai salvăm ce se mai poate salva. Uite, cerul a rămas intact. Să salvăm cerul. Vezi albastrul cerului?

EMIL: îl văd.

OLGA: N-ai fost convingător. Dac-am pierdut cerul? Apa se întinde şi n-a mai rămas decît puțin pămînt... Să salvăm natura, emoția noastră în fața naturii. Te mai emoționează bolta cerului?

EMIL: Da, cred că da.

OLGA: Bine. Foarte bine. Mi-ai luat o piatră de pe inimă.... Auzi ciripitul păsărilor?

EMIL: Da, aud...

OLGA: Atunci, înseamnă că sîntem puternici. Atunci, înseamnă că sîntem curați... N-au decît să vină maşinile,, confirmările, aprobările, înştiințările. Nu ne mai temem! Nu ne dezumanizăm! *(Se-aude o sonerie.)* Auzi cum sună? Parc-ar fi chemarea morții. Confirmările astea vin în stoluri ca lăcustele... Ne-au venit şi ratele pentru mobilă.

EMIL: Să vină! Dacă-i bal, bal să fie.

OLGA: Mi-e frică, Emil. Undeva, în adîncul sufletului» mi-e frică... Am impresia că cele zece perechi de mănuşi nu-mi ajung... Aş mai cere încă zece perechi de mănuşi... Am impresia că în cele două maşini mă voi plictisi... Ceva îmi spune că am să vreau şi a treia maşină... Şi nici talentul n-o samă mulțumească.

O să vreau geniu... Mi-e frică! Aş da oricît pentru o veste proastă.

EMIL: Slabă speranţă... 0 veste proastă! Noi nu vom primi niciodată o veste proastă, sîntem prea ticăloşi ca să primim veşti proaste. Toată viaţa am să desenez corcoduşe pentru Camera de Comerţ. Toată viaţa am să rămîn un diletant stupid şi inutil.

OLGA: Eu n-am să desenez corcoduşe. Eu n-am să desenez corcoduşe...

EMIL: Ba da, ai să desenezi şi tu corcoduşe. O să desenăm împreună corcoduşe... Veştile astea bune îmi stîrnesc frică, ascund în ele o nenorocire mai mare decît veştile cinstit proaste. O veste bună nu-i decît o veste proastă ceva mai perfidă, o bombă cu efect întîrziat. Auzi ce sinistru sună? Cine ştie ce Mercedes geme de dorul nostru...

OLGA: Eu îmi păstrez puritatea, n-o să las să mi-o întineze nici scutirea de vamă, nici Mercedes-ul. Eu am să caut absolutul chiar la volanul Mercedes-ului.

EMIL: Iarăşi îi dai cu puritatea? Iarăşi amesteci absolutul cu Mercedes-ul? Tu ai făcut din mine un dulap şi tot tu îi dai cu puritatea... Nu vezi că nu ne-a mai rămas nimic?! în afară de bunurile astea materiale stupide şi inutile, în afară de rate, confirmări şi aprobări nu ne-a mai rămas nimic... Mă duc să văd ce Dumnezeu ne-a mai venit... Ciudat sentiment. Parcă mă duc la război. Parcă mă despart de tine pentru totdeauna. Adio, Olga!

OLGA: De ce vorbeşti aşa? Telefonul e la doi paşi...

EMIL: Iluzie optică. Drumul pînă la telefon mi se pare o veşnicie. Cu fiecare succes simt că mă schimb. Sper să te regăsesc sănătoasă după ce mă întorc de la telefon.

OLGA *(îl îmbrăţişează ca după o lungă despărţire):* Emil. Bine te-ai întors de la telefon. Ce s-a întîmplat?

EMIL *(se prăbuşeşte în fotoliu).*

OLGA *(cu o speranţă în glas):* S-a întîmplat o nenorocire? A luat foc atelierul? Ţi-au respins lucrările la bienală? O veste proastă ar fi ca un dig împotriva apelor... Am putea şi noi să ridicăm un dig...

EMIL: Nici o veste proastă, slabă speranţă. Cred că niciodată n-o să mai primim veşti proaste. Cred că niciodată n-o să ne mai îmbolnăvim. Niciodată n-o să mai. murim. Succesul e adevărata moarte, moartea fără nici o înviere... încă o veste bună, vegetariană perfidă. O veste foarte bună *(cu disperare),* o veste din cale-afară de bună. Cea mai bună dintre toate veştile posibile. Ni s-a aprobat 'vila de la Buşteni.

OLGA *(cutremurată):* Ni s-a aprobat vila de la Buşteni? Apără-mă, Doamne, şi de această încercare!... Ajută-mă, Doamne, să-mi păstrez sensibilitatea! Ajută-mă, Doamne, S|L caut adevărul, chiar şi acolo, în vila de la Buşteni! *(Cu mare efort.)* Nu trebuie să mă bucur. Nu trebuie să mă bucur.

EMIL: Asta ne mai lipsea, vila de la Buşteni. Alte apusuri de soare pe care le voi trage în serie ca să-i repar acoperişul. *(Se întoarce spre Olga.)* Tu ai vrut vila de la Buşteni, vegetariană neghioabă! O să avem de toate şi n-o să mai avem pămînt. O să plutim pe pustiul apelor cu vila de la Buşteni după noi. O să te plimbi pe valurile mării cu cele zece perechi de pantofi... O să mîngîi pustiul apelor cu cele zece perechi de mănuşi.

OLGA: Acum, mă simt puternică. Prefer să plutesc pe pustiul mării, dar să am tot confortul. N-o să ne acrim viaţa fiindcă avem o vilă la Buşteni. în fond, n-am omorît pe nimeni, de ce să-mi pierd gingăşia? Aş fi o tîmpită dacă mi-aş pierde gingăşia. Am s-o salvez din faţa furiei apelor. Am să-mi păstrez şi gingăşia şi vila de la Buşteni. Ale mele sînt toate... Să iubeşti natura. Să iubim natura... Cînd un om nu mai iubeşte natura e ca un orfan printre străini. Natura e mama noastră.

EMIL *(cu disperare):* Mama noastră, natura, cum s-o iubesc cînd mă costă atît de scump? Cum s-o iubesc cînd o plătesc cu ratarea? *(Se aude o sonerie.)*

OLGA: Iarăşi sună, mereu sună. Parc-au înnebunit. Apele au crescut. N-o să cedez nimic. N-o să las apelor nimic.

EMIL: Numai o veste proastă ne-ar putea salva. Am început să doresc o veste proastă. O veste proastă care să măngenuncheze şi să mă umilească. Speranţa noastră e nenorocirea. Schimbă-mi, Doamne, crucea, dă-mi o cruce

grea, de piatră. Numai durerea ne poate trezi din somnul nostru de moarte. Cred că suferința ar face om din mine.

OLGA: Se poate trăi şi-n mijlocul apelor. E o prejudecată stupidă ideea că nu se poate trăi în mijlocul apelor. Dacă cumpărăm şi-o barcă cu motor o să fie chiar minunat... Ne-a rămas foarte puțin spațiu. Ei şi? Se poate trăi şi într-un spațiu mai strîns* dormim pe jos, renunțăm la pat, tot nu mai facem amor.

EMIL: Sună! Iarăşi sună... Şi totuşi nemernicul de mine, mă duc să văd ce veste bună a mai venit... Curios, curios, dar totuşi mă duc. Curiozitatea şi lăcomia nu vor să se stingă... Parcă te văd pentru ultima oară. Cine ştie ce fel de om am să fiu după ce am să mă întorc cu încă o veste din cale-afară de bună? Am să mă întorc mai bătrîn, mai stupid... Olga, iubita mea, copila mea, hai să construim digul.

OLGA: De ce să construim digul? Dacă construim digul, n-o să ştiu cînd o să-mi aducă croitoreasa rochiile. Nu trebuie să construim digul...

EMIL: Olga, opreşte-mă! Ai putea să mă opreşti. Tu, care ai căutat adevărul cît e ziulica de mare, ai putea să mă opreşti. Hai, dovedeşte-ți acuma grandoarea spiritului... Ce dracu avem nevoie de-atîtea boarfe?

OLGA: Nu se poate, Emil. Nu se mai poate. Ciudat... foarte ciudat... Mă simt curată ca un copil şi totuşi vreau vila de la Buşteni.

EMIL *(isteric):* Ce să faci cu vila de la Buşteni, inconştiento? Nu vezi că apele ne îneacă? Nu mai vreau nimic. Nu mai vreau nimic... Nu mai deschid. Ne baricadăm aici. Avem provizii pentru cîteva zile. De unde vrei să plătesc şi vila, şi maşinile, şi atelierele, şi Roma, de unde vrei? Mi-am controlat sufletul, nu sînt atît de întunecat. Nu vreau să mă înglodez în datorii... Nu vreau să trăiesc în rate... Vrei să fac texte pentu revistă? Vrei să fur? Ce vrei de la mine?

OLGA: Acum observ că se poate trăi şi fără stele. Se poate trăi foarte bine şi fără adierea vîntului...

EMIL: Eu nu pot. Ți-o spun cu toată seriozitatea şi fără nici o urmă de patetism. Eu personal nu pot să trăiesc fără bolta stelelor. Eu nu mai primesc nici o comandă, nu mai achit nici o rată. Eu aici rămîn pînă la judecata de apoi. Nu mai fac un pas înainte... Ajunge! N-ai decît să te ghiftuieşti tu cu toți filozofii tăi, cu toate automobilele tale, n-ai decît să-ți ronțăi tu sensibilitatea şi mănuşile. Eu nu mai vreau nimic! Eu nu mai deschid!

OLGA: Deschide. Nu fi meschin. Ia de la viață tot ce-ți dă. De ce să nu deschizi? Dacă ți se recunoaşte şi geniul aşa cum ți-a recunoscut talentul?

EMIL: Eu mă mulțumesc şi cu talentul. Dacă mi se dă premiul Nobel, pe unde scot cămaşa? Cu ce plătesc premiul Nobel?

OLGA: Premiul Nobel nu se plăteşte!

EMIL: Nu-i adevărat. Premiul Nobel se plăteşte. Costă o grămadă de bani. Premiul Nobel a ruinat pe toți artiştii care l-au primit. Şi, draga mea soțioară, îți declar solemn că la bolta stelelor eu nu renunț nici mort.

OLGA *(vine iar cu vestea): Ti* s-a aprobat atelierul de la şosea!

EMIL: Ai adus vestea, ticăloaso. Nu te-a răbdat inima. Pentru corcoduşele noastre era la fel de bun şi vechiul atelier. Ce mai vrei, nebuno? *(Altă sonerie.)* Nu vezi? Nu mai avem unde să stăm. O să ajung la un moment dat să-ți simt răsuflarea. O să ajung la un moment dat să mă uit drept în ochii tăi. Toate dorințele ni s-au împlinit în această zi. De unde să iau atîta întuneric? De unde să iau atîta mediocritate ca să plătesc şi maşina, şi vila, şi absolutul tău, şi atelierul, de unde?

OLGA: Ne-a venit înştiințarea pentru fotoliu. De cînd aşteptam această achiziție nouă. Am să-1 citesc pe Platon într-un fotoliu nou, de piele. *(Din acest moment veştile irump parcă dezlănțuite. Cei doi se retrag înfricoşați.)*

EMIL: Mi-a venit aprobarea pentru expoziția de la Verona.

OLGA: Ne-a venit aprobarea pentru extinderea de spațiu.

EMIL: Mi-a venit confirmarea pentru transfer.

OLGA: Mi-a venit avansul de la Camera de Comerț.

EMIL: Mi-a venit aprobarea pentru garaj.

OLGA: Mi-a venit aprobarea pentru decoruri.

EMIL: Mi-au venit ratele pentru ADAS.

OLGA: Mi-a venit confirmarea de la „Artă şi precizie". *(Cad amîndoi obosiți.)*
EMIL: Acum avem tot ce ne trebuie.
OLGA: Nu cred că avem tot ce ne trebuie. Nu ştiu de ce, dar tare aş vrea să-mi fac o pereche de pantofi. Simt că dacă nu-mi comand o pereche de pantofi, mor. Acum mă duc să fac comanda!
EMIL: Eşti nebună! Nu mai avem pe ce sta, nu mai avem pămînt şi aer şi ție-ți arde de încă o pereche de pantofi. O pereche de pantofi pe care va trebui s-o plătesc tot eu, cu mediocritatea mea. Ți-am spus-o de atîtea ori! Trăieşte din întunericul tău! *(Iarăşi se aude o sonerie.)* Nu deschide. Nu mai deschide, Olga. Ajunge. Dacă primesc vestea că am fost făcut regele nu ştiu cărui trib? Dacă primesc vestea că am primit nu ştiu ce moştenire la dracu în praznic? Nu te mişca... Nu te mai mişca...
OLGA: Trebuie să deschidem. E datoria noastră să deschidem. Veştile bune ne pot căli...
EMIL: Te rog,'nu deschide... Ai descoperit şi absolutul, ce dracu mai vrei.
OLGA *(se ridică încercînd să se îndrepte spre uşă).*
EMIL: Unde te duci? Dacă încerci să deschizi uşa, te ucid. Această veste bună o să ne scufunde în adîncul apelor şi o să ne înghită cu totul.
OLGA: Nu vezi cu ce disperare sună? Parc-ar fi trîmbițele de foc ale judecății de apoi.
EMIL: Olga, iubirea mea, linişteşte-te. De ce vrei să deschizi? Ai mai cerut ceva în numele meu?
OLGA: Da, am cerut.
EMIL: Mereu comanzi pantofi şi rochii, şi cărți, şi fotolii în numele meu. Mereu fumezi Kent bizuindu-te pe mediocritatea mea.
OLGA *(smulgîndu-se din brațele lui):* Lasă-mă să mă duc. Mi-a venit rochia de mireasă, răsplata castității mele din ultima perioadă. O rochie în plus nu strică niciodată. Şi tot n-am să devin meschină... Şi tot am să caut adevărul...
EMIL: Mi s-a întunecat cerul. Stelele dispar. Am pierdut stelele !

OLGA: Se poateHrăi şi fără stele, se poate trăi şi fără bolta cerului.
EMIL: Hai să fugim, nebuno, hai să fugim.
OLGA: De ce să fug? Am mai comandat încă două perechi de mănuşi. Dacă eu fug şi comanda vine? Eu aici rămîn...
EMIL: N-o să mai ai cum să te foloseşti de toate achizițiile astea. N-or să fie recepții în pustiul ăsta, n-o să te plimbi cu Mercedes-ul pe valurile mării...
OLGA: Ce dacă n-o să fie recepții, am să le încerc, am să le probez, or să fie ale mele. Eu aici rămîn.
EMIL: Eu nu pot să trăiesc fără bolta cerului. Aici o să murim cu absolutul tău cu tot! Eşti nebună! Iubita mea, disperarea mă face să te iubesc, dacă iubirea mea te poate salva, aici nu mai avem de aşteptat decît autorizația de înmormîntare. Trezeşte-te fTrezeşte-te, nebuno!
OLGA: Eu rămîn. Eu aici rămîn.
EMIL: Vin apele. Vin apele, nebuno.

Cortina

PROŞTII SUB GLAR DE LUNĂ

iFalsă tragedie într-un prolog şi trei acte
(şase tablouri)

Personajele

ORTANSA — femeie satanică, 23–25 de ani
CLEMENTINA — femeie plîngăreață, 32 de ani
EMILIAN — controlor financiar, 30 de ani
GOGU — şmecher, 40 de ani
VASILICA — desenatoare tehnică, 23 de ani

MAMA ORTANSEI
TATĂL ORTANSEI — care sînt, de fapt, un singur personaj, format din doi indivizi suspecți, care se ajută, se completează reciproc. Ei trebuie interpretați în majoritatea scenelor ca un singur personaj, dînd spectatorului o senzație de mişcare unitară, asemănătoare cu mişcarea unui piston

UN OSPĂTAR
COMENTATORUL — (rolul poate să revină aceluiaşi actor care-l interpretează pe Emilian)

Acțiunea se petrece în zilele noastre.

PROLOG

Decorul trebuie să reprezinte o aglomerare de locuri şi împrejurări foarte adecvate suferințelor, cuvintelor de adio, despărțirilor etc: un peron de gară pustiu — sau mai multe chiar —, un colț de natură desfrunzită, o stîncă dezgolită de bătaia vîntului şi a ploilor, o bancă singuratică într-un parc, uşi deschise violent, geamantane răvăşite etc. Peroanele de gară, colțurile de pădure desfrunzită trebuie executate în dimensiuni mici, eventual ca nişte machete, în aşa fel încît femeile să le poată lua sub braț la sfîrşitul prologului. în orice caz, decorul trebuie să sugereze o suferință împinsă pînă la saturație.

în mijlocul scenei tronează un telefon cu receptorul deschis, care împrăştie în toate direcțiile strigăte de jale, cuvinte de despărțire, implorări disperate şi, în cele din urmă, argumente cu totul noi. Alo, alo, de ce taci, Gogule? Te-am iubit şi psihic, nu numai fizic... — Cum poți să uiți, Gogule, după-amiezile de la Poiana-Țapului?... — Mamă... e un escroc, dar îl ador...

Pe acest fundal dezolant, două femei — Orlansa şi Clementina — sînt aruncate simultan, din direcții diferite, în mijlocul scenei. E limpede că amîndouă sînt izgonite cu atîta cruzime de bărbatul în care-şi puseseră cîndva toată încrederea. Cele două femei sînt îmbrăcate în rochii de culoare închisă, au ochii plînşi şi părul răvăşit.

Clementina se adresează cu înțelegere Ortansei, descoperind repede o suferință comună. Curiozitatea face ca drama propriu-zisă să treacă pe planul al doilea.

CLEMENTINA: Ai iubit şi ai fost înşelată?
ORTANSA *(răspunde prompt şi amabil):* Da. Şi eu sînt deceptionată.
CLEMENTINA: Suferinţa noastră e comună,
N-ar fi de loc indicat
Să ne văităm separat,
Normal ar fi să plîngem împreună...
ORTANSA: Cu cea mai mare plăcere,
Cu cea mai mare plăcere.

(Cele două femei îndurerate fac, în sfîrşit, joncţiunea. O secundă, fiecare dintre ele rămîne singură cu suferinţa ei, dar în acea secundă amîndouă au reacţii asemănătoare. în ciuda. copleşitoarei suferinţe, femeile se dovedesc foarte disciplinate în această grea împrejurare. Amîndouă îşi pun mîna streaşină la ochi, se vaită, se iau cu mîinile de cap, tresar o clipă fericite, apoi cad iarăşi într-o stare de apatie, privesc o fotografie, izbucnesc în plîns etc, etc, cu mişcări ritmice, perfect coordonate, foarte asemănătoare cu exerciţiile de gimnastică.
După ce se aliniază perfect, cele două femei îşi prezintă publicului suferinţa.)

CLEMENTINA şi
ORTANSA: 'Sîntem, poate, o excepţie,
Dar am suferit o grea decepţie..
Delapida, delapida...
Dar, Doamne, ce frumos era...
Ce limbi străine şi ce tandreţe,
Ce contradicţii, ce tinereţe...
în afaceri necurate se băgase,,
Dar gingăşia sufletească
Intactă încă şi-o păstrase.
Cu fiece potlogărie
El cîştiga în gingăşie.
Spre deosebire de mulţi alţii,.
Păcatul nu îl murdărea,
Mai pur de-acolo se întorcea
Şi-un farmec straniu căpăta.
6, cît de delicat era...
Tot ce fura, el regreta.

Din tot ce-a delapidat
Nimic n-a rămas neregretat.

(Cu pasiune nebună, sfidînd parcă publicul.)

Pasiunea nu cunoaşte legi.
Aşa, mînjit din cap pînă-n picioare,
El, fermecătorul, delapidatorul,
A fost iubirea noastră cea mare...

(Zburînd printre lacrimi.)

Cînd suferim şi cînd oftăm
Noi toată lumea informăm...

(Clementina şi Ortansa se îndreaptă spre masa unde se află telefonul. Cîntă, în tempo de marş.)

Să se ia cunoştinţă

De marea noastră suferinţă...

(Pe rînd, Clementina şi Ortansa ridică receptorul.)

– Alo, mămico, unde-i pistolu lui tăticu?
– Doamne, Doamne!... Ce-am să fac eu zilele următoare?!
– La toate principiile am renunţat pentru el... Nu mai am principii, mămico... La ce să mai renunţ, mămico?
– Am să-1 aştept pînă ce-i dă drumul din închisoare. Ce-i dacă a furat de-a stins? Iubirea n-are raţiune...
– Eu... nu mai stau aicea, în casa lui.
– O, parcă-1 aud vorbind în limbi străine...
– înţelege-mă, tuşă, mi-a intrat în sînge.
– Era un om foarte bun. El nu fura pentru el...
– Nu era poate viril... dar era bogat sufleteşte.

(Se întorc abătute spre public)

Durerea noastră nu-i apreciată
La justa ei valoare...

(în acest timp îşi face apariţia Comentatorul, care flutură prin faţa femeilor o batistă. în momentul apariţiei Comentatorului, Clementina şi Ortansa se aliniază din nou. Plîng

perfect simetric. Femeile vor să-i smulgă batista, dar Comentatorul le îndepărtează.)

COMENTATORUL: O singură batistă? !
Şi atîtea drame şi neplăceri!
Tot ce-a fost ieri
Nu mai e azi...
Primul amor
A fost şi nu din întîmplare
Un delapidator.
Afaceri grase şi bacşişuri,
Delapidări şi combinaţii,
Mici învîrteli şi filodorme,
Matrapazlîcuri şi mici servicii,
Femeia le dăduse cu grijă la o parte,
Ea nu voia să vadă ce-a furat.
Ea voia să vadă fondul lui curat.
Dacă în calea pasiunii
Un „mic serviciu" se-aşeza
O filodormă sau o coţcărie,
Ea, cuprinsă de iubire,
Că nu le observa se prefăcea.
Pentru o biată coţcărie,
Să renunţe dumneaei
La o noapte de iubire?

(Clementina şi Ortansa smulg Comentatorului batista şi îşi şterg lacrimile. Ortansa înapoiază Comentatorului batista.)

ORTANSA şi CLEMENTINA: O singură batistă nu ne-ajunge.
E cu totul insuficientă.
Pînă la sfîrşitul vieţii vrem să suferim.
De-atîta jale
Noi amîndouă vrem să ne topim •

COMENTATORUL: Lîngă bacşişul iubitului, adăugaţi
Aceşti ochi înlăcrimaţi.
Cu jalea voastră nebunească,
Potlogăria o să crească.

CLEMENTINA şi ORTANSA: Spui încontinuu că fura,

(fac un. pas înainte spre Comentator)

Dar ce frumos ne mîngîia.

(Se întorc la loc.)

Delapida, delapida,

(fac iarăşi un pas înainte spre Comentator)

Dar de ce nu spui
Ce mustaţă avea?

(Se întorc la loc.)

COMENTATORUL *(pierzîndu-şi răbdarea):*
Poftiţi batiste — una de fiecare —
Să tot plîngeţi, cît poftiţi,
Potlogăria cea nemuritoare.

(Femeile sînt fericite că au batiste în cantitate suficientă. Flutură batistele a despărţire, îşi şterg lacrimile etc.)

Avem fiecare o batistă,
Putem să plîngem de jale şi de dor.

(îşi pun amîndouă mîinile streaşină.)

— Cine e în depărtare?
Un tînăr delapidator?

(Se ridică amîndouă în vîrful picioarelor.)

— Doamne, n-o fi pungaşul?

(Dezamăgite, cele două femei se întorc abătute.)

— Nu, nu este delapidatorul
— Fermecătorul...
Cel care fură din banii statului...
Nu, nu e el.
Nici ochii... nici statura nu-s ale lui.

COMENTATORUL *(pierzîndu-şi răbdarea, le alungă):*

Plecaţi cu aceste suferinţe netrebnice,
Cu aceste lacrimi care seamănă cu nişte bacşişuri,
Cu această dramă care miroase a filodormă.
Plecaţi... Să nu vă văd...
Duceţi-vă de-aici cu acest ridicol prăpăd.
Hai, hai, frumoaselor, plecaţi,
Luaţi-vă totul.

(Arată spre obiectele care alcătuiesc decorul.)

Luaţi-vă insomniile, peroanele, lacrimile, stîncile golaşe..,

(Fiecare femeie ia mai multe obiecte, una un peron de gară pustiu, un geamantan desfăcut etc, alta o bancă, un colţ de natură desfrunzită etc, în aşa fel încît decorul să dispară cu plecarea lor.)

COMENTATORUL *(grăbindu-le plecarea):*

Duceţi-vă jalea, peroanele şi tot calabalîcul
Acolo unde-i şi matrapazlîcul.

(Comentatorul se aşază în genunchi în faţa publicului, încearcă să-l implore, să-l atragă de partea lui.)

Iertaţi-mă că am gonit
Aceste filodorme decepţionate.
Aceste umbre ale lumii vechi.
Dar credeţi-mă, eu am dreptate,
Nu toate lacrimile sînt judicioase.
Există şi lacrimi ticăloase.
Nu plîngeţi, deci, de veţi vedea în piesa noastră
Femei părăsite de escroci
Sau escroci trădaţi în amor.
Nu trebuie să vă mişte lacrimile nejustificate.
Să vă gîndiţi,
Cum doarme o femeie îndrăgostită de un bacşiş?
De altfel, veţi vedea în piesa noastră
Că însăşi viaţa ne va da dreptate.

ACTUL I

TABLOUL I

O locuinţă luxoasă, pe care însă perspectiva unei tragedii iminente o face foarte tristă. în mijlocul camerei, un geamantan desfăcut.

Scena 1

Gogu, Clementina
(Gogu, în faţa oglinzii, îşi aranjează cravata.)

CLEMENTINA *(pe un scaun din apropiere, îi urmăreşte deznădăjduită mişcările):* Gogule, tu pleci. îţi iei geamantanul şi te duci. Eu rămîn şi tu te duci. Eu rămîn singură, Gogule...

GOGU *(scuturîndu-şi gîtul, pentru ca nodul de la cravată să-i iasă cît mai bine):* Da, Clementina, o să rămîi singură cuc...

CLEMENTINA *(descoperindu-l încontinuu în altă lumină decît cea ştiută):* Tu eşti cinic, Gogule. Tu mai ai putere să faci glume?!

GOGU: Da. Mai am. *(Aruncă o privire prin cameră.)* Unde mi-e costumul bleumarin?

CLEMENTINA *(printre sughițuri de plîns):* în şifonier... *(Cu un efort supraomenesc.)* în raftul al doilea...

GOGU *(uneşte duioşia cu rezonabilitatea):* După cum observ, plîngi... Nu plînge, Clementino... Ne aude vecinul de la parter şi o să spună că ne certăm. *(Ridică hainele, examinîndu-le cu atenție.)* Nu ne potrivim, Clementino... Asta e... *(Nemulțumit de starea costumului, Gogu trece în cealaltă parte a camerei, cu intenția de a-l curăța.)*

CLEMENTINA: Gogule, de ce nu vrei să înțelegi că m-am sacrificat pentru tine? De dragul tău m-am retras din cîmpul muncii. Te credeam un golan cu sufletul curat... Ca să-mi dau seama, pe urmă, cu cine am de-a face, un om fără principii.

GOGU *(frecîndu-şi costumul cu peria):* Fără principii. Aşa este. Eu mi-am făcut datoria. Mi-am dat arama pe față. Fă-ți şi tu datoria şi disprețuieşte-mă, uită-te la mine ca la un străin. Te împiedică cineva să te uiți la mine ca la un străin?

CLEMENTINA *(se închide în suferința ei):* Am avut încredere în tine, Gogule. Credeam că, în cele din urmă, o să te schimbi.

GOGU *(se opreşte cu peria în mînă în mijlocul camerei. Cele spuse de Clementina îl nedumeresc în cel mai înalt grad):* Foarte rău ai făcut, Clementina. Cine te-a pus să ai încredere în mine? N-aveai decît să observi că nu eram sincer în sentimentele mele. *(Puțin familiar.)* Cam bătea la ochi, draga mea...

CLEMENTINA *(pironită în punctul ei de vedere):* Respirai atîta siguranță. Erai atît de tandru...

GOGU *(vădit contrariat):* Eu, siguranță?! Eu ți-am dat ție un sentiment de siguranță?! Siguranță, Clementino?! Eu m-am purtat tandru cu tine?! *(Nu mai înțelege nimic.)* Tu eşti puțin cam tralala...

CLEMENTINA: Gogule, eu îți spun ce simt eu... Eram absolut sigură că voi muri în brațele tale.

GOGU *(cerîndu-i parcă socoteală):* Ce motive ai avut să ai încredere în mine? Ți-am dat eu vreun motiv? A fost atitudinea mea de aşa natură? Nimeni n-are încredere în mine. Nici mama, care m-a născut şi m-a alăptat... Taică-meu se uită chiorîş la mine. Frații mei se sperie numai cînd mă văd. Nimeni n-are încredere în mine, şi pe bună dreptate. Absolut nimeni. Nici măcar la serviciu. Tuturor le par neserios, aproape suspect. *(Cu dispreț.)* Te-ai găsit tocmai tu să ai încredere în mine!

CLEMENTINA: Gogule, tu eşti un om inteligent. Tu ştii că dragostea e oarbă.

GOGU *(neînduplecat):* Să nu fie. Cînd o femeie iubeşte, trebuie să deschidă ochii, Clementino. Căsătoria e un lucru important. Femeia trebuie să se întrebe: cu cine-mi leg viața? Ce caracter are omul? *(Logică inevitabilă.)* Ai luat-o aşa... superficial. Ai fost uşuratică...

CLEMENTINA *(roaba amintirilor):* Vrei să spui, sinceră?...

GOGU: M-ai văzut o dată, ai schimbat cîteva cuvinte cu mine, şi gata, ți-am şi căzut cu tronc. Iubirea cea mare!... *(Rezonabil.)* Clementina, recunoaşte că te-ai luat după aparențe.

CLEMENTINA *(respinge acuzația):* Nu, Gogule. Eu am citit în sufletul tău... Eu am judecat ca o femeie. Mi-a plăcut felul tău de a fi.

GOGU *(ascultă foarte descumpănit spovedania femeii):* Felul meu de a fi?... Care „felul meu de a fi"? N-am nici un fel de a fi. Ce motive ai avut tu să te arunci ca o nebună în brațele mele? Nu pot să-mi explic nici pînă în ziua de astăzi. Totdeauna m-am întrebat: ce a găsit femeia asta la mine? Frumusețe, nu se poate spune... Delicatețe, nici atîta. Sînt destul de grosolan. Te-am şi bruscat de cîteva ori. *(Cu imputare.)* De ce te-ai îndrăgostit de mine? De ce?

CLEMENTINA *(din ce în ce mai sinceră):* Cum, de ce?

GOGU: Ți-am cerut eu aşa ceva? Ți-am pretins eu? *(Omeneşte.)* Fii sinceră! Dacă te-am dezamăgit din punct de vedere moral, disprețuieşte-mă din adîncul sufletului şi lasă-mă dracului în pace...

CLEMENTINA: Nu-i aşa de simplu, Gogule. Sentimentul se naşte fără să vrei. Sentimentele nu vin la comandă, Gogule. Acuma rîzi, Gogule... O să te lovească odată şi pe tine, atunci o să vezi tu, Gogule, ce-i durerea. Ce pot să fac dacă mi-ai intrat în sînge?

GOGU: Patimă oarbă? Bine, dar rațiunea?! *(Mai energic.)* Rațiunea, Clementino! Tu n-ai rațiune? N-ai cap?

Nu-ți dai seama că sînt un tip jalnic, cu puține trăsături omenești? Tu nu judeci?

CLEMENTINA *(dă din cap în semn că nu, ea nu judecă):* Eu nu judec, Gogule, eu iubesc.

GOGU: Ești puțin cam tralala... *(Schimbă tonul.)* Ție îți las totul: casa, studioul, televizorul, fotoliile, frigiderul, covoarele; eu îmi iau numai discurile și îmbrăcămintea.

CLEMENTINA *(exaltată):* Eu nu vreau mobila. Eu pe tine te vreau.

GOGU: Fii cuminte, dragă, că ne-aud vecinii. *(Cinism premeditat.)* îți dau tot ce am eu mai bun...

CLEMENTINA *(pătimașă):* Nu vreau mobila, Gogule. Vreau sufletul tău, Gogule.

GOGU *(sincer mirat. Aude parcă pentru prima oară în viața lui asemenea cuvinte):* Ce vrei, dragă?

CLEMENTINA: Gogule, n-am nevoie de mobilă. Am nevoie de căldură sufletească.

GOGU *(o liniștește):* Vine și căldura sufletească după aceea. Nu te uiți ce trusou ai? Ce frigider! Ce covoare! Ce fotolii!...'Crezi că n-o să găsești un om cu sufletul curat care să vrea să se odihnească în asemenea fotolii? N-o să găsești un om dintr-o bucată care să vrea să facă un duș într-o baie ca a ta? Orice bărbat care o să se odihnească în fotoliile astea o să ajungă la concluzia că ești o femeie superioară. Ascultă, Clementino, ce-ți spun eu... Ești o femeie superioară. O să te recăsătorești ușor...

CLEMENTINA: Ești cinic!..

GOGU: Vezi? Vezi că sînt și cinic?

CLEMENTINA *(printre lacrimi)*: Văd, Gogule, îți văd cu precizie toate defectele. Și totuși... Și totuși, te iubesc.

GOGU *(se dă la o parte):* N-am caracter.

CLEMENTINA *(vine spre el):* Te ador...

GOGU *(încercînd să scape de ea):* Sînt un netrebnic.

CLEMENTINA *(copleșită de pasiune):* Te iubesc!

GOGU *(fuge din fața ei):* Sînt un om gol pe dinăuntru.

CLEMENTINA *(aleargă spre el):* Te iubesc, cu tot vidul tău sufletesc.

GOGU *(din ce în ce mai disperat):* Sînt imoral.

CLEMENTINA: Te ador...

COGU: Te detest...

CLEMENTINA: Te iubesc...

•GOGU *(schimbă tonul):* Minți! Nu mă iubești. în realitate, mă urăști. Mereu îmi reproșezi că n-am principii, că din cauza mea te-ai retras din cîmpul muncii... N-ai vrut să porți pantofii ăia. Ai spus că tu nu porți pantofi din bani furați. O, parcă te văd și acuma cu cîtă indignare mi-ai vorbit! Erai în bucătărie, spălai vasele...

CLEMENTINA: Eu nu sînt ca tine, Gogule. Vreau să mai păstrez ceva omenesc. Puțin, Gogule! Foarte puțin. Ce te deranjează? Poate e un capriciu.

'GOGU *(ridicînd geamantanul):* Nu ești ca mine?... Dar poate simt și eu nevoia unui om care să mă înțeleagă, care să nu-mi reproșeze mereu că n-am principii?! Poate am nevoie și eu de căldură sufletească... La asta nu te-ai gîndit niciodată? Bine, eu plec. Rămîi cu fondul tău cinstit! *(Clementina încearcă să-i smulgă geamantanul, nu reușește. Gogu pleacă.)* Adio, incoruptibilo!

CLEMENTINA *(fuge pe scări după el):* Gogule!

Scena a 2-a

Clementina, Ortansa

'ORTANSA *(o găsește pe Clementina plîngînd. îi șterge obrazul cu o mișcare maternă):* Ce e, mă, cu tine? Iar plîngi? *(Foarte îngrijorată.)* Pari foarte schimbată.

CLEMENTINA: Nici eu nu știu cum mai arăt. *(Se duce în fața oglinzii să se examineze.)* Arăt groaznic. Dragă Ortansa, nu știu ce să mă fac, sînt momente cînd aș prefera să mor.

ORTANSA *(cu dușmănie):* Gogu...

CLEMENTINA: Vrea să divorțeze. Zice că eu sînt o femeie superioară și o să mă recăsătoresc ușor. „Tu, Clementino,

o să-ți refaci repede viața..." Așa-mi spune sistematic.

ORTANSA *(zîmbește cu amărăciune, înțelege suferința prietenei. O îmbrățișează cu afecțiune):* Ei, Clementino, viața nu-i așa de simplă cum ne-o închipuiam noi... Doamne, cît de naive eram, îmi vine să rîd cînd îmi amintesc... Nu știu, poate sînt eu o nebună, poate cer eu prea mult de la viață. Noi n-am avut noroc. Nici în dragoste, nici în alt domeniu. Ai auzit ce noroc a dat peste sclifosită aia de Beatrice? A cîștigat o sută de mii de lei la loto...

CLEMENTINA *(încercînd să-și explice evenimentul):* Da. Dar a fost o întîmplare.

ORTANSA *(se plimbă îngîndurată prin cameră):* Și eu sufăr mult, foarte mult, Clementino. Stau și mă întreb: ce-o să se aleagă din viața mea?

CLEMENTINA *(cu puțină tristețe și oarecare invidie):* Tu ești iubită, Ortansa...

ORTANSA *(zîmbește amar. 0 mîngîie pe Clementina ca pe o copilă bună și naivă):* Da, dar nu iubesc eu...

CLEMENTINA *(care bănuiește o dramă asemănătoare):* Nu te lasă să te încadrezi în cîmpul muncii?

ORTANSA: Nu, invers, draga mea... Mă bate la cap să lucrez undeva. „Du-te și muncește, Ortanso, dacă vrei să te mai strîng cu patimă în brațe..." De-atîtea ori mi-a spus să lucrez, a insistat atîta, încît simt că nu-1 mai iubesc. Sentimentul dragostei nu-i ca celelalte sentimente, e mult mai complex. Pot să-ți și spun de ce nu-1 mai iubesc. Cînd a venit cu pretențiile alea absurde, am simțit că mă înșală sufletește...

CLEMENTINA: Gogu s-a purtat dur cu mine. M^a spus că dacă nu mă retrag din cîmpul muncii, eu nu mai însemn nimic pentru el...

ORTANSA *(îl descoperă pe Gogu):* Te-a rugat Gogu să nu fi încadrată? A insistat să nu mai lucrezi?

CLEMENTINA: Da, Ortansa. A insistat...

ORTANSA *(încîntată de Gogu):* A procedat ca *un* adevărat bărbat. Atunci ar trebui să fii fericită.

CLEMENTINA: M-am retras din cîmpul muncii, dar pe Gogu îl simt tot departe de mine. Degeaba m-am retras,

Gogu tot nu mă iubește. Nu sînt nici salariată, nici fericită...

ORTANSA: E vina ta, Clementino. Tu nu știi să-l apreciezi pe Gogu. Gogu e foarte delicat. Trebuia să te retragi imediat, să nu tărăgănezi atîta. Emilian nu are delicatețea lui Gogu. Eu, Clementino, îl credeam altfel de om...

CLEMENTINA *(cu un ușor avînt romantic):* Mai drept? Mai bun?

ORTANSA *(preia avîntul ClewenMnei și-l ridică pe cele mai înalte culmi):* Mai descurcăreț, nu știu cum să-ți explic, Clementino, mai modern... mai francez... să-mi fi satisfăcut toate capriciile. Cînd l-am cunoscut prima oară, îmi vorbea de munca lui, de ședințe, activitatea obștească, situația internațională, revoluția culturală, păstrarea avutului obștesc... adevărul... Giordano Bruno. Eu îl ascultam cu sufletul la gură, deși toate astea mă plictiseau de moarte. Voiam să-l cuceresc și, din cauza asta, ascultam cu atenție problema reducerii prețului de cost, problema păstrării avutului obștesc... Mă prefăceam că mă interesează... Eu sînt o biată femeie fără apărare... Trebuia să mă prefac, dar numai la Giordano Bruno nu-mi era mie capul. Dar n-aveam ce face, Clementino, trebuie să xăbdăm. O femeie din zilele noastre, dacă vrea să sucească capul bărbaților, trebuie să țină seama de schimbările survenite. Dragă Clementina, au intervenit prea multe schimbări... E mai greu ca pe timpul burgheziei... Nu-i suficient să ai un trup frumos, îți trebuie și un suflet ca atare. Și puțină căldură sufletească... Și puțină dragoste de oameni... Și puțin respect pentru realizările regimului... Din cînd în cînd, adeziunea la un ideal superior. Trebuie să te preocupe munca bărbatului, să-i împărtășești aspirațiile. Dacă nu-i împărtășești aspirațiile, nu te invită nici la un local. Dacă el crede în socialism, trebuie să crezi și tu; oricum, e soțul tău... E foarte greu, Clementino. A trebuit să mă lupt ca să-l cuceresc pe Emilian, deși nu-mi prea plăcea felul lui de a fi. Cînd l-am luat de soț, aveam o singură speranță...

CLEMENTINA: O speranță?

ORTANSA: Da. O mare speranță. Speram că nu e sincer în ce-mi spune... Lucra şi atunci la controlul financiar şi-mi tot spunea că el urăşte pungaşii. Credeam că vorbeşte şi el aşa, fiindcă aşa se cere acuma... Eram convinsă că, de fapt, minţea... ca să-mi facă mie plăcere. Şi convingerea asta m-a atras spre el.

CLEMENTINA: Şi?

ORTANSA: M-a indus în eroare. *(Oftînd.)* E sincer, dragă„ foarte sincer... Mi-e şi lehamite cît de sincer e. *(Cu profund dispreţ.)* Crede în ceea ce face. Am încercat să-l îndrept, să-i deschid capul. A încercat şi biata maică-mea, şi bietul taică-meu, care tu ştii ce logică de fier are: „Măi Emilian, fii şi tu mai culant, mai serviabil... Emilian, ai trecut de treizeci de ani, nu mai eşti un copil, mai închide şi tu ochii/'Nu. Zice să mă schimb-eu. *(Uimită de absurdul situaţiei.)* Zice că el nu mai stă cu mama şi cu tăticul. Auzi, dragă, ce aberaţii!

CLEMENTINA *(putere de analiză critică):* Nu seamănă de loc cu Gogu.

ORTANSA: Cum o să semene cu Gogu?! Sînt diferiţi, Clementina, foarte diferiţi. Ăia de la serviciu l-au stricat pe Emilian. El avea un fond bun. Cînd l-am rugat să-mi facă un mic serviciu... nu era cine ştie ce... ştii ce mi-a răspuns? „Dragă Ortansa, pur şi simplu nu ştiu să fac intervenţii." — „Cum nu ştii, dragă — m-am înfuriat şi eu — , că doar eşti bărbat în toată firea." — „Nu ştiu — mi-a răspuns textual — nu ştiu ce mutră să fac, nu ştiu să discut pentru o intervenţie, să dau un telefon pentru o intervenţie,, să aştept un om pentru o intervenţie, să aştept răspuns la o intervenţie." E nebun de legat. *(Cu disperare.)* Om cu studii superioare, şi să nu ştie să facă o intervenţie?!...

CLEMENTINA: Trebuie să-ţi fie foarte greu...

ORTANSA: Ţie pot să-ţi spun... Nici mamei nu i-am spus totul. Ea, biata de ea, crede că sînt fericită. Ea nici nu bănuieşte catastrofa... *(Izbucneşte în plîns.)*

CLEMENTINA *(îi desface palmele):* Nu plînge. Dacă Emilian te roagă să te schimbi, schimbă-te. O femeie trebuie să-şi asculte bărbatul.

ORTANSA: Viaţa mea e un iad.

CLEMENTINA: Dacă Emilian îţi cere să lucrezi, lucrează. Gogu mi-a cerut să nu lucrez. N-am mai lucrat.

ORTANSA *(revenindu-şi parcă):* Eu să mă schimb? ! Eu nu-s ca tine, Clementino, eu am un caracter voluntar... Eu am pretenţii mari de la viaţă... Ceasuri întregi mă gîndesc ce-aş fi ajuns eu, cu trupul meu, în Occident! Ce situaţie aş fi avut... Mulţi bărbaţi inteligenţi şi bine făcuţi şi-ar fi risipit averile numai să-mi sărute picioarele... *(îşi examinează trupul cu seriozitate.)* Spune şi tu, Clementino, fii obiectivă. *(îşi mîngîie sînii încet, protector. Tresare, speriată, izbită de sentimentul nedreptăţii.)* Am sîni mici şi duc o viaţă monotonă. Cu asemenea sîni, la Nisa, pe Coasta de Azur, dacă i-aş fi fluturat în staţiunile balneare de-acolo...

CLEMENTINA *(obiectivă):* Tu ai un bust foarte frumos...

ORTANSA *(bătîndu-se peste şolduri):* Aş fi înnebunit Europa... *(Cu fiecare mişcare a mîinilor, care alunecă de-a lungul trupului, descoperă o altă localitate balneară în care ar fi avut succes.)* Veneţia, Taormina... Monte-Carlo, Baden-Baden... în fiecare zi aş fi auzit: „Ortansa, mi-ai intrat în sînge. Sînt conte, dar nu pot să trăiesc fără tine." Aici, la noi, degeaba am eu un bust frumos. *(înlăturînd o posibilă remarcă a Clementinei.)* Nu, n-aş fi devenit curvă, Clementino... Aş fi păstrat întotdeauna în adîncul sufletului un ideal spre care aş fi tînjit...

CLEMENTINA: Tu, Ortansa, eşti o cerebrală, eu am alte trăsături caracteristice. Sînt mult mai sentimentală în raport cu tine. La Emilian nu te gîndeşti? Ce-o să se întîmple cu el?

ORTANSA: Eu mi-am făcut datoria. L-am rugat să se schimbe, să devină mai realist. Să lucreze la controlul financiar şi să fie aşa de puţin realist... Nu vrea să facă nimănui nici un serviciu, să pună o vorbă bună măcar. Ţine la principiile lui mai mult decît la mine, care sînt un om viu, cu idei şi sentimente. E o prostie ceea ce face el. A fost destulă vreme cinstit. Ei, pînă cînd o s-o ducă tot aşa? El şi-a făcut stagiul de om -cinstit, acuma e rîndul altora să fie oameni de trea-

bă... Nu vrea. Spune că el hu ştie să fie decît om cinstit. Altceva nu ştie. Auzi, ce nebun, Clementino. Zice că eu am concepţii burgheze, că încă nu m-am debarasat. Auzi... debarasat!... Divină expresie...

CLEMENTINA: N-a zis că te lasă?

ORTANSA *(superioară):* Exclus! I-am intrat în sînge... Omul ăsta nu poate să trăiască fără mine. Cred că s-ar sinucide dacă l-aş părăsi.

CLEMENTINA *(simplitate abuzivă):* Şi eu mă sinucid dacă. Gogu nu se întoarce la căminul conjugal.

ORTANSA: Emilian e un tip slab, deşi face pe grozavu! Seamănă cu tine în privinţa asta. Mi-e şi teamă să discut eu el. N-aş vrea să am pe conştiinţă viaţa unui salariat disciplinat... Dar n-am ce face. Trebuie să-mi trăiesc şi eu viaţa... Chiar astăzi am să-i spun: „Stimate tovarăşe Emilian, soţia dumneavoastră, plină de influenţe ale moralei burgheze, nu vă mai iubeşte..." Asta şi este realitatea. Nu-1 iubesc. Nu ştie să facă mici servicii. Nu ştie să spună anecdote. A încercat o dată — fiasco total. Nu ştie să fie cinic. Ăsta e bărbat?

LEMENTINA *(fericire tragică):* Gogu e foarte cinic. *(Ortansa se plimbă prin cameră, aducîndu-şi aminte de ceva, izbucneşte în rîs.)* De ce rîzi, dragă?

ORTANSA: O, n-are nici o importanţă. Mă gîndeam la o prostie, ceva complet absurd... O să te cruceşti cînd o să auzi. Ştii cu cine m-aş fi potrivit eu? *(După o scurtă pauză.)* Cu Gogu al tău...

CLEMENTINA *(rîde şi ea, amuzată de absurditatea acestei idei):* Zău că eşti foarte comică... Ce-ţi mai trece şi ţie prin cap?! Ai şi tu nişte idei... *(Rîde cu gura pînă la urechi.)* Tu şi cu Gogu!... Păi, toată ziua v-aţi certa. Se ceartă el cu mine, care sînt mai salariată decît tine...

ORTANSA *(e de aceeaşi părere):* Ne-am fi luat de păr în fiecare zi. Ar fi fost o nenorocire. Zic şi eu aşa, ca să mă amuz.

CLEMENTINA *(amuzîndu-se din toată inima):* Eşti o nebună,, Ortanso. M-ai făcut să-mi uit necazul. Şi zi aşa, tu şi Gogu...

ORTANSA *(bine dispusă):* Am fi ajuns de rîsul lumii.Cred că-mi dădea cu ceva în cap. Pa, iubito. Ne-am mai înveselit şi noi puţin... *(Pleacă.)*

CLEMENTINA *(singură, izbucneşte în rîs):* Ce idei are Ortansa! Ea şi Gogu... Păi toată ziua s-ar fi certat! Ce hazlie mai e şi femeia asta! *(Din ce în ce mai amuzată de absurdul situaţiei.)* Gogu şi Ortansa... *(Strălumінată de o înţelegere sigură şi dureroasă.)* Chiar aşa o să fie. *(Disperată.)* Gogu şi Ortansa!

Cortina

TABLOUL 2

Acasă la Emilian. Interior fără nimic deosebit.

Scena 1

Emilian, Ortansa
(Ortansa intră tristă şi obosită în cameră. îl găseşte pe Emilian citind ziarul.)

EMILIAN *(se ridică în picioare):* S-a întîmplat ceva?

ORTANSA: Te rog să mă ierţi. *(îl mîngîie matern.)* Ai să mă ierţi? Să nu mă judeci prea aspru.

EMILIAN *(rezonabil):* Nu ştiu despre ce e vorba. Te rog; să-mi spui despre ce este vorba şi după aceea am să plîng sau am să rîd, după cum o să fie situaţia. Dacă o să fie de rîs, am să rîd, dacă o să fie de plîns, am să plîng...

ORTANSA *(îl părăseşte pe Emilian, se retrage spre uşă, înfricoşată de ceea ce va urma. Emilian vrea să se apropie de ea,, Ortansa îi face semn să nu se mişte):* Eu n-am nici o vină. Mă simt extrem de curată. Sînt altfel construită, Emilian. N-are rost să ne minţim. încă de cînd eram mică detestam minciuna. Nu te iubesc. Trebuie să ne despărţim. Tu ţi-ai găsit fericirea în muncă, dar eu... eu sînt femeie...

EMILIAN *(tace o secundă, apoi capătă o expresie calmă):* Sînt perfect de acord. înaintăm formele de divorţ.

ORTANSA *(indignată de calmul bărbatului):* Ai şi ajuns la latura administrativă? Ai şi ajuns la latura strict administrativă? Nu-ţi pare rău că totul s-a sfîrşit?
• N-o să-ţi fie greu fără mine? De ce nu te gîndeşti puţin la situaţia grea în care te afli?

EMILIAN *(nu ştie despre ce e vorba):* Care-i situaţia aia grea în care mă aflu? Te rog să-mi explici.

ORTANSA *(jignită şi indignată, se apropie de Emilian):* Cum, nu înţelegi situaţia? Mă despart de tine în mod definitiv... N-o să mai fiu soţia ta. „La revedere!" — asta găseşti tu să-mi spui într-o asemenea împrejurare? Nu te gîndeşti la fericirea noastră distrusă? Ce-o să spună lumea? Colegii tăi de birou? Ce-o să spună biata maică-ta, femeie bătrînă şi suferindă?! Vezi în ce situaţie nenorocită te găseşti?

EMILIAN: Care situaţie nenorocită, dragă Ortansa? Mi-ai spus că nu mă iubeşti, că eşti altfel construită. De ce ar trebui eu să iubesc un om care nu mă iubeşte? Nu e nici o nenorocire, Ortanso Absolut nici o nenorocire. E numai linişte şi ordine... Adio. Şi dacă e adio... atunci adio pentru totdeauna.

ORTANSA: Acuma ţi-ai găsit tu să reciţi din poeţii englezi? într-o asemenea clipă?

EMILIAN: Ce vrei, dragă, de la mine?! Aşa sînt eu făcut... Dacă n-am de ce să sufăr, nu sufăr. Nu-mi curg lacrimile pe obraz. Sînt o fiară! Altceva decît adio nu ştiu să-ţi spun. Ce vrei să-ţi spun? *(Omeneşte.)* Dă-mi tu o idee.

ORTANSA: După ce că eşti rigid, mai eşti şi cinic? Să-ţi dau eu o idee? Poate nu te mai iubesc din cauza ta... Poate tu m-ai adus în pragul divorţului. Nu mi-ai îndeplinit rugăminţile mele, şi rugăminţile acelea nu veneau de la o străină, ci exact de la femeia pe care o strîngeai cu patimă în braţe. înţeleg să nu intervii pentru străini, dar nici pentru propriul tău cumnat n-ai vrut să intervii.

EMILIAN: Nu ştiu ce e aia o intervenţie, eu n-am nici o vină.

ORTANSA: Faci pe prostu? Cum să nu ştii?

EVULIAN: Nu ştiu. Mi-ai explicat tu ceva, dar n-am înţeles.

ORTANSA: îţi mai explic o dată...

EMILIAN: Sînt greu de cap. N-o să pricep niciodată.

ORTANSA: Nu mă mai iubeşti, Emilian, dacă te exprimi aşa. *(Sforţare dureroasă.)* Eu sînt Ortansa, soţia ta...

EMILIAN *(cade pe gînduri):* Ortansa ai spus? Am avut eu o nevastă cu numele ăsta? Te-am şi uitat. De mult te-am uitat. Trebuie să-mi fac nod la batistă ca să-mi aduc aminte de tine.

ORTANSA *(îngrozită):* Nod la, batistă? Ce glumă vulgară! Astea erau sentimentele tale? Nod la batistă? Şi-ai tăcut?!

EMILIAN: Am avut treabă pînă peste cap. Am fost silit să amîn rezolvarea problemelor personale. *(Ameninţare uşoară.)* Acum sînt ceva mai liber...

ORTANSA: Noi ne-am iubit. Nu-ţi aminteşti cînd colindam străzile ţinîndu-ne strîns de mînă?

EMILIAN: Am colindat noi doi străzile ţinîndu-ne strîns de mînă? Eu cu tine? Străzile? Parcurile?

ORTANSA *(izbucneşte pătimaşă):* Grădina Icoanei, Emilian. Parcul Ioanid, dragul meu... Mai fac o ultimă încercare. Intervino pentru propriul tău cumnat şi am să cad imediat după eceea în braţele tale...

EMILIAN: Nu pot să intervin pentru o lichea. Nu e vina mea în chestia asta. Dacă era un om cinstit, mă duceam pînă la ministru. Există însă o soluţie: să se facă om de treabă. Atunci am să intervin. Ce zici de soluţia asta?

ORTANSA *(din nou izbucnire pătimaşă):* Eşti cinic, Emilian. Cum poţi să pretinzi asta unui om cu părul alb? Degeaba faci pe nebunul, Emilian. Despărţirea de mine te îngrozeşte, eu ştiu ce e în sufletul tău... Te supraestimezi în mod curent. *(începe să-şi facă bagajele. Aşteaptă ca Emilian s-o împiedice. După fiecare mişcare se uită la Emilian.)*

EMILIAN *(în loc s-o împiedice, o ajută să-şi facă bagajele):* Dragă, rochiile se pun deasupra, să nu se şifoneze...

ORTANSA *(îl împinge uşor la o parte, cu o anume blîndeţe):* Eşti pur şi simplu inconştient. *(Emilian vine cu un braţ de rufe în mînă. Ortansa le ia, cu un sentiment de uimire şi'de tristeţe, şi tot cu acelaşi sentiment le înfundă în geamantan. Emilian vine cu un alt braţ de rufe. întinde rufele Ortansei. Ortansa nu vrea să le ia.)* Ce faci, Emilian? Nu vrei să te gîndeşti la fericirea ta individuală?

EMILIAN: Nu mă ţine cu rufele în braţe.

ORTANSA *(ia rufele şi le aruncă în geamantan):* O să-ţi fie dor de mine. O să regreţi tu purtarea asta inumană. O să regreţi tu principialitatea ta... O să-ţi adrc aminte ce înseamnă o intervenţie... O să mă rogi îni genunchi să-ţi redevin soţie. *(Emilian se duce la birou şi se apucă să citească un ziar. Ortansa îi smulge ziarul.)* Lasă presa cotidiană! Te părăsesc pentru totdeauna, fruntaşule pejramură! Te las singur, evidenţiatule!

EMILIAN *(tare):* în clipa grea a despărţirii citesc presa. *(Rezonabil.)* Dă-mi, dragă, ziarul, că e o ştire care mă interesează.

ORTANSA: Faci pe nebunul cu mine? Nu-ţi dai seama că asta e un nonsens? *(Tare.)* Sînt foarte frumoasă. Am un trup foarte frumos. Te rog să te uiţi atent.

EMILIAN *(o examinează atent):* Eşti foarte frumoasă.

ORTANSA: Trupul ăsta n-o să mai fie al tău.

EMILIAN *(n-are nici o pretenţie):* Sînt foarte fericit, Ortansa. Nici nu ştii cît de fericit sînt, Ortansa, o să crezi că glumesc sau ştiu eu ce... Ai spus un lucru inteligent. Trupul tău o să fie al altuia. Alt bărbat, cu totul şi cu totul alt bărbat, şi nu eu, o să te strîngă în braţe. Nu eu, Ortansa. Alţi bărbaţi se vor desfăta cu goliciunea trupului tău. Dar e normal...

ORTANSA: Normal, suflet de gheaţă?! Normal, canalie?! Uită-te bine... Uite părul meu. *(Şi-l flutură.)* Uite bustul meu. Şoldurile, picioarele. Uită-te bine, evidenţiatule !

EMILIAN *(calm):* Şi în luna asta am fost evidenţiat.

ORTANSA: Sînt foarte sensibilă. Sînt plină de feminitate. Am simţul umorului. Sînt plină de viaţă. Ştiu să dansez perfect. *(Pune muzica. Dansează.)* Ştiu să vorbesc la telefon ca o adevărată femeie. *(Culcată pe divan, vorbeşte la telefon.)* „Tu eşti, Beatrice? îţi trimit un pupic." Ştiu să primesc oaspeţi: „Poftiţi, poftiţi înăun-

tru! Ce surpriză... Vai, ce mare s-a făcut Titel!..." Ce-i mai trebuie unui bărbat?

EMILIAN: O femeie...

ORTANSA *(cu geamantanul în mînă):* Eu nu sînt femeie? Uiți că ți-am intrat în sînge?

EMILIAN: Am crezut că ești totuși o femeie cinstită. Cam burgheză, dar cinstită. Și dacă erai o femeie cinstită și mă părăseai, sufeream. Acuma, după ce ai arătat atît de limpede cine ești, de ce să sufăr? Pentru ce să sufăr?

ORTANSA: N-ai de ce să suferi?

EMILIAN: N-am nici un motiv. Pe cuvîntul meu de onoare.

ORTANSA: O să regreți tu expresiile astea! *(Pleacă.)*

Scena a 2-a

Emilian, Ortansa, Mama Ortansei, Tatăl Ortansei
(La început, părinții Ortansei par a fi un singur personaj, apoi se despart, potrivit sarcinilor fiecăruia.)

MAMA ORTANSEI)
TATĂL ORTANSEI/ Ce s-a întîmplat?

EMILIAN: Nimic... Ortansa mă părăsește.

ORTANSA *(suferință demnă):* Ne despărțim. O să rezolvăm mai tîrziu cu locuința.

MAMA ORTANSEI: Fiți copii inteligenți, Ortanso. Ascultă sfatul unei mame și pune geamantanul jos. Emilian, tu ești un om cult, nu lăsa fata să plece...

EMILIAN: Nu mă iubește. Ortansa a fost foarte sinceră...

TATĂL ORTANSEI *(cinic și autoritar):* Ortansa! Ai fost sinceră cu Emilian fără să-ți întrebi părinții?! Mai fii o dată sinceră și spune-i că-l iubești...

ORTANSA *(demnă):* Papa, eu nu pot trăi fără tandrețe. *(O sărută pe maică-sa. în dreptul tatălui întîrzie puțin.)* Papa, iartă-mă dacă poți... *(Pleacă.)*

Scena a 3-a

Emilian, Tatăl Ortansei, Mama Ortansei
(Cîteva secunde de tăcere apăsătoare.)

MAMA ORTANSEI: Deși ai vederi de stînga, te iubesc ca pe copilul meu. Ți-e foarte greu, nu? *(își aduce și ea aminte.)* Dragostea aduce enorm de multă suferință... Ortansa se va întoarce dacă o să-i ceri iertare. E pripită, dar e sensibilă.

TATĂL ORTANSEI: Știu cît ți-e de greu... Nu-i ușor să fii părăsit de o femeie atît de frumoasă cum e fiica mea. E o bijuterie. *(își aduce și el aminte de ceva similar.)* Am cunoscut și eu chinurile pasiunii. Am stat și eu ceasuri întregi cu pistolul la tîmplă. *(îl bate pe umăr.)* Să nu faci vreo prostie... Să nu te apuci să bei.

MAMA ORTANSEI: Ortansa e frumoasă, nu mi-e teamă de ea, ea găsește oricînd un bărbat. La tine mă gîndesc, de parcă ai fi copilul meu. Doamne, Dumnezeule!...

TATĂL ORTANSEI: Gîndește-te și la Ortansa, ești în primul rînd mama Ortansei.

EMILIAN *(nu vede drama):* Divorțăm!

TATĂL ORTANSEI *(zîmbind amar):* Cum o să te desparți tu de Ortansa? Fără Ortansa, viața o să ți se pară pustie... Vorbești prostii, iartă-mă că ți-o spun deschis.

MAMA ORTANSEI: Ești un ginere bun, dar fata își are sentimentele ei. Fii tare! S-ar putea să te părăsească definitiv. Trebuie să fii gata pentru orice lovitură.

TATĂL ORTANSEI: Nu mai cobi și tu atîta. Cum vezi o nenorocire, cum te îngrași ca o prepeliță.

MAMA ORTANSEI *(încearcă să restabilească armonia):* Eu nu cobesc, eu sînt optimistă. Ortansa îl iubește pe Emilian. O să revină ea acasă. Eu, ca mamă, am o presimțire.

TATĂL ORTANSEI: Iluziile sînt primejdioase, dragă. De unde să știm noi ce-i în sufletul Ortansei? *(îl bate protector pe umăr pe Emilian.)* Lasă, măi băiete, nu te mai perpeli atîta, ia viața așa cum e...

EMILIAN: Chiar aşa e? Oare ce-o fi în sufletul Ortansei?

MAMA ORTANSEI: 'Ortansa e o fiinţa stranie.

TATĂL ORTANSEI: Ortansa judecă viaţa ca o fetiţă neştiutoare...

EMILIAN: A plecat Ortansa... Cine o să mai spună: „Eu seara nu beau decît un ceai"?

TATĂL ORTANSEI: Emilian, băiatule, să nu cazi în patima beţiei. Alcoolul e o soluţie temporară.

EMILIAN *(nu vede nici o dramă, dar, enervat de grija părinţilor Ortansei, începe să se comporte aşa cum şi-l închipuie aceştia. Capătă o expresie de om distrus):* Ortansa? Oare ce-o fi în sufletul Ortansei? N-o să-mi mai dea telefon la serviciu între unsprezece şi unsprezece şi jumătate. Simt că mă înăbuş. Mamă-soacră, dă-mi te rog un pahar de apă. *(Mama- Ortansei, plictisită şi dispreţuitoare, îi aduce, un pahar de apă. Tatăl Ortansei îi smulge paharul şi-l întinde lui Emilian, cu o privire plină de dragoste. Acesta bea puţină apă. Se plimbă disperat prin cameră.)* Ortanso, Ortanso, ce-ai făcut din mine? *(Din cînd în cînd, trage cu ochiul la părinţii Ortansei.)*

MAMA ORTANSEI: Emilian! Fii bărbat! Ce Dumnezeu! O să fim iarăşi fericiţi toţi patru laolaltă.

TATĂL ORTANSEI *(după ce observă că sarcina „decisivă" a trecut pe seama soţiei):* Vezi, dacă te-ai purtat dur cu ea! Te-a părăsit, mititica...

EMILIAN *(pătimaş, puternic, sfîşietor):* Mamă-soacră, dacă Ortansa nu se întoarce, mă sinucid! Chiar în această locuinţă... chiar în locuinţa asta, mamă-soacră! Ce spuneţi, o să se întoarcă Ortansa? *(Părinţii Ortansei şi-au îndeplinit misiunea, nu mai simt nevoia să fie două fiinţe doar aparent deosebite. în această clipă, părinţii Ortansei stau strîns uniţi, devin parcă o singură fiinţă. Părinţii Ortansei tac.)* Tăceţi? *(Părinţii Ortansei tac în continuare.)* Tăceţi? Nu-mi spuneţi nimic? Mă lăsaţi singur cu această suferinţă îngrozitoare? *(Se îndreaptă dramatic spre mama Ortansei, dar, cînd ajunge în dreptul acesteia, se răzgîndeşte şi se prăbuşeşte în braţele tatălui.)*

C o r t i n a

A C T U L II

TABLOUL 3

O străduţă. Un stîlp de telegraf. Pe undeva prin apropiere, grădina de vară a unui restaurant.

Scena 1

Vasilica, Emilian

(Emilian cu o expresie de om distrat sade rezemat de un stîlp.)

VASILICA *(manifestă în tot timpul acţiunii o modestie subtilă şi vicleană. Din cochetărie feminină, ea se preface mică şi neajutorată, şi din această postură emite, prin contrast, idei foarte lucide şi mature):* Ce-i cu tine? Arăţi rău de tot... Cel puţin asta-i părerea mea...

EMILIAN *(îşi ia o mutră şi mai tragică):* Rău e puţin spus. Arăt într-un hal fără hal. Am o figură de om care nu mai aşteaptă nimic de la viaţă. Am mutra caracteristică omului aflat în pragul sinuciderii...

VASILICA *(mirare dureroasă):* La serviciu arătai foarte bine. Chiar mă întrebam în sinea mea: „Ce-i cu tovarăşu

Emilian, aşa de vesel? I-a născut nevasta?" Aşa credeam eu, cu mintea mea de femeie. Poate greşesc.

EMILIAN *(disperat):* Greşeşti, tovarăşă Vasilica. *(Rîs'nervos.)* Taci, te rog, iubita mea colegă de birou. Taci, te rog.

VASILICA: Da, greşesc? Se poate. Cei care critică ştiu mai bine decît mine.

EMILIAN: Nici nu ştii ce rană ai deschis fără să vrei. Dumneata, tovarăşă Vasilica, nu te întrebi ce m-a adus în situaţia asta, în definitiv, disperată? De ce mă zbu-' cium eu?

VASILICA: Eu ştiu ce să zic?! Poate că ai făcut o prostie mai mare decît tine, dar nu sînt foarte sigură.

EMILIAN *(o priveşte drept în ochi):* De ce fug eu de societatea oamenilor? De ce caut singurătatea? Pătrunde în sufletul meu, tovarăşă Vasilica. întreabă-mă cu cele mai bune intenţii: „Ce e cu tine, tovarăşe Emilian? De ce stai rezemat de un stîlp?"

VASILICA *(începe să-şi dea seama de situaţie):* Chiar asa e. De ce stai pironit de stîlpul ăsta?

EMILIAN *(bucuros că se poate destăinui):* Nici nu mă mişc de lîngă stîlpul ăsta. Nevastă-mea a părăsit domic'i-lul conjugal. Acuma înţelegi privirea mea pierdută?...

VASILICA *(pleacă de lîngă Emilian):* Să înţeleg? Ce-ai zioj dacă n-aş înţelege?

EMILIAN *(o cheamă înapoi):* Tu-mi eşti colegă de birou. Trebuie să mă înţelegi.

VASILICA *(întorcîndu-se puţin):* Ce vrei?

EMILIAN: Să mă înţelegi, Vasilico! Cea care m-a părăsit are concepţii burgheze, dar mi-a intrat în sînge. Efectiv, o ador. M-am obişnuit cu ea. încerc s-o uit, dar nu reuşesc. Am încercat s-o uit, cîte n-am făcut pentru asta. Uitarea nu dă rezultate. Totul e zadarnic! Ce lucru tainic mai e şi iubirea... O văd pretutindeni... *(Transfigurat.)* Frumoasă şi plină de prejudecăţi burgheze. Zveltă şi fără principii...

VASILICA: Să înţeleg? *(Cade pe gînduri.)* Eu ştiu ce să spun, Emilian?! Presimt că suferinţa ta o să mă lase rece. Nu e vina mea. Parcă o forţă venită dinafară...

EMILIAN *(abătut):* O văd pretutindeni...

VASILICA *(observă că Emilian se preface. Bate din palme):* Tovarăşe Emilian, minţi de îngheaţă apele. Asta-i, cel puţin, părerea mea.

EMILIAN *(se dezlipeşte de lîngă stîlp):* Se observă? *(Foarte dezamăgit.)* Ei, pe dracu! Nu se vede că fără Ortansa zilele mele vor fi serbede şi cenuşii? Nici măcar că sînt dispus la orice concesii, numai s-o mai strîng o dată la pieptul meu?

VASILICA *(simplu):* Nu prea.

EMILIAN *(dezamăgit de lipsa lui de abilitate):* N-am făcut nimic, atunci. Nu merge — nu merge... Nu ştiu să sufăr pentru o femeie lipsită de caracter. Nu ştiu să oftez, să-mi duc mîna la frunte, să trîntesc uşile, să capăt o privire pierdută... Şi unii se înfurie, mă socotesc un infirm. „De ce nu suferi pentru ea?" — „Are concepţii burgheze ["răspund eu. — „Pentru atîta lucru se renunţă la o femeie sprintenă ca o căprioară? Şi ce dacă are concepţii burgheze? Frumoasă să fie! De concepţii înaintate se mai lipseşte omul, dar fără un trup zvelt e mai greu..." *(Durere nesfîrşită.)* Zic că nu sînt complex, Vasilico..

VASILICA: Ce-ar trebui să faci dacă ai fi complex?

EMILIAN: Ei, dac-aş fi complex, s-ar găsi o soluţie. Aş ruga-o cu lacrimi în' ochi să mă ierte, m-aş sinucide, m-aş arunca înaintea trenului, mă rog, aş găsi eu o soluţie...

VASILICA: Eu sînt o salariată oarecare, dar ştiu că mulţi se laudă cu marea lor complexitate, ca negustorii cu marfa proaspătă. *(Vasilica îşi desface larg braţele, imaginînd că duce o tavă cu plăcinte.)* „Veniţi la noi să vedeţi ce încîlciţi sîntem... Contradicţii ca la noi, la nimenea. Contradicţii, confuzii, *spleen-uvi,* obsesii, oricîte pDftiţi, oricîte doriţi... Contradicţii... Contradxţii..*(Schimbă tonul.)* Cineva 1-a întrebat pe un poet complex: „Ai confuzii?" — „Da, a răspuns poetul. Am, dar nu sînt sprijinit." Poetul cu pricina reuşise o mare performanţă, confunda talentul cu confuzia. Din cauza asta nu-ţi face tu probleme. îţi spun eu pentru ce să-ţi faci probleme... De ce ai luat-o de nevastă, tovarăşe Emilian? Cînd eu ţi-am spus să nu te bagi în familia aia, mi-ai spus că sînt... îndrăgostită

de tine! Te-ai băgat în familia aia scîrboasă. Asta a fost o mare prostie din partea ta. Aşa cred eu, Emilian. Nu te supăra pe mine. E prea tîrziu să mă mai schimb.

EMILIAN: Ce m-a atras spre ea ca un magnet? Ce fel de explicaţie vrei? Simplă? Complexă?

VASILICA *(vicleană):* Nu mi-o lua în nume de rău. Vreau o explicaţie simplă. Atîta tot.

EMILIAN: Rea mai eşti şi tu, Vasilico. De ce n-ai spus şi tu că vrei o explicaţie complexă? O explicaţie simplă e mai greu de dat. Am să spun adevărul. Din prostie... Numai din prostie. Prostie grasă, zdravănă. M-a dus. îmi vorbea de revoluţia culturală, şi eu o credeam. *(Se răzgîndeşte.)* Nu. Nu numai din prostie...

VASILICA: Mă scoate din sărite ticăloşia mic-burgheză, n-o să te superi pe mine pentru atîta lucru. Aşa sînt eu făcută, Emilian, detest sufletul mic-burghez. Fiecare om cu caracterul său. Ai spus că a fost prostie. în afară de prostie, ce-a mai fost?

EMILIAN: Nu fi aşa metodică, Vasilico. Revoluţia culturală i se părea drumul cel mai scurt spre salariul meu. îndrăgind salariul meu, îndrăgise totodată şi revoluţia culturală. Dar n-am putut să cred că m-a minţit chiar în halul ăsta... Eu am o particularitate, Vasilico, te rog să nu mi-o iei în nume de rău. Mă conving greu, chiar foarte greu, că un om nu este om, mai sper totdeauna... Dar cînd îmi dau seama, îmi dau seama pentru totdeauna.

VASILICA: încă din tinereţe, suferinţele prosteşti mă lăsau indiferentă. Pe mine, de altele nu vorbesc.

EMILIAN *(sincer indignat):* Nu sufăr, zău că nu sufăr. Jur că nu sufăr. Jur că n-o visez noaptea. Jur că nu voi face anumite concesii, numai ca s-o mai strîng o dată în braţe.

VASILICA *(îi face semn să tacă):* Te cred, te cred. Nu mai ţipa atîta.

EMILIAN: Chiar dacă aş vrea să sufăr pentru Ortansa, n-aş stii să sufăr... Chiar dacă as vrea s-o mai iubesc, n-as

ști cum s-o iubesc! Nu mă înţeleg decît cu femeile cinstite sau cu cele pe care le cred cinstite. Cum se deschide uşa casei unei femei goale pe dinăuntru? Cum se mîngîie o femeie lipsită de caracter? Cum trebuie să spui bună seara unei femei fără principii? Nu ştiu. Tot ceea ce este neomenesc îmi e străin. Nu ştiu să fac intervenţii. Nu ştiu să nu-mi iubesc munca. Nu ştiu să tac în faţa unei nedreptăţi. Nu ştiu să nu ajut un om. Nu ştiu să nu iubesc adevărul...

VASILICA: Cu toate lipsurile tale, eşti un băiat admirabil. Eu am ajuns la această concluzie. E o concluzie pripită?

EMILIAN *(o ia de mînă pe Vasilica):* Am să sufăr în bătaie de joc... Părinţii Ortansei îmi cer să cad în genunchi în faţa Ortansei, să renunţ la principii. Alţii au făcut cu adevărat aşa ceva. îl ştii pe Tomescu? De dragul unei femei fluşturatice, s-a sinucis cu adevărat. în ziua înm.ormîntării lui, femeia cu pricina s-a dus la cinema...

VASILICA: Poate că-şi cumpărase biletul cu trei zile înainte. Asta e o nemaipomenită neomenie! Cel puţin, aşa judec eu... Dar tu? Tu cum o să suferi?

EMILIAN: Eu îmi voi îneca amarul în vin. Dar în bătaie de joc. Şi voi cădea în genunchi în faţa Ortansei, dar în bătaie de joc. Şi voi face concesii, dar în bătaie de joc. Şi mă voi sinucide pentru o femeie fără caracter, dar în bătaie de joc.

VASILICA: în bătaie de joc! în bătaie de joc! *(După o secundă de gîndire.)* Eu cred că atitudinea ta e justă» Dacă spun ceva greşit, corectează-mă.

EMILIAN *(solemn):* Ai perfectă dreptate... Dar de-acum înainte, în faţa unei femei fără caracter, bărbatul nu va cădea în genunchi decît în bătaie de joc. *(Glorios.)* Numai în bătaie de joc.

VASILICA: Şi acum ce faci?

EMILIAN: Cum, ce fac? *(Vesel.)* Mă duc să-mi trăiesc suferinţa... Mă duc să-mi înec amarul în vin.

Scena a 2-a

Acelaşi decor, văzut mai de-aproape. Acţiunea se petrece în grădina restaurantului, care la începutul tabloului 3 se zărea în depărtare.

Gogu, Ospătarul, apoi Emilian

GOGU *(către Ospătar):* Domnu arhitect, dă-mi un coniac mic. *(După o pauză.)* Ai fost atent? Ai văzut cîtă căldură omenească degajă vocea mea? Cîtă pasiune reală... Am un suflet de copil.

OSPĂTARUL *(îi aduce coniacul):* Sînteţi un mare şmecher... Iertaţi-mă, s-ar putea să fie o simplă presupunere.

GOGU *(cu chef de vorbă):* Vezi că sînt şmecher? Păi nu vezi ce repede reacţionez eu, ce suflet vibrant am? Acu o secundă te-am jignit şi acuma îmi şi pare rău. Mi-ai spus că sînt şmecher. Gata, m-a şi durut.

OSPĂTARUL: Sînteţi un mare şmecher, domnule. Dacă vă mai uitaţi aşa la mine, încep să cred că nu e o simplă presupunere.

(Emilian îşi face apariţia. Se aşază la o masă. Ospătarul se îndreaptă spre el.)

OSPĂTARUL: Ce doriţi?

EMILIAN *(disperat şi politicos):* Vreau să-mi înec amarul în vin. Dar spune-mi dumneata cum să-mi înec amarul, ce să spun, cum să bat cu pumnul în masă.

OSPĂTARUL: Durerea aparţine clientului. Noi n-avem decît băutura.

GOGU *(îl dă la o parte pe Ospătar cu o mişcare leneşă. Apare în faţa lui Emilian cu paharul în mînă):* Nu emiteţi încă judecăţi definitive asupra mea. Aşteptaţi o clipă şi devin şi eu om... Ambiţia mea cea mare e să fiu om. Trebuie să-mi amintesc gesturile caracteristice. Am un mare defect, nu prea am memorie... La un moment dat, se pusese problema să mîngîi pe cineva, un om foarte apropiat. Fiinţa aceea apropiată mă privea drept în ochi, aştepta s-o mîngîi. Eu ştiam numai că, în general, se mîngîie desigur fiinţele apropiate, mamele, de pildă. Dar eu nu ştiam ce să fac, cum s-o mîngîi, ce să-i spun... Uitasem...

EMILIAN *(interesat):* Şi, nu s-a supărat fiinţa aceea apropiată?

GOGU: Aici e grozăvia, domnule... A vrut să se supere, să-mi spună ceva tare, dar şi ea uitase să se supere. A vrut să plece indignată, dar n-a ştiut cum. *(După o scurtă pauză, foarte amical.)* Cîrpă, nu?

EMILIAN: Cine?

GOGU *(ştie el ce ştie):* Cum, cine? Dama pentru care suferi! *(Ospătarul aduce o sticlă de vin. Gogu o cercetează cu ochi de expert.)* Am avut dreptate. Vin de Drăgăşani. Vin de Drăgăşani se bea în caz de neplăceri amoroase. Pentru neplăceri la serviciu se bea Muscat-Otonel. Ia spune, e o cîrpă, nu?

EMILIAN: Nu. Nu e o cîrpă. E o zdreanţă...

GOGU *(concesiv):* Şi aşa e bine... Dacă e zdreanţă, trebuie să suferi pentru ea. Merită! Probabil că-i frumoasă, naturală, temperamentală ca o tigroaică, necredincioasă...

EMILIAN: Da, e o tigroaică infidelă. M-a înşelat cu un alt bărbat. Unul care nici măcar nu seamănă cu mine...

GOGU *(se ridică în picioare):* O clipă, te rog, ai puţină răbdare. Stai puţin, că-ţi înţeleg durerea... Trebuie numai să-mi aduc aminte. Suferi, nu e aşa? Dacă ai răbdare, îţi explic eu de unde vine suferinţa asta. Era cu tine femeia, o strîngeai, cum e şi natural, de altfel, la pieptul tău... acum e cu altul; asta-i diferenţa? Cînd era cu tine, o strîngeai tu în braţe, acuma n-o mai strîngi tu în braţe, ci respectivul.

EMILIAN *(e încîntat că are prilejul să-şi trăiască „drama". Cade cu capul pe masă):* Respectivul, respectivul! îmi vine să-mi iau lumea în cap...

GOGU *(dezamăgit):* Ar trebui să te sinucizi.

EMILIAN *(se trezeşte brusc):* Să mă sinucid fiindcă nu mă iubeşte? Cum se numeşte aşa ceva?

GOGU: Patimă oarbă, domnule!

EMILIAN *(dă din umeri):* Nu ştiu ce e aia o patimă oarbă. Poate ştiam, dar am uitat. De-aia beau, vreau să-mi amintesc... *(Trînteste paharul.)* Dar nu reuşesc. Vreau să ştiu ce e aia patimă oarbă.

GOGU *(îşi aminteşte foarte bine):* Cum, domnule, nu-ţi aminteşti? E ceva foarte normal. E ceva foarte omenesc. O'femeie e stricată, te înşală pe toate drumurile, cu cine se nimereşte, şi tu o iubeşti aşa cum e, nu poţi să ţi-o smulgi' din' suflet, îi cazi în genunchi.

EMILIAN: Nu-mi amintesc de aşa ceva: ea te înşală şi tu îi cazi în genunchi? Ea te înşală, tu o iubeşti... Dar relaţiile cu o femeie care nu te înşală?

GOGU: Ar fi absurd. De ce să nu te înşele? Asta nu-mi amintesc eu... Dacă nu eşti acasă în timpul ăla„ de ce să nu te înşele? Ce vrei să facă? Să croşeteze? Să citească o carte?

EMILIAN: Nu ne înţelegem. Ce-am uitat eu, ţii dumneata minte. Şi ce-ai'uitat dumneata, ţin eu minte.

GOGU: Aşa este. Dar eu sînt fericit...

EMILIAN: Aveţi satisfacţii în muncă?

GOGU *(se uită îngrozit):* Ce-s alea satisfacţii în muncă? E pentru prima oară cînd aud aşa ceva. Munca mă plictiseşte şi mă oboseşte. Nu, domnule, n-am, cum ai spus dumneata... 'satisfacţii în muncă, dar^ sînt fericit. Cu alte cuvinte, am sentimentul că n-o să dau de dracu — cel puţin deocamdată. *(Simplu.)* Nu e oare asta fericirea?

EMILIAN *(încordat):* Nu înţeleg ce spuneţi...

GOGU: Asta se numeşte fericirea, cel puţin pentru mine; sînt băiat subţire, nu generalizez. Sentimentul că cel puţin deocamdată n-am să dau de dracu. După fericirea asta, a venit altă fericire. A venit sentimentul ăla sublim... dragostea. Şi-a părăsit bărbatul pentru mine. „Poate n-ai principii — mi-a spus copila —, dar ai un ce anume/' Trebuie s-o cunoşti. O cheamă Ortansa. O cunoaşte tot Bucureştiul...

EMILIAN *(sincer):* Ortansa? N-am auzit niciodată de o femeie cu numele ăsta...

GOGU: înaltă, voinică, splendid exemplar.

EMILIAN *(îşi încordează memoria):* Ortansa aţi spus? Ortansa? N-o cunosc...

GOGU: O cunoşti, n-o cunoşti, eu îţi spun că o cheamă Ortansa. Dar totuşi, nu sînt pe deplin fericit. Vezi ce repede am trecut de la o stare la alta? Nu mi-e teamă de moarte. Nu mi-e teamă de bătrînete.

EMILIAN: Bolile?

GOGU: Nu. Bolile vin mai tîrziu. Controlul financiar. De asta nimeni nu scapă... *(Resemnat.)* Aşa e în firea omului.

EMILIAN: Nu tuturor oamenilor ie este teamă de controlul financiar.

GOGU *(sare înfricoşat):* Cum adică? Nu sîntem toţi supuşi aceloraşi legi? Nu toţi ne naştem, trăim şi' sîntem urmăriţi de controlul .financiar? Nu cunosc un sentiment mai omenesc decît frica de controlul financiar. Sînt unii care scapă?

EMILIAN: Sînt. Oamenii cinstiţi.

GOGU *(îl priveşte încruntat):* Cum adică? Cine sînt ăştia? Unde trăiesc? Cu ce se hrănesc? Ce vor?

EMILIAN *(încercare zadarnică):* Cum să vă explic... Cineva care trăieşte din munca lui...

GOGU: Din munca lui? De ce să trăiască din munca lui? De ce să nu trăiască din munca altora? Taică-meu a trăit din munca a o mie de muncitori, şi a murit cu surîsul pe buze... împăcat şi fericit... A jefuit pe alţii, dar s-a gîndit şi la fericirea lui... Ajunge cu amintirile. Amintirile sînt nişte biciuşti care te zoresc spre moarte. Apropo, ce spui de complexitatea vieţii? Fostul bărbat al Ortansei lucrează chiar la controlul financiar...

EMILIAN: Grozavă chestie... Tocmai la controlul financiar! Şi de ce e asta un mare noroc?

GOGU: Faceţi şi dumneavoastră legătura. Ce, n-aveţi putere de asociaţie? E nebun după ea, e în stare de orice.

EMILIAN *(amuzat):* De orice? E în stare de orice?

GOGU: Absolut orice. Dacă se ocupă el de cazul meu, scap. Dacă am norocul ăsta, gata, sînt un om făcut. îi

spun doar atîta individului: „închide ochii şi ţi-o dau pe Ortansa. Ia-o..."

EMILIAN: Cum adică, să închidă ochii?

GOGU: Greu mai eşti de cap, domnule! Ciudată fiinţă mai eşti! Muşamalizează afacerea...

EMILIAN *(vrea să înţeleagă):* Cum adică, muşamalizează afacerea?

GOGU: Muşamalizează afacerea, ce dracu, nici atîta lucru nu ştii? Se face că nu vede... Şi apare Ortansa cu obrazul ei catifelat.

EMILIAN: Şi i-o dai pe Ortansa?

GOGU *(onestitate profesională, în limitele ticăloşiei):* I-o dau, i-o dau. Eu sînt om de cuvînt. Pînă atunci, mă şi plictisesc de femeie. Am eu grijă să mă plictisesc de ea pînă atunci... Totul e foarte bine calculat. Ca să fie o chestie mai omenească, am să şi sufăr puţin la despărţire. Aşa e şi frumos. Am iubit-o, trebuie să şi sufăr puţin.

EMILIAN: Şi dacă nu... muşamalizează afacerea?

GOGU *(rîde):* Dar ce poţi să faci cu o afacere decît s-o muşamalizezi? Unu' face o afacere, altu' îl ajută, altu' intră în combinaţie pe parcurs, altu' închide ochii... De aici a pornit necesitatea de a fi mai mulţi oameni, milioane chiar, altfel era de ajuns un singur om pe toată suprafaţa globului. Crezi că renunţă el la Ortansa? Mai uşor renunţă la onoare decît la Ortansa...

EMILIAN *(vrea să-i afle numele; politicos):* Cu cine am avut onoarea?

GOGU: Numele meu? Ce importanţă are? Am uitat de mult. îmi pare foarte rău. Am să mă despart de dumneavoastră ca un om adevărat. Dacă-mi întindeţi mîna, vi-o strîng cu căldură. *(Emilian nu-i întinde mîna. Amestec de fericire şi durere din partea lui Gogu.)* Nu vreţi să daţi mîna cu mine? Asta înseamnă că m-aţi jignit... A, vedeţi ce uşor îmi dau seama cînd cineva mă jigneşte? *(Pleacă împleticindu-se.)*

Scena a 3-a

Emilian, Vasilica

(în pragul cîrciumii apare Vasilica.)

VASILICA: Ţi-ai înecat amarul în vin? Ei, cum a fost?

EMILIAN: Mi-am descoperit rivalul. L-am găsit!

VASILICA: Aşa repede? Cine e?

EMILIAN: Un individ care 3e teme de controlul financiar. Deşi nu ştie cine sînt, e convins că mă are la mînă. Dacă închid ochii, mi-o dăruieşte pe Ortansa. Trebuie să-i aflu numele. *(îi vine o idee.)* Mă duc la Ortansa, cad în genunchi în faţa ei, îi spun că fără ea viaţa mea n-are sens, şi aflu numele individului...

VASILICA: De cîte ori ticăloşii dau de dracu, mă bucur. Să nu te superi, Emilian. Aşa m-a făcut pe mine mama.

EMILIAN *(amintindu-şi de întîlnirea cu Gogu):* Peste ticăloşia veche a crescut o altă ticăloşie, apoi încă alta, straturi, straturi, groase şi grase ca un porc mistreţ.

VASILICA *(fericită):* Aşa, Emilian, înjură, Emilian!... Cînd e vorba de idioţi şi ticăloşi, şi eu înjur ca la uşa cortului. A devenit aproape o obişnuinţă.

EMILIAN: Auzi, nenorocitul! E convins că pentru Ortansa aş admite ca un individ să fure din banii statului. O să vadă el că nu e aşa.

VASILICA: Ai grijă cum cazi în genunchi în faţa Ortansei, să nu-ţi mototoleşti pantalonii.

EMILIAN *(energic):* La revedere, Vasilico! Mă duc să cad în genunchi înaintea Ortansei şi să aflu numele delapidatorului. *(După puţin, Emilian se întoarce.)* Ce dracu am să fac? Tare mi-e teamă că n-am s-o recunosc pe Ortansa. Cum îmi dau seama că e ea, dacă nu mai ştiu nici cum arată la faţă? E blondă, e brunetă, e mică de statură, e înaltă?... Ia spune-mi tu, cum arată?

VASILICA: Ortansa? *(dă din umeri)*

EMILIAN: Spune-mi cum arată. Vrei să cad în genunchi în faţa alteia?

Cortina

TABLOUL 4

Scena 1

Noua locuință a Ortansei.

Emilian, Ortansa

EMILIAN *(o recunoaşte, în cele din urmă, pe Ortansa. Totuşi, nu e foarte sigur. Aleargă după ea):* Dacă nu vă supărați, dumneavoastră ați fost soția mea?

ORTANSA *(stăpînă pe situație):.* Te faci că nu mă cunoşti? *(Se îndepărtează.)*

EMILIAN *(aleargă după Ortansa):* Ortansa, nu-mi distruge viața pe o perioadă îndelungată!... *(Ortansa ajunge în fața noii sale locuințe, vrea să închidă poarta. Emilian se împotriveşte.)*

ORTANSA: între noi, totul s-a sfîrşit... N-avem ce să ne mai spunem.

EMILIAN *(suferință dulce):* Vreau cel puțin să te mai văd o dată... Atîta îți cer, Ortansa... E minimum ce-ți cer. Să-ți mai admir o dată chipul tău frumos...

ORTANSA *(stingherită de pasiunea bărbatului):* Se uită lu-... mea la noi... Ştăpîneşte-ți durerea. *(Mai familiară.)* Spune-mi mai bine ce face mămica, tăticul.

EMILIAN *(durere,calmă):* Bine, Ortansa. La toți ne eşte dor de tine. Te aşteptăm... .....

ORTANSA: Trimite-le complimente din partea mea. Ar fi bine să-ți găseşti o altă locuință... *(Vrea să plece.)*

EMILIAN *(n-o lasă să plece):* Nu pleca, Ortansa. *(Pătimaş.)* Mai stai, aproximativ două-trei minute... *(Dureroase aduceri-aminte.)* Pot să-ți mîngîi părul tău mătăsos?

ORTANSA *(credincioasă unei sincere iubiri):* Nu-ți niai aparțin...

EMILIAN *(înțelegere bruscă a unui adevăr dureros):* Da. Ai dreptate, Ortansa.

ORTANSA *(din nevoia de a-şi gusta victoria)':* De, Emilian... Cine e principalul vinovat? Ai crezut că poți să trăieşti fără mine... că dacă sînt o burgheză o să mă uiți uşor. "Eu ți-am atras atenția. *(Vagi păreri de rău.)* Dacă nu erai aşa rigid, poate eram şi acum soția ta...

EMILIAN *(zdrobit):* A fost o copilărie...

ORTANSA: Suportă consecințele.

EMILIAN: Sînt prea mari. Nu pot. *(Tace brusc. Devine apatic. E limpede că nu la Ortansa se gîndeşte.)*

ORTANSA: De ce taci?

EMILIAN *(îşi încordează atenția):* Da, Ortansa... Asta voiam să-ți spun. Te iubesc, în ciuda laturilor tale negative. *(Tace din nou. După o pauză destul de vizibilă.)* Te iubesc aşa cum eşti.

ORTANSA: N-ai vrut să te schimbi, Emilian... Cîte servicii te-am rugat să-mi faci, pe toate mi le-ai refuzat, n-ai vrut să-mi înțelegi sufletul... Cîte intervenții te-am rugat, pe toate mi le-ai respins, n-ai vrut să înțelegi că sînt şi eu o femeie care vrea să fie fericită...

EMILIAN *(durere insuportabilă):* Nu-mi distruge viața!

ORTANSA: Tu ți-ai distrus-o, Emilian, nu eu. La început am crezut în tine. Am crezut că o să te schimbi, că o să devii alt om, că o să închizi şi tu ochii, aşa cum fac şi alții. Am crezut că ai să muşamalizezi şi tu diverse afaceri, dar n-ai muşamalizat nimic, Emilian... Am trăit împreună aproape doi ani de zile, şi n-ai muşamalizat nici o afacere. Şi doar erai soțul meu...

EMILIAN *(îşi aduce aminte de ceva):* Vreau să mergem sus!

ORTANSA *(demnă):* Ce să căutăm sus?

EMILIAN: Cum, ce să căutăm sus? Vreau să cad în genunchi în fața ta... *(Ortansa, cu o uşoară înclinare a capului, îi admite rugămintea. Emilian merge în urma ei. Tăcere încordată. Ortansa deschide camera. Emilian inspec-*

"1

tează încăperea, în căutarea unui loc mai potrivit. Cade în genunchi. Amestec de pasiune şi grijă pentru dunga pantalonilor.) Ortansa! Cere-mi orice, Ortansa... Sînt dispus la concesii, Ortansa. *(Disperat.)* Concesii, iubito, concesii...

ORTANSA *(demonică):* La plecare m-ai ajutat să fac bagajele... Ridică-te, evidenţiatule!

EMILIAN: Nu mă ridic, Ortansa. Aici rămîn pînă cînd ai să mă iubeşti din nou, cu aceeaşi dragoste curată.

ORTANSA *(în faţa oglinzii):* Prea tîrziu ţi-ai dat seama ce reprezint eu în viaţa ta...

EMILIAN *(presimţire sumbră):* S-a produs ireparabilul?

ORTANSA *(se întoarce spre Emilian):* Nu te mai iubesc...

EMILIAN *(se tîrăşte în genunchi în faţa Ortansei):* Nu spune cuvîntul ăsta groaznic. *(Ultima implorare.)* Nu, Ortansa !

ORTANSA: E purul adevăr!

EMILIAN: Adevărul, Ortansa? Nu vreau adevărul. Minte-mă, Ortansa... Spune-mi că mă iubeşti, chiar dacă în adîncul sufletului ai cu totul altă părere. E aşa de greu, Ortanso?

ORTANSA: Imposibil. Eu spun numai ce gîndesc. Te detest, Emilian! *(Pătimaş.)* Lucrezi în controlul financiar de atîta amar de vreme şi n-ai făcut nici o afacere... Dar nici una măcar! Ce fel de om eşti tu, Emilian? Ce fel de suflet ai tu? Ce vrei tu de la viaţă? Cu ce drept îmi spui că mă iubeşti? Nu mă meriţi, Emilian. Iubesc pe altul!

EMILIAN *(interesat):* Cum se numeşte?

ORTANSA *(cu demnitate):* Numele 'lui e Gogu Scarlat. *(Emilian fuge. Ortansa, după el, pe scări.)* Să rămînem prieteni, Emilian...

Cortina

TABLOUL 5

Peronul gării. Un tren de curînd sosit. Obişnuita animaţie din preajma sosirii trenurilor

Scena 1

Clementina, Gogu

(Clementina îşi face cu greu loc prin mulţimea călătorilor. Orice mişcare îi solicită mari eforturi. Trebuie subliniate foarte limpede, în această scenă, greutăţile şi inconvenientele de tot felul pe care biata femeie le întîmpină la tot pasul. Clementina vrea să-i comunice iubitului ceva foarte important, dar parcă totul îi stă împotrivă. Disperată, Clementina examinează cu luare-aminte ferestrele vagoanelor, în căutarea lui Gogu, suportând pentru aceasta priviri enervate, ghionturi şi îmbrînceli. Claritatea ţelului îi uşurează însă soarta, în sfîrşit, l-a descoperit pe Gogu la fereastra unui vagon. E foarte emoţionată.)

CLEMENTINA *(strigăt de fericire):* Gogule! *(Fereastra unde se află Gogu e acoperită însă de un grup de călători veseli. Clementina, mai să izbucnească în plîns. E împinsă violent la o parte, dar cu multă bărbăţie încearcă să se apropie iarăşi de fereastră. Nu reuşeşte. Strigăt de disperare.)* Gogule! Nu mă observi, Gogule? *(Gogu se*

dă jos. Clementina observă asta ceva mai tîrziu. Fuge spre el.) Gogule! *(Un grup de călători o aruncă iarăşi înapoi. Clementina porneşte iarăşi lupta.)* Iubitul meu, e ceva foarte urgent. Iartă-mă, Gogule, am fost o proastă... Sînt dispusă să fac concesii, Gogule. *(Tocmai atunci apare un călător grăbit, încărcat cu tot felul de geamantane. Se măreşte din nou distanța dintre Clementina şi Gogu. Clementina îşi exprimă cu voce tare punctele de vedere, pentru ca bărbatul să observe schimbările survenite în sufletul ei, în ultimul timp, şi să admită astfel să stea de vorbă cu dînsa. Ea ştie acum ce aşteaptă Gogu de la ea... Cu o voce puternică, dar mai ales foarte limpede.)* Gogule, sînt de acord cu felul tău de a fi. N-am să-ți mai pun anumite întrebări. N-am să te mai judec, Gogule. *(Un huruit îi acoperă glasul. Destinul i se arată iarăşi potrivnic. Clementina vrea ca suferința ei să fie mai puternică decît acel huruit groaznic. 0 scurtă întrecere între suferința Clementinei şi acel huruit.)* Gogule, sînt dispusă la concesii, mă auzi, Gogule? *(Din nou, huruitul acela groaznic. Din nou, dorința Clementinei de a-l domina prin vocea ei strangulată de suferință.)* Gogule, sînt dispusă la concesii, mă auzi, Gogule? *(Gogu n-o vede, sau se preface că n-o vede. Animația s-a moți domolit. Distanța dintre Clementina^ şi Gogu s-a micşorat. Clementina încearcă să-l oprească pe Gogu. Voce limpede, duioasă, puternică.)* Unde te duci, Gogule? întoarce-te la Clementina, Gogule! Nu mai sînt aia pe care o cunoşti tu. Am fost o gîscă cînd te-am contrazis, Gogule. Nu mai am principii, Gogule... Nu-mi mai pare rău că nu-s în cîmpul muncii... *(Gogu ajunge în fața unui taxi- Tocmai cînd vrea să se urce, Clementina se apropie.)* Nu mă auzi, Gogule? *(Gogu vrea să închidă portiera maşinii. Clementina nu-l lasă.)* Ascultă-mă, Gogule, şi după aceea pleci... Stai puțin de vorbă. Acum sînt pe gustul tău O să fim fericiți, Gogule!

GOGU: Aparatul taxează...

CLEMENTINA *(arată poşeta):* Banii n-au importanță. Plătesc eu suma respectivă.

GOGU *(cu energie):* Arată-mi pantofii, Clementina,

CLEMENTINA *(îşi ascunde picioarele):* Nu mă judeca după pantofi, Gogule!

GOGU: Spuneai că te-ai schimbat, că ai alte concepții. *(Tiranic.)* Arată-mi pantofii dacă vrei să stăm de vorbă...

CLEMENTINA: Nu e ceva concludent.

GOGU: Arată-mi pantofii!

CLEMENTINA *(îi arată, cu multă durere, implorîndu-l s-o ierte şi s-o înțeleagă):* Totuşi, m-am schimbat, Gogule. Mi-am revizuit viața.

GOGU *(îi inspectează încălțămintea):* Mincinoaso! Fățarnico! Tot nu vrei să porți pantofii pe care ți i-am făcut cadou de ziua ta onomastică! Rămîi la părerile tale? Ai considerente subiective?

CLEMENTINA *(disperată):* Din neglijență, Gogule, nu din convingere... Parcă e un făcut, de cîte ori vreau să-i iau, nu-i găsesc. *(Patetică.)* îți jur că din neglijență, iubitule! *(Gogu o îmbrînceşte cu putere. închide furios portiera maşinii. Clementina, disperată, cade în genunchi.)* Gogule! Din neglijență, Gogule.

Scena a 2-a

Acelaşi decor ca în tabloul 4. Locuința Ortansei. Garsoniera, scările, poarta

Gogu, singur

GOGU *(stă tolănit pe pat, cu mîinile sub cap):* Oare ce-o fi făcînd Ortansa? *(Zîmbeşte unei amintiri.)* De obicei, la ora asta se întoarce de la coafor şi traversează bulevardul Magheru... *(Admiră fotografia Ortansei.)* Ce ochi frumoşi, cîtă căldură degajă... *(Aude paşi pe scări. Gogu tresare.)* Sînt paşii Ortansei... *(Se dă jos din pat. Deschide larg uşa.' Se întoarce abătut. îşi afundă capul în pernă.)* Ortansa, Ortansa, de ce nu

eşti punctuală? *(Se dă iarăşi jos din pat. Se plimbă neliniştit prin cameră. îşi aduce aminte de ceva. Se îndreaptă spre telefon.)* Ortansa nu-i la tine? Poţi să mi-o dai puţin la telefon? *(Neliniştit.)* Ortansa, ce-i cu tine, iubito? A trebuit să vinzi bluzele la un preţ convenabil? E normal, iubito... Ce fac eu? *(Zîmbeşte.)* M-am întors de la gară... într-un sens mai profund? Te iubesc ca un nebun!... A, nu, nu... N-a venit controlul... Nu, iubita mea... Nu, iubita mea, n-a venit... Dacă aş muri pentru tine? Evident! *(închide telefonul, într-o clipă de extaz, deschide larg ferestrele.)* Anotimpul ăsta e cunoscut sub numele de primăvară... *(întinde mîna spre o creangă de liliac, o trage înăuntru şi o miroase îndelung. Sincer mirat.)* Iată că mai sînt totuşi om, nu mi-am pierdut chiar toate trăsăturile caracteristice. în cîte combinaţii necurate m-am băgat, şi totuşi, mirosul liliacului mă tulbură ca pe vremea'cînd eram cinstit... *(Mirat şi încîntat de marea lui descoperire.)* Nu sînt o fiară, cum cred unii, sînt şi eu un om ca toţi ceilalţi. De fapt, nu-i chiar aşa de greu să fii om, pretenţiile nu-s prea mari. *(Cu creanga de liliac în mînă.)* Natura o trăiesc din plin. *(Sec, contabiliceşte.)* Venirea primăverii mă tulbură. *(Sforţîndu-se să-şi aducă aminte.)* Prezenţa unui copil mă emoţionează profund, îi mîngîi creştetul capului şi-l întreb: „Mă puştiule, cum te cheamă pe tine?" Iubesc o femeie tînără şi frumoasă. S-ar putea s-o pierd şi acest lucru m-ar afecta profund. Nu mi-ar părea bine. Mi-ar părea rău. Da, chiar în situaţia de acuma, uite, Ortansa a întîrziat şi eu sînt neliniştit, tresar la fiecare zgomot... Asta e foarte bine, înseamnă că în adîncurile mele mai e ceva frumos şi curat. *(Şi-a adus aminte de ceva care-l bucură foarte mult.)* Era să uit!... Stai, stai puţin. Vezi, dacă nu mă gîndesc cu luare-aminte? Cînd îţi sondezi sufletul, tot mai găseşti ceva de Doamne-ajută. N-am o mamă? Ba am. N-o iubesc? Ba da. O, cum era să uit tocmai asta... O iubesc foarte mult. *(Se învîrteşte fericit prin mijlocul camerei, frecîndu-şi mîinile de bucurie.)* Ura... Am trăsături omeneşti... Nu sînt o fiară... Am foarte multe sentimente. *(Se aşază pe un fotoliu.)* Nerăbdarea în faţa dragostei. Uite, Ortansa întîrzie şi eu mă întreb: „Doamne, oare nu i s-a întîmplat ceva?" Altă dovadă că afacerile n-au alterat fondul meu sufletesc: emoţia în preajma sosirii iubitei... Asta e o reacţie tipic omenească. O voi vedea pe Ortansa şi mă voi bucura în mod sincer. Sînt absolut convins. *(Coboară scările.)*

Scena a 3-a

în faţa casei.

Gogu, Ortansa

GOGU *(pune mîna streaşină la ochi):* A vîndut bluzele la un preţ convenabil... Atunci de ce întîrzie iubita mea? *(0 zăreşte pe Ortansa în colţul străzii. Ortansa îi flutură o batistă. Amîndoi aleargă unul spre celălalt. Se îmbrăţişează.)* Ortansa!

ORTANSA: Gogule.

GOGU *(sărutîndu-i amîndouă mîinile):* Ce bine-mi pare că te simt iarăşi aproape! Am crezut c-a intervenit un inconvenient...

ORTANSA *(îi ciufuleşte părul):* Nu, băiatul meu zăpăcit! N-a intervenit nimic pe parcurs.

GOGU *(îi aranjează şalul):* Dragostea mea, ai vîndut marfa în rate, aşa cum mi-ai spus la telefon?

ORTANSA: Tu nu ştii că eu am principii?! *(legănîndu-se, uşor amuzată.)* Vînd numai cu bani gheaţă.

GOGU *(pare copleşit de această mărturisire. Devine timid. Cu tandreţe sfioasă):* Ai o scamă în păr... *(I-o îndepărtează.)*

ORTANSA *(îi ia mîna şi o duce la frunte):* Prezenţa ta mă linişteşte. E aşa de bine!

GOGU *(îşi caută cuvintele şi nu le găseşte):* Alături de tine, Ortansa, nu mi-e teamă de... *(caută cuvintele)* controlul financiar... *(Gogu o ridică în braţe. Ortansa se zbate în braţele lui.)*

ORTANSA: Gogule, eşti nebun, în plină stradă... Dacă se observă?

GOGU: Să se observe! Nu sînt nebun, Ortansa, sînt om. Iubirea m-a copleşit. Sînt capabil de iubire. Pot să iubesc, să sufăr, să mîngîi, să fac gesturi aparent lipsite de logică.

ORTANSA: De n-ar veni controlul...

GOGU: Există un Dumnezeu al îndrăgostiţilor. *(Cu melancolie.)* I-ai spus lui Beatrice să-şi ţină gura?

ORTANSA: Dragul meu băieţaş, am luat toate măsurile... *(Se desprinde sprintenă din braţele bărbatului şi începe să fugă.)* Prinde-mă, prinde-mă! *(Gogu aleargă după ea. Pusă pe şotii, Ortansa se fereşte cu dibăcie.)* Prinde-mă, prinde-mă! *(Gogu aleargă după Ortansa, care se reazemă de zidul casei, învinsă şi obosită.)* Mă predau, Gogule...

GOGU *(o ia din nou în braţe şi o conduce spre casă cu un aer de triumf):* Te porţi ca o fetiţă de şcoală. Dar şi eu reacţionez foarte frumos. Şi eu mă emoţionez cînd te văd aşa. Uite, chiar şi acuma... cînd te port în braţe. Simt prin toţi porii căldura trupului tău...

Scena a 4-a

Din nou garsoniera.

Gogu, Ortansa

ORTANSA *(se prăbuşeşte pe divan):* Dragă Gogule, e aşa de greu, neînchipuit de greu să plasezi o marfă la un preţ convenabil... trebuie să te zbaţi enorm. Există şi clienţi mofturoşi. Dar sînt fericită. Tu mi-ai dat ideea asta.

GOGU *(în genunchi, la picioarele ei):* Dar teama mea de controlul financiar? Numai ideea că poate să vină dintr-un moment într-altul, nu ştiu cum să-ţi explic, Ortansa...

ORTANSA *(îi examinează înfăţişarea. Nu pare prea mulţumită):* Băieţaşule, arăţi foarte slăbit. Şi nodul de la cravată iar nu ţi l-ai făcut cum trebuie. *(îi aranjează ea cravata.)* Să ai grijă de tine şi de sănătatea ta... Să consumi mai multe produse citrice...

GOGU: Lîngă tine mă simt om. Am toate trăsăturile caracteristice. Ieri am văzut doi copilaşi jucîndu-se cu un motan şi m-a pufnit rîsul. Am rîs foarte firesc, Ortansa. Mă crezi că am fost extrem de natural? *(în altă ordine de idei.)* Nici nu poţi să-ţi închipui cît de mult m-a bucurat faptul că ai convins-o pe Beatrice să-şi ţină gura. Poate că niciodată n-o să înţelegi asta... Poate mai tîrziu, cînd vom fi bătrîni...

ORTANSA: Iubitul meu... Nebunul meu... Cu tine mă înţeleg foarte bine. Nu numai fizic, dar şi psihic. *(Disperare temperamentală.)* Psihic, Gogule! Dacă te prind şi te bagă la închisoare, eu mă arunc înaintea trenului.

GOGU *(se ridică brusc în picioare):* Sînt totuşi om. Ai fost atentă, Ortansa? Am reacţionat foarte puternic la ceea ce mi-ai spus tu. Am încercat un sentiment de durere, mă crezi, Ortansa? Să nu faci aşa ceva, Ortansa. Eu nu admit sacrificiile.

ORTANSA: Nu, Gogule. Moartea ar fi singura soluţie. Sînt cazuri cînd moartea e mult mai uşoară decît despărţirea.

GOGU: Nu mi-e teamă de moarte. Mi-e teamă de controlul financiar. Dacă nimeresc tocmai la Emilian al tău?

ORTANSA: Ar fi ideal, dragul meu. Chiar azi mi-a spus că fără mine nu concepe viaţa.

GOGU: Dar dacă n-o să fie Emilian? Nici n-am curajul să mă gîndesc...

ORTANSA: Am o presimţire, iubitule. Emilian o să-ţi verifice actele.

GOGU: Te iubesc!

(Gogu şi Ortansa se îmbrăţişează pătimaş.)

Scena a 5-a

în fața casei.

Emilian, Vasilica

EMILIAN *(uitîndu-se la umbrele înlănțuite. Plictisit.):* Nimic interesant. Ortansa se aruncă în brațele altui bărbat.

VASILICA *(dezamăgită):* Aşa se reacționează într-o asemenea împrejurare ?Păi, nu era vorba să urli de indignare? Trebuia să strigi: „O ucid cu mîna mea!" *(Şi mai dezamăgită.)* Ochii tăi trebuiau să exprime groază şi mînie oarbă.

EMILIAN *(sincer mirat):* Groază? Păi, dacă mi-am dat seama cu cine am de-a face...

VASILICA *(supărată):* Ce să mă fac cu tine? Nu eşti de loc complex, dragă Emilian. Bine, ți-ai dat seama că n-are caracter, dar ce are a face? Pasiunea creşte. Imaginea femeii te urmăreşte. Eu aşa văd lucrurile.

EMILIAN: M-a plictisit povestea asta. Dacă nu ştiu să urlu cum trebuie, mai bine mă las păgubaş. Mai bine să vedem un film de scurt-metraj.

VASILICA: Tu n-ai sînge în vine? Tu nu eşti om? Uită-te. *(îl ia de mînă şi-l trage mai aproape de fereastră.)* Ce patimă nebună! Buzele lor se întîlnesc într-o sărutare pătimaşă. Uită-te, Emilian.

EMILIAN: Nu văd nimic deosebit. Absolut nimic deosebit. Fosta mea soție se dăruieşte sufleteşte şi fiziceşte unui alt bărbat. Asta e tot...

VASILICA *(pătimaş):* Asta e tot?... Ucide-ți rivalul cu o lovitură de topor! Dacă vrei, îți fac eu rost de un topor. Cînd un ticălos trebuie pedepsit, eu nu stau pe gînduri. Aşa sînt eu, Emilian. Trebuie să te resemnezi.

EMILIAN: Care rival? Care topor? Dacă cineva nu mă iubeşte, nu-mi aparține. Ce e aia rival? Vorbeşti prostii... Nu înțeleg nimic. Sînt greu de cap.

VASILICA: Dar gelozia? Şarpele geloziei nu te muşcă?

EMILIAN *(rezonabil):* Nu, Vasilico. Zău, nu mă muşcă.

VASILICA *(îl împinge înainte):* Du-te şi fă-i o scenă de gelozie... în bătaie de joc, şi pe urmă mergem la film. Du-te şi spune-i că pentru Ortansa renunți la orice. Eu sînt o biată femeie, dar cînd prostia e pedepsită, mă simt fericită. E nejustă fericirea mea?

EMILIAN *(se înfurie):* Fericirea ta e foarte justă, dar eu nu ştiu cum să fiu gelos. Habar n-am! Nu ştiu cum samă uit la rival, ce anume să-i spun. Trebuie să-i spun omului ceva, măcar cîteva cuvinte... Poate e necesar să-i dau şi cu ceva în cap, nu? Cum, cînd, de ce? Dă-mi tu o idee. Dacă îmi spune că mi-o dă pe Ortansa dacă închid ochii, cum să reacționez?

VASILICA *(n-are timp să-i răspundă):* încă o femeie. Se îngroaşă gluma. *(Se dau amîndoi la o parte.)*

Scena a 6-a

Clementina, Gogu, Ortansa

CLEMENTINA *(un şal negru şi foarte lung îi flutură dramatic pe spate. Aleargă spre noua locuință a lui Gogu. Expresia feței ei degajă durere, dar şi o hotarîre neclintită. Urcă în mare grabă scările. Bate nervoasă la uşă):* Deschide, Gogule, e ceva foarte presant. *(Gogu nu răspunde.)* Nu-ți cer să mă iubeşti, Gogule. E ceva care te interesează pe tine.

GOGU *(crapă uşa):* Nu mă interesează nimic. Du-te acasă.

CLEMENTINA: N-are importanță că țipi la mine. Țipă cît vrei, Gogule. Eu sînt fericită că te văd, că-ți aud glasul.

GOGU *(se pleacă în fața ei):* Poți să-mi şi mîngîi părul meu negru ca pana corbului. Mîngîie-1 şi du-te acasă!

CLEMENTINA *(durere şi sarcasm):* Acasă, Gogule? Există casă fără tine? Acasă mă trimiţi tu, Gogule? Asta e un nonsens, Gogule!

GOGU: Ce vrei, dragă, de la mine? Am avut o dată o explicaţie....

CLEMENTINA: N-am nevoie de compătimire, Gogule. Nu-ţi cer să mă iubeşti. îţi cer să ai grijă de tine. Atîta-ţi cer, Gogule. *(Gogu deschide uşa. La apariţia Clementinei, Ortansa îşi pune cu demnitate un capot peste umeri. Clementina aruncă rivalei o privire tăioasă.)* După ce mi l-ai răpit, degeaba îţi mai pui capotul.

ORTANSA *(învingătoare):* Eu nu răpesc bărbaţii. Ei mă răpesc pe mine.

CLEMENTINA *(se repede asupra Ortansei):* Am să te ucid, ordinaro! Nu scapi tu de mînia lui Dumnezeu!

GOGU *(intervine în această luptă):* Fără scandal, Clementino, eşti doar o femeie superioară. Trebuie s-o respecţi pe Ortansa...

ORTANSA: Spune-i să-ţi dea fotoliile. Noi n-avem pe ce sta...

CLEMENTINA: Auzi la ce se gîndeşte ea, Gogule? La mobilă, Gogule, la mobilă... O auzi, Gogule, cum vorbeşte? O auzi, Gogule?

GOGU: O aud, Clementino. Fii obiectivă!

CLEMENTINA: Tocmai fiindcă sînt obiectivă. Sînt obiectivă, dar sînt femeie. De-aia te întreb ce-ai găsit la ea. Nici frumoasă nu mai e. Uită-te, Gogule. A început să se îngraşe. *(Cu o anume disperare.)* Fii şi tu obiectiv, Gogule!

GOGU *(cu bunătate):* Eu sînt obiectiv, Clementino. Poate nu e frumoasă, dar eu aşa o văd...

ORTANSA: Eu l-am înţeles pe Gogu. Eu nu l-am contrazis, nu i-am făcut niciodată morală. *(Cu uşor dispreţ.)* Eu nu-s aşa de cinstită ca tine... Şi nici aşa de delicată !...

CLEMENTINA *(implorînd iertarea bărbatului):* Gogule, sînt eu o fiinţă delicată?

GOGU *(calm):* Eşti destul de gingaşă, Clementina. Dar ce importanţă mai are acum? Ce-a fost, a fost...

ORTANSA: Ai refuzat să porţi pantofii pe care Gogu ţi i-a făcut cadou,chiar de ziua ta onomastică. Ai mers pînă acolo cu cinismul, încît ai spus că tu nu porţi pantofi din bani nemunciţi... Există o limită în toate! Şi asta să i-o spui lui Gogu!...

CLEMENTINA: Eu mai am şi anumite criterii morale. Nu multe, dar mai am... Ce-i rău în asta?

GOGU: Vesi, Clementino, chi r tu recunoşti...

CLEMENTINA *(pătimaş):* Nu-i adevărat, Gogule. Şi eu pot să fiu vulgara ca Ortansa. Pot să spun nişte cuvinte deşuchiate de să roşeşti de ruşine. Şi tocmai cînd te aştepţi tu mai puţin... Eu sînt mai pudică din fire, dar am să fac un efort. O, Gogule, numai puţină răbdare să ai. Ai să vezi, Gogule, ce-i în stare Clementina ta. Am să fiu vulgară, Gogule, îţi jur!

ORTANSA *(cu superioritate):* O să-ţi lipsească naturaleţea, stimată doamnă. Glumele tale vulgare or să semene cu o slujba bisericească.

GOGU: Vulgaritatea nu e totul... Şi n-are rost să te prefaci.

CLEMENTINA: O, nu, Gogule! Detest ipocrizia. Ai să vezi, Gogule, ce naturală am să fiu... Şi eu pot să-ţi trec cu vederea anumite laturi ale caracterului. De ce crezi tu că numai Ortansa te înţelege? Şi eu stau ceasuri întregi în faţa oglinzii... Şi eu pot să spun cu mult haz anecdote pornografice... Şi eu pot să nu te întreb de unde faci rost de bani.

GOGU: Te prefaci, Clementino... Nu eşti sinceră...

ORTANSA: E foarte ipocrită. Se vede de la o poştă că minte.

GOGU: Esti o femeie obişnuită... Morală, normală... chiar puţin cinstită. M-am convins de asta.

CLEMENTINA: Cum, nu sînt sinceră?

GOGU: Ajunge! Du-te acasă.

CLEMENTINA: Pot să am grijă de tine, Gogule? Loveşte-mă, umileşte-mă, dar lasă-mă să am grijă de tine.

ORTANSA: Eu am'grijă de Gogu!'

CLEMENTINA: Tu, viperă? Tu-1 arunci în prăpastie. Gogule, trebuie să ţi-o spun, deşi e o veste groaznică. M-am bucurat de această veste groaznică, poţi să mă baţi, Gogule. Ea m-a adus la tine, şi de aceea îi sînt recunoscătoare. Mi-a folosit ca pretext. De-aia te-am căutat şi la gară.

GOGU: Spune odată!

ORTANSA: Nu te mai smiorcăi atîta. Nu vezi că Gogu e curios?

CLEMENTINA *(arată spre Ortansa):* Vipera asta...

GOGU: Ei, ce-i cu ea?

CLEMENTINA: Gogule, soțul ei se ocupă de cazul tău. Am aflat asta în mod cu totul întîmplător.

ORTANSA: Uraaaa! Bravo, Clementina! Eşti grozavă, Clementina! Eşti superbă.

GOGU *(o sărută pe Clementina):* îți mulțumesc, Clementina!

ORTANSA: Emilian e totuşi soțul meu. Numai dacă-1 sărut pe frunte, muşamalizează afacerea... Nu ți-ai atins scopul, doamnă. N-ai adus o veste proastă. Ai adus o veste bună, o veste foarte bună. Vrei o cafea, Clementina? Tu cît zahăr pui? *(Bătăi în uşă.)*

CLEMENTINA: Emilian! O să te ucidă, Gogule!

GOGU *(demn):* Plecați... Lăsați-mă singur cu nebunul!

Scena a 7-a

Emilian, Gogu

EMILIAN *(bate la uşă, încet, politicos. în garsonieră se aud şoapte speriate. Ortansa şi Clementina ies pe altă uşă. Gogu îi deschide. Emilian intră):* Bună seara! *(Gogu îi urmăreşte cu încordare toate mişcările. Emilian îşi pune liniştit haina pe cuier. Politicos şi rezonabil.)* Dacă nu vă supărați, dumneavoastră sînteți omul care mi-a furat fericirea?

GOGU *(se uită înfricoşat la Emilian. îl recunoaşte: bărbatul cu care a discutat la circiumă):* Parcă am avut onoarea... *(Brusc.)* Care fericire?

EMILIAN *(explică politicos):* Fericirea conjugală...

GOGU: Ce am eu cu fericirea dumitale?

EMILIAN *(respectuos):* O, nu vă supărați. *(Se aşază pe un scaun.)* La circiumă am discutat mai domol. îmi dați voie să vă întreb? Dumneavoastră mi-ați furat mişeleşte, prin viclenii şi cuvinte dulci, prin fel de fel de promisiuni, abuzînd de naivitatea ei, femeia visurilor mele?

GOGU *(demn):* Da.

EMILIAN *(politicos):* Deci, dumneavoastră mi-ați furat fericirea? Dumneavoastră m-ați făcut, din om, neom?

GOGU: Eu. Şi ce doriți?

EMILIAN *(întrebarea rivalului îl descumpăneşte. începe să dea semne de plictiseală):* Chiar aşa, ce doresc?

GOGU: Vreți să spuneți odată ce doriți?

EMILIAN *(după o clipă de tăcere, ca şi cum ar vrea să se scuze):* Am venit să vă ucid... Vă rog să nu vă supărați...

GOGU *(cu seninătate):* Chiar aşa: de ce m-aş supăra?

EMILIAN *(rezonabil):* Vă ucid şi plec. Dacă lovitura e bine calculată, durează foarte puțin. Nu stau mult...

GOGU *(tare):* Vă poftesc să părăsiți încăperea.

EMILIAN *(se scuză):* încăperea? A, mi-e imposibil! Nu pot să plec. *(îl linişteşte.)* Plec după ce dumneavoastră veți fi o baie de sînge...

GOGU: Vă rog încă o dată să părăsiți încăperea. *(îi aruncă haina în brațe.)*

EMILIAN *(cam stînjenit):* Vă rog să nu mă interpretați greşit. Sînt şi eu om, ca şi dumneavoastră. Nu pot să plec pînă ce nu vă transform într-o baie de sînge. înțelegeți-mă şi pe mine... Am venit tocmai de la mama-dracului. *(îşi pune haina la loc în cuier.)*

GOGU *(crede că Emilian e nebun. îl ia cu binişorul, omeneşte):* Eu şi Ortansa ne iubim foarte mult. Ne-am simțit atraşi unul spre altul ca de un magnet. Noi n-avem nici o vină...

EMILIAN: Nu vreau să aud de nimic. Fără Ortansa, viața mea e un coşmar.

GOGU: Ortansa nu e pentru mine, pur şi simplu, o femeie, ci femeia care mi-a dat un suport moral, m-a făcut să renasc.

EMILIAN: Şi pentru mine Ortansa e un suport moral. *(Rezonabil.)* E mai bine cum spun eu: vă curm firul vieții.

GOGU: Nu mi-e teamă de moarte, vă rog să mă înțelegeți. Dar nu e o soluție. Vă fac o mărturisire. Ortansa nici nu vă merită. Are un caracter josnic.

EMILIAN *(dă din umeri, învins şi resemnat):* Ce, eu nu ştiu că n-are caracter?! E o zdreanță, dar o ador! O detest, dar nu pot să mi-o smulg din suflet. Are ceva aparte femeia asta.

GOGU: N-are nimic. Nici suflet, nici cultură. V-a înşelat în mod josnic. Acu circa cinci minute, a plecat din acest pat...

EMILIAN: Din acest pat?... N-are importanță. Mi-a intrat în sînge. Imaginea ei mă urmăreşte... sistematic. *(Se apropie de Gogu.)* Dă-mi-o înapoi pe Ortansa! Nu vreau să fac moarte de om. Pentru dumneata e un capriciu, pentru mine e viața...

GOGU *(după ce şi-a dat seama de pasiunea lui Emilian, îşi pune planul în aplicare):* Am şi eu sentimente. Sînt şi eu om. Mă simt legat sufleteşte de Ortansa. *(Se îngrozeşte de această perspectivă.)* O, nu, fără Ortansa am să'colind străzile ca un nebun! M-am obişnuit cu ea.

EMILIAN *(rezonabil):* Eu fac moarte de om...

GOGU *(smulgîndu-şi ceva din suflet):* Dumneavoastră lucrați la controlul'financiar? Verificați actele mele?

EMILIAN: Verific actele dumneavoastră.

GOGU *(se frămîntă, se zbuciumă. S^ pare că vestea adusă de Emilian mai mult îl întristează decît îl bucură. îl bate pe umăr, prieteneşte):* Verificați actele mele?! O voce din adîncul sufletului îmi spune că nu fac bine ceea ce fac. Că n-am dreptul s-o fac. Ce viață grea am dus... Dumneavoastră verificați actele, nu vă gîndiți la sufletul omului. Cît de mult m-a influențat mediul burghez în care m-am format... Doresc să mă transform, să duc o viață curată.

EMILIAN ^*(politicos):* Nu este curată?

GOGU: Ba da. Dar şi mai curată... Vreau să fiu uşor, atît de uşor, încît să zbor în înaltul cerului... Vreau să-mi .....văd liniştit de munca mea. Verificați actele mele?

EMILIAN *(neglijent):* Verific actele dumneavoastră.

GOGU *(cu o uşoară melancolie):* Dacă treceți cu vederea anumite contradicții din actele mele... cu durere, o să mi-o smulg pe Ortansa din suflet. *(Sobru.)* O să-mi fie foarte greu...

EMILIAN *(prefăcînduse că vrea să realizeze situația care s-a creat):* Aici e lupta dintre datorie şi fericirea mea personală. Nu ştiu, trebuie să mă gîndesc, să văd ce aleg, nu e aşa? Asemenea decizii nu se iau fără frămîntări. Datoria obştească îmi spune să nu vă ajut, dar dacă nu vă ajut, o pierd pe Ortansa. Mă gîndesc, şi vă comunic rezultatul. în sufletul meu se dă o luptă... Nu ştiu încă ce o să aleg.

GOGU *(tare):* Cum să nu ştiți? Fericirea! *(Şi mai tare.)* Bucuria dragostei!

EMILIAN *(rezonabil):* Mă frămînt şi vă răspund.

GOGU *(pătimaş):* Să nu renunțați la Ortansa. Eu am renunțat la ea şi ştiu cît e de greu... E o femeie admirabilă! V-a înşelat din dragoste... Dacă nu vă iubea, nu vă înşela. Femeile de caracter numai din dragoste înşală. N-o să mă credeți, dar vi-o spun cu toată sinceritatea. A plîns în timp ce se dezbrăca în fața mea... Era numai formai în brațele mele, gîndurile ei cele mai intime zburau ca un stol de păsărele spre dumneavoastră. Lacrimile îi curgeau şiroaie. îmi faceți un mic serviciu şi, cu acest preț, obțineți fericirea...

EMILIAN *(Ortansa îi apare într-o lumină neştiută):* A plîns Ortansa în timp ce se dezbrăca? Cîtă putere de caracter! Asta n-o bănuiam... Lacrimile îi curgeau şiroaie? O, mai spuneți o dată! Lacrimile îi curgeau şiroaie în timp ce se dezbrăca? *(Brusc.)* Nu ştiu. Mă lupt. Mă zbucium. Mă întreb.

GOGU *(se plimbă tulburat prin cameră. Emilian stă liniştit. După cîteva secunde de tăcere apăsătoare, Gogu intervine):*^ Ați hotărît?

EMILIAN: în legătură cu ce?

GOGU: Cum în legătură cu ce? Ortansa, sau datoria?

EMILIAN: A, la problema asta vă refereați? încă nu. Stau şi mă întreb ce să aleg. Mă frămînt.!. *(Gogu se plimbă tulburat prin cameră. Emilian, tare.)* Am ales! M-am frămîntat şi am ales...

GOGU *(tresare):* Ce? *(Emilian, în loc de răspuns, se îmbracă, domol şi grav. Gogu îi urmăreşte îngrozit fiecare mişcare, cum îşi pune pardesiul, fularul, pălăria. Emilian pleacă*

fără să-l salute.) Datoria? Ați ales datoria? *(Se prăbușește.)* A ales datoria, iar eu am să dau de dracu!... Rămîn cu femeia pe care o iubesc... și controlul financiar. Cu Ortansa și cu închisoarea. Cu dragostea și cu pușcăria. Ce poveste încîlcită!... Și cînd te gîndești că mă obișnuisem deja cu ideea că n-am s-o mai văd niciodată. Degeaba mi-am smuls-o din toată ființa mea... Degeaba mi-am călcat sentimentele în picioare. *(Se aud bătăi în ușă. Apare Emilian, cu o mutră de om învins.)* Ce mai vrei, fiară?

EMILIAN *(cu o voce stinsă. Pare zdrobit de mari lupte interioare):* Pentru Ortansa, renunț la orice principii... Nu se poate fără Ortansa... Am încercat, m-am luptat... am crezut... Mi-a intrat în sînge. *(Tare.)* E josnică, dar o ador ca un nebun! *(Se prăbușește.)* Am să închid ochii.

GOGU *(îl sprijină):* Ești un om inteligent! Dacă n-ar fi și oameni ca dumneata, de mult eram eu la închisoare... Iartă-mă! De cîte ori scap basma curată, îmi amintesc — nu știu de ce — de prima zi de școală. Asta se numește fericirea... *(Deschide larg ferestrele.)* Ce noapte divină! *(// ia de braț pe Emilian și-l trage mai aproape de fereastră.)* Uită-te acolo.... Nu, nu acolo. Acolo unde e mîna mea. Acolo e Calea Laptelui... Dincolo e Ursa Mică...

(Lumina scade treptat, la rampă apar Emilian și Vasilica.)

VASILICA *(vicleană):* N-ai să ghicești cine mi-a dat această floare... Mi-a dat-o un birocrat sentimental... în schimb, brățara e o amintire de la un tip care sărise peste cal.

EMILIAN: Un birocrat atît de delicat?

VASILICA: După ce ucid totul în hîrtie, devin niște copii...

EMILIAN:
Orice delapidator...
are un suflet cuprinzător...
Acolo pune și pe mămica,
acolo pune și ce-a furat.
Și toate stau... claie peste grămadă,

bacșișul lîngă prima zăpadă,
facturile plăsmuite,
lîngă amintirea ființei iubite.

VASILICA:
Și nu se războiesc între ele
filodormele si nopțile cu stele?

EMILIAN:
Cîtuși de puțin.
Factura plăsmuită
și ființa iubită...
se înțeleg de minune...
De ce te miri așa? Eichmann chiar

(de aici încolo, tonul trebuie să devină sacadat)

avea trei copilași, pe care
îi mîngîia în fiecare dimineață
pe părul lor bălai.
Avu și o nevastă credincioasă
care-1 iubise,
care adormea în fiecare noapte
cu imaginea lui în gînd.

(Vasilica, Emilian, împreună.)

Doamna Eichmann
nu-1 înșelase niciodată
pe domnul Eichmann.
Niciodată nu se gîndise că ar putea exista
un bărbat mai ideal ca Eichmann.
Cînd domnul Eichmann
suferise de o ușoară gripă,
doamna Eichmann
înnebunise de durere.
Mai avea și un prieten foarte apropiat,
probabil, un prieten din copilărie...
Un pom în fața casei,
da, chiar un pom în fața casei.
Un album de familie, legat în
panglicuțe bleu,
în care domnul Eichmann era fotografiat
în pielea goală...

(Cu un sentiment d uimire din ce în ce mai puternic.)

Chiar şi o fotografie
aşezată deasupra patului,
în care
doamna Eichmann
îl săruta
pe domnul Eichmann.
Au şi ticăloşii sentimente...
Cu cîtă duioşie se gîndesc la toate
în timp ce încasează dividente!
Cîte dividente,
atîtea sentimente...
Din dividente,
fac sentimente;
din sentimente,
alte dividente.
Negustoria nu stă pe loc.
Creşte rentabilitatea,
creşte şi sensibilitatea.
Sînt extrem de fericiţi
din bani nemunciţi...
Fac tîlhării...
Şi după aceea, te uiţi la ei,
o, parcă ar fi nişte copii...
O fabrică avu şi el cîndva,
în care, bietul, exploata...
şi adesea plînge în amintirea ei...
Cînd plînge, vechiul exploatator
se preschimbă într-un copil neştiutor.
Să ne plecăm în genunchi,
să-i ştergem lacrimile
şi să-l întrebăm:
— De ce plîngi, copil nevinovat?
— Oameni buni, unde mi-e făbricuţa
în care o viaţă întreagă cinstit am exploatat?
Noi dăm de-o parte, fără nici o milă,
lacrimile mincinoase,
amintirea primei iubiri
ca să rămînă clară potlogăria.

Cortina

ACTUL III

TABLOUL 6

Un colţ de pădure. Primăvară timpurie.

Scena 1

Ortansa, Gogu

ORTANSA *(se plimbă furioasă pe aleile abia înmugurite. îl zăreşte pe Gogu):* Ce înseamnă asta, Gogule? *(Gogu nu se grăbeşte. îi face semn să se liniştească. Se apropie domol de Ortansa.)* Ce înseamnă asta, Gogule?! îmi eşti dator o explicaţie. *(Gogu o ia înaintea Ortansei. Ortansa în urma lui.)* Gogule, tu te-ai schimbat în ultimul timp. Ai uitat totul, Gogule? Ai uitat clipele de la Poiana Ţapului? Ploua tot timpul şi noi stăteam în casă... *(Gogu se opreşte din plimbare. O priveşte cu răceală pe Ortansa, care încearcă să-l încălzească cu flacăra iubirii ei pătimaşe.)* Gogule, eu sînt, Ortansa. Eu sînt, fetiţa care nu se teme să facă dragoste c-un delapidator. Eu te înţeleg, Gogule... Ţi-am făcut multe servicii, Gogule. *(Gogu se aşază pe*

bancă. Ortansa vine Ungă el.) De ce taci, Gogule? Spune ceva!

GOGU: Nu mai avem ce să ne spunem...

ORTANSA *(sare în picioare. Vine amenințătoare în fața lui):* Gognle, îți dai seama ce spui?

GOGU: Nu te mai iubesc, Ortansa... *(Ortansa își pleacă zdrobită fruntea. Se îndepărtează de el. Se plimbă buimăcită prin pădure. Gogu fuge după ea. Aruncă cîte o silabă, în timp ce o urmărește printre copaci. Un copac — o silabă.)* Or-tan-so, nu mă in-ter-pre-ta gre-șit...

ORTANSA *(plînge):* Mă arunc înaintea trenului, Gogule! Eu nu concep viața fără tine.

GOGU: Fii fată inteligentă. Nu susține calamități. Eu nu ți-am cerut să mă iubești.

ORTANSA: Ești o fiară! N-ai nimic omenesc!

GOGU: Nici ' tu n-ai!

ORTANSA: Nu mă compara pe mine cu tine... Eu am, Gogule, suficient. Dragostea mea pentru tine ce este? Prin cîte am trecut eu, Gogule! Cîte sacrificii am făcut eu, Gogule!

GOGU *(teatral):* Multe, Ortansa... în adîncul sufletului îți voi păstra o amintire frumoasă... cu o singură condiție...

ORTANSA: Cere-mi orice, Gogule. Eu îți dau și viața mea, și dragostea mea...

GOGU: Nu iubire îți cer, ci un mic serviciu...

ORTANSA *(dezamăgită):* Așa puțin, Gogule? La atîta se reduce...?

GOGU: Da, la atîta se reduce... întoarce-te la căminul conjugal și iubește-ți soțul.

ORTANSA: Gogule!?

GOGU *(tăindu-i privirea):* Cu patimă oarbă...

ORTANSA: Cum poți, tocmai tu, să-mi ceri asta?

GOGU *(și mai categoric):* Pînă la sfîrșitul vieții... O să te ierte, e nebun după tine. Pînă la sfîrșitul vieții, auzi, Ortansa?

ORTANSA *(indignată):* Dar eu nu exist? Eu ce sînt, Gogule, pentru tine? O păpușă pe care o arunci de colo pînă colo?

GOGU: îngrozeștc-te de ceea ce îți voi spune acuma... Să te miri foarte mult, Ortansa, să nu-ți vină să-ți crezi urechilor. Doamne, ce ticăloșie! Ce om lipsit de scrupule! Doamne, la cîte principii am renunțat... Am făcut o tranzacție.

ORTANSA *(simte ceva):* Cu dragostea mea? Cu visurile mele de fericire?

GOGU *(preia indignarea Ortansei și o face și mai puternică):* Cu visurile tale de fericire... Cu dragostea ta curată... Cu iubirea noastră frumoasă... în mod mișelesc și neomenesc te-am cedat soțului, numai ca să scap de controlul financiar. Nu, nu, Ortansa, n-am ținut cont că ai și tu un suflet.

ORTANSA: N-ai ținut cont, Gogule, n-ai ținut cont!

GOGU *(scîrbit de el însuși):* Ce barbarie! De cîte infamii sînt capabil...

ORTANSA: E un sacrificiu ce-mi pretinzi tu, Gogule.

GOGU: Sigur că da. Ești inteligentă, Ortansa. Ai înțeles esența: și încă un sacrificiu imens. Dar e în joc cinstea mea. Dacă vine controlul, dau de dracu... nu mai sînt așa de cinstit. Nu. mă simt în siguranță decît dacă rămîi nevasta lui. Dacă stai cu Emilian pînă la sfîrșitul vieții...

ORTANSA: Mi-a fost tot timpul teamă de controlul ăsta financiar. Aveam o presimțire... Știam eu că de la el o să vină toate nenorocirile.

GOGU: Privește fenomenul din toate unghiurile. Mare noroc am avut cu pasiunea năprasnică a soțului tău legitim. E ceva nemaipomenit! Cîte ți-a trecut cu vederea... Dragostea lui nebună m-a scos din impas.

ORTANSA: Mă îngrozește numai gîndul, Gogule. Ce viață mă așteaptă... Iar discuții serioase, situația din Congo, ce e omul, ce e binele, ce e răul, ce e fericirea — Giordano Bruno, adevărul și colectivitatea... respectul față de om, Doamne Dumnezeule...

GOGU: Eu nu zic c-o să-ți fie ușor...

ORTANSA: Vreau să te mai văd o dată! *(îi examinează înfățișarea.)* Tu ai ochi frumoși, Gogule... Deci, s-a

dus iubirea noastră... încă o iubire care se sfîrşeşte. Şi noi o credeam veşnică...

GOGU *(stăpînindu-şi plînsul):* Poate că e în firea lucrurilor, Ortansa...

ORTANSA: Nu plînge, Gogule. Acuma e inutil. Am petrecut clipe splendide... *(înduioşată.)* Tu eşti, în fond, un copil... De cîte ori îmi amintesc cum te dădeai dimineaţa jos din pat, îmi vine să zîmbesc. Niciodată nu-ţi găseai papucii, ce scandal mai făceai! Cînd mîncai dulceaţă, te mînjeai peste tot. Un copil mare, dar tot un copil.

GOGU *(sincer mirat):* Vezi că despărţirea de tine îmi zdruncină sufletul? Uite, simt că se petrece ceva cu mine... Realmente, sînt emoţionat. Dă-mi o şuviţă din părul tău.

ORTANSA *(îşi smulge o şuviţă):* Eşti mult mai sensibil decît credeam...

GOGU *(sărută şuviţa. 0 pune în portvizit):* O să-mi amintească de tine. Ce soartă crudă, Ortansa! De ce sînt oamenii atît de răi? Şi gusturile noastre coincideau...

ORTANSA: îţi aminteşti, Gogule? Devenisem, la un moment dat, o singură fiinţă.

GOGU *(se prăbuşeşte în braţele femeii):* O să mă macine singurătatea... O să-mi fie extrem de greu. Stai puţin, Ortansa. Mi-am adus aminte de o frază mai sugestivă. O să vezi că fraza asta o să-ţi răscolească sufletul. Cînd o să mă trezesc dimineaţa şi o să văd patul gol... Cum ţi se pare?

ORTANSA *(se desprinde din braţele bărbatului. îi strînge fularul la gît):* Să-ţi păstrezi sănătatea. Să mănînci mai mult. Să nu mai fumezi trei pachete pe zi... *(Se îndepărtează.)*

(Gogu rămîne nemişcat ca o stană de piatră. 0 urmăreşte cu privirea. De-abia acum îşi dă seama ce a pierdut. Plînge. Nu-şi şterge lacrimile. Le lasă să-i brăzdeze obrazul.)

ORTANSA *(îşi întoarce pentru ultima oră privirea):* Adio, Gogule...

Scena a 2-a

Acelaşi decor din tabloul 2.

Acasă la familia Ortansei. Atmosferă deprimantă. Vîntul şuieră sinistru prin ferestrele larg deschise. Părinţii Ortansei par una şi aceeaşi fiinţă.

Părinţii Ortansei

(După ce, la început, părinţii Ortansei par o singură fiinţă, ei se despart, devin două personaje, se ajută şi se completează reciproc.)

MAMA ORTANSEI: Susţinea că Ortansa e o burgheză, şi uite, a îmbătrînit de atîta suferinţă. Mă doare inima numai cînd îl văd... *(în continuare directă a aceleeaşi suferinţe.)* Ar fi foarte penibil să se sinucidă în casa noastră.

TATĂL ORTANSEI: Vorbeşti şi tu prostii! Cum o să se sinucidă în casa noastră? Atîta bun-simţ mai are şi el...

MAMA ORTANSEI *(luînd apărarea lui Emilian):* Cînd omul e copleşit de o mare durere, bunul-simţ dispare.

TATĂL ORTANSEI *(luînd şi el apărarea lui Emilian):* Bunul-simţ nu trebuie să dispară în nici o împrejurare. Eu, în locul lui, m-aş sinucide într-un oraş unde nu mă cunoaşte nimeni. Aşa ar fi corect.

MAMA ORTANSEI *(prăbuşită de durere, se aşază pe un fotoliu, îşi duce obosită mîna la frunte):* Mă gîndesc... ce-i mai trece unei biete mame prin cap... *(Mirată de gîndurile care-i trec prin cap.)* Mă gîndesc că dacă Emilian s-ar sinucide discret, Ortansa ar primi o pensie... *(După o pauză, dîndu-şi seama de naivitatea celor spuse.)* Dar sînt o naivă, nu-i aşa, Jean?

TATĂL ORTANSEI: Eşti o cinică. Nici vorbă de pensie. Numai necazuri şi neplăceri. *(Mama Ortansei cade pe gînduri.)* La ce te gîndeşti?

MAMA ORTANSEI *(naivă):* Copilării. Lucruri, în fond, fără importanţă. *(Cu duioşie.)* Emilian n-avea un salariu tocmai rău...

TATĂL ORTANSEI *(sobru, bârbăteşte, loial):* N-am spus asta niciodată.

MAMA ORTANSEI *(pradă aducerilor-aminte):* îţi aminteşti cum aşeza plicul pe măsuţă?

TATĂL ORTANSEI *(descoperă măsuţa cu pricina):* Aici, nu-i aşa? *(Mama Ortansei vine şi ea lîngă măsuţă. Amîndoi inspectează măsuţa, cu duioşie, de parcă s-ar uita la o fiinţă vie. Scena e cufundată în întuneric, numai locul în care se află măsuţa şi cei doi bătrîni e luminat foarte puternic. Tac emoţionaţi. Tatăl Ortansei îi strînge mîna, îmbărbătînd-o parcă.)*

MAMA ORTANSEI: îmi amintesc totul, pînă la cel mai mic amănunt. Nu scotea o vorbă. Punea plicul pe măsuţă şi se retrăgea în dormitor...

Scena a 3-a

(Apare Emilian. Părinţii Ortansei îl privesc înspăimîntaţi.)

Părinţii Ortansei, Emilian

EMILIAN *(cu figura răvăşită de durere):* Minte-mă, mamă-soacră, dacă adevărul nu mă slujeşte... *(Cu durere.)* Mamă-soacră, spune-mi, a venit Ortansa? *(încercînd s-o facă complice.)* Nu-i aşa că Ortansa s-a întors la domiciliul ei conjugal?

TATĂL ORTANSEI: Nu chinui o femeie în etate.

EMILIAN *(o ia de mînă pe mama Ortansei):* Dumneata eşti femeie, înţelegi suferinţa mea relativ mai uşor. *(Proiect de paradis.)* Eu vă întreb: „A venit Ortansa?", dumneavoastră zîmbiţi duios: „Da, scumpe ginere, Ortansa s-a întors", şi eu sar în sus de bucurie...

TATĂL ORTANSEI: Emilian, eşti un om cult. Vino-ţi în fire!

EMILIAN *(îl priveşte cu duşmănie):* Dumneata, tată-socrule, să taci din gură. *(Şi mai pornit.)* Ce, dacăsînt cult, n-am voie să fiu zdrobit de durere? *(Se întoarce, plin de o nouă speranţă, spre mama Ortansei.)* Te rog, mamă-soacră. Spune-mi că s-a întors Ortansa...

MAMA ORTANSEI: Ortansa nu s-a întors. Nici măcar n-a telefonat.

TATĂL ORTANSEI: S-ar putea să telefoneze, nu mai fi aşa de pesimistă.

EMILIAN *(îi e greu să primească lovitura. Nebun de durere):* Minţiţi amîndoi în .egală măsură. *(îi examinează pe fiecare în parte.)* Şi. tu, mamă-soacră, minţi. Şi tata-socrul... Ortansa s-a întors la cuibul dragostei/.. Ortansa e în dormitor .şi-şi curăţă unghiile.

TATĂL ORTANSEI: Nu s-a întors nici'o Ortansa.

EMILIAN *(cu o credinţă fanatică):* Ortansa e. în dormitor şi-şi curăţă unghiile. *(Deschide uşa dormitorului cu o lovitură de picior. în dormitor nu e nimeni. Părinţii Ortansei îl privesc înspăimîntaţi. Emilian examinează dormitorul. Arată spre un punct al camerei.)* Ortansa s-a întors. Priviţi cum îşi curăţă unghiile. Cu ce graţie schimbă forfecuţele... Ortansa s-a întors. De ce m-aţi minţit?

MAMA ORTANSEI *(frîngîndu-şimîinile de durere):* Emilian, băiatule...

EMILIAN *(cu o expresie de. beatitudine întipărită pe faţă, se îndreaptă spre un punct al camerei):* Bine ai venit, Ortansa. Eram ferm convins că te vei întoarce după o anume perioadă.

MAMA ORTANSEI: Emilian, nu e nici o Ortansa. E o nălucire, băiatule. E ceva ireal, copilule...

EMILIAN *(adresîndu-se unei Ortanse imaginare):* Auzi ce spun părinţii tăi? Ei nu văd cum îţi cureţi unghiile. Ei nu cred în dragostea noastră. *(îi dă la o parte pe cei doi bătrîni.)* Plecaţi, plecaţi! Lăsaţi~mă singur cu Ortansa.

Scena a 4-a

Tatăl Ortansei, Mama Ortansei

MAMA ORTANSEI: Bietul băiat, în ce situație penibilă ne pune... Nu mă gîndesc la noi, mă gîndesc la rudele lui. Sînt o femeie bătrînă și mă gîndesc la orice. Ce-o să spună biata maică-sa cînd o să afle că s-a sinucis chiar în casa noastră? Și noi — mă gîndesc la biata maică-sa —- o să avem mari neplăceri. Ar fi foarte penibil... Cîte formalități! Oriunde te duci, formalități. Trebuie să anunțăm în toate părțile, rudele, doctorul, miliția, administratorul de bloc; trebuie să telefonăm, să luăm măsuri. *(Naivă.)* Nici nu știu cui trebuie să te adresezi mai întîi într-o asemenea situație... miliției, doctorului?

TATĂL ORTANSEI *(surprinzător de dur):* El să moară, că de descurcat, ne descurcăm noi.

MAMA ORTANSEI *(surprinzător de blinda):* Vai, Jean, de ce ești atît de crud cu bietul băiat, dacă tot nu căpătăm pensie? E lipsit de sens. Ascultă-mă pe mine, nu te mai purta ca un copil. Ai părul alb, dar tot nu știi să te ocupi de interesul tău. Dacă tot nu căpătăm pensie, gîndește-te și tu că bietul om e încă foarte tînăr. *(încearcă ușa dormitorului.)* Emilian! Emilian... Nu răspunde...

TATĂL ORTANSEI *(înfricoșat):* Doamne Dumnezeule! Să nu fi făcut vreo prostie!...

MAMA ORTANSEI *(calmă și crudă):* Atîta bun-simț mai are și el ca să se gîndească la situația noastră... Sinucigașii sînt oamenii cei mai egoiști. Cînd își pun ștreangul la gît, se gîndesc numai cum să moară mai repede. Eu, dacă m-aș sinucide, m-aș gîndi ce las în urma mea...

TATĂL ORTANSEI *(forțează ușa):* Ne-a făcut-o, analfabetul!

MAMA ORTANSEI: Nu vorbi așa, Jean. Avea două licențe, O să explicăm autorităților... Spune-i c-a venit Ortansa. Dacă n-a murit pînă acum, să nu moară de-acum înainte... Minciuna înzdrăvenește omul.

TATĂL ORTANSEI *(forțează ușa. Cu duioșie în glas):* A venit Ortansa!

Scena a 5-a

Emilian, părinții Ortansei

(Emilian doarme liniștit într-un fotoliu.)

MAMA ORTANSEI *(îl zgîlțîie cu putere):* Emilian!

EMILIAN *(căscînd):* Ce e? Mă caută cineva la telefon? Lăsați-mă în pace. Dormeam așa de bine. Pic de somn...

TATĂL ORTANSEI *(convins că Emilian e nebun):* A venit Ortansa!

Scena a 6-a

Emilian, părinții Ortansei, Ortansa

(Uimiți, părinții Ortansei se dau la o parte pentru ca Emilian s-o vadă mai bine.)

EMILIAN *(se ridică în picioare. Se îndreaptă spre Ortansa. Nu-i vine să-și creadă ochilor):* Tu ești, Ortansa?

ORTANSA *(se îndreaptă spre Emilian cu brațele întinse):* Eu sînt... Ortansa... Iubita ta.

EMILIAN *(o ia în brațe și o așază trainic lîngă părinți):* Jur că Ortansa mă scoate din sărite. Păstrați-o sănătoși.

Scena a 7-a

Acasă la Clementina. Același decor din primul tablou.

Gogu, Clementina

CLEMENTINA: Te-ai întors, Gogule?

GOGU: Nu m-am întors. Unde vezi tu că m-am întors?

CLEMENTINA *(trece direct la temă):* Ortansa nu-i pentru tine, Gogule. Ea n-o să-ți satisfacă chiar toate capriciile, absolut toate capriciile. Gogule, simpla ta prezență mă tulbură. Cînd lipsești tu, mobila n-are viață...

GOGU *(caută să înțeleagă suferința Clementinei. Toate'gesturile îi sînt însă greoaie, îi cer un mare efort):* Ce spui tu, Clementina, mă zguduie... Realmente, mă zguduie. Nu exagerez cîtuși de puțin. Nu știu dacă tu mă crezi, dar mă zguduie. Nu exagerez cîtuși de puțin. Nu știu dacă tu mă crezi, dar mă zguduie... *(Din altă lume.)* în orice caz, cred că mă emoționează profund. Uite, chiar mă gîndesc, biata de tine, părăsită la treizeci și doi de ani... Trebuie să-ți fie foarte greu.

CLEMENTINA: Nu te dau Ortansei! Vreau să te păstrez, Gogule!

GOGU *(înțelegînd suferința femeii):* Cred c-am mai văzut eu odată ceva asemănător și tot în legătură cu doi oameni de sexe diferite... Probabil, despărțirea de mine îți provoacă o anume stare de spirit. Te-ai obișnuit cu prezența mea, nu-i așa? Prezența mea îți sugerează o anumită asociație de idei?

CLEMENTINA: Eu ți-am iertat foarte multe, Gogule. Nu poți să spui că n-am închis ochii. Dar tu nu m-ai înțeles, nu te-ai gîndit să te uiți în adîncul sufletului meu, să te întrebi ce o fi cu femeia asta.

GOGU: Nu, Clementina. Nu atinge fondul problemei. Nu atinge fondul problemei, că mă înfurii... Vrei să trec de la gingășie la dispreț?

CLEMENTINA *(brusc lirică):* Nu, Gogule, nu e ceea ce crezi tu. Altceva voiam să-ți spun. Ai fost singurul bărbat care a lăsat o urmă în viața mea.

GOGU *(cu o mare vigoare, naturalețe și siguranță):* N-ai înțeles nimic, Clementina... Nu te compara tu cu Ortansa. *(Cu dușmănie.)* N-ai spus că te apucă greața numai cînd te gîndești ce afaceri necurate învîrtesc eu?

CLEMENTINA *(îl ascultă nedumerită):* Greață? Am spus eu că m-apucă greața? *(Cu demnitate):* Poate mă confunzi, Gogule...

GOGU *(tiranic):* Nu te confund. Ai spus că te-apucă greața.

CLEMENTINA *(sincer indignată):* Pe mine, greața? Eu, iubita ta?! Gogule, uită-te în ochii mei!

GOGU: Clementina, degeaba negi... Ai spus că nu duc o viață demnă, că ar trebui să muncesc cinstit, ca toți oamenii.

CLEMENTINA *(pare zdrobită de acuzațiile bărbatului):* Am spus eu că trebuie să muncești cinstit? Poate a fost o scăpare, Gogule. Cine știe ce era în capul meu în momentul ăla...

GOGU *(continuă atacul):* Ai spus că ai și tu părerile tale despre viață. Că, în definitiv, nu ești o roabă. De cîte ori nu ne-am certat pe tema asta? Că tu detești minciuna...

CLEMENTINA *(profund indignată):* Eu detest minciuna? Minciuna, Gogule?

GOGU: Da. Minciuna. Ai spus că și tu ești om.

CLEMENTINA *(își pierde răbdarea. Nu-și aduce de loc aminte de așa ceva):* Am spus eu că sînt și eu om?!

GOGU: Da. Chiar așa ai spus. Că, în definitiv, și tu ești om.

CLEMENTINA *(dramatic):* Nu-i adevărat.

GOGU: Ba este! Nu minți!

CLEMENTINA *(implorînd 'înțelegere):* De unde să am eu părerile mele, Gogule? Eu să te contrazic pe tine, Go-

gale?! Numai ca să-ți aud vocea ta, cu timbrul ei caracteristic, aş trece şi la budism, nu ştiu ce n-aş face, Gogule... Nu zic, poate cîndva, de mult, acum trei mii de ani, am detestat minciuna, dar dacă tu n-o deteşti, Gogule, cum s-o detest eu? Cum să detest minciuna, eu, o biată femeie lipsită de apărare? Adevărul mă îndepărta de tine, Gogule, şi atunci nu mai era adevăr, ci o broască țestoasă...

GOGU: Nu amesteca aici animalele. N-au ce căuta.

CLEMENTINA: Lasă, Gogule, să le amestec, că le amestec cu tîlc... Vreau să mă înțelegi exact, Gogule, chiar dacă mă părăseşti... Şi dacă minciuna mă apropia de tine, dacă cu prețul minciunii îți mîngîiam părul, dacă cu prețul minciunii îți simțeam răsuflarea, minciuna nu mai era minciună... ci, ce să zic eu, Gogule, Bach...

GOGU: Lasă compozitorii. N-au ce căuta aici.

CLEMENTINA: Lasă să-i amestec, că-i amestec cu tîlc, Gogule, nu înțelegi?

GOGU: Minți! Ai personalitatea ta bine precizată.

CLEMENTINA *(rîde isteric):* Eşti nebun, Gogule?! Eu, şi personalitate bine precizată! *(înaintează spre el, privindu-l drept în față.)* Eu, personalitate bine precizată?!

GOGU: Da, ai felul tău de a fi...

CLEMENTINA *(tandră, lirică):* Pentru tine am renunțat la orice, Gogule. *(îi sărută mîinile.)* Dar la absolut orice... Eu nu te judec pe tine, Gogule. Eu n-am nimic, Gogule, numai pe tine te am.

GOGU: Atunci, de ce n-ai vrut să porți pantofii pe care ți i-am făcut cadou de ziua ta onomastică? Cu cîtă duioşie am purtat cutia pe stradă! Am delapidat ca să-ți fac ție o surpriză. Pantofii n-au costat, desigur, o avere, dar aici conta gestul, nu banii. Şi tu ai avut cinismul să-mi spui că nu porți pantofi din bani nemunciți.

CLEMENTINA: Eram o copilă pe vremea aia, Gogule. Ce ştiam eu despre viață?

GOGU: Erai o fiară. De fapt, pantofii ăia au ridicat un zid între noi. Dacă ştiam asta, nu-i mai cumpăram.

CLEMENTINA *(îşi aruncă pantofii. Deschide şifonierul cu mişcări violente. Scoate pantofii aduşi de Gogu de ziua ei onomastică. îi încalță într-o stare de febrilitate. Sîni Pantofi &y toc foarte înalt. Cu o expresie de beatitudine tîmpă, se îndreaptă spre Gogu):* Am o minte de pasăre, Gogule...

GOGU *(tresare, zguduit de mărturisirea femeii):* Iubita mea! *(Se gîndeste puțin şi apoi se hotărăşte. 0 strînge în brațe.)* N-am ştiut, iubita mea, n-am ştiut. Am crezut că în adîncul inimii mă deteşti. O, ce copil prost am fost! Am crezut că ai personalitatea ta bine precizată...

CLEMENTINA *(printre lacrimi):* Am o minte de pasăre, Gogule!

GOGU *(vrea să-şi manifeste dragostea, dar nu ştie cum anume, îşi încordează memoria):* Numai o clipă, Clementina, o singură clipă... şi-mi exteriorizez sentimentele, *(îşi aduce aminte de cîte ceva... îi turteşte nasul.)* Ăsta-i un gest omenesc, nu-i aşa, Clementina? Asta se cheamă hîrjoană, dacă nu mă înşel... Cel puțin, eşti beată de fericire?

CLEMENTINA: Da, Gogule. Hîrjoană se numeşte. Aşa cred, cel puțin...

GOGU: Vezi ce memorie am eu, Clementina? Faptul că prezența ta mă tulbură, asta e tot ceva omenesc, nu-i aşa?

CLEMENTINA: De ce mă întrebi tocmai pe mine, Gogule? Asta voiam să te întreb eu pe tine... Şi eu sînt foarte curioasă. *(Extaz.)* A venit fericirea!

Scena a 8-a

Clementina, Gogu, Ortansa
(Ortansa apare în pragul camerei, distrusă.)

GOGU *(o părăseşte pe Clementina şi se îndreaptă spre Ortansa, Ortansa îşi pleacă fruntea, zdrobită. Gogu îi ridică bărbia şi o priveşte în ochi):* Niciodată n-ai să ştii tu,

Ortansa, cît-am'să sufăr pentru gestul brutal pe care-1 voi comite chiar acuma... Prin cîte am să trec eu după aceea... *(O pălmuieşte.)*

ORTANSA *(conştiinţa vinovăţiei 'e mai puternică decît jignirea suferită):* N-am nici o vină, Gogule. Emilian nu mă iubeşte. M-a aruncat ca pe o cîrpă.

CLEMENTINA *(de acolo, de la locul ei):* Du-te la soţul tău legitim. Nu mai sparge casele oamenilor.

GOGU .*(îi face semn Clementinei să tacă din gură):* Cum adică, nu te iubeşte? Ce înseamnă aia că nu te iubeşte?

ORTANSA: Cum să-ţi explic eu, Gogule? Nu vrea să mai stea cu mine în aceeaşi casă. Nu simte nevoia să mă mîngîie. în loc să mă sărute, mă pălmuieşte, mă dă la o parte. Cînd mă vede, cască.

CLEMENTINA *(vrea să-l ajute pe Gogu):* Nu vrea să mai trăiască cu Ortansa, ci cu o altă femeie, care nu e Ortansa. \

GOGU: Nu înţeleg ce spuneţi... Trebuie să te iubească sau, mă rog, ceva asemănător. Dacă nu te iubeşte, vine controlul financiar.

ORTANSA: Emilian nu mă iubeşte, mă dispreţuieşte... ceea ce e cu totul altceva.

GOGU *(tare):* Trebuie să te iubească! Mi-a promis că dacă tu, Ortansa, te întorci la el, închide ochii, mă lasă în pace* Vrei să ajung la puşcărie?

CLEMENTINA *(de acolo, de la locul ei):* Gogu e un om cinstit.

GOGU *(se întoarce spre Clementina):* Taci dracului din gură. *(Către Ortansa, implorînd-o.)* Trebuie să te iubească... Schimbl-te, Ortansa! Transformă-te.... Priveşte-o cu dispreţ pe Clementina, pe mine, pe părinţii tăi infectaţi de morala burgheză... Iubeşte reducerea preţului de cost, iubeşte-1 pe Giordano Bruno. Află de ce s-a lăsat ars pe rug. încadrează-te în cîmpul muncii. Priveşte viaţa cu ochii unei fecioare. Devino pudică! Devino mamă! Fii sinceră cu Emilian. Priveşte-mă cu dispreţ!

ORTANSA: Cum o să te privesc cu dispreţ, Gogule? Tu eşti un sfînt!

CLEMENTINA: Ascultă ce spune, Gogule! *(Ortansei.)* Te laudai că suceşti capul bărbaţilor. Vrei să se nenorocească Gogu??

GOGU *(Clem^Uinei):* Taci din gură, Clementina! *(Ortansei.)* Nu smt un sfînt, idioato. Sînt o lichea...

ORTANSA: Pentru mine eşti un sfînt. Eu aşa te văd.

GOGU: Nu, bufniţo, nu sînt un sfînt... Nu înţelegi? Trebuie să mă deteşti... din adîncul sufletului. Trebuie să te apropii de Emilian, el să-şi dea seama că te-ai schimbat, să te iubească, să-i faci copii graşi şi dolofani, şi eu să scap de închisoare... Nu înţelegi? Curvo!

ORTANSA: Eu, curvă, Gogule?

CLEMENTINA *(de acolo, de la locul ei):* Gogu judecă înainte de a pronunţa fiecare cuvînt.

ORTANSA: Te iubesc, Gogule!

GOGU *(alt ton):* Ortansa... fă un efort... pentru tot ce a fost frumos între noi... pentru clipele de la Poiana Ţapului...

CLEMENTINA *(indignată):* Aţi fost într-o localitate de munte?

GOGU *(către Clementina):* Taci din gură, Clementina, nu mă mai întrerupe... *(Către Ortansa.)* Fă ca Emilian să te iubească, să se tulbure cînd îţi aude paşii... Dacă se tulbură cînd îţi aude paşii, scap de închisoare. Dacă nu se tulbură cînd îţi aude paşii, dau de dracu, Ortansa!

ORTANSA: Am încercat, Gogule. îmi ceri imposibilul. Mă detestă! *(Sună telefonul. Gogu se repede să răspundă. Ascultă îngrozit.)*

CLEMENTINA: Vino la mine, Gogule.

ORTANSA: Vino în braţele mele moi, Gogule...

GOGU *(dă femeile la o parte, cu dispreţ):* Nu v-am iubit, bufniţelor neputincioase. Nu sînteţi nimic... Nu sînteţi femei... N-aveţi suflet. *(Ca o concluzie logică.)* Vine controlul financiar. *(Se prăbuşeşte totuşi în braţele femeilor. După cîteva secunde îşi revine. Se desprinde din îmbrăţişarea lor.)* Gogu nu moare! Gogu se transformă! *(Se plimbă degajat prin cameră.)* Uitaţi-vă la mine cu atenţie... *(Clementina îl examinează cu atenţie. Ortansa, la fel.)* Adio! Adio, Gogu

cel fără scrupule şi principii! Adio combinaţii şi filodorme! Cînd va veni controlul, nu-1 va mai găsi! Unde e Gogu cel odios? Unde e Gogu cel fără principii? A dispărut ca prin farmec. Va fi alt Gogu. Un Gogu care regretă ce-a făcut, un Gogu care se căieşte sincer. Un Gogu care vrea să ia viaţa de la început şi capătă circumstanţe atenuante... După ce trece controlul, adio Gogu cinstitul, adio regrete... adio, nu-mi dau seama ce-am făcut... Din nou adevăratul Gogu, nemuritorul Gogu...

ORTANSA: Eşti un deliciu, Gogule...

CLEMENTINA: Eşti superb, Gogule...

GOGU: Controlul începe peste o jumătate de oră. Ortansa, ceasul tău merge bine?

ORTANSA: Da, Gogule. E zece şi un sfert.

GOGU: Deci, pînă la unsprezece fără un sfert, într-o jumătate de oră, trebuie să trec prin transformări teribile, prin zguduiri sufleteşti, prin răscolitoare crize de conştiinţă, să mă transform dintr-un bărbat cinic...

CLEMENTINA *(violent emancipată):* Renunţi tu, Gogule, la cinismul tău?

GOGU *(minim):* Da. Renunţ, Clementina. Acum nu e nevoie de cinism, ci de reversul cinismului. Cînd omul se află într-o încurcătură, se face frate şi cu dracu pînă o scoate la capăt. Mi-e teamă de un singur lucru. Eu n-am regretat niciodată nimic. Dar absolut niciodată... Nu ştiu,, deci, cum arată un individ care regretă din adîncul inimii, cum se comportă, ce gesturi face, de ce regretă, ce spune, cum spune, cum îi strălucesc ochii. Nu ştiu absolut nimic.

ORTANSA *(practică):* Atunci cum o să regreţi, Gogule?

GOGU *(se plimbă prin cameră):* Da. Asta-i nenorocirea!.. Cum am să regret?... Cu ajutorul vostru. Voi trebuie să fi regretat ceva la viaţa voastră. îmi povestiţi tot ce ştiţi în materie de remuşcări. Orice sugestie... un cuvînt... o expresie, un gest caracteristic... sînt binevenite...

ORTANSA *(sentimentală):* întreab-o pe Clementina. Eu, Gogule, semăn prea mult cu tine.

GOGU: Eşti nebună? Acuma nu trebuie să semeni cu mine, acuma trebuie să fii opusul meu... Trebuie să învăţ de la tine să fiu om!

ORTANSA: Mai bine mă arunc acum înaintea trenului decît să fiu opusul tău!

CLEMENTINA: Las-o, Gogule. Nu vezi că ea nu-şi dă seama de situaţie?! Pe tine te paşte închisoarea, şi ei îi arde de rasoane...

GOGU *(amestec de pasiune şi tandreţe):* Fiţi unite, fetelor! Fiţi unite în această clipă grea. Purtaţi-vă ca două surori... *(Clementina şi Ortansa se sărută.)* Fetelor, iubitelor, nevestelor, aniantelor, înţelegeţi situaţia mea! Vreau să capăt o înfăţişare omenească... Cu alte cuvinte, vreau să semăn cu un om, cel puţin în linii generale... *(Durere şi implorare.)* Daţi-mi tot ce aveţi voi mai frumos! Tot ce aveţi voi mai curat... *(Cu disperare.)* Scormoniţi-vă sufletul! Scotociţi-1 bine... bucăţică cu bucăţică... întoarceţi-1 pe toate feţele. în caz de forţă majoră, amintiţi-vă de vremea cînd eraţi copile şi vă jucaţi în nisip... prima zi de şcoală... eventual, o bunicuţă... Amintiţi-vă de vremea cînd eraţi adolescente. N-aţi vrut să îrfăptuiţi ceva frumos? După cum mi-a povestit mie o mătuşă bătrînă, în tinereţe oamenii au anumite impulsuri generoase. Ortansa, spune-mi tot ce ştii despre Giordano Bruno, de ce s-a lăsat ars pe rug. Trebuie să fi avut el un motiv... Daţi-mi tot ce aveţi voi mai frumos. Cu titlu de împrumut, nu vă fie teamă. După ce trece controlul, vi le dau înapoi pe toate... şi bunicuţele, şi obsesia unei singure iubiri, şi pe Giordano Bruno. *(Disperare surdă; vrea să le entuziasmeze.)* Hai, fetelor, repede, repede! Fiţi serioase! Fiţi cinstite! Iubiţi adevărul! Detestaţi minciuna! Aspiraţi să deveniţi mame... *(Poruncitor.)* Duceţi-vă la muncă! Legănaţi-vă pruncii!

ORTANSA *(cu cele mai bune intenţii):* Adică, ce e, în definitiv, un gînd frumos? *(Clementina dă din umeri.)*

GOGU *(dă şi el din umeri):* Pe mine mă întrebaţi? Dracu ştie?! Probabil, ceva măreţ...

CLEMENTINA *(încearcă marea cu degetul):* Gogule, nevoia de a croşeta e ceva măreţ?

GOGU *(dă din umeri):* Nu ştiu. Poate să fie, poate să nu fie. De ce mă întrebaţi pe mine? V-am spus să nu vă dezu-

manizați complet, să mai păstrați o fărîmă, pentru orice eventualitate... *(Disperat.)* De ce n-ați devenit mame? Ortansa, leagănă-ți pruncul în brațe...

ORTANSA: Nu știu ce vrei, Gogule!... Ce, femeile leagănă pruncii în brațe? Ai pretenții absurde.

CLEMENTINA: Ortansa are dreptate. Ai pretenții absurde. Noi sîntem doar femei. De ce ne întrebi despre copii?

GOGU: Absurde? Vreți să înfund pușcăria? Dați-mi tot ce aveți... amintiri... aspirații înalte, idealuri curate... remușcări, repede, repede! Vreți să piară Gogu?

ORTANSA *(se plimbă prin cameră cu un aer concentrat):* Eu știu ce vrei tu, Gogule... Stai să-mi amintesc, să-mi răscolesc sufletul... *(Se plimbă în continuare cu un aer concentrat.)* Tu vrei ceva măreț sau o remușcare... Nu anecdote, în orice caz... Era acum vreo zece ani... Era într-o dimineață și mă plimbam pe Calea Victoriei, *(își chinuiește memoria. Gogu, plin de speranță, aleargă spre Ortansa.)* Nu-mi mai amintesc nimic. Absolut nimic...

CLEMENTINA *(se plimbă și ea cu un aer concentrat):* Adică, dacă am făcut ceva, mă rog, un anume lucru, și pe urmă mi-a părut rău? Ce am simțit eu?

GOGU *(vine spre Clementina):* Da, Clementina, tu ești speranța mea, tu ai fost și încadrată... De pildă, pantofii,..'Ce frămîntări ai avut? Spune-mi ce ai simțit, Clementina, ca să simt și eu... *(Clementina cade pe gînduri.)* Hai, fetițo, scormonește-ți sufletul! Asta a fost ceva frumos în viața ta. Amintește-ți totul pînă în cel mai mic amănunt.

CLEMENTINA: Vezi, Gogule, vezi? Nu era mai bine dacă mai păstram ceva omenesc, dacă aveam și eu personalitatea mea? Acum ne prindea bine...

GOGU *(o împinge cu brutalitate):* Nenorocito, n-ai pic de caracter. Trebuie să fii om, nu cîrpă! Cu riscul de a mă pierde, cu orice risc... Să fi avut un țel în viață... *(Blînd.)* Fii Clementina cea de altădată... Cînd încă nu mă cunoștea! pe mine, cînd încă mai aveai principii. Amintește-ți acele principii. Fii Clementina cea de odinioară, care nu suportă afacerile necurate... Indignează-te împotriva necinstei și a nedreptății!

CLEMENTINA *(șoaptă):* Clementina cea de altădată?

ORTANSA *(strigăt):* Da, Clementina cea de altădată.

GOGU *(strigăt):* Clementina cea de altădată!

CLEMENTINA *(cade pe gînduri):* Nu mai știu nimic despre Clementina cea de altădată. E mult de cînd nu m-am mai indignat, Gogule... foarte mult. Cînd te indignezi, trebuie să urli?

ORTAN$$^(cade și ea pe gînduri): Așa se pare. Precis, nu pot să spun. Oamenii fac, în orice caz, gesturi foarte caraghioase... Parcă am văzut odată, în copilărie, un om bătînd cu pumnul în masă. Dar nu. pot să știu dacă aia era indignare... Nu vreau să te induc în eroare, Gogule...

CLEMENTINA *(neîncrezătoare):* Cînd o să redevii cinic, o să-mi dau în moalele capului cu fondul meu cinstit. Nu vreau să mai trec prin ce-am trecut.

GOGU *(disperat):* Nu fiți nebune, vreau să fiu om. Dați-mi sugestii!

ORTANSA: Te înțeleg, Gogule, îmi scotocesc sufletul, dar nu găsesc nimic.

CLEMENTINA: Hai, Ortansa. Uit tot răul pe care mi l-ai făcut... Și mie mi-ai spus odată că tu păstrezi în adîncul sufletului ceva curat.

ORTANSA *(sondîndu-și adîncurile sufletului):* Dacă găsesc un gînd măreț, ți-1 dau, Gogule, cu cea mai mare plăcere.

CLEMENTINA: Mie îmi place să fie curățenie în casă. Asta, Gogule, nu-i ceva sublim?

ORTANSA: Mie-mi place să mănînc la ore fixe. Poate asta, Gogule, să fie ceva măreț?...

GOGU: Am nevoie de remușcări, fetelor... Să luăm cazul tău, Clementina. Tu mă iubești. Eu am delapidat. Cînd ai descoperit asta, ce-ai simțit? *(Tare.)* Nu ți-a venit să-ți iei lumea în cap? Ce reacție a declanșat, în sufletul tău faptul că nu m-ai denunțat autorităților?

CLEMENTINA: Ce să declanșeze, Gogule? Nimic. într-un fel, mi s-a părut normal...

ORTANSA: Noi n-avem prejudecăți...

GOGU *(îndreptîndu-se amenințător către cele două femei):* Să aveți prejudecăți! Acuma v-ați găsit să mă înțelegeți? Vreți să mă nenorociți?

CLEMENTINA *(țipăt de durere):* Așa ne-ai învățat tu, Gogule! Noi nu vorbim de capul nostru!

GOGU *(țipăt de disperare):* V-am spus prostii! Priviți-mă cu'dispreț. întrebați-mă cum de a putut natura să facă un monstru ca mine... *(Proiect de paradis.)* Voi mă blestemați, şi mie îmi crapă obrazul de ruşine... îmi dau seama de grozăvia celor făcute... mă năpădesc remuşcări cumplite, îmi pare rău de ceea ce am făcut, şi scap mai uşor...

ORTANSA *(tare):* Eu nu te blestem, Gogule. Dacă te blestem, pe urmă ai să spui că sînt femeie cinstită şi n-o să-ți mai placă de mine.

CLEMENTINA *(la fel de tare):* Eu nu te blestem, Gogule! Dacă te blestem, o preferi pe Ortansa...

GOGU *(cade în genunchi în fața celor două femei):* Nu fiți egoiste! Mai am cîteva minute. în puținul ăsta de timp, trebuie să trec prin mari zguduiri sufleteşti, să devin un om cinstit. Trebuie să mă transform... De ce nu înțelegeți? Vreți să mă surprindă controlul aşa cum sînt?

CLEMENTINA: Nu; Gogule...

ORTANSA: Ar fi groaznic.

GOGU *(se ridică în picioare):* Atunci, hai, fetelor, iubitelor, nevestelor, amantelor... Hai să fim oameni! Hai, ajutați-mă! Dați-vă obolul. Dați fiecare ce aveți... Ce, nu mai aveți nimic omenesc? Hai să ne aducem aminte cum se comportă oamenii...

ORTANSA: Dacă vrei tu, Gogule...

GOGU *(se simte în tot ce face presiunea timpului):* Trebuie să devin om, nu mai am timp de fleacuri. Eu am atîtea pe conştiință, şi voi vă mişcați ca nişte babe... Tu, Clementina, spui Ortansei: „Dacă l-ai iubit cu adevărat, ajută-1 să se transforme". Ai grijă cum o să-ți sune vocea. Amestec de durere şi speranță. Ascultați, fetelor, ascultați!

CLEMENTINA: Sînt foarte atentă, Gogule...

GOGU *(către Ortansa):* Tu, Ortansa, te uiți cu durere şi dispreț în ochii mei şi-mi spui: „Mi-ai înşelat iubirea mea curată, te-am crezut un om cinstit". îmi dai două palme. *(După o scurtă pauză.)* Dar eu, eu cum reacționez? *(Tare.)* Eu cum reacționez? Ce cuvinte spun, ce gesturi fac? Eu ce trebuie să fac? Tocmai asta nu ştiu...

CLEMENTINA *(după o pauză – încearcă marea cu degetul):* De atîta durere, te iei cu mîinile de cap.

GOG\jfmspreț): Bine, bine, mă iau cu mîinile de cap, dar ce spun?

ORTANSA *(ca prin vis):* Parcă cineva a spus odată, undeva, într-o țară străină: „Doamne, ce ticăloşie am făcut".

GOGU: Vedeți că se poate, fetelor? Fiți foarte naturale! Cît se poate de naturale! Uitați tot ce vă leagă de mine. Regret ceea ce am făcut, și scap mai uşor. Hai, fetelor, să fim oameni! Ce naiba, doar v-am înşelat speranțele... Fiți gata, fetelor, iubitelor! Gata...'începe transformarea lui Gogu!

CLEMENTINA *(către Ortansa):* Dacă l-ai iubit cu adevărat... *(pauză chinuitoare)* ajută-1 să devină om cinstit. *(Ortansa se îndreaptă spre Gogu. Prima dată, încearcă să-l mîngîie. îşi retrage mîna, speriată. Clementina îi vine în ajutor.)* Priveşte-1 cu dispreț, Ortansa, nu şti ce-i disprețul? *

ORTANSA *(dă din umeri. Din nou tăcere chinuitoare. îşi aduce aminte. îl priveşte drept în ochi, vorbeşte fără convingere):* Te-am crezut un om cinstit... Mi-ai înşelat dragostea...

(Mai departe nu ştie ce să facă. Clementina îi face semn .să-l lovească peste obraz. Ortansa îl loveşte peste obraz. Ortansa îl loveşte peste obraz şi, încîntată că şi-a îndeplinit misiunea, se retrage lîngă Clementina. Gogu rămîne ca o stană de piatră. A uitat ce trebuia să facă sau nu poate s-o facă. Fața îi e schimonosită de atîta zadarnică încordare. încearcă să se ia cu mîinile de cap, dar nu reuşeşte. Ortansa şi Clementina îl privesc îngrozite. Gogu încearcă din nou, fără succes, să se ia cu mîinile de cap.)

ORTANSA şi CLEMENTINA *(unite în această clipă grea):* Gogule, ia-te cu mîinile de cap. Așa procedează un om care regretă ceva...

(Gogu, încă o încercare nereuşită.)

ORTANSA şi CLEMENTINA *(zdrobite de durere):* Gogule, Gogule, ia-te cu mîinile de cap!... Așa procedează

un om care regretă ceva. Regretă, Gogule, că vine controlul... Regretă, Gogule, regretă!

(Gogu, o nouă încercare nereuşită.)

ORTANSA şi CLEMENTINA *(cu lacrimi în ochi)*: Nu sta nemişcat, Gogule! Ia-te cu mîinile de cap! Regretă, Gogule, regretă!

(Cortina cade peste strigătele disperate ale femeilor şi încercările neputincioase ale delapidatorului Gogu.)

Bucureşti, iunie 1961 — mai 1962

O SĂRBĂTOARE PRINCIARĂ

Tragedie într-un act

Personajele

(în ordinea intrării în scenă)

NEMEŞ	60 de ani
VARGA	53 de ani
IULIANA	45 de ani
APOLONIA	18 ani

Un apartament cu vedere largă spre stradă.

NEMEŞ: Eu zic să stați aici, înălțimea-voastră, de aici se vede admirabil. De dimineață, de cînd m-am trezit, nu m-am gîndit decît la asta, unde să stați ca să vedeți cît mai bine. Doamne, ce frumos o să fie...

VARGA: Da, Nemeş, ai dreptate. O să fie foarte frumos. Cu acest prilej îl voi vedea şi pe consilierul Vienei, sfetnicul împăratului, mîna lui dreaptă, uite cum are Dumnezeu grijă de toate. Mă simt încă tînăr, afacerile merg binişor, dreptatea triumfă, rinichii nu mă încearcă, de femei n-am nevoie, e foarte bine, Nemeş. Cred că de aici o să avem o privelişte minunată, n-o să ne scape nimic. N-aş vrea să pierd un asemenea spectacol. Toată lumea vorbeşte de spectacolul ăsta ca de o sărbătoare princiară, mai frumoasă ca un bal la curtea împăratului. Crezi că locul ăsta e cel mai potrivit? *(Deschide fereastra şi se uită împrejur.)* La un spectacol, dacă n-ai uh loc bun, şi Sofocle ți se pare plicticos.

NEMEŞ: Se poate, excelență?! Avem o perspectivă admirabilă. Toată lumea ne invidiază că noi o să-i vedem drept din fața, nu din profil, cum îi vor vedea alții.

VARGA: Ai dreptate, se vede admirabil. în timp ce ei se vor chinui pe roată, vom putea bea şi un vin. Cu ajutorul lui Dumnezeu, mai născocim şi cugetări adînci... Orice moarte care nu-i a ta e un lucru frumos.

NEMEŞ: Am pregătit un vin roşu, excelență...

VARGA: De ce te lauzi cu slugărnicia ta ca şi cum n-ai fi plătit pentru asta!... *(îl loveşte brusc peste fată.)* Cîine î

NEMEŞ: Loviți-mă, excelență, loviți-mă! Nu vă sfiiți, excelență, nu vă temeți că din cînd în cînd mai gem.

Nu luați în seamă bocetele mele. Prin dumneavoastră lovește mînia bunului Dumnezeu. Datoria dumneavoastră e să loviți, datoria mea e să rabd. Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat. *(După o pauză, mîngîindu-și obrazul.)* Ați slăbit, excelență, degeaba, nu mai simt nimic. V-as putea aduce biciul. Să vă aduc biciul, excelență?

VARGA: Nici nu știu de ce te-am lovit... Slugărnicia ta mă scîrbește... Ești atît de puhav și atît de mort, încît zadarnic te-aș lovi. Tu nici nu exiști. Nemeș, ești numai un duh al răului... Mi-e scîrbă de tine, n-ai încercat s-o salvezi pe Apolonia. Nu știu de ce cred eu că-i datoria mea să-mi fie scîrbă de tine... Cînd am fost silit să plec în fața furiei iobagilor, ți-am încredințat nu numai averea mea, ci și demnitatea mea. și onoarea fiicei mele.

NEMEȘ: A fost o nebunie, excelență, de-acolo, de la Viena„ n-aveați cum să știți ce nebunie a fost. Iobagii își așezau coroane pe frunte și se jucau de-a împărații... Da, da, excelență, eu cu ochii mei bătrîni și vicleni am văzut un iobag cu o coroană pe frunte... Răpeau fiicele de nobili și le făceau muierile lor...

VARGA: Știu asta, Nemeș. La Viena se știe totul. Ți-am spus să ai grijă de Apolonia, să n-o lași să fie batjocorită. Ai lăsat-o să ajungă femeia unui iobag. Vreau să fiu bun, Nemeș. Vreau să fiu ban fiindcă mi-ai fost un cîine credincios, fiindcă ești bătrîn și slugarnic. Și de un slugarnic, chiar de un slugarnic cu un picior în groapă, te desparți anevoie. Aș vrea să te iert, Nemeș. Spune-mi tu, ce să fac ca să te iert? Spune-mi tu, ce să fac ca să scap de povara asta?

NEMEȘ: De ce să mă iertați? Nu mă iertați, excelență. Treaba înălțimii-voastre pe această lume e să fiți necruțător și treaba mea pe această lume este să socot necruțarea înălțimii-voastre drept mînia lui Dumnezeu.

VARGA *(cu o dureroasă tandrețe):* Dragul meu cîine, singurul meu cîine credincios, cîinele meu dat de Dumnezeu, nu mă înfuria, nu fi mai ager decît îți cere slujba.

NEMEȘ: De aici se vede foarte bine execuția. Ce răi am ajuns dacă numai moartea altora ne mai scoate din amorțeală. Nu pîngăriți această sărbătoare prin bicisnice mustrări de cuget!...

VARGA: Cîine! Cîine-lup cu coadă de filozof! De ce n-ai apărat-o pe Apolonia? De ce n-ai apărat-o pe singura mea fiică? De ce n-ai apărat pe singurul om viu în această lume de idioți și de morți? Toți sîntem morți. Și eu sînt mort în țînțoșenia mea idioată, nu vezi că am niște ochi de mort? ! Și nevastă-mea e moartă în zbenguiala ei fățarnică și zadarnică. Și tu ești mort, slugă vicleană, cu aere de Diogene...' Și era un om viu, un singur om viu, și acestui om i-ați făcut de petrecanie. Cine ți-a dat dreptul să-mi calci porunca? Cine ți-a dat dreptul să nu-mi asculți ruga? Spune deschis ce gîndești, spune-mi adevărul!

NEMEȘ: Toți oamenii vor adevărul în nădejdea că adevărul-e o găluşcă pe care o vor înghiți cu plăcere. E obositor și zadarnic să vorbim ^deschis, înălțimea-vcasiră dar am să vă fac hatîrul. înălțimea-voastră mi-a dat poruncă să o înlătur pe Apolonia. înălțimea-voastră mi-a dat poruncă să nimicesc singurul om viu care mai trăia printre noi. i

VARGA: Minți, Nemeș! Vrei să pui pe umerii mei asemenea mîrșăvie? Nu ți-am dat eu poruncă, nu eram nebun să-ți cer să-mi ucizi fiica.

NEMEȘ: Sigur că nu, excelența-voastră. Sigur că nu mi-ați spus s-o ucid pe Apolonia. Cum o să spuneți dumneavoastră asemenea cuvinte infame, un bărbat legănat de cultură și mîngîiat de Platon? Dumneavoastră nu vă ocupați cu treburi murdare, partea întunecată a sufletului o încredințați slugilor. Slugile fac treburile murdare, stăpînii se ocupă de Dumnezeu. Eu vă cunosc, înălțimea-voastră, v-am ținut în brațe cînd erați un țînc, v-am dus la școală, v-am pregătit patul în noaptea nunții. Decît să știți că Apolonia a trăit cu un iobag fără nici o remușcare, mai bine îi voiați moartea. Aveați nevoie de o martiră, să vă lăudați cu jertfa ei în fața împăratului, uite, toate tîrfele de nobilițe s-au tăvălit cu iobagii ca și cum ar fi prinți de rang înalt, numai fata mea n-a îndurat

rușinea. Aveați nevoie de această lăudăroșenie neghioabă și zadarnică. Pentru un surîs al împăratului sînteți în stare să vă ucideți și mama... Și eu v-am citit în suflet această dorință și ca o slugă credincioasă v-am împlinit dorința.

VARGA: Așa-i, Nemeș...

NEMEȘ: Așa-i, înălțimea-voastră.

VARGA: Dacă erai om, nu-mi îndeplineai dorința, nemernicule, chiar dacă plăteai cu viața această împotrivire. *(După o pauză.)* Ce bine era dacă nu eram fățarnic..^. Ce bine era dacă Iuliana mă iubea, ce bine era dacă eram eu împăratul.

NEMEȘ: Am și eu nevastă și șapte copii, nemernicia nu m-a împiedicat să-mi placă gînguritul țîncilor.^ N-aveați dreptul să mă împroșcați cu ocară, mi-am făcut datoria și chiar vă rog să-mi dați răsplata făgăduită. Cînd ai'șapte copilași, nu poți să fii nemernic fără răsplată. Chiar și Iuda 1-a vîndut pe Hristos pentru treizeci de arginți, nu-i mult, dar tot e ceva. Și lăsați remușcările, înălțimea-voastră, pe seama proștilor și a fățarnicilor... Ce rost au zbaterile astea?!... Cine știe/Apolonia e poate în brațele Maicii Domnului, iar dumneavoastră vă chinuiți zadarnic. Să mulțumiți lui Dumnezeu că averea nu v-a fost irosită, iar răsculații au fost pedepsiți... Uite, încep pregătirile, înălțimea-voastră. De-aici se vede admirabil. ^ Toți vecinii or să crape de ciudă și o să ceară și ei să stea aici. Să nu dați voie nimănui, înălțimea-voastră...

VARGA *(se duce din nou la fereastră):* Ai dreptate. De aici se vede admirabil. Cheamă pe nevastă-mea, să se bucure și ea. Să ne bucurăm cu toții... *(Nemeș iese și revine însoțit de Iuliana.)*

IULIANA: Bună dimineața, dragul meu. *(îl sărută pe frunte.)* Arăți foarte tînăr astăzi... Of, bine că te-am sărutat pe frunte și-am scăpat și de povara asta!...

VARGA: Da, azi'mă simt înviorat cînd rinichii nu mă dor și dreptatea triumfă. *(Se duce lîngă fereastră.)* Dacă tragem puțin fotoliul lîngă fereastră, o să fie și mai bine...

IULIANA: Vai, e foarte plăcut, cînd dreptatea triumfă, dar Nemeș a încărcat soba peste măsură, e o zăpușeală îngrozitoare. O, Doamne, e bine că triumfă dreptatea, e bine că oamenii se întorc la vechile rînduieli, dar e foarte cald. Nu găsești că e foarte cald?

VARGA: Admirabil se vede de aici, admirabil.

IULIANA: Admirabil se vede de aici, admirabil.

VARGA: O, Doamne, cu ce durere am așteptat clipa asta binecuvîntată, credeam că n-am s-o mai ajung, vlăguit pe patul de moarte dacă aș fi fost și tot m-aș fi tîrît să văd spectacolul. Simt că moartea lor se strecoară în mine și se preschimbă în viață, atît de mult i-am urît. Numai pe tine, cînd m-ai înșelat cu franțuzul ăla molîu, te-am mai urît cum îi urăsc pe acești iobagi.

IULIANA: E mult de atunci. Ce rost are?

VARGA: Cum, ce rost are? N-are nici un rost...

IULIANA: Dacă ai ști cîți ne invidiază fiindcă de la noi se vede atît de bine execuția, toți ne invidiază pentru asta, dar n-o să primim nici un musafir. E totuși o execuție, nu spectacol de bîlci. *(își dă cu părerea.)* Poate că n-ar trebui să fim răi... Poate că ar trebui să ne doară suferința altora... Poate că ar trebui să aprindem o lumînare pentru sufletele lor. Nu știu, stau așa și mă zbat și eu cu mkitea mea de femeie. Ce spui, Varga, n-ar trebui să fim mai buni?

VARGA: Admirabil se vede de aici, admirabil. împăratul s-a mișcat greu, dar a dat o pedeapsă demnă de măreția lui... Ești nebună?! Vrei să aprindem o lumînare la căpătîiul celor mai răi dintre dușmani?

IULIANA: Ei, am spus și eu așa. N-o să le aprindem o lumînare cum vreau eu, o să le sorbim moartea cum vrei tu, n-are rost să ne supărăm pentru o prostie ca asta... Am să fac cum vrei tu, dragul meu, las în seama ta trăirea mea din aceste clipe. Ia sufletul meu și descurcă-te! Mie mi-e/lene. Aș vrea ceva dulce.

VARGA: O să luăm m^sâ după aceea... Oare ce-or fi făcînd ei în timpul ăsta? La ce s-or fi gîndind?

IULIANA: Asta aș vrea să știu și eu. *(Brusc, se revoltă împotriva acestui sentimentalism mecanic.)* De fapt, n-aș vrea să știu... Nici tu n-ai vrea să știi... La ce se poate gîndi omul înainte de moarte?... Mai speră și el într-o minune, cum am sperat și noi într-o minune,

cum speră toți muritorii într-o minune. Tu ai de gînd să mă ții nemîncată?

VARGA: Am şi eu o clipă de evlavie în fața morții şi vrei să mi-o strici cu pofta ta de mîncare!... Cred că se spovedesc acum.

IULIANA: între evlavia ta în fața morții şi pofta mea de mîncare nu e nici o deosebire. Sigur că se spovedesc. Nu înțeleg de ce durează atîta, aş vrea odată să-i văd traşi pe roată, să sufăr în tăcere, să se termine odată cu toată povestea asta. Ce idee pedantă să-i tragă pe roată! Mai bine îi spînzura împăratul, dura mai puțin...

VARGA: Trasul pe roată e mult mai impunător, e un exemplu. Cum dracu nu pricepi că trasul pe roată e mai impunător?

IULIANA: O fi mai impunător, dar durează prea mult... Iată, au sosit... Par destul de liniştiți. Nu le e frică de moarte, spectacolul n-are nici un haz. Dacă stai să te gîndeşti, e destul de îngrozitor să fii tras pe roată... A, nu pot să mă uit la această barbarie zadarnică...

VARGA: Eu am să mă uit. E datoria mea să mă uit. E datoria mea să le sorb groaza picătură cu picătură. Dar nu le e frică, nu vor să mă desfete cu frica lor. Ticăloşii! Nu le e frică de moarte... Ticăloşii!...

IULIANA: Mă oboseşte atîta ură. Cred că nu urăsc pe nimeni din pricina binecuvîntatei mele trîndăvii.

VARGA: Eu am să mă uit.

IULIANA: N-are nici un rost să te mînjeşti cu priveliştea asta. Vrei s-o aşezi lîngă decorațiile primite, oraşele văzute şi femeile cărora le-ai sucit capul?

VARGA: Da! Uită-te şi tu!...

IULIANA: Nu. Aş vrea să dorm, zile şi nopți întregi aş vrea să dorm. Aş vrea să dorm, săptămîni şi luni întregi aş vrea să dorm.

VARGA *(o trage cu forța spre fereastră):* Priveşte şi tu! Fii şi tu părtaşă la crimă! Ei au batjocorit-o pe Apolonia! Priveşte şi tu!

IULIANA *(se desprinde din brațele lui Varga):* Ajunge! Au murit, dragul meu, ajunge. Dumnezeu să-i ierte! Dumnezeu să-i ierte, s-o primească în brațele lui pe Apolonia, Dumnezeu să ne ierte şi pe noi. Amin...

VARGA: N-a fost spectacolul pe care l-am aşteptat, dar fie şi aşa. Da, răzbunarea s-a săvîrşit. De aici, de la fereastra noastră, execuția s-a văzut admirabil. *(Brusc, devine patetic.)* Dar Apolonia nu mai există. Nici nimicnicia noastră, nici măreția lui Dumnezeu n-o mai poate învia.

IULIANA: Da, ai dreptate. Apolonia nu mai există printre noi.

VARGA: Şi atunci ce facem cu această dreptate searbădă care a triumfat? A trebuit să se săvîrşească şi numai cu prețul ăsta i-am înțeles zădărnicia. O să ne umple zilele această dreptate searbădă? Ce-o să facem, draga mea nevastă, cu această dreptate? Nu observi că e la fel de trist ca şi pe vremea nedreptății? Nu observi că şi acum, în ziua răzbunării, cerul e tot întunecat, tu tot fățarnică, iar eu tot idiot? Cu ce ne-a schimbat această răzbunare împlinită? Ce soare ne-a adus această împlinire idioată?

IULIANA: A, nu mă tulbura, dragul meu. Eu mă pregătisem să mă rog pentru sufletele (răposaților, şi am să mă țin cu dinții de această durer^si n-am să mă ocup de altele. Tu-mi bagi pe gît durerile tale, mă îndopi ca pe o gîscă cu vaietele tale şi mă sileşti şi pe mine să sufăr pentru ele...

VARGA: Apolonia nu mai e printre noi.

IULIANA: Mă oboseşti, dragul meu. Mi-ai spus asta de nu ştiu cîte ori pînă acum. Silă mi-a fost întotdeauna de bărbații care bat cîmpii! Decît un pisălog, mai bine un cocoşat. Uite, îți vînd o taină femeiască. Ştiu şi^eu^doar a fost fiica mea, eu am născut-o. Ştiu că a murit... Dar după ce în sufletul meu s-a aşternut resemnarea, de ce vrei să mă chinuieşti iarăşi? De ce-mi dai mereu chinurile tale? De ce mă chinuieşti mereu cu suferințele tale tîrzii şi fățarnice? Nimic n-ai înțeles din viață, nimic... Tu n-ai văzut nici soarele, nici iarba, nici trupul femeii, n-ai simțit nimic, ai stat într-un colț şi ai ronțăit ca un cîine coada vanității tale besmetice.

VARGA *(singur în măreția lui):* Apolonia nu mai e printre noi...

IULIANA: Mereu te ascunzi într-o durere, fățarnică și mă-reață. Apolonia nu mai e printre noi. *(Tare.)* Știu și eu că Apolonia nu mai e printre noi! Știu și eu că s-a lăfăit în brațele unui iobag, iar acum se lăfăie în brațele sfîntului Gheorghe. A murit Apolonia. Bine. Am aflat, am plîns, l-am blestemat pe Dumnezeu. I-am blestemat pe iobagi. Gata, ajunge!

VARGA: Ar trebui să te duci să te schimbi. Consilierul Vienei o să ne onoreze cu prezența domniei-sale.

IULIANA: Mă doare în fund de o asemenea onoare. Cine știe ce șmecherii mai pui la cale! Ești în stare să mă arunci în brațele lui, o, nu te înfuria, n-am spus că asta-i o nenorocire. O dată ajunsă în brațele slăbă-noage ale Consilierului, mă descurc eu. Să vedem cum o să se descurce el... A, nu ridica spre mine privirea asta de bou inteligent, de vită care își ridică ochii spre soare. Știu că e o glumă proastă. Ce te zbați atî-ta? O glumă proastă e o glumă proastă, moartea unui om, moartea unui om, moartea unui copac, moartea unui copac, un adulter este un adulter, nimic nu-i mai mult decît ceea ce este. Mai departe de înțelege-rea asta nici profeții n-au ajuns. Poți să fii încîntat că ți-a pus coarne o inteligență dintre cele mai stră-lucite. Măcar tu știi că ai fost înșelat de o femeie care a înțeles armonia universului...

VARGA: Mă gîndesc că excelența-sa o să mă întrebe de Apo-lonia. El o să mă întrebe, și-o să-i răspund că ea n-a putut suporta rușinea și s-a sinucis. Cred că o să am atunci un sentiment de justificată mîndrie paternă.

IULIANA: Excelența-sa o să fie foarte plăcut impresionată de această întîmplare și ele suferința noastră demnă. Excelența-sa o să fie îneîntată că în sfîrșit s-a găsit o nobilă care nu s-a purtat ca o tîrfă. Excelența-sa o să spună cîteva fraze de condoleanțe pe care i le-a pregătit secretarul încă de la Viena, o să lase să-i curgă pe obrazul stafidit o lacrimă pioasă, singura lacrimă pe care o are și pe care o folosește în toate îm-prejurările, pe urmă o să ne îmbărbăteze și pe urmă... pe urmă o să trecem la masă.

VARGA: Nu țipa, capră fățarnică! Da, așa o să fie. Pe urmă o să trecem la masă.

IULIANA: De fapt, te bucuri, dragul meu cîine... A, nu te supăra că îți spun cîine, nu veni cu demnitatea asta idioată, care mă scoate întotdeauna din sărite! Ți-am spus cîine nu din trufie sau din mînie, ți-am spus cîine din dorința de a fi cît mai exactă. Ai văzut, sper, în purtarea mea chiar și o tresărire de duioșie... Neghioaba și zadarnica ticăloșie a oameni-lor mi-a stîrnit întotdeauna mila. Ce lipsit de bucu-rii trebuie să fie un om ca să se înhaite la meseria plicticoasă de ticălos... O, pe mine nu m-au fascinat niciodată bărbații ticăloși, mîndri de ticăloșia lor ca de-un cal de rasă, pe mine m-au lăsat întotdeauna rece privirile diavolești... Sărmanii învingători, cum își strîng ei curelele ca să-și cumpere o cunună de lauri pe care n-o vede nimeni! Sărmanii cuceritori de femei care cuceresc toate femeile și mor fără să știe ce este femeia... Deci, dragul meu cîine, copilul meu nemernic, nu face scene de gelozie... Dacă faci scene de gelozie mă duc să fac o baie, sau mă culc cu băr-bierul într-o căpiță de fîn... Știi doar bine că mie mi-au plăcut îngerii, copiii răsfățați ai soartei... Tu, din vanitatea ta copilărească, ai omorît-o, ca să-ți rotunjești viața, ca să poți să-i spui excelenței sale „Fiica mea n-a suportat dezonclarea". Numai pentru această frază ai făcut-o. Pentrumimic altceva.

VARGA: Poate omul să fie atît de ticălos? Poate omul să curme viața altuia numai dintr-o nevoie atît de mes-chină? *(Tot el ajunge la această concluzie.)* Poate. Omul poate să fie oricît de ticălos...

IULIANA: Aveai nevoie de o aureolă. Era jucăria care îți lipseai.. Ce nu-mi place mie la tine e că nu ești tică-los pînă la capăt... Am obosit. Iarăși am obosit...

VARGA: Voiam ca totul să se rotunjească, să se împlineas-că. Jertfa Apoloniei ar fi adus lumină în toată exis-tența noastră... Omul tinde spre armonie și taie toate florile care nu-ncap în planul armoniei sale. Cu orice preț, numai armonie să fie... chiar cu prețul sîngelui. Să piară durerea de rinichi, să piară răzvrătiții,

s-o văd pe Apolonia în chip de fecioară martiră şi pe împărat zîmbindu-rni. E bine. De fapt, e foarte bine.

NEMEŞ *(apare isteric şi apoi dispare):* Bucuraţi-vă!... Bucuraţi-vă şi înveseliţi-vă!... A venit Apolonia!...

IULIANA: Apolonia n-a murit. A venit Apolonia?

VARGA *(mai mult pierdut decît bucuros):* Apolonia trăieşte... Apolonia trăieşte... Doamne, Dumnezeule, ce mare bucurie...

IULIANA *(zîmbind):* Ei, dragul meu, vezi ce făţarnic eşti, ce stînjenit eşti cînd vrei să te bucuri de ceva?... îmi vine să rîd de bucuria ta... De ce te prefaci? Ştii foarte bine că această veste te-a întristat... Da, da, nu-ţi mai lua aerul ăsta de oaie jignită... Iarăşi o întîmplare care ţi-a dat de rîpă socotelile tale, mulţumirile tale. Ţi-e groază că excelenţa-sa n-o să-ţi mai strîngă mîna cu căldură. De asta ţi-e groază! Restul n-are nici o importanţă. Să nu cumva să pierzi zîmbetul împăratului.

VARGA: Da. Apolonia există. Apolonia trăieşte. Şi excelenţa-sa n-o să mă mai bată protector pe umăr, n-o să-mi mai spună „dragă Varga, sînt alături de tine în această nenorocire care a spălat ruşinea tuturora". N-o să se mai plimbe cu mine pe aleile parcului, şi împăratul n-o să-mi mai surîdă. Da, e adevărat. Voi pierde toate acestea.

IULIANA: Da, e adevărat, dragul meu, mă obişnuisem atît de mult cu gîndul morţii fetei mele, încît această veste frumoasă mai mult mă întristează decît mă bucură. E aşa de greu ca după ce am plîns odată, să mă apuc acuma să rîd cu gura pînă la urechi. E cu desăvîrşire ridicol... De-abia mă obişnuisem cu ideea că singura mea fiică s-a prăpădit şi iată că singura mea fiică ţine să mă contrazică. O dată ce am plîns pentru un om, o dată ce mi-am adus tributul suferinţei, un asemenea om e mort cu adevărat pentru mine. Şi apoi e şi chestie de obişnuinţă, dragul meu Varga. Acum s-o luăm iarăşi de la capăt?!

VARGA: Obişnuinţa e a doua natură.

IULIANA: M-am obişnuit cu ideea morţii scumpei noastre copile, eu n-am de gînd să-mi schimb destinul meu îngrozitor de mamă nefericită... Nu că mi-ar sta bine în negru, dar m-am obişnuit. Pur şi simplu, m-am obişnuit. Chiar dacă ar veni aici şi ar ţopăi, ar striga, ar cînta, eu n-aş crede că ea există... Şi tu pierzi fraza excelenţei şi surîsul împăratului,..

VARGA *(îşi da cu părerea):* Mă gîndesc că poate ar fi bine ca Apolonia să trăiască chiar dacă noi ne-am obişnuit cu această suferinţă şi ne-am făcut din această suferinţă tot felul de planuri... Sigur că ar fi fost plăcut să ştii că fiica ta e o martiră... Altfel te plimbi pe stradă, alt gust are vinul, cu alţi ochi priveşti lumea. A fi tatăl unei martire e o situaţie plăcută în societate. După atîtea injurii care s-au abătut asupra noastră, moartea Apoloniei ne refăcea grandoarea.

IULIANA: Da. Era o afacere foarte bună... Toată povestea asta cu reîntoarcerea ei e un lucru de prost-gust. Tocmai acum, cînd gustam durerea şi-mi plăcea aşa de mult să sufăr în tăcere, vai, e o nedreptate...

VARGA: Da. Mă apucă groaza cînd văd că se prăbuşeşte edificiul măreţ pe care l-am ridicat... Vizita excelenţei nu mai are nici un haz\.. El venise să ne consoleze, venise să ne aducă compasiunea şi consideraţia împăratului... îţi dai sema în ce situaţie jalnică o să-l punem cînd o să-i spun că Apolonia trăieşte? Ar însemna că bietul om a făcut drumul degeaba. Vii tocmai de la Viena pe vremea asta afurisită şi nesigură ca să mîngîi pe cineva, şi vezi că ăla nu are nevoie de mîngîierea ta?!... Cum pot să-i aduc o asemenea jignire? Nu pot să-i spun „Apolonia trăieşte, înălţimea-voastră". Nupot să-i spun aşa ceva chiar djacă m-ar tăia în bucăţele.

IULIANA: Asj:a-i bună! Cum o să-i spui excelenţei că Apolonia trăieşte? Cine este excelenţa sa ca să poţi să-l tîrîi pe dramuri zadarnic? Cum o să-i spui excelenţei-sale negniobia că Apolonia trăieşte? împăratul are nevoie de un exemplu. Are nevoie de o fiică de nobil care nu s-a purtat ca o tîrfă... Oricum, acest exemplu va fi dat. Dacă nu-1 vom da noi, îl vor da alţii. Alegerea împăratului căzuse asupra noastră şi trebuie să fim demni de această înaltă favoare. Gata, nu mai schimbăm nimic. Apolonia să rămînă martiră...

VARGA: E încă foarte tînără. Poate vrea să trăiască...

IULIANA: La urma urmei, ce e un om, dragul meu? Iartă-mă că filozofez într-o clipă ca asta... Cîteva dorinţe, cîteva aspiraţii făţarnice, cîteva plăceri meschine, o veşnică frică de moarte, cîteva tabieturi, şi asta e totul... Sigur că vrea să trăiască. Cine nu vrea să trăiască? Dar, la drept vorbind, de ce o fi ţinînd aşa de aprig să trăiască? Să mai sucească capul altor bărbaţi? Să sucească capul unor bărbaţi care pînă la urmă o vor dispreţui? De ce să trăiască? Ca să cunoască minciuna, prostia şi speranţa? Spune-mi, Varga, de ce să trăiască? Ce rost are să trăiască? De ce să ne strice toată liniştea? De ce, Varga, de ce?

VARGA: M-apucă groaza la gîndul că aş putea pierde zîmbetul împăratului. Decît să pierd zîmbetul împăratului, mai uşor mi-aş pierde viaţa ... Ce credeam noi despre Apolonia? Că n-a putut rezista ruşinii îngrozitoare de a fi nevasta unui iobag şi s-a sinucis... Ne-a durut şi ne-am bucurat în acelaşi timp. Uite că Nemeş ne-a minţit, uite că nu-i atît de ticălos pe cît speram... Uite că m-a minţit cu frazele lui grozave... Uite că nu era cîinele de care aveam nevoie... A fost un cîine făţarnic...

IULIANA: Lasă înălţimile abstracte într-o vreme ca asta!... Se apropie vizita excelenţei şi trebuie să hotărîm ce facem cu Apolonia... Să renunţ la aerul meu de mamă nefericită, căreia destinul i-a răpit singura odraslă?

VARGA: O, Nemeş, ticălos făţarnic! Şi mi-a spus că citise în sufletul meu şi că se grăbise să îndeplinească fără poruncă hotărîrea sufletului meu.

IULIANA: Nu, n-ai dreptate să-l ponegreşti pe bietul Nemeş. Nu, de întunericul din adîncul sufletului lui nu m-am îndoit niciodată. Oricît de ticălos ar fi un om, tot mai are ceva de învăţat de la Nemeş. A fost o neghiobie la mijloc. 0 prostie. Şi iată că Apolonia există. *(îşi dă şi ea cu părerea.)* Poate că ar trebui să ne bucurăm. Tu ce crezi? Poate că ar trebui să ne bucurăm. Poate că ar trebui s-o strîngem în braţe şi să dăm o petrecere în cinstea ei... Poate că ar trebui să ne bucurăm. Tare mi-e teamă că aşa se cade, să ne bucurăm. Tare

mi-e teamă că o să ne bucurăm şi o să se ducă dracului vizita excelenţei-sale.

VARGA: Nu, n-o să ne bucurăm. De ce să ne bucurăm? Am stabilit o dată pentru totdeauna. Am stabilit că fiica noastră e martiră, martiră rămîne. Eu vreau să fiu tatăl unei martire.

IULIANA: Şi eu vreau să fiu mama unei martire.

VARGA: Atunci, atunci?

IULIANA: Laşule, laşule... Slab şi nemernic, nici o povară nu pot suporta umerii tăi bicisnici. Atunci, atunci?... Nu ştii ce urmează? Vrei să-mi dai mie povara acestei crime? Vrei să mă laşi pe mine să gîndesc? Eu să gîndesc crima, Nemeş s-o înfăptuiască şi tu să profiţi de ea... Stai pe scaun, nu te mişca, că mă înfurii... De fapt, aşa e şi firesc. Eu să gîndesc crima, cine s-o gîndească dacă nu eu? Nemeş o s-o înfăptuiască fiindcă asta-i meseria lui, iar de profitat cine vrei să profite? Capul familiei.

VARGA: Ce spui, Iuliana?!... Poate, totuşi, nu facem cruzimea asta. Poate, totuşi, Apolonia o să ne sară de gît şi o să ne bucurăm. Poate că totuşi ar fi mai bine să ne bucurăm. Am eu o presimţire. Mai bine să ne bucurăm...

IULIANA: Bine. Dacă crezi că-i mai bine să ne bucurăm, ne bucurăm. Bucură-te!... Am să mă uit la bucuria ta, am să capăt putere şi am să mă bucur şi eu la rîndul [illegible]... Uite ce înfăţişare de mort ai. Sigur că tu, tu [illegible]rea să te bucuri, că nu eşti chiar o fiară... Dar [illegible]se mai poate. De mult nu se mai poate. Trebuie [illegible]e obişnuim cu ideea că sîntem nemernici, să nu ne [illegible]. răzvrătim prosteşte împotriva naturii. Sigur că era bine să ne bucurăm că Apolonia trăieşte. Sigur că era bine ca noi să ne iubim şi să ne înţelegem, sigur că era bine, dar vezi şi tu că nu se poate... Moartea Apoloniei ne-a ridicat în ochii tuturora şi cum o să renunţăm noi la moartea Apoloniei? Moartea Apoloniei e un bun al nostru, o moşie a noastră, n-o s-o vindem nimănui.

VARGA: Atunci, Apolonia nu există. Nemeş a minţit...

IULIANA: Ce slab eşti!... Cu slăbiciunea asta puteai să te faci popă şi să araţi oamenilor calea spre Dumnezeu...

Ba da, Apolonia există. Apolonia există, dar nu va mai exista...

VARGA: Pot oamenii să fie atît de nemernici? Pot ucide un semen de-al lor pentru bucurii atît de meschine? *(Tot el.)* Pot. Sigur că pot... Singura mea durere e că ticăloşia mea nu-i întreagă, numai o ticăloşie întreagă îţi aduce liniştea. Să nu mai fie nici o lumină... Nici un fir de lumină. întuneric. Numai întuneric. Să nu mai fie nici o dîră de lumină, să numai fie nici o întrebare care să mă chinuie... Dacă n-ai o ticăloşie desăvîrşită, nu te poţi bucura de ea... Ajunge o dîră de lumină ca să distrugă toată prada întunericului... Decît un ticălos pe jumătate mai bine om de treabă... Nu... Poate că-i mai bine s-o primim cu braţele deschise pe Apolonia. Ştiu că e idiot ce spun, dar gîndul ăsta mi se pare mai curat. S-o strîngem la piept pe Apolonia ca doi părinţi cumsecade... şi gata...

IULIANA: E prea tîrziu pentru asta...

VARGA: S-o ucidem pe Apolonia? Ar fi odios...

IULIANA: Ascultă, dragul meu, ai fi tu în stare să renunţi la zîmbetul împăratului de dragul Apoloniei?

VARGA *(după o pauză):* Nu. *(Se cutremură.)* Ei, cum pot să fiu în halul ăsta de nemernic?! Extraordinar... Parcă zîmbetul împăratului sau strîngerea de mînă a consilierului ar însemna soarele existenţei?! Nu înseamnă nimic, sînt convins că nu înseamnă nimic, dar numai gîndul că împăratul şi-ar retrage zîmbetul, că nu m-ar mai întreba ce mai fac drăgălaşii mei de rinichi, mă îngrozeşte.

IULIANA: Omul e minciună, se confundă cu propria lui eroare şi a renunţa la eroare e ca şi cum ai renunţa la viaţă.

VARGA: S-o ucidem pe Apolonia? Ar fi odios...

IULIANA: Nu ştiu dacă ar fi odios. De ce s-o ucidem?!... Apolonia să-şi dea singură seama de greşeală, să-şi ceară iertare, să nu mai rabde ruşinea, să simtă nevoia de a muri, şi noi... noi să nu ne împotrivim. Trebuie să ne fie recunoscătoare şi nouă şi împăratului, să fie fericită că i-am salvat onoarea. Să moară strigînd „Trăiască împăratul"!

VARGA: îi ceri prea multe. După ce moare, să mai strige şi „Trăiască împăratul"?!

IULIANA: M-am gîndit şi la asta... E şi-n interesul Apoloniei să strige „Trăiască împăratul". Spiritul de sacrificiu face moartea mai plăcută. Nu-ţi aminteşti ce senini şi împăcaţi mureau sfinţii părinţi? Mergeau la moarte ca la nuntă. Ce te holbezi aşa la mine?

VARGA: îţi admir necruţarea. O admir ca pe-un apus de soare în munţi. Dacă aş fi avut necruţarea ta, aş fi ajuns stăpînul lumii. Ce frumoasă eşti! Iubito, iubito, eşti cu adevărat un zid de piatră, cine se loveşte de tine, se sfarmă...

IULIANA: Nu-i vreme de iubire... Dacă citeai *Biblia,* ştiai că exista timp pentru iubit,

timp pentru urît,
timp pentru iertare,
timp pentru necruţare.

Acum e timpul necruţării. Ea trebuie să-şi cerşească moartea şi noi să-i dăruim moartea ca un semn al bunătăţii noastre.

VARGA: Totuşi, dacă mă gîndesc bine, nu ştiu exact de ce vrem noi ca Apolonia să moară.

IULIANA: Nici eu nu ştiu exact... Dar după ce vom săvîrşi fărădelegea, se va face lumină.

VARGA: Aşa tîrziu? !

IULIANA: Dacă lumina n-ar veni tîrziu, întunericul nu şi-ar săvîrşi menirea. Asta-i soarta luminii, să vină la spartul tîrgului, cînd nu mai e nimic de făcut.

APOLONIA *(apare speriată, se lipeşte de un zid interior. Se vede că în acest zid şi-a găsit speranţa, de aceea se apropie cît mai mult de el).* f

IULIANA: Bună ziua, fata mamei./>Să nu te-nşele căldura vocii mele. Totdeauna primele cuvinte le rostesc cu duioşie. E o simplă obişnuinţă, care nu înseamnă nimic. Nu-ţi arunca privirea spre taică-tu, nici de la el nu va veni îndurare. Nici de la mine nu va veni îndurare. Nicăieri nu vei găsi îndurare.

APOLONIA *(se lipeşte de zid).*

IULIANA: Dragostea mea de mamă nu e vrăjmaşa necruţării mele. Eşti pregătită să asculţi adevăruri înfricoşătoare?

APOLONIA: Nu sînt pregătită.
IULIANA: Cu atît mai rău... Mi-e greu să te aştept. Timpul necruţării e foarte scurt, vine îndată timpul milei şi căinţei. Aşa că trebuie să ne grăbim...
APOLONIA *(ţipăt):* Unde-i iubirea? Unde-i iubirea? Unde-i iubirea?
VARGA: Mi-e milă, Iuliana. Iartă-mă, mi-e milă.
IULIANA: Rău faci. Dai o pildă urîtă... Părinţii trebuie să se arate uniţi în faţa copiilor. N-ai decît să plîngi! Ţi-e milă şi de Apolonia şi ţi-e frică şi de mine... Hotărăşte-te! Dacă ţi-e milă de Apolonia, luptă-te cu mine. De fapt, pentru tine sînt necruţătoare, nenorocitule. Eu n-am nevoie de zîmbetul împăratului. Eu am fost amanta împăratului. Eu am fost amanta împăratului şi-am avut de la el mai mult decît zîmbetul bleg şi distrat pe care-1 cerşeşti tu de ani de zile.
VARGA: Iartă-mă, Iuliana.
IULIANA: Iartă-mă, Apolonia... Sînt silită să rostesc cu voce patetică cîteva adevăruri măreţe.
APOLONIA: înainte de a scoate sabia, omul născoceşte cîteva cuvinte măreţe care se ridică în cer în timp ce capul victimei se prăbuşeşte la pămînt. Nu se poate omorî fără cuvinte măreţe? Nu se poate înjunghia fără un ideal în spate?
IULIANA: Nu se poate. Aşa-i place crimei, să se lăfăie îti măreţie. Observaţia ta la adresa călăilor e adevărată, nu ţi-am negat niciodată inteligenţa. Călăii au prostul obicei de a azvîrli condamnaţilor cuvinte măreţe. Dar e greu să scapi de acest obicei. Eu am vrut să scap, crede-mă, n-am reuşit. Nu ştiu cum dracu se face, totdeauna cînd vrei să trimiţi un om pe lumea ailaltă, îţi vin în cap numai cuvinte măreţe, destin, adevăr, ideal, Dumnezeu, iubire chiar. Iată şi cuvintele măreţe pe care vreau să le rostesc. Aş fi preferat să te ştiu martira unei cauze drepte decît supravieţuitoarea propriei laşităţi...
VARGA: Frumoase cuvinte... Cînd aud asemenea cuvinte măreţe, uit de durerea rinichilor, am senzaţia că zbor... Foarte frumoase cuvinte!
IULIANA: Nu te purta ca la bîlci, copil răzgîiat ce eşti... Frumoase cuvinte!... Dacă ti s-ar cere să mori tu cu vorbele astea în braţe, ar mai fi ele aşa de frumoase? Mă dezguşti...
APOLONIA: Mă simt bine lîngă zidul ăsta... E un zid bun şi cald... E un zid mai cald decît celelalte ziduri. Toate zidurile sînt reci, numai zidul ăsta are căldura unui om. Ar putea, dacă l-aş îmbrăţişa, dacă l-aş mîngîia, dacă l-aş încălzi, să se preschimbe într-un om. De ce vă miraţi? Cînd sînt atîţia oameni care s-au preschimbat în ziduri, de ce nu s-ar preschimba şi-un zid într-un om?!
IULIANA: Copila mea, păstrează-ţi liniştea în acest ceas de cumpănă.
APOLONIA: Ce ciudată căldură răspîndeşte zidul rece de piatră... Mă simt foarte bine aici... Aici am să rămîn o viaţă întreagă...
VARGA: Noi vrem să facem din tine o fiinţă superioară, care recunoaşte gravitatea faptelor, înţelege oamenii şi istoria. Trebuie să înţelegi că, fiind nevasta unui iobag, ai adus dezonoarea întregii noastre familii.
APOLONIA: înţeleg...
IULIANA: Nu înţelegi. Aş vrea să înţelegi mai adînc... Noi vrem ca din adîncul inimii să-ţi fie ruşine de ce-ai făcut. Noi vrem să gemi de durere şi pocăinţă...
APOLONIA: Eu nu simt nici durere, nici pocăinţă. De ce vreţi să-mi daţi pe umeri o măreţie care mi-e străină?
IULIANA: Noi îţi arătăm calea datoriei.
APOLONIA: Calea datoriei e totuna cu calea morţii.
VARGA: Da. Uneori cele două drumuri se întîlnesc.
APOLONIA: Nu vă e de ajuns sacrificiul meu? Vreţi să şi ; cred în raţiunea morţii mele?
IULIANA: Da. Asta vrem. Ce rost ar avea un sacrificiu lipsit de flacăra credinţei?
APOLONIA: Ce călăi pretenţicfei mai sînteţi... Nu s-ar putea să-mi dau pur şi simpluvdtihul?
IULIANA: Fără să strigi „Trăiască împăratul"? Nu! Daca nu strigi „Trăiască împăratul", n-are nici un rost. N-avem nevoie de-o victimă, ci de-o martiră.
APOLONIA: Eu mă simt victimă.
VARGA: Asta e greşeala ta. îi răpeşti morţii frumuseţea.
APOLONIA: Nu mă gîndesc la frumuseţea morţii.

IULIANA: Nu e vorba de-o moarte obişnuită. Tu eşti un exemplu. Un exemplu al mîndriei aristocratice. Un exemplu âl castităţii nobilimii.

APOLONIA: Eu nu vreau să fiu un exemplu. Cine are nevoie de un asemenea exemplu? Cine cîştigă din moartea mea?

VARGA: Noi, familia, împăratul, societatea, şi în cele din urmă, istoria.

APOLONIA: Istoria nu există pentru o biată femeiuşcă rea de muscă. Istoria n-ajunge pînă la mine... Eu vreau să trăiesc. Eu vreau să trăiesc. Eu vreau să trăiesc şi să citit. Eu vreau să trăiesc şi să dansez. *(Se desparte de zid şi se aruncă în faţa celor doi părinţi.)* N-auziţi? Eu vreau să trăiesc! N-auziţi? Eu vreau să trăiesc! Din pricina lui Dumnezeu, a istoriei, bietul om nu mai are timp să trăiască... Toate bazaconiile astea mărețe îi sug sîngele picătură cu picătură. Ziduri reci ale morţii, asta sînteţi. *(Se întoarce.)* Zidul meu e mai bun şi mai blînd decît voi... E un zid foarte cald...

IULIANA: Dragă Apolonia, trebuie să ne ceri tu îngăduinţa de a-ţi pune capăt zilelor. Tu trebuie să ai această conştiinţă. Tu trebuie să fii măreaţă, şi noi mai mărginiţi... Dar nu atîta de mărginiţi încît să te oprim din calea măreţiei tale.

APOLONIA: Ce călăi leneşi mai sînteţi. Victima să facă totul ... Victima să aibă mustrări de conştiinţă, victima să-şi sape mormîntul, victima să strige „Trăiască împăratul". Dar voi, voi, călăilor, voi ce faceţi? Mîiicaţi pîinea de pomană!

VARGA: Nici tu nu eşti victimă, nici noi nu sîntem călăi. Tu eşti o martiră, iar noi, părinţii tăi nefericiţi.*.

APOLONIA: Măcar aveţi, dragii mei, o otravă mai puternică?

IULIANA: Otravă? De ce ne ceri nouă otravă?... Datoria unei martire e să-şi procure singură otrava.

APOLONIA: Vreau să trăiesc!... Vreau să trăiesc! Vreau să trăiesc şi să mă culc cu toţi bărbaţii din lume. Cu toţi! *(Se îndeasă în zid.)* Un om... în zidul ăsta de piatră se ascunde un om. O, dacă ar exista un om pe lumea asta, unul singur... Dar nu există nici un om... Ură, numai ură există. Am să fac eu un om din acest zid de piatră. *(Desenează.)* Nasul, ochii, gura... Un om! Dacă ar exista un singur om pe lumea asta... *(Bea otravă, se prăbuşeşte şi moare.)*

VARGA: Ticăloasa! A murit fără să strige „Trăiască împăratul^ !

(Cineva strecoară sub uşă o scrisoare. Varga o ridică si *o citeşte.)*

VARGA: Excelenţa-sa ne roagă să-l scuzăm că nu poate să ne facă vizita făgăduită... împrejurări noi şi dintre cele mai grele îl împiedică să părăsească Viena. Ne roagă să-l scuzăm. Ne, roagă să-l scuzăm. Ne roagă foarte mult să-l scuzăm... Şi noi pregătisem totul pentru el, şi vinuri, şi mîncăruri alese, şi farmecele tale, şi jertfa Apoloniei. Excelehţa-sa ne roagă să-l scuzăm.

IULIANA: O să-l scuzăm. Are omul alte treburi... Nu fi supărat, dragul meu. Te simt din nou apropiat... Toate crimele sînt zadarnice. Acum, cînd crima s-a săvîrşit, putem să şi plîngem. *(Ţipăt înfricoşător.)* Apolonia! Apolonia!

VARGA: Apolonia nu mai există. Poate că ar fi trebuit să existe... Dumnezeu să ne mai înţeleagă. încurcate sînt căile tale, Doamne....

Cortina

PĂLĂRIA DE PE NOPTIERĂ

Tragi-ccin;die într-un act

Personajele

DEMETER 35-40 de ani
.MAMA
UN PRIETEN
BALERINA

DECORUL: o locuință dintre cele obişnuite

DEMETER *(stă de vorbă cu el însuşi):* Am recunoscut, că gata, *cm* recunc scut. Am recuncscut că sînt idiot. Dacă cineva îmi spune că sînt idiot, da, sînt de acord. Am recunoscut că lucrările mele ştiinţifice n-au nici o valoare. Ce-am mai recunoscut? Am recunoscut că am fost un Don Juan, neghioabă pierdere de timp cu care mă mîndream... Dar nu sînt un sfînt, nu sînt un sfînt, sinceritatea omului nu-i un sac fără fund. Vreau şi eu să am o taină. Nu ştiu la ce dracu îmi foloseşte, dar vreau şi eu să am o taină. Nu vreau să recunosc că mi-am uitat pălăria pe noptieră. Am şi eu dreptul ăsta! Recunosc orice, numai asta nu pot să recunosc, asta întrece puterile mele. Nu pot să recunosc că pălăria e pe noptieră. Mai uşor aş recunoaşte o crimă decît să recunosc faptul ăsta simplu ca bunăziua, indiscutabil, că pălăria e pe noptieră. Cum o să recunosc că pălăria e pe noptieră? Ar fi o nebunie curată. Nu, mai bine moartea. *(Demeter îşi fixează privirea, parcă împotriva voinţei lui, exact pe locul unde zace azvîrlită pălăria.)* în această noapte cumplită a trebuit să aşez pălăria pe noptieră... Nu trebuie să recunosc unde mi-am aşezat pălăria... Mă fac că nu ştiu. Am acest drept. în fond, fiecare om îşi aşază pălăria unde vrea... Nu dau socoteală nimănui. Ce aveţi cu sufletul meu? Ce aveţi cu mine? Ce aveţi cu pălăria mea? *(Se aude soneria. Demeter se grăbeşte să deschidă uşa.)* Bună ziua, mamă.

MAMA: Am venit să te văd, Demeter. Am trecut pe la depozitul de lemne şi m-am gîndit să trec şi pe la tine, să văd ce mai faci. Totdeauna mi-a plăcut să împuşc doi iepuri dintr-o dată.

DEMETER: Nu mă simt prea bine... Mă gîndesc să fac o plimbare. *(Se îmbracă.)*

MAMA: Drace, unde ţi-e pălăria? De ce umbli în capul gol?

DEMETER *(repetă buimac):* Unde ți-e pălăria? Nu știu unde mi-e pălăria.

MAMA: A, n-o face pe băiețașul aiurit. De ce umbli în capul gol? Tu n-ai umblat niciodată în capul gol. Chiar cînd te-ai născut, te-ai născut c-o pălărie de fetru pe cap. Ție numai cu pălărie îți sade bine. Nici cu bereta nu-ți stă bine. De căciulă, ce să mai vorbim, arăți groaznic. Te-ai văzut vreodată cum arăți cu bereta? Ți-e și milă de freză.

DEMETER '*(isteric):* Minciună! Eu n-am purtat niciodată pălărie! De unde ați mai scornit și neghiobia asta?

MAMA: Mă minți în fața? De cîte ori nu ți-am dat eu cu mîna mea pălăria la călcat? De cîte ori nu ți-am făcut cadou o pălărie? Fără pălărie nu ești fiul meu. De ce ascunzi pălăria? *(Dramatică.)* Dragul meu băiat, mie poți să-mi spui adevărul... Eu am să te înțeleg, n-am să te condamn, te rog, spune-mi unde ți-ai ascuns pălăria. Sînt mama ta, ce rost are să te ascunzi de mine? O mamă are dreptul să știe unde și-a ascuns odrasla borsalina!

DEMETER: Eu n-am purtat niciodată pălărie... Ți-ai format dumneata o imagine falsă despre mine, imaginea unui individ descurcăreț cu pălăria pe o ureche, care trece fluierînd prin viață, ciupește fetele și visează gloria. Un băiat cu pălăria pe o ureche care trece prin viață fluierînd. Ți-ai format imaginea asta neghioabă și nu vrei să renunți la ea pentru nimic în lume... Mamă, înțelege-mă. Eu n-am purtat niciodată pălărie. Să uităm asta. Nu se poate uita?

MAMA *(închide ușa cu un gest dramatic):* Așa ceva nu se poate uita. Din această clipă nu mai ești fiul meu. Sigur, e o hotărîre dureroasă, dar am să rog pe bunul Dumnezeu să mă întărească. Am să trec cu bine și această încercare. Pînă-n ziua în care n-ai să-mi spui unde ți-ai ascuns pălăria, eu nu vreau să mai știu nimic de tine. Mai bine să te știu mort cu pălăria pe cap decît să trăiești în capul gol.

DEMETER *(singur):* Credeam că mama o să fie mai înțelegătoare, în fond ce o interesează pe ea dacă port în cap o pălărie sau un frigider? De ce vrea să știe ea unde-i pălăria?... Da, da, din copilărie avea obiceiul ăsta frumos, de a mă spiona în numele unui viitor de aur... Spune mamei tale tot... Dar nu poți să spui tot nimănui... Și omul are și el dreptul la o taină. Una singură măcar. Ei uite, așa, de-al dracului, n-am să spun nimănui unde mi-am ascuns pălăria. N-au decît să se supere. Puțin îmi pasă... Nici eu nu știu unde mi-am ascuns pălăria... Ba știu... *(în genunchi.) O,* Doamne, ajută-mă să uit unde mi-am ascuns pălăria...

UN PRIETEN *(evident intransigent, căci imediat ce deschide ușa intră în esența lucrurilor):* Eu sînt prietenul tău cel mai bun, eu te-am stimat, eu am avut încredere în tine. Spune, Demeter, unde ți-ai ascuns pălăria? Te întreb în numele prieteniei noastre.

DEMETER: Ei, ăsta-i un fleac, dragă... Unde am ascuns eu pălăria? Eu te-am întrebat pe tine unde ți-ai ascuns bocancii?

PRIETENUL: Demeter, nu glumi cu povestea asta, nu-i de glumă. Pe toți ne privește unde ți-ai ascuns pălăria. Nimănui nu-i indiferent unde și-a ascuns celălalt pălăria. E o chestiune care ne interesează pe toți în egală măsură, pălăria unuia e pălăria tuturora. întreabă-mă orice vrei și eu îți spun exact. Eu n-am nimic de ascuns.

DEMETER: Eu am ceva de ascuns.

PRIETENUL: Trebuie să fim curați, să n-ascundem nimic, întreabă-mă orice și ai să vezi că n-am nici un secret față de tine. Dacă vrei, facem o încercare, îți povestesc totul în amănunt, pînă și ce mănînc la micul dejun. De ce să am secrete? La ce bun secretele? Eu îmi pun sufletul pe masă. Mă spovedesc oricînd fără nici un efort. Mi-am cutreierat toate ascunzișurile și am văzut, cu bucurie dumnezeiască, că n-am nimic de ascuns; am descoperit cu bucurie că sînt gol. Mă pot înfățișa în fața tovarășilor așa cum sînt. Da' tu de ce ascunzi, Demeter? Dacă tu nu spui unde ți-ai ascuns pălăria, altul n-are să spună ce are de gînd să facă în vacanța de vară, altul o să treacă sub tăcere cooperativa la care se bărbierește. Unde am ajunge, Demeter, unde am ajunge?

DEMETER: Nicăieri n-am ajunge.

PRIETENUL: Spune-mi, unde ți-ai ascuns pălăria?

DEMETER: Eu n-am purtat niciodată pălărie.

PRIETENUL: Demeter, nu întrece măsura, de cînd umbli în capul gol, eşti alt om. Toată lumea ştie că ai purtat pălărie şi-ţi şedea bine. Chiar femeile te-au iubit mai mult pentru pălăria ta decît pentru farmecul tău personal. Cum poţi să negi evidenţa? Eu sînt prietenul tău cel mai bun. Eu cum ţi-am spus unde mi-am ascuns bocancii? Tu de ce nu-mi spui unde ţi-ai ascuns pălăria?

DEMETER: Eu n-am purtat niciodată pălărie.

PRIETENUL: Datoria unui prieten adevărat, a unui cetăţean onorabil şi a unui caracter integru, prima lui datorie e să recunoască unde şi-a ascuns pălăria. De aici începe totul... Tu nu vrei să faci acest lucru. De aceea îţi retrag stima mea. Nu pot să fiu prieten cu un om care nu recunoaşte unde şi-a ascuns pălăria. *(Brusc schimbat.)* Ai să dai tu de dracu, puişorule. Ai să vezi tu. O să vii la mine în genunchi cu pălăria pe cap. O să mă rogi să ţi-o îndes pe cap.

DEMETER *(aprinzîndu-şi o ţigară):* Eu n-am purtat niciodată pălărie. *(După ce închide uşa, se îndreaptă spre telefon.)* Da, eu sînt... Cooperativa Muncă şi Artă? Ce doriţi să ştiţi? Unde mi-am ascuns pălăria? Da' de unde ştiţi dumneavoastră că mi-am ascuns pălăria? *(Trînteşte receptorul.)* Toată lumea vrea să ştie unde mi-am ascuns pălăria. Ca şi cum cine ştie ce mare eveniment ar fi. Nimeni n-are linişte din pricina pălăriei mele. Dracu ştie dacă înţeleg de ce au nevoie de asta. Ei nu se întreabă unde şi-au ascuns indispensabilii, pe ei nu-i întreabă unde îşi vor face concediul de vară, ei nu se întreabă cine a fost Socrate, nu se întreabă cu cine îi înşală nevasta, nu, ei vor să ştie unde mi-am ascuns eu pălăria. Eu n-am întrebat nici' odată pe nimeni unde şi-a ascuns pălăria. Asta-i ceva sfînt, o taină, singura cîrjă care mi-a mai rămas. O, ştiu ce spun filozofii, ei spun să nu te bizui decît pe tine însuţi, să nu te hrăneşti cu iluzii, să nu te rătăceşti în urma nimănui, să nu te ţii de grumazul nimănui şi să arunci cît colo toate cîrjele... Eu am recunoscut tot, mi-am deschis sufletul ca o floare. Un singur lucru nu pot să recunosc: unde mi-am ascuns pălăria. Asta n-am să recunosc niciodată. Niciodată. Chiar dacă am să fiu ţinut în lanţuri. Chiar dacă am să fiu pus la zid, n-am să recunosc unde mi-am ascuns pălăria. Dar eu nici nu ştiu de ce nu vreau să recunosc acest lucru, de unde vine această neghioabă hotărîre. Chiar aşa! De ce nu vreau să recunosc unde mi-am ascuns pălăria şi necăjesc degeaba pe bieţii oameni? Simt nevoia să apăr ceva, să creez o taină care nu există şi să-mi apăr această taină inexistentă, cum îşi apără o leoaică puii... Să fie ultima cîrjă, să fie ultima speranţă idioată? Şi oamenii să-mi fure şi această ultimă speranţă idioată, această ultimă mîndrie zadarnică şi ridicolă?... Ştiu ce vreţi... Vreţi să vă spun unde mi-am ascuns pălăria... Niciodată. Am să şi uit. încetul cu încetul, am să uit totul. Am să uit că am fost om, am să uit c-am avut cap, am să uit că am purtat pălărie... Şi undeva în adîncul sufletului simt o voluptate nebunească de a recunoaşte unde mi-am ascuns pălăria... Să recunosc unde mi-am ascuns pălăria şi să mor... Teribilă întîmplare idioată. Aş vedea atunci numai zăpezi şi livezi de cireşi. Ducă-se dracului totul! în fond, ce rost are această împotrivire? Recunoaşte, netrebnicule, unde ţi-ai ascuns pălăria. Recunoaşte, cîine, totul, şi mori. Recunoaşte că eşti la fel cu ceilalţi, egoist, întunecat şi ipocrit. Recunoaşte că n-ai căutat în viaţă decît plăcerea, plăcerea cărnii, plăcerea cărţii, plăcerea adevărului. Pune-ţi pălăria în cap şi du-te în iad... Nu, n-am să recunosc unde mi-am ascuns pălăria. *(Cu o sforţare şi mai eroică.)* N-am să recunosc niciodată unde mi-am ascuns pălăria.

BALERINA: Ţi-am spus că vin. Am venit. E plăcut la tine.

DEMETER: Te supără lumina?

BALERINA: Nu. E foarte bine cu tine. Te superi dacă dau drumul la radio? îmi place muzica noaptea... Dacă vrei, poţi să-ţi povesteşti viaţa ta, anii de şcoală, bunica de la ţară, ascult tot, m-am învăţat să ascult şi să mă emoţionez. O, în sfîrşit, a venit iubirea şi liniştea... Am trăit într-un vacarm incontinuu şi searbăd. Fără iubire, totul se destramă, totul e sălciu şi idiot, şi de fapt lucrurile nici nu există fără iubire... Amor fără iubire, ce nemărginită plictiseală, ce idioa-

U

tă pedanterie... Dragul meu, îţi mulţumesc că exişti... *(Brusc.)* Ascultă, iubitule, de ce nu vrei să-mi spui şi mie unde ţi-ai ascuns pălăria?

DEMETER *(ca trezit dintr-un vis frumos):* De unde ştii tu că eu purtam pălărie?

BALERINA: Ce întrebare copilărească, de unde ştiu eu că tu purtai pălărie? Eu sînt femeie, Demeter, şi asta-i de ajuns. Mi-am dat seama de cînd te-am văzut. Bărbatul ăsta a purtat pălărie, trecutul ţi se citea pe faţă, pe mîini, pretutindeni. Mi-a spus o femeie că-ţi stă grozav cu pălărie. Mie poţi să-mi spui unde ţi-ai ascuns pălăria. Nici eu nu ţi-am ascuns nimic. Nici legătura cu jurisconsultul nu ţi-am ascuns-o. De ce să mă idealizez? Taci? Eşti la fel ca toţi bărbaţii. Toţi îţi promit vile la Sinaia şi iubire constantă, toţi îţi promit automobil şi tandreţe. Toţi îţi promit excursii peste hotare, dar nici unul nu vrea să recunoască unde şi-a ascuns pălăria... Iubitule! Mie poţi să-mi spui unde ţi-ai ascuns pălăria... Ai să vezi ce frumos o să-ţi şadă cu pălăria pe cap...

DEMETER: Nu mă iubeşti, capră făţarnică... Dacă mă iubeai, nu mă întrebai unde mi-am ascuns pălăria. Eşti la fel cu toate femeile. Aceeaşi uscăciune, aceeaşi duioşie sumbră pe care o naşte interesul!

BALERINA: Minţi, minţi, ticălosule. Pălăria e pe noptieră. Ştii foarte bine că pălăria e pe noptieră. Ei da, eu nu sînt nevastă, ca să mă îmbrobodeşti cu discuţii umaniste. Pe mine nu poţi să mă înşeli. *(îl ia de umeri pe buimăcitul Demeter şi-l împinge spre noptieră.)* Credeai că ai să te poţi ascunde de mine? Păi la ce e bună iubirea, dacă nu la culegerea de informaţii? Recunoaşte-te învins! Eu nu strîng în braţe decît pe oropsiţii vieţii. Trebuie să recunoşti şi acest ultim adevăr. Trebuie să te lepezi şi de această ultimă taină. Pălăria e pe noptieră. Recunoaşte asta, Demeter.

DEMETER *(se împotriveşte, cade în genunchi):* Iubita mea, speranţa mea, liniştea mea. Tu mă cunoşti bine, tu m-ai iubit, tu ştii că n-am purtat niciodată pălărie. Atunci de ce vrei să mă distrugi? De ce vrei să recunosc o minciună? Nu pot să recunosc unde mi-am ascuns pălăria. Asta ar însemna sfîrşitul, moartea..

BALERINA *(îl aruncă pînă în faţa noptierii):* A, uite, pălăria e pe noptieră! O vezi? Priveşte-o! Admir-o! Ce frumos o să-ţi şadă... Femeile or să te iubească iarăşi, prietenii or să te stimeze. Hai, nu fi idiot, pune-ţi pălăria pe cap.

DEMETER *(cu mişcări încete, căutînd să evite acest lucru îngrozitor, cerşind compasiunea Balerinei, se îndreaptă spre noptieră. Mai aruncă Balerinei o privire, ca o ultimă cerere de graţiere şi, neprimind-o, ia pălăria de pe noptieră, se uită la ea, o mîngîie, izbucneşte în plîns, o ridică în aer ca şi cum ar saluta pe cineva, o aşază pe cap şi în clipa aceea moare...)*

TREZIȚI-VĂ ÎN FIECARE DIMINEAȚĂ

Tragi-comedie într-un act

Personajele

MAXIMILIAN ⎧ Amîndoi
⎨ între
EUGEN ⎩ 33-38 ani

O cameră aproape pustie — fereastra largă pe unde soarele poate intra în voie.

Maximilian, Eugen

MAXIMILIAN: Ce s-a întîmplat? Nu cumva a răsărit soarele?

EUGEN: Inteligentă întrebare! Dacă soarele nu răsărea, eu nu eram aici...

MAXIMILIAN: Mereu uit că soarele are obiceiul frumos să răsară în fiecare dimineață. Trebuie să mă trezesc?

EUGEN: Cum poți să debitezi asemenea inepții? Trebuie să ne trezim în fiecare dimineață... Trebuie să avem curajul de a ne trezi în fiecare dimineață! Detest exemplul personal, dar nu pot să nu constat că eu mă scol fără să mă tragă nimeni de mînecă. Chiar dacă aş fi orb, sau prea modest, şi tot aş remarca suplețea şi spiritul meu de disciplină. îmi pare rău că sînt silit să ;mă dau de exemplu. Pun ceasul să sune... în cîteva secunde sînt în picioare, mă bărbieresc... ca la armată. Din pricină că ție ți-e lene să te scoli la timp, sînt silit eu să mă scol mai devreme, ca să te trezesc şi pe tine. Nu, nu mă plîng — eu mi-am ales meseria asta! Observă, te rog, cu cîtă demnitate şi stăpînire de sine îmi accept destinul...

MAXIMILIAN: Mă apucă groaza să mă trezesc în fiecare dimineață...

EUGEN: Echiparea! Viața te aşteaptă! Ideile te aşteaptă! Slujba te aşteaptă! Femeile te aşteaptă! Gloria te aşteaptă! Arborii te aşteaptă!

MAXIMILIAN: Nici nu ştiu cum mă cheamă... Nici nu ştiu ce caracter am, mi-am uitat caracterul, totdeauna pătesc drăcia asta. Ce fel de caracter oi fi avînd? Nici nu ştiu cum să reacţionez — îmi caut gesturile şi nu le găsesc — unde le-oi fi pus înainte de culcare?! Aveam eu un anume fel de a-mi trece mîna prin păr, parcă 1-a înghiţit pămîntul... Era şi-o glumă pe care o făceam, parcă destul de spirituală... degeaba mă chinuiesc, nu ştiu în ce ungher al memoriei am zvîrlit-o! Cînd mă culc, îmi arunc trăsăturile de caracter pe unde se nimereşte şi dimineaţa nu ştiu de unde să le iau. Caut pe urmă ca un disperat dragostea pentru aproapele tău, şi ia-o de unde nu-i... Aşa păţeşti cînd nu eşti ordonat... Unde dracu mi-o fi zîmbetul meu fermecător? Unde mi-or fi cele cîteva idei fixe pe care le folosesc şi pe ploaie şi pe vînt?! Nu, nu glumesc, nu fac jocuri de cuvinte. Dimineaţa îmi caut caracterul, mi-1 îndes bine şi pornesc în lume! Fără caracter n-aş pleca nici pînă la doi paşi să cumpăr pîine... Caracterul deja format mă aşteaptă gata pregătit şi eu nu trebuie decît să-l îmbrac — asta e tot* Dar mi-e silă! Ce te uiţi la mine ca un inspector de la A.D.A.S.?! Da! Mi-e silă! Mereu acelaşi caracter, aceleaşi idei, acelaşi zîmbet, aceeaşi mirare în faţa soarelui, aceeaşi frică în faţa şefilor, mă întreb cum de nu s-a tocit de atîta folosire.

EUGEN: Ştiu că în sufletul tău e o întreagă harababură... Eşti foarte dezordonat, n-ai grijă de caracterul tău, nu-1 aranjezi frumos înainte de a te culca... Atunci te mai miri că îţi cauţi gesturile, sentimentele şi ideile peste tot şi nu le găseşti?! De asta sînt eu aici! Să te ajut să-ţi aminteşti toate trăsăturile de caracter! Nu plec de aici pînă nu-ţi reconstitui întreaga personalitate pînă în cel mai mic amănunt!

MAXIMILIAN: Nu mai vorbi de caracterul meu, am senzaţia că-mi aminteşti de ziua în care am trecut pentru prima oară pragul unui bordel. Cînd mă gîndesc că sînt un anume caracter, îmi vine să-mi iau cîmpii...

Urîtă invenţie caracterul ăsta... Nu i-am înţeles niciodată rostul, deşi tot timpul mi-1 îmbogăţeam şi-l îngrăşam ca pe un porc... De ce trebuie să am eu un anume caracter, de ce trebuie să am o anume personalitate, să fiu un Y sau Z? De ce trebuie să am eu felul meu de a ţine furculiţa, felul meu de a răspunde la telefon, felul meu de a umbla pe stradă, felul meu de a face amor, felul meu de a zîmbi, timbrul meu propriu, amorul meu propriu, originalitatea mea ieşită din comun? Toate astea mă apasă... Am ajuns să umblu cocoşat din pricina acestei poveri. Caracterul ăsta nesuferit e o adevărată lespede de piatră! Vreau să scap de această povară!...

EUGEN: De ani de zile, mereu aceleaşi discuţii! în fiecare dimineaţă îţi uiţi caracterul şi eu sînt silit să ţi-1 amintesc trăsătură cu trăsătură. Mă sileşti să fiu rău... Şi răutatea nu mă caracterizează... Mă sileşti să fiu autoritar, deşi, dacă-mi sondez sufletul, văd că această însuşire nu-mi aparţine. Nu-ţi dai seama că fără ajutorul meu n-ai fi nimic, ai fi un biet anonim. îţi leg cravata de gît, îţi îndes servieta sub braţ, îţi strecoi; scaunul directorial sub fund, îţi ştampilez pe obraz zîmbetul tău fermecător... Ar trebui să mă iuoeşti...

MAXIMILIAN: Eu mă simt foarte bine şi fără caracter. Nu ţin să-mi amintesc caracterul...

EUGEN: Eu vreau să-ţi clădesc o personalitate ieşită din comun şi tu faci mofturi? Vreau să te scot din anonimat.

MAXIMILIAN: Şi eu vreau să intru în anonimat. De ce crezi tu că eu vreau să ne deosebim unii de alţii? Din ură, ca să-i exploatăm pe ceilalţi... Şi frica de anonimat, ce este pînă la urmă frica de anonimat, dacă nu frica de moarte? Să lăsăm eternităţii urma vanităţii noastre! Din sila prezentului se naşte mirajul eternităţii!

EUGEN: Nu-mi strica buna-dispoziţie şi încrederea în om pe care am moştenit-o de la răposata maică-mea... Mă cunoşti de ani de zile, ştii că-mi place din calea-fară să mă laud cu sacrificiile mele, am şi eu păsărică mea... Chiar dacă ar lua foc întreg universul, tot n-aş renunţa să-ţi amintesc că eu nu m-am însurat şi mi-am

rupt pîinea de la gură, tocmai ca tu, fratele meu vitreg, să reuşeşti în viaţă, să devii o personalitate complexă. Acum, după ce am spus fraza asta, poate să vină şi potopul! M-am răcorit, m-am liniştit... Te-am lăsat samă imiţi, să iei anumite trăsături de caracter de la mine, n-am spus nimic. Ia! Ia duioşia mea! Ia spiritul meu de sacrificiu! îmbogăţeşte-ţi viaţa interioară!

MAXIMILIAN: N-am nevoie de spiritul tău de sacrificiu — am eu alt adăpost în care mă ascund. Am obosit! M-ai aruncat în cuşca cu lei a unor obiceiuri stupide şi mă laşi să fiu sfîşiat! înţelege că am obosit. Toate trăsăturile tale de caracter de care n-aveai nevoie mi le aruncai mie, ca pe nişte haine vechi, pe care nu voiai să le mai porţi...

EUGEN: De aia sînt eu aici, şi de aia mi-a dat mie natura spirit de sacrificiu, ca să te ajut să-ţi învingi oboseala! . V a trece şi clipa asta!... Ei, hai, zîmbeşte! Unde ţi-e zîmbetul tău fermecător? Vrei să-ţi împrumut eu puţin optimism şi încredere în viaţă?! Am atîta încredere în viaţă, încît oricît aş da, tot mi-ar mai rămîne suficient.

MAXIMILIAN: Am adunat destul: clipe de extaz, idei originale, versuri celebre, colecţii de oraşe, colecţii de tablouri, colecţii de femei, colecţii de pipe, colecţii de proverbe, colecţii de timbre, certificate de sănătate, de bună purtare, de proastă purtare, noutăţi muzicale, noutăţi ştiinţifice, noutăţi gastronomice, crize de stomac, crize religioase, crize de conştiinţă, femei albe, galbene, negre, portocalii, curtezane din Libia şi Damasc. Toate curtezanele din Libia şi Damasc. Şi s-a născut cea mai îngrozitoare întrebare din cîte întrebări pot exista pe lumea asta... Toate acestea sînt eu...? Eu sînt o criză de stomac? Eu sînt certificatul de bună purtare?! Şi toate astea la un loc sînt eu? Aşa puţin? Un biet şi mizerabil depozit?! De asta am venit pe lume, ca să ofer bolii un organism unde să-şi exerseze dezastrul şi un pat unde curtezana din Damasc să-şi poată demonstra pregătirea profesională?! Asta sînt eu? Această mizerabilă adunătură sînt eu? Spaima mea de moarte?! Spaima de a muri anonim?! Spaima de a nu poseda toate femeile şi de a nu vedea toate muzeele şi toate oraşele?! Dacă toate astea sînt eu, eu n-am nevoie de mine... Refuz să fiu totuna cu muzeul din Prado şi curtezanele din Damasc! Şi atunci, după această îngrozitoare întrebare, s-a născut un adevăr îngrozitor, mi-am devenit străin, cu desăvîrşire străin. Refuz să mă legitimez în faţa soarelui cu o criză de stomac!

EUGEN: Da! Asta eşti! Femeile pe care le-ai iubit, diplomele pe care le-ai primit, pasiunile pe care le-ai stîrnit, onorurile care ţi-au fost aduse! Experienţa te-a îmbogăţit, cultura te-a modelat, arta te-a înnobilat!

MAXIMILIAN: O... arta m-a înnobilat... O singură clipă de extaz, după care m-am grăbit să nu întîrzii la o întîlnire de afaceri. De ce m-a înnobilat arta? De ce nu m-am înnobilat eu? Şi atunci, dacă mi se par fireşti, de ce mă apasă toate astea?! De ce caracterul e ca o lespede de piatră sub care eu plîng, mă zbat, gem, urlu, vreau să ies la suprafaţă?!... Şi caracterul mă ţine prizonier, mă împinge la fund, îmi pune cătuşe, îmi dă să mănînc, îmi dă satisfacţii, dar nu mă lasă să răsuflu. De fapt, caracterul are nevoie de mine, nu eu de el... Am ajuns să fiu sclavul caracterului, să-mi fie teamă să ies din limitele pe care el mi le-a fixat, un prizonier care n-are voie să facă decît cîţiva paşi... Am să-mi ucid caracterul! Şi-o să fiu în legitimă apărare. Dacă nu-1 ucid eu, mă ucide el... Am să-mi distrug zîmbetul, am să-mi calc în picioare sensibilitatea, am să-mi strivesc amintirile, am să-mi sfîşii colecţiile de timbre şi de femei, am să-mi rup toate diplomele, totul am să distrug... Şi atunci ani să scap! Am să răsuflu şi eu puţin...

EUGEN: Dar eu? Eu unde sînt? Eu ce veghez?! Cum o să-ţi părăseşti personalitatea? S-o părăseşti şi să umbli ca un zănatec, prin lume?! Ce s-ar întîmplă dacă toţi ne-am părăsi caracterul? Te porţi ca un tată care-şi reneagă copilul. Aşa ceva nu e cu putinţă. Şi cînd ai să mori, ai să mori într-un anume fel, conform caracterului tău!

MAXIMILIAN: O să mă ucidă caracterul pe mine, dacă nu-1 ucid eu pe el. Am să mor eu şi o să supravieţuiască

criza mea de stomac. Nu vreau ca eu, eu cel viu, să mor, şi cadavrul ăla să trăiască şi să se plimbe prin galaxii! Nu vezi că nu e niciodată sătul? Mereu vrea cîte ceva, mai mult, tot mai mult — fiară lacomă şi meschină! Dacă e sensibil — vrea să fie şi mai sensibil. Dacă e inteligent — vrea să fie şi mai inteligent. Dacă are o femeie — vrea pe urmă un harem — pe urmă două haremuri, pe urmă tot, toată iarba, tot soarele, toate editurile, toate oraşele, toate garsonierele, toate miresmele, toate premiile, toate femeile, absolut toate. Am devenit robul acestei personalităţi pe care trebuie s-o îndop mereu, s-o ghiftuiesc, cînd cu sentimente, cînd cu obiecte. Vreau să scap de sclavia acestei personalităţi, detest ticurile mele, ideile mele, sentimentele mele, amintirile mele, plăcerea mea de a purta galoşi şi umbrelă! Mă uit la caracterul meu ca la un duşman, ca la un străin. Ce am eu comun cu caracterul meu? Nimic. Ce am comun cu dorinţa mea fierbinte de a mă culca cu o japoneză? Nimic... Fiindcă şi această dorinţă fierbinte tot el, caracterul, a inventat-o. Nu e a mea. E a lui. Ce am eu comun cu durerea mea?... Nimic... Ce am eu comun cu mine însumi? Nimic...

EUGEN: Alţi oameni se chinuie să-şi construiască o personalitate şi tu te vaieţi că ai reuşit. Nu eşti nebun? Ar trebui să fii fericit... Ai timbrul tău propriu, ai felul tău particular de a te exprima, ai amorul tău propriu, şi locul tău în societate, şi locul tău în viaţa multor oameni, şi chiar „un univers al tău". Universul tău propriu — cum zice critica. Cîţi artişti au universul lor propriu, poţi să-i numeri pe degete...

MAXIMILIAN: Dacă aş avea „întreg universul" n-aş mai avea universul meu. Dacă aş avea adevărul, n-aş mai avea „adevărul meu". Şi adevărul meu nu e o felie din întreg adevărul, raţia mea de sublim, ci doar o minciună mizeră... Adevărul n-are personalitate — nu-ţi aparţine. Numai erorile ne aparţin! Numai prostiile sînt ale noastre!

EUGEN: Te revolţi? Te împotriveşti cerului?! Ei bine, dragul meu prieten, ţin să te anunţ în mod solemn că-ţi pierzi timpul! Revolta nu intră în caracterul tău!

MAXIMILIAN: Atunci te pomeneşti că mă revolt degeaba?! E îngrozitor să-ţi dai seama că nu te poţi revolta, că revolta nu intră în caracterul tău... Am ţipat degeaba, m-am frămîntat degeaba. Auzi neruşinare! Tocmai revolta să nu intre în caracterul meu!

EUGEN: De! Ajunge! Echiparea! întîrzii de la slujbă!

MAXIMILIAN: Care slujbă? Vorbeşti prostii!... Eu n-am avut niciodată slujbă.

EUGEN: Aminteşte-ţi caracterul, dragul meu Maximilian... Mă sileşti să folosesc expresii populare, uiţi de la mînă pînă la gură... După cîte ai făcut ca să pui mîna pe slujba aia minunată, fermecător de comodă, admirabil retribuită, ai putea să-ţi aminteşti slujba, dacă nu din altceva, măcar din respect pentru delaţiunile şi turnătoriile pe care le-ai practicat cu atîta măiestrie stilistică...

MAXIMILIAN: Cum îndrăzneşti să mă numeşti atît de brutar un biet turnător?

EUGEN: Gura, băiete. Nu te indigna! Indignarea nu-ţi sade bine, nu intră în felul tău de a fi! Crezi că m-ai intimidat cu aberaţiile tale metafizice?!

MAXIMILIAN: Dar de mirat, am dreptul să mă mir? Cine eşti tu să-mi dictezi reacţiile? Nu te indigna, nu te revolta, nu te agita, nu te mişca, nu protesta, nu te alarma... De mirat oricine se poate mira... Dă-mi voie să-mi manifest stupoarea... Nimic nu detest pe lumea asta mai profund decît delaţiunea... Crima mi se pare o floare la ureche, pe lîngă cea mai nevinovată turnătorie. Mă înşel eu? Răspunde-mi! Nu mă caracterizează acest dezgust? Nu fi nedrept cu prietenul tău! Lasă-mă să mă caracterizeze acest dezgust...

EUGEN: O deteşti profund şi-o practici metodic!

MAXIMILIAN: Vezi? Şi vrei să mă confund cu această meschinărie? Nu zic că n-ai dreptate, dar mă simt străin de această trăsătură de caracter. N-o recunosc, n-o admit... Caracterul nu-mi aparţine, mi-a fost impus cu forţa!

EUGEN: Toţi delatorii iubesc anonimatul!

MAXIMILIAN: Pleacă! Mă duc să mă culc! N-am să mă trezesc niciodată! Niciodată! Am ajuns să urăsc soarele din pricina ta!

EUGEN: Nu se poate să dormi! Azi ai un program foarte încărcat. Extrem de încărcat! Ai şi-o întîlnire de amor — nu se poate să laşi o femeie să aştepte... Mai ales o femeie... blondă pe care o doresc atîţia bărbaţi, idealul erotic al atîtor generaţii de bărbaţi. Dacă întîrzii, găseşti patul ocupat. O secundă de întîrziere şi patul va fi ocupat. Ea nu aşteaptă, îşi drămuieşte tot timpul...

MAXIMILIAN: Am o amantă?

EUGEN: Da, ai o amantă!

MAXIMILIAN: Asta mă face să-mi devii simpatic. Am, slavă Domnului, o amantă... Ce bine că am o amantă! Nu sînt un refulat sexual — tot e ceva. Dispreţuiesc refulaţii de toate genurile! Şi cum e amanta mea? Frumoasă? Mor de curiozitate să aflu cît mai multe despre ea.

EUGEN: Foarte frumoasă...

MAXIMILIAN: ... Atunci ... o iubesc?...

EUGEN: Nu sînteţi capabili de iubire...

MAXIMILIAN: Nici iubirea nu intră în felul meu de-a fi? Frumos caracter mai am — ce să spun... Frumos caracter! Delaţiunea mi se pare firească şi iubirea mă ocoleşte.

EUGEN: Eşti mîndru de această incapacitate de a nu iubi — aşa că... nu te văieta degeaba. N-are rost să-ţi faci probleme... Nici ea nu te iubeşte...

MAXIMILIAN: Iarăşi mă apucă revolta, mereu uit că revolta nu-mi aparţine... Atunci de ce stăm împreună?

EUGEN: Din obişnuinţă...

MAXIMILIAN: Sincer vorbind, îmi pare rău că nu sînt capabil de iubire. Totuşi, iubirea — ce poate fi mai frumos decît iubirea? Păcat! Mare păcat!...

EUGEN: Deşi n-o iubeşti, ai vrut să te sinucizi din cauza ei, înghiţind fără suficientă convingere o cutie de chibrituri...

MAXIMILIAN: După toate, mai sînt şi un sinucigaş mediocru... Şi mai te miri că-mi urăsc caracterul? Ăsta-i caracter? Să te sinucizi din cauza unei femei care ţi-e perfect indiferentă?! îmi vine să rîd! Şi să te sinucizi cu o cutie de chibrituri! Sînt un individ detestabil, n-aş vrea să am de-a face cu un asemenea om.

EUGEN: în schimb, poţi să rîzi cu gura pînă la urechi. înclinaţia spre umor'îţi stă în caracter...

MAXIMILIAN: Deci pot să rîd cu gura pînă la urechi, dar nu pot să mă revolt...

EUGEN: Exact. Nu-ţi poţi depăşi limitele... Şi-acum, frăţioare, o să-ţi aminteşti caracterul, trăsătură cu trăsătură!

MAXIMILIAN *(se îndepărtează puţin speriat):* Am impresia că mă pregăteşti pentru execuţia capitală... Mă simt ca un condamnat la moarte, căruia preotul îi ţine o mică conferinţă...

EUGEN: Te pregătesc pentru viaţă. în viaţă tebuie să fii o personalitate perfect conturată. Cu cît e mai bine conturată, cu atît succesul e mai sigur.

MAXIMILIAN: Iartă-mă că te întreb. Fumez?

EUGgN: Două pachete pe zi!... Cam mult, nu? Lamentează-te!

MAXIMILIAN: Mersi... De lamentat, mă pot lamenta... Asta-mi stă în caracter? Cum e ceva detestabil, cum îmi stă în caracter...

EUGEN: Da. îţi place să te lamentezi de cîte ori ai prilejul. Cînd'n-ai prilejul, inventezi prilejul...

MAXIMILIAN: Nu-i adevărat! Eşti un calomniator ordinar. Ţi-am ascultat cu destulă răbdare toate inepţiile. Nu mă vaiet. Nu mă plîng nimănui si de nimic! Protestez! Ăsta nu-i caracterul meu! Ăsta nu sînt eu!

EUGEN: Ba eşti. Ăsta eşti tu! Şi încă n-am terminat... A, zîmbeşti', ţi-ai regăsit zîmbetul fermecător, îmi pare bine..! Şi ţin să precizez că şi minţi de îngheaţă apele... îţi spun asta ca nu cumva să te apuci să spui adevărul.

MAXIMILIAN: De ce mint? Spune-mi măcar de ce mint? Aş vrea să ştiu şi eu de ce mint de îngheaţă apele? f

EUGEN- Cînd eşti obligat să minţi, minţi fiindcă eşti obligat. Cînd nu eşti obligat să minţi — minţi din plăcere... Dă-i înainte! Slujeşte-ţi cu credinţă caracterul, ca un soldat fanatic gloria împăratului!

MAXIMILIAN: Mă detest!... Numai eu ştiu cît mă detest...

EUGEN: Iarăşi minţi, foarte bine, foarte bine. De minţit îţi stă în caracter... De fapt, ai o mare admiraţie pentru tine. O admiraţie aproape mistică.

MAXIMILIAN: Asta e nemaipomenit. Şi ce găsesc eu de admirat la mine?

EUGEN: îţi admiri zbuciumul. „Cine se mai zbuciumă ca mine? Cine se îngrozeşte de caracter cum mă îngrozesc eu?" îţi admiri inteligenţa. Eşti mîndru de inteligenţa ta!

MAXIMILIAN: Cum o să fiu inteligent dacă nu pricep nimic?

EUGEN: Ţi-am reconstituit caracterul, trăsătură cu trăsătură. Poţi să pleci în lume. Să nu cumva să-ţi uiţi laşitatea, te rog să n-o uiţi. Ar fi păcat să te apuce o criză de demnitate...

MAXIMILIAN: N-am s-o uit. Laşitatea seamănă cu moartea. Chiar dacă o uiţi tu pe ea, nu te uită ea pe tine.

EUGEN: Eşti gata să intri în viaţă. Dă-mi voie să te examinez puţin... Totul e la locul lui. Zîmbetul nu ţi l-ai aranjat prea bine, e puţin strîmb. Ai mai multă grijă de zîmbetul tău care tulbură femeile, ce dracu... Aruncă-te în viitoarea vieţii. Asigură-ţi slujba. Asigură-ţi amanta! Asigură-ţi gloria!

MAXIMILIAN: Asigură-ţi moartea!

EUGEN: Moartea e asigurată!

MAXIMILIAN: Tirania ta mă dezgustă. Mă sileşti să fiu robul unui caracter josnic. Te urăsc!

EUGEN: Ce-ţi veni să ţipi? Nu vezi că eşti ridicol? Degeaba ţipi! Degeaba protestezi! Nu-i în felul tău să n-asculţi un ordin care ţi se dă. Spiritul de disciplină e adînc înrădăcinat în tine... Nu vezi că nu ştii să ţipi? Ăsta-i strigăt de om? Aşa se ţipă, mă băiatule?

MAXIMILIAN: Vrei să mă jigneşti?

EUGEN: De jignit, nu pot să te jignesc. Nici o jignire n-ajunge pînă la tine. Eşti cînd prea orgolios, cînd prea laş...

MAXIMILIAN: Deci nici măcar o jignire n-o mai simt? Atît de bădăran am ajuns... Jignirea pe care o simt e o biată iluzie?!

EUGEN: Sigur că da. Nici pomeneală de aşa ceva!

MAXIMILIAN: Atunci, de ce-mi clocoteşte sîngele în cap?! De ce spumeg de furie?

EUGEN: Eşti foarte calm, nu spumegi de furie... Durerea ta e o nălucire a vanităţii! Cîteodată, din orgoliu, ţi se năzare că eşti indignat, dar nu te indignezi, de fapt, niciodată. Şi nici pe mine nu mă urăşti, ţi se pare doar...

MAXIMILIAN *(îi ia cravata de la gît şi-o aruncă):* Ce zici de gestul ăsta? Ce zici de dorinţa mea de a te umili?

EUGEN: Nu-ţi aparţine.

MAXIMILIAN: Cum nu-mi aparţine? De ce crezi că numai umilinţa îmi aparţine? Eu am făcut acest gest.

EUGEN: Da, dar fără convingere... Ajunge, băiete, cu aerele astea de puştan emancipat. Dă-mi cravata înapoi!

MAXIMILIAN: *(i-o dă).*

EUGEN: Mersi. Vezi ce firească ţi-a fost pocăinţa? Vezi ce natural ţi-a fost regretul? Ce bine îţi stă buna-cuviinţă! Ce naturală ţi-e slugărnicia! Nu te mai revolta! Revolta ţi-e străină! Păzeşte-ţi caracterul pe care ţi l-a dat Dumnezeu.

MAXIMILIAN: Acum te urăsc. Acum am înţeles că tu eşti moartea mea. Dacă te ucid pe tine, scap de caracterul meu odios, scap de moartea care mă aşteaptă... Moartea te plăteşte cu bani gheaţă ca să veghezi asupra caracterului meu, să nu cumva s-o iau razna, să nu cumva să-mi părăsesc caracterul... Moartea, ticăloasa ta patroană, ştie că dacă nu mai am personalitate, dacă nu mă închid în carcera caracterului, devin nemuritor şi deci cumătră pierde un client. Şi moartea nu vrea să-şi piardă clienţii... De-aia te-a angajat pe tine, să-i recrutezi clienţi. De-aia te-a angajat pe tine! Ce barbarie! Cum să nu te revolţi? Trebuie să mă revolt, chiar dacă nu-mi stă în caracter. Frica de moarte, sila de moarte o să-mi aducă demnitate şi tărie... Aşa plin de personalitate, sînt o pradă prea uşoară în faţa morţii. De ani de zile, nemernicule, mă sileşti să-mi îmbogăţesc caracterul, de ani de zile nu faci decît să mă apropii de moarte. Nu vreau să mă contopesc cu moartea!... Ai să vezi tu! Sînt în legitimă apărare! Vezi pistolul ăsta? Are patru gloanţe, suficiente să te trimit pe braţele morţii!

EUGEN: Sînt perfect liniştit! Gestul ăsta nu-ţi aparţine! Cuvintele astea nu-ţi aparţin! Tristeţea asta nu-ţi aparţine! Furia asta nu-ţi aparţine! Durerea asta nu-ţi aparţine!

MAXIMILIAN: O, Doamne, care asişti la această luptă grea, ajută-mă! De mi-aş lepăda o dată caracterul, personalitatea mea complexă, care mă tiranizează şi mă umileşte... Să sfîşii nemernicul caracter şi să-l arunc pradă cîinilor, să rămînă numai esenţa, esenţa nemuritoare. Să nu mai am felul meu de a fi, atunci moartea nu va mai avea nici o pradă, nu va mai avea ce să înghită. Spune drept: nu ţi-e frică?

EUGEN: De ce să-mi fie frică? Tu nu porţi asupra ta decît arme cu gloanţe albe... Am încredere în laşitatea ta. Mă simt în deplină siguranţă!

MAXIMILIAN: Tocmai cînd voiam să te ucid, mi-am descoperit brusc laşitatea... Nu e milă, nu mă amăgesc, e numai laşitate care, din amor propriu, se preschimbă în milă... Asta mi-e caracterul! Doamne, de ce mă laşi singur? De ce eşti nemărginit, Doamne? De ce nu eşti şi tu mărginit ca mine, ca să putem sta de vorbă ca oamenii? Ce vină am eu că nu sînt o flacără? Ce vină am eu că n-am o durere adîncă? Ce vină am eu că revolta nu intră în personalitatea mea?... Tocmai revolta să-mi lipsească. Ai dreptate! E atît de stridentă revolta mea, atît de cusută cu aţă albă... Ai să mă ucizi tu... Ucide-mă!

EUGEN: Ai să mori de moarte bună!... O să mori tu cel adevărat şi-o să trăiască în veci criza ta de stomac şi certificatul tău de bună purtare... Criza ta de stomac îţi va supravieţui de-a pururi!

MAXIMILIAN: Nu mă revolt... Am devenit mai modest... Dacă revolta nu-ţi intră în caracter, degeaba te re volţi... îmi dau seama, nemernicule, că de fapt te iubesc, iubesc crizele mele de stomac şi crizele mele religioase! Doamne, cît de dragi îmi sînt crizele mele de stomac! Doamne, cît de dragi îmi sînt colecţiile mele de timbre şi de femei, îmi sînt mai dragi decît viaţa. Viaţa, ştiu eu ce e viaţa? Eu pot să mor, numai să ştiu că vor trăi colecţiile mele de timbre şi femei. Şi această povară a personalităţii mele ridicole şi strîmbe o iubesc, o îngrijesc, o mîngîi, o îmbogăţesc ca un idiot tot timpul. Mă pregătesc metodic pentru

moarte. Să aibă moartea ce devora, să aibă abisul ce înghiţi! Ai să mă ucizi tu! Cine eşti tu? Spune-mi, cine eşti tu, fratele meu? Spune-mi, cine eşti tu, străine?

EUGEN *(îi închide ochii):* Acum pot să-ţi spun. Eu sînt îngerul morţii...

Cortina

ACEŞTI NEBUNI FĂŢARNICI

Comedie într-un prolog şi trei acte
(cinci tablouri)

Personajele

IORDACHE - un bărbat care vrea să petreacă bine şi să moară în somn;
CAMELIA — o femeie care distruge moralul bărbaţilor;
SILVIA — o femeie care reface moralul bărbaţilor;
ADAM — un bărbat incoruptibil;
DOBRIŞOR - un individ dubios;
SUBLIMUL ÎN CAZ DE FORŢĂ MAJORĂ;
BĂRBATUL CU CAPU-N NORI;
O LICHEA ÎNTÎRZIATĂ - care devine, la o adică, al doilea incoruptibil.

PROLOG

Decor: Răspînlia unui drum

CAMELIA *(într-un moment de oboseală):* Nici situaţia asta de femeie paradisiacă nu-i prea plăcută. Ai chef, n-ai chef, trebuie să tragi bărbaţii de mînecă şi să le arăţi frumuseţea munţilor. Nu că n-ar fi o meserie onorabilă, dar e foarte obositoare şi mai ai şi sentimentul că strici orzul pe gîşte. Bărbaţii sînt mărginiţi, se plictisesc de durerea ta metafizică, dar ştiu că pînă la urmă tot o să se aleagă cu ceva. Cu gîndul la această ispită, rabdă şi cuvintele lui Cristos. Oameni necăjiţi şi bărbaţii ăştia...

BĂRBATUL CU CAPU-N NORI: Aici e Cîmpina?

CAMELIA: Nu face pe nebunul! Ştii foarte bine că aici nu e Cîmpina...

BĂRBATUL CU CAPU-N NORI: Nu e aici Cîmpina? O femeie mi-a spus că aici e Cîmpina. M-a minţit?... Oare e posibil ca o femeie să mintă? Cum e posibil?

CAMELIA: Vezi şi tu că e posibil... Iese ceva din aerul ăsta de om picat din lună?

BĂRBATUL CU CAPU-N NORI: O, cîtă durere s-a adunat în sufletul tău dacă vorbeşti aşa...

CAMELIA: Ce Dumnezeu te-ai profesionalizat aşa,măi omule?! Eu înţeleg că-ţi cîştigi pîinea cu mutra asta picată din cer, dar cu mine n-are rost să joci teatru. Ori discutăm negustoreşte, frumos, ori închidem armonicile şi gata. Ai o mărăşească?

BĂRBATUL CU CAPU-N NORI *(scoate o tabacheră).*

CAMELIA: Mersi! Ia spune, ți-ai luat mașinuță?
BĂRBATUL CU CAPU-N NORI: Atîta spirit practic din partea unei femei mă îngrozește... Cum e posibil?
CAMELIA: Ai sau n-ai mașinuță?
BĂRBATUL CU CAPU-N NORI: Nu știu... Eu știu ce să-ți spun? Eu mă duceam să ascult cîntecele păsărelelor și, fără să-mi dau seama, m-am pomenit într-o bună dimineață la volanul unui Fiat. Cine mi-a dat Fiatul ăsta', cum l-am cumpărat, nici pînă în ziua de azi nu știu.
CAMELIA: Vorbește mai clar, că doar n-ai prune în gură. Rentabilitatea unui sentiment nu-i un motiv de rușine. Să mă duci și pe mine cu mașina la Zărnești. Am auzit că sînt locuri frumoase pe-acolo.
BĂRBATUL: Te duc. Sigur că te duc la Zărnești. Dacă-mi ceri să mergem împreună la Zărnești înseamnă că mă iubești.
CAMELIA: Nu face pe mironosița! Am auzit că i-ai făgăduit unei fecioare fericirea și la plecare i-ai luat și mașina de cusut. Dac-ai fi mai tînăr te-aș lua de bărbat. Am fi o pereche ideală. Ce de afaceri grozave am fi făcut împreună
SUBLIMUL ÎN CAZ DE FORȚĂ MAJORĂ: Calde, plăcinte! Calde, plăcinte!... *(Aureola pe care o poartă în jurul capului îl încurcă în^mod evident.)* Calde, plăcinte... Calde, plăcinte... *(își ia aureola — cîteva buchete de raze de soare — și-o ascunde în buzunar. Se apropie de cei doi.)* Calde, plăcinte...
CAMELIA: Ei, ce zici, floare de cîmp, faci cinste c-o plăcintă?
BĂRBATUL: Eu să fac cinste? Oare e posibil să-mi ceri așa ceva? O, nu, mi-e imposibil, copilă dragă... Mi se pare mai curat și mai frumos să plătim nemțește, fiecare partea lui. E așa de frumos ca oamenii să plătească nemțește, fiecare partea lui. Așa de frumos...
CAMELIA: Da' cîrpănos mai ești, măi ăsta cu capu-n nori... Ia vino încoa, cumetre... Fă-ți pomană cu două brînzoaice!... Plătește șeful!
BĂRBATUL: Eu să plătesc? De ce să plătesc eu? Oare e posibil ca o femeie să fie atît de meschină? Oare e posibil?

SUBLIMUL ÎN CAZ DE FORȚĂ MAJORĂ: Ne înțelegem noi la preț... Sînt niște plăcinte grozav de gustoase, abia le-am scos din cuptor...
CAMELIA *(înfulecă o plăcintă):* Sînt grozave! Ca la mama acasă... Ia și mănîncă și tu! Nu mai strînge bani la ciorap!
BĂRBATUL: Dă-mi, te rog, această plăcintă... Pune, te rog; mai mult zahăr... N-ai și un șervețel? Mersi!
CAMELIA *(către Sublimul):* Ce te uiți așa la mine? Așa, c-un picior în groapă, ești în stare să te amorezezi?...
SUBLIMUL: Departe sînt de mine nemernicele patimi ale trupului... Adevăratele bucurii sînt cele ale spiritului.
CAlVpBLIA: Ei, nu mai spune?! De cînd te-au lăsat puterile, te-ai agățat de Dumnezeu... Tu crezi, nenorocitule, că orice loc rămas liber e ocupat de mîna Domnului?
SUBLIMUL: Eu vreau să mă ridic spre înălțimi abstracte, dar... adevărul e că îmi placi, copilă! Cu toată seriozitatea mi-aș încălzi bătrînețele în preajma ta.
CAMELIA: Auzi, preanevinovatule, ce zice? Și-ar încălzi bătrînețea în preajma mea... Mai dă-mi o plăcintă... Lasă-te păgubaș, cumetre!
SUBLIMUL: Kant! Immanuel Kant!
CAMELIA *(printre sughițuri):* Ce mormăi acolo, mă?
SUBLIMUL: Kant! Immanuel Kant! Asta e durerea vieții mele. De cîte ori o femeie mă respinge, îmi amintesc de Immanuel Kant! Dumnezeu e dezgolirea naturii de sensul ei material.
BĂRBATUL: Gustoasă plăcintă! Admirabile cuvinte!

(Sublimul încearcă s-o mîngîie pe Camelia.)

CAMELIA: Nu te atinge de mine, cumetre!... S-a dus vremea cînd curtezanele se iubeau pe degeaba cu filozofii, preoții și poeții...
SUBLIMUL *(își examinează mîna pe care Camelia a respins-o):* O, Doamne, ce bine că există împărăția cerului!
CAMELIA: Există pe dracu! Nu există nimic!
SUBLIMUL *(învins, își pune aureola pe frunte):* De cîte ori nu-mi ies afacerile, de cîte ori femeile mă privesc cu dispreț, îmi pun aureola pe cap. Dacă n-ar exista

insuccesele pe linie sentimentală şi profesională nu ne-am aminti de existenţa Domnului.

(Bărbatul pleacă pe furiş.)

CAMELIA: De unde ai jucăria asta? Se găseşte în comerţ?... Dă-mi-o şi mie să văd cum îmi stă...

SUBLIMUL: Cu plăcere1 Cu plăcere!

CAMELIA *(îşi aşază aureola pe cap):* Cum arăt ca sfîntă? îmi sade bine? Şi Măria Egipteanca a devenit sfîntă după ce şi-a făcut de cap... îmi pare rău că n-am o oglindă... Trebuie să fie foarte şic... *(Strigăt.)* Aoleo! a fugit nevinovatul fără să plătească plăcintele! S-a dus... Ne-a tras pe sfoară... *(Se reîntoarce.)* Mă cam strînge aureola asta de sfîntă!...

SUBLIMUL: A fugit fără să plătească plăcintele!

CAMELIA: Da. Ţi-a făcut pagubă!

SUBLIMUL: Sînt îngrozit. încerc să-mi revin. Atunci, vino măcar tu în garsoniera mea din Piaţa Romană...

CAMELIA: Nu. Nu vin în garsoniera ta din Piaţa Romană...

SUBLIMUL: Nu vrei să-mi dai un ceas de fericire?... Nu vrei să mă mîngîi cu iluzia frumuseţii tale? Simt cum îmi cresc aripi...

CAMELIA: îţi cresc aripi?

SUBLIMUL: Simt nevoia să zbor... Aşa păţesc întotdeauna. Cînd cineva nu-mi plăteşte plăcintele, cînd trebuie să plătesc chiria şi femeile mă resping, îmi cresc aripi...

CAMELIA: Şi te duci sus?! Sus de tot?!

SUBLIMUL: Sus de tot... Dacă femeile mă refuză şi oamenii nu-mi plătesc plăcintele, mă duc în lumea abstracţiilor şi a ideilor... Nu vreau să fiu sublim, sînt silit să fiu sublim, mi-a ajuns cuţitul la os... Devin sublim în caz de forţă majoră... Indiferenţa ta m-a făcut sublim... Vrînd-nevrînd, iubesc absolutul... Vrînd-nevrînd, ador eternitatea. Atunci mă înalţ, mă înalţ...

CAMELIA: Aşa e... Ai început să te înalţi puţin. Unde te duci?

SUBLIMUL *(se înalţă puţin în aer):* Vezi steaua aia?... Acolo îmi amărăsc zilele... De ce nu vrei să vii în garsoniera mea din Piaţa Romană?! Nu mă judeca greşit. Spune-mi şi tu, am eu vreo vină că sînt sublim şi iubesc absolutul? Aş prefera o aventură trecătoare. *(Se înalţă.)* N-am nici o vină. Nu ţi-e milă de mine? *(Patetic.)* Nu mă lăsa pradă eternităţii!

CAMELIA: Nu mi-e milă de nimeni... Ia-ţi coşul cu plăcinte!..

SUBLIMUL *(în [văzduh, ultima încercare):* E groaznic să fii sublim fiindcă n-ai reuşit să fii ticălos... Fiecare insucces în viaţă îmi dă aripi, mă împinge sus, tot mai sus... Nu mă lăsa să fiu etern! *(Dispare în constelaţia stelară.)* Copila mea, nu mă lăsa să fiu etern!...

CAMELIA *(priveşte cerul şi caută să ghicească steaua în care se ascunde Sublimul. L-a dibuit):* Uite-1! Uite-1! XTfoţomanule! Hoţomanule!

ACTUL T

TABLOUL 1

La început, o locuință dintre cele mai banale — p- parcurs, datorită intervențiilor de regie ale Cameliei locuința se transformă într-un decor poetic și o plăcut ambiantă erotică.

rlS

IORDACHE *(aprinde brusc lumina și-o descoperă):* Cine este dumneata? *fi!*

CAMELIA *(dă din umeri, foarte mirată de această întrebamr-* Cine sînt eu? Nici eu nu știu cine sînt... Parcă ne cunoaștem?!... De ce ești așa rece cu mine? Dă^a încolo de prejudecăți, spune-mi tu... Eu mă n . mese Camelia... *

IORDACHE: Eu mă numesc Iordache, dar sînt foarte grău bit... Și chiar dacă n-aș fi grăbit, am anumite prin cipii!...

CAMELIA: Aș vrea să merg în deltă.

IORDACHE: Ce-ți veni cu delta?

CAMELIA: Cum,' ce-mi veni? *(Suspicioasă.)* Nu apreciezi, spontaneitatea? Mă miră... în cercurile cele mai di_ verse, spontaneitatea e foarte apreciată, foarte căi^ tată și, uneori, chiar foarte bine plătită. Nu te bucu / faptul că, deși nu știu cine ești, ce hram porți, [- cer să mă iei în deltă?!... N-am fost niciodată^i- deltă. Am auzit că sînt locuri frumoase pe-acolo.. *Au* deltă l-am cunoscut pe Giovani. Mi 1-a predate,

habar n-am de legea morală a lui Kant! Da. Aș vrea să-mi pun și eu marile probleme ale existenței... Aș vrea să plîng și eu în fața unui apus de soare, n-am *f* avut ocazia pînă acum. Trebuie să plîng și eu o dată în fgța unui apus de soare — an?fura ei de viață!

CAMELIA: Lasă, Iordache, o să te ajut să-ți pui marile probleme ale existenței: moartea, sinuciderea, menirea artei, sensul religiei... Știința, sărăcuța de ea, nu poate să rezolve nimic. Nici nu știi cît mă doare incapacitatea științei... Nici acuma medicina n-a reușit să-și explice ce este un sughiț!... Sughițul e învăluit într-o taină de nepătruns, nu se știe nici pînă-n ziua de azi de ce sughițe omul... Ei, nu se mai pcate, așa nu se mai poate.

IORDACHE: Nu. Pe mine nu mă doare incapacitatea științei. Nu mi se pare ceva îngrozitor.... îmi dau seama că ar trebui să fiu și eu zguduit de impasul medicinei, dar nu sînt... Ajută-mă să fiu și eu zguduit, Camelia!

CAMELIA: Ești prea simplu, Iordache, n-ai decît dureri de dinți. Mie mi se pare ceva îngrozitor, din cauza asta am abandonat medicina... M-a apucat disperarea — și o dată cu disperarea, am scăpat și de navetă. Mă urmărești cu atenție? De fapt, eu voiam să scap de navetă, dacă nu era naveta, mă durea în cot de impasul sau progresul științei... Vezi ce frumos le aranjez eu pe toate? Deși — într-un fel — îmi plăcea să fiu navetistă, să merg cu trenul în fiecare zi, dimineața și seara... în tren, oamenii se schimbă. Din pricina vitezei, oamenii mint, își închipuie că totul e posibil... în tren, oricine se crede Napoleon Bonaparte sau Greta Garbo. Și, apoi, în tren, mai ales în vagonul-restaurant, bărbații sînt foarte gentili... în orice caz, pînă la Chitila sînt foarte gentili...

IORDACHE: Mă Camelia, mă, eu știu ce e prețul de cost, dar tu știi ce e viața. Eu n-am avut asemenea probleme, deși am călătorit de multe ori cu trenul, în interes de serviciu... Nu m-am simțit niciodată Napoleon Bonaparte. Tare aș vrea să am și eu mai multă fantezie, să mă înalț spre cer. Ajută-mă, Camelia, să am fantezie!

CAMELIA: De aceea am apărut eu în viața ta^ Vei avea și fantezie, Iordache, vei avea de toate... îți voi da și

fantezie, îţi voi da şi măreţie, şi extazuri erotice, numai să fii bărbat cuminte...

IORDACHE: Existenţa mi se pare un lucru destul de banal — aproape tras de păr. Aş vrea să fiu cutremurat de miracolul existenţei, grijania ei de viaţă. Aş vrea să cad şi eu pe gînduri... Curios, dar nu prea cad pe gînduri. Aş vrea să zîmbesc şi eu cu ironie la anumite fraze... Aş vrea să trec şi eu cu uşurinţă de la un subiect la altul... Aş vrea să mă emoţioneze bolta înstelată a cerului...

CAMELIA: Răbdare. O să te emoţioneze. Nu bate cîmpii! De ce nu mă laşi să-mi povestesc viaţa? Cum vrei să se stabilească puntea sufletească, dacă nu ştii cine sînt? Acum trăiesc din artă, ca toată lumea, din artă şi din amintiri...

IORDACHE: Din amintiri?

CAMELIA: Din amintiri, adică, ca să mă exprim mai simplu, din pachete... Toţi bărbaţii care m-au iubit, şi nu m-au luat de soţie, îşi amintesc de mine fiecare cum poate. Din nefericire, tocmai ăia cu o situaţie mai bună m-au iubit mai puţin. Unul îmi trimite ciorapi, unul îmi trimite o rochie, cu aceste pachete reconstitui trecutul şi-mi plătesc chiria... De fapt, sînt artistă. Bat oraşele şi tîrgurile amărîte şi fac fotografii... Nu singură! Am şi o prietenă, vezi să nu te îndrăgosteşti de ea... Aiurea! Nu sînt geloasă... Gelozia e un sentiment perimat... Am descoperit şi în meseria asta secretul. îi fac pe toţi oamenii frumoşi, chiar şi dintr-o mumă a pădurii fac o prinţesă... Cînd cineva se vede frumos, nu se mai întreabă dacă seamănă sau nu... Toţi oamenii vor să fie frumoşi... Dacă toţi oamenii ar fi frumoşi, nici războaie n-ar mai fi. Cînd te văd ce urît eşti îmi dau seama că o să înceapă al treilea război mondial....

IORDACHE: Te ascult cu profund respect. înainte n-aş fi ascultat aşa ceva. Ai o existenţă zbuciumată. Văd că încep să progresez... Anumite probleme care înainte nu mă interesau, acum mă pun pe gînduri. Sînt emoţionat, sentiment pe care nu l-am încercat de aproape douăzeci de ani.

CAMELIA: Tărăşenia cu fotografiatul a mers ce-a mers, pîn-au venit cei de la „Decorativa" şi ne-au alungat de pe piaţă... Atunci, m-am gîndit să exploatez o altă obsesie a oamenilor — speranţa... Ia să vedem, mi-am spus eu, ce bănişori se pot scoate din acest sentiment... Şi-am văzut că se poate. Am început să ghicesc în palmă; în cafea sau în cărţi... mi se părea prea vulgar. De fapt, nu le ghiceam, ci le dădeam veşti bune cu ghiotura — că vorba aia, nu mă costa nimic; femeilor singure — bărbaţi tineri şi străluciţi, artiştilor — celebritate şi bani gheaţă, soţilor plictisiţi — o aventură la mare, mă rog, călătorii, turisme, clipe de reverie, maşini de spălat şi de şters praful, butelii, chiar şi butelii... Nici de povestea asta cu ghicitul nu sînt sigură... Oricînd poate veni cineva să-ţi închidă prăvălia. E greu, Iordache, e greu, tu habar n-ai... Nici să mă plîng în faţa bărbaţilor nu-mi place, ei îşi văd de instinctele lor... Hai, dă-mi ceva de băut... Eşti emoţionat? Mi-ar face mare plăcere să fii emoţionat...

IORDACHE: Ţi-o spun cu toată seriozitatea. Sînt cu adevărat emoţionat!

CAMELIA: Constat cu uimire că eşti profund emoţionat. Bravo, Iordache!

IORDACHE *(brusc)*: Ce Dumnezeu ai în săculeţul ăla?

CAMELIA: Obiecte strict necesare pentru a crea o ambianţă cît mai plăcută... *(începe să-şi desfacă săculeţul.)* Am un disc care creează o atmosferă de vrajă! *(îi dă drumul, fredonează melodia.)* E foarte frumos, nu? Bietele capodopere! Mi-e aşa milă de artă... Cîteodată îmi vine să plîng cînd mă gîndesc la artă! Săraca artă! Ea ne mai ajută să ne mai alungăm urîtul... *(Schimbă mobila şi decorul devine poetic.)* Vezi ce simplu se creează vraja?

IORDACHE *(meditativ)*: Ce frumos e acum, Camelia, în momentul de faţă... De cînd caut eu o insulă a purităţii...

CAMELIA: E, nu vorb? Şi eu caut o insulă a purităţii... Ea caută puritate, el caută puritate şi aşa se bea fondul de rulment... Important e, te simţi bine cu mine?

IORDACHE: încerc să fiu lucid. încerc să compar faptele, să le pun în balanţă şi să trag concluzii. N-ar tre-

o

bui să mă simt bine. Des' susții teze idealiste, mă simt foarte bine!

CAMELIA: Nu cugeta, nu analiza! Aruncă logica! Disprețuieşte rațiunea! Dăruie-te vieții! S-a creat vraja... sau puntea sufletească, cum spunea intelectualul ăla care s-a mutat din Piața Rosetti în bulevardul Aviatorilor. Curînd-curînd o să vină şi nebunia...

IORDACHE: încă nu vreau nebunia... Eu sînt un om dintr-o bucată! Nu vreau nebunie...

CAMELIA: Vocea ți-a devenit mai puțin sigură... O, ce mă bucur! îndoiala ți s-a strecurat în suflet... Nu fi mediocru, Iordache!... Stelele ! *(Brusc furioasă.)* Au răsărit stelele! Du-te şi priveşte stelele, vulpe bătrînă.

IORDACHE: De ce vorbeşti aşa? De ce țipi la mine?

CAMELIA: Păi cum să nu țip? E o mare durere în mine, dar tu nu pricepi, Iordache... Mi-am pierdut răbdarea. Pînă simți tu sublimul, îi vine femeii să înnebunească ! Mă chinuiesc pentru nenorocitul ăsta de sublim ca un țăran la munca cîmpului. îmi distrug sănătatea ca să-ți creez o clipă de extaz şi tu te uiți ca vițelul la poarta nouă! Du-te, tîlharule, priveşte cerul, spală-ți ochii cu lumina stelelor şi întoarce-te spre mine cu o privire curată! Mişcă-te!

IORDACHE *(priveşte cerul şi se întoarce ruşinat):* De ce țipi la mine?

CAMELIA: Iartă-mă! N-am vrut să te supăr... Descopăr cu uimire că sînt încă rea, lipsită de răbdare şi bunătate. Nu ştiu ce se întîmplă cu mine de la o vreme. Mă tem să nu fac iarăşi o criză de disperare... Sînt crudă — de ce să-mi ascund cruzimea? Iordache, cu adevărat iartă-mă!... Da, da, de data asta chiar am să mă uit în ochii tăi.

IORDACHE: E o situație mai deosebită. Observ cu satisfacție că totuşi îi fac față. Te iert!

CAMELIA: De ce sînt aşa de rea? De ce sînt aşa de crudă cu oamenii? Crezi că eu nu mă întreb? Crezi că eu sînt mulțumită de mine? Crezi că nu mă doare sufletul cînd văd că trăiesc din pachete şi amintiri? Am atîtea să-mi reproşez. Să aibă dreptate contabilul Petrescu?

IORDACHE: Cine e contabilul Petrescu?

CAMELIA: Ce importanță are cine e contabilul Petrescu? Hai să lăsăm asta... în curînd devin mizantroapă. Se spune că „am prins bătături pe suflet" — expresia aparține unui inginer din Cîmpina care s-a mutat la Braşov. înainte de a se transfera a ținut să mă caracterizeze...

fORDACHE: Cine e contabilul Petrescu? Vreau să ştiu cine e contabilul Petrescu...

CAMELIA: Nu vreau să discutăm despre contabilul Petrescu. Altă dată... Natura mi-a dăruit şi frumusețe, şi inteligență, şi sensibilitate — şi totuşi sînt plină de păcate. Spune drept, ți-ai fi putut închipui că o fată atît de gingaşă ca mine fură de stinge?

IORDACHE: Nu cred că eşti hoață...

CAMELIA: Nu crezi? Nu crezi fiindcă ai interes să nu crezi. Eşti convins că, avînd încredere în mine, am să-ți răsplătesc încrederea într-un fel sau altul. încrederea e cea mai bună metodă de a obține ceva, făcînd şi economii, în acelaşi timp. Ține-ți încrederea pentru fetele de la institut.

IORDACHE: Te iubesc!... *(Brusc.)* îmi dau seama că te iubesc, ei drăcia dracului! Viața mea interioară devine din ce în ce mai bogată. Cînd Dumnezeu m-am îndrăgostit de tine? Acum cîteva clipe încă te mai disprețuiam. Uite, acum am ajuns la concluzia că omul e foarte complex. Explică-mi!...

CAMELIA: îți explic!... De multă vreme subconştientul tău încărcat mă aştepta. Nu l-ai citit pe Freud... Recunosc, astăzi am fost şi în formă... Sînt zile mai bune şi zile mai proaste. Trebuie să ştii, dragul meu, că eşti al treilea bărbat care mi-a jurat credință veşnică pe ziua de azi... Şi acum, după ce am făcut din tine un sclav, pot să mă duc după cumpărături... *(Face un gest ca şi cum s-ar pregăti de plecare.)*

IORDACHE: Nu pleca!

CAMELIA: Cu cît patima e mai mare, cu atît trupul dorit e mai departe. Departe sînt ochii tăi. Departe sînt buzele tale. Departe, foarte departe... Aş vrea să beau ceva.

IORDACHE *(îi aduce de băut.)*

)

CAMELIA: Dragi mi-au fost întotdeauna bărbaţii ajunşi în stări de criză, „bărbaţii cu probleme". Sînt victime ideale. Cîte autobiografii n-am ascultat eu în miez de noapte... El, numai în pijama, îşi povestea viaţa, eu, tot numai în pijama, îi înţelegeam suferinţa. Cum e unul care nu-i apreciat la justa lui valoare, cum îmi dă telefon! Şi Camelia se duce. Nu-i aşa că nici tu nu eşti apreciat la justa ta valoare...?

IORDACHE: Nu sînt apreciat... Ai ghicit. Tu, cu delicateţea ta de femeie, ai înţeles ceea ce n-a înţeles nici contabilul-şef în zilele lui bune... Sînt înfricoşat. M-a criticat şi presa locală. Poate am să dau de dracu... Dar nu regret că dau de dracu. Dacă nu dădeam de dracu,^ n-apăreai tu în viaţa mea.

CAMELIA: îţi faci iluzii. Nici eu nu te apreciez. Eşti un biet negustor! Vrei să nu rămîi în pagubă, să nu-ţi risipeşti „capitalul tău sufletesc", investiţiile tale de bani gheaţă, lirism şi tandreţe.

IORDACHE: Eu iau viaţa aşa cum e. Totuşi, percă n-am pomenit de bani gheaţă...

CAMELIA: Ai lăsat să se înţeleagă! Minunatul tău capital sufletesc, alcătuit din amintiri din copilărie, criză de conştiinţă, demnitate jignită, călătorii neefectuate şi citate din Thomas Mann! Aoleo, că simplu mai eşti, Iordache!

IORDACHE: Ai perfectă dreptate! Sînt stupid. Sînt un ratat. Sînt meschin. Sînt pedant. Datorită ţie am căpătat conştiinţa mediocrităţii mele. Am trăit într-o beznă. Sînt zguduit...

CAMELIA: Minţi! Nu eşti zguduit... Ai vrea tu să fii zguduit, dar nu eşti...

IORDACHE: Sînt sincer în sinceritatea mea. Am dus o existenţă stearpă, departe de marile abisuri şi de marile probleme. Am început să mă îngraş; a venit deci timpul să-mi pun marile probleme ale existenţei. N-am purtat discuţii înalte şi n-am cunoscut extazul erotic. Am fost şi-am rămas un autodidact... Alături de tine aş renaşte...

CAMELIA: Sigur că ai renaşte... Sigur că ai renaşte alături de o femeie frumoasă. Confunzi adevărul cu plăcerea, confuzie regretabilă pe care o fac toţi căutătorii de absolut. Şi fără această confuzie, eşti atent, tinere? nimeni n-ar căuta absolutul. Pentru beţia voluptăţii sînteţi gata să deveniţi şi eroi. Vrei să te transformi sufleteşte, contra cost! Iarăşi mi-am pierdut răbdarea! Eşti un negustor, un biet negustor!

IORDACHE: Universul e o taină. Tu eşti o taină... Sufletul femeii e o taină... Lumina dimineţii e o taină... Zăpada e o taină! Numai eu, Iordache, nu sînt o taină... Vreau să cunosc miracolul existenţei! Vreau să fiu şi eu o taină!

CAMELIA: Taină? Află autodidactule, că nu există nici o taină... Dacă pe lumea asta plină de mistere şi de contradicţii există şi ceva lipsit de taină, apoi acel ceva e sufletul femeii. Cînd mă gîndesc pentru ce fleacuri s-au sinucis atîţia bărbaţi şi s-au scris atîtea versuri nemuritoare, îmi vine să urlu!... Poveşti ridicole, bune de adormit copiii... Durerea de a nu putea trăi fără nu ştiu care femeie — durerea stupidă, strict administrativă de a nu mai simţi mireasma unui anume trup — mai mare ruşinea, zău! Toate trupurile sînt la. fel, ăsta-i adevărul!

IORDACHE: Camelia, tu-mi distrugi tot sistemul de valori! Dar mă simt bine! Deşi mă bagatelizezi, mă simt
> bine. Nu te sfii, ispititoare judecată de apoi! Distruge-mă! Distruge-mă! Am să renasc după aceea... Distruge-mă!

CAMELIA: Nemernicule! Pînă şi din disperarea în faţa vieţii vrei să scoţi un mic profit... Dar pe mine nu mă duci, vulpe bătrînă, aflată la ceas de cumpănă... Eu ştiu că duioşia ta e născută din moarte şi pustiu! Ţi-e frică de moarte, Iordache!

IORDACHE: Ai perfectă dreptate! în toate problemele ai dreptate, Camelia. Te iubesc fiindcă mi-e frică de moarte...

CAMELIA: Moartea te goneşte din urmă cu biciul şi, înfricoşat, hăituit, cauţi adăpost la mine, în trupul meu, sperînd că aici moartea n-o să te găsească. Dacă n-ar fi frica de moarte, v-aţi ţine mai puţin de fustele muierilor. Dar eu, eu am să te primesc în trupul meu şi am să te predau apoi morţii!

IORDACHE: Eşti sublimă!

CAMELIA: Sublimă? Eu nu sînt sublimă, sînt doar bine dispusă... Foarte bine dispusă...

IORDACHE: Ştii ce observ, Camelia? Observ că toate valorile pe care le-am strîns într-o viaţă de om, toate valorile etice, filozofice, toate principiile, toate credinţele, s-au dus... Numai iubirea pentru tine mi-a mai rămas...

CAMELIA: Asta ţi-a mai rămas. Totdeauna mi-a fost milă de bărbaţii prea îndrăgostiţi... Săracii de ei, ce greu or să moară... Ce frică de moarte trebuie să zacă în ei, dacă s-au hotărît să se apropie cu atîta speranţă de-o fecioară păgînă ca mine, mai înşelătoare ca toate nisipurile mării... Aşa vă trebuie, iubiţi-mă!

IORDACHE: Mă simt secătuit. Toate valorile s-au dus, trebuie sa pun ceva în loc. Nu se poate trăi aşa, Camelia! Am nevoie de ceva în care să cred!

CAMELIA: Crede în tine!

IORDACHE *(îngrozit)*: în mine? Asta-i bună... Cum o să cred în mine?

CAMELIA: Sigur... Nici nu-ţi trece prin cap să crezi în tine. Ai nevoie de-o cîrje, dorinţă foarte larg răspîndită! Ai mai multe cîrje decît picioare... Eşti şi tu un biet cerşetor! Mereu cerşeşti cîte o clipă de tandreţe sau o noapte de amor, sau un ideal măreţ, sau o slujbă bunicică, sau o consideraţie, sau o călătorie la Paris, sau o preţuire unanimă, sau o pasiune.

IORDACHE: Aş vrea să-ţi fac o mărturisire, Camelia...

CAMELIA: Spovedanie? Nu mă înfuria! Să n-aud de spovedanii că fac moarte de om!... Cînd cineva se mărturiseşte, vrea să obţină ceva în schimb. Spovedania e un fel de petiţie. Vrei să obţii cu preţul acestor mărturisiri o biată şi mizeră căldură animalică... Silă mi-a fost de cel care a ccmis o crimă, dar mai silă mi-a fost de cel care a mărturisit-o. Totdeauna speri să găseşti pe cineva care să-ţi hrănească trîndăvia şi vidul cu nebunia lui! Crezi că dacă te spovedeşti am să mă culc cu tine?... Hrăneşte-te singur!

IORDACHE: Niciodată n-am auzit cuvinte atît de înfricoşătoare! Eşti cumplită, mai cumplită decît biciul lui Atila... *(După o pauză.)* Iartă-mă, Camelia, nu pleca!

CAMELIA: Ne urîm? De ce ne urîm? Tare mi-e teamă că-n ura noastră zace o durere pe care n-o înţelegem... *(Brusc.)* N-am să plec, Iordache! N-am să plec de lîngă tine, încă n-am să plec, Iordache... Rămîn cu tine... Să se fi născut oare dorinţa fizică?.. Tot ce se poate... Nu vreau să-l supăr pe contabilul Petrescu. De fapt, nu ştiu de ce rămîn cu tine... Ce frumos spunea Shakespeare: „...Şi totuşi vom goni etern... Spre raiul care ne aruncă în infern/' Cu ce se ocupa prima ta soţie? Nu-mi răspunde! Iartă-mă... Dă-mi mîna... Chiar te rog să-mi dai mîna. Chiar aş vrea să-mi dai mîna. Chiar aş vrea să-ţi întind mîna. Chiar m-aş bucura dacă mi-ai întinde mîna. Chiar m-aş bucura dacă m-aş bucura că-mi întinzi mîna...

IORDACHE: Te iubesc, vivandieră răsfăţată! Astea sînt faptele...

CAMELIA: Te-am învins!... De-acum înainte eşti sclavul meu!...

(Melodia care se auzea în surdină se aude acum foarte puternic.)

TABLOUL 2

Tot locuința lui Iordache. De data aceasta ambianța poetică s-a risipii.

CAMELIA: Bineînțeles, tu erai... Știam că ești stupidă, meschină, incultă, agasantă, ipocrită, flotantă, dar nu știam că ești și spioană...

SILVIA *(se așază pe-un scaun):* Trebuie să avem o explicație...

CAMELIA: Detest scenele de explicație...

SILVIA: Unde e victima?

CAMELIA: Ce, nu știi ce se întîmplă după?... I s-a făcut foame... S-a dus după cumpărături...

SILVIA: Nu asta mă interesează. Aș vrea să știu cum i-ai sucit capul nefericitului... Am impresia că ai intrat în împărăția mea.

CAMELIA: împărăția ta e atît de vastă...

SILVIA *(implacabilă):* Aștept răspunsul!

CAMELIA: Nimic deosebit. Metoda obișnuită. I-am distrus tot sistemul de valori și pe urmă a căzut ca o plăcintă tragică în tigaia măreției mele.

SILVIA: Duioșia?...

CAMELIA *(speriată):* Ce-i cu duioșia?

SILVIA: Spune ce-i cu duioșia... N-ai strecurat cumva și puțină duioșie, o undă de duioșie, așa, ca să mai colorezi atmosfera?... Fii sinceră!

CAMELIA: Nu știu. Nu-mi amintesc exact. Poate...

SILVIA: Cum poate?! Cum adică, poate? Ești iresponsabilă! Eu joc cartea duioșiei.

CAMELIA: Fii liniștită! Nurți fură nimeni tandrețea! N-are nevoie nimeni de tandrețea ta!

SILVIA *(sobru):* Tandrețea e destinul meu!

CAMELIA: Foarte bine! Nu mă supăr pentru atîta lucru. N-ai decît să te ocupi în continuare de duioșie și ~ . plasarea pachetelor. Rămînem la fel de bune prietene ca înainte...

SILVIA *(amenințătoare):* Am vaga bănuială că de la o vreme încerci să crezi și tu în frumusețea individului... Am auzit că vrei să-ți aranjezi o viață interioară, că vrei să-ți mobilezi sufletul, cum se spune prin tîrg. Cu alte cuvinte, ai de gînd să-ți schimbi raza de acțiune...

CAMELIA: Fii liniștită! Cunosc tandrețea, e o pîine grea... De la primul meu soț căruia îi turnam picături în ochi, nu mi-a rămas decît taiorul ăsta, casa tot goală e... Puțin. Cam prea puțin pentru cît zbucium a fost...

SILVIA *(cu spaimă):* Mi-e teamă, Camelia! Timpul zboară. Cum apar ridurile, cum apar și principiile. Am să cred și eu în iubire, fie ce-o fi!... Uite, Amalia a crezut în iubire și-a ajuns la Paris...

CAMELIA: Mereu îi dai cu Amalia... Cu Amalia a fost altceva...

SILVIA: Eu vreau să cred în noblețea omului, ți-am spus-o și la braserie. Cu cinismul se moare de foame în ziua de azi... Chiar și occidentalii au nevoie de sentimente. Tandrețea se plătește cu valută... Amalia, cu sensibilitatea și încrederea ei în iubire, a ajuns să trăiască mai luxos decît tine, cu răceala ta de gheață, că nu erai așa, nu știu cum de ai căpătat-o...

CAMELIA: Uiți că eu aduc bărbaților și extazuri metafizice... Asta uiți...

SILVIA: Ei, ce să zic, că după metafizică se dau în vînt bărbații...

CAMELIA: încă nu mă plîng. Deocamdată nu mă plîng. Mai tîrziu vom vedea...

SILVIA: Eu n-am nici frumusețea, nici cultura ta. Eu n-am altă soluție decît iubirea. Sînt silită să iubesc. Asta mi-a mai rămas. Pînă la urmă sentimentele curate rămîn singura noastră avere. Vezi tu o altă soluție?

CAMELIA: Pentru tine, nu văd. Tu n-ai ce face, Silvia. Ești condamnată să crezi în om și să cîrpești ciorapii bărbaților...

SILVIA: Dacă sînt condamnată, am să cred în om. Am să văd în fiecare individ ceva frumos. Am să cred în orice om, fără nici un scrupul. Am să iubesc şi delicateţea de va fi nevoie, am s-o iubesc fără pic de ruşine.

CAMELIA: Totuşi, nu cred că dai lovitura cu gingăşia sufletească... Aia care au nevoie de gingăşie sînt cam zgîrciţi... Te pomeneşti că te plătesc şi ei tot cu gingăşie... Ce-aş mai rîde!...

SILVIA: Nu te grăbi să dai sentinţe. Aici e lovitura! Aici e lovitura! Gingăşie vor, gingăşie le dau. De ce să nu le dau? Le dau, că doar nu le dau de la mine... Luaţi tandreţe, luaţi respect, luaţi lirism, acesta e trupul meu — cum spunea Mîntuitorul...

CAMELIA: Totuşi mă întreb dacă ai să fii fericită...

SILVIA: Da. Pe mine o situaţie materială excelentă m-ar face mai bună... Aş da şi porumbeilor de mîncare, dacă mi-ar merge bine... Dacă aş avea o vilă la mare şi cealaltă la munte, nici ipocrită n-aş fi... Căldură, căldură... Asta vor cunoscuţii mei!

CAMELIA: Nebunie, nebunie, asta vor prietenii mei!... Nu-ţi aminteşti ce ne-a spus la braserie domnul avocat Grigorescu? Şi parcă numai domnul avocat Grigorescu?! Pentru o clipă de nebunie mi-aş da şi viaţa!

SILVIA: Minte! A fost o vreme cînd nebunia avea o mare căutare, acum s-a cam devalorizat... Şi pentru nebunie, ca să fiu sinceră, îţi trebuie tinereţe... N-o mai am... S-a dus... Avantajul sentimentelor e că ridurile se văd mai puţin, încerc şi eu să mă autosugestionez. Ţie, cu frumuseţea şi inteligenţa ta, îţi convine să vorbeşti... Mie, numai tandreţea mi-a mai rămas. Eu sînt la capătul puterilor. Tandreţea e singura mea scăpare! Singura mea speranţă! Ai putea să mă ajuţi, să ne ajutăm împreună, să colaborăm, sîntem oameni, nu fiare...

CAMELIA:-înţeleg foarte bine nevoia ta d^ gingăşie. Spune, cui vrei să-i dăm la cap?

SILVIA: Tu ai să-mi oferi victimele nihilismului şi nebuniei tale, şi eu, cu modestie şi răbdare, am să le refac. Am să-i spăl, am să-i cos, am să-i ţes, am să-i hrănesc, am să-i lustruiesc şi am să-i redau umanităţii. Tu ai să-i distrugi şi eu am să-i pun la loc piesă cu piesă... E pentru ultima oară cînd urăsc omul, ascultă-mă cu atenţie. Cu alte cuvinte, îţi cer să-mi furnizezi materia primă... Am nevoie de tine. Duioşia mea cerşeşte ajutorul ticăloşiei tale... Eu nu pot să fiu generoasă, dacă tu nu eşti meschină şi cumplită...

CAMELIA: Am să fiu. Am să fiu mai cumplită decît biciul lui Atila. Eu am să distrug moralul bărbaţilor şi tu ai să refaci moralul bărbaţilor! De cînd visam asta... O să lucrăm în bandă, poetic şi sistematic... Eu am să distrug bărbaţii...

SILVIA: Şi eu am să le dau ceai de muşeţel, încredere în viaţă, am să-i repun pe picioare...

CAMELIA: Eu am să fiu ca un uragan care distruge totul în calea lui...

SILVIA: Şi eu am să refac tot ceea ce uraganul a pustiit. Şi, după ce-am refăcut totul şi individul s-a înzdrăvenit, vii din nou tu, cu nebunia ta...

CAMELIA: Ce frumos o să fie!

SILVIA: O să avem de lucru amîndouă !...

CAMELIA *(se pregăteşte de plecare):* Trebuie să se întoarcă nefericitul. Te las singură cu victima, să-i redai încrederea în viaţă... Ai grijă... îi cam place haosul... a dat de gustul mierii...

SJLVIA *(începe să-şi confecţioneze încă de pe acum o mutră de femeie iubitoare):* Nici o grijă! înger îl fac! *(Apare pe neaşteptate A dam.)*

ADAM: Eu sînt! Credeaţi că am murit?

CAMELIA: Speram...

ADAM: îmi permiteţi să iau loc. Sau nu vreţi să-mi oferiţi un scaun? N-am nimic împotrivă. Jigniţi-mă dacă vreţi. Jignirea de orice natură nu mă sperie. Cu fiecare palmă primită, devin mai puternic. Cu fiecare palmă primită, moralul meu se întăreşte...

SILVIA *(izbucneşte):* Ce mai vrei? încă o jignire?

ADAM: Poate că da, poate că nu... Am venit să vă dispreţuiesc... După ce vă spun drept în faţă tot ce cred despre voi, mă simt ca un prunc nou născut... în ziua în care nu dispreţuiesc pe cineva, nu mă simt în apele mele. Dispreţul faţă de ceilalţi îmi fortifică organismul. *(Către Camelia.)* Nu-i nevoie să faci lumina mai mică!

Ştii foarte bine că detest clarobscurul! O ambianţă plăcută ascunde adeseori un mare vid interior...

CAMELIA: Tot ce se poate. Numai că, pe mine, pustiul sufletesc nu mă înspăimîntă... Pustiul sufletesc face poftă de mîncare...

ADAM: S-a sinucis Iordache?

CAMELIA: Nu, încă nu s-a sinucis...

ADAM: Păcat! Mare păcat!... Exemplul lui putea să fie atît de concludent... Atît de concludent. Şi de ce, mă rog, n-a făcut-o? Ce 1-a împiedicat să comită gestul decisiv?... N-ai reuşit să-l scoţi din minţi?

CAMELIA: Ei, mare lucru să scoţi din minţi un bărbat care s-a însurat din dragoste! Am să-l predau Silviei, şi Silvia îl va reda vieţii, familiei, societăţii şi instituţiei de care aparţine.

ADAM: Interesant. Foarte interesant! Şi cum îl va salva Silvia?

CAMELIA: Simplu, băiete. îi va reda încrederea în viaţă şi îl va învăţa limba engleză. Toţi bărbaţii care vor trăi cu ea îl vor citi pe Shakespeare în original.

ADAM *(ameninţător, către Silvia):* Frumoase planuri! Camelia îi distruge şi tu îi refaci... Vă aprovizionaţi reciproc... Lucraţi în bandă... Asta e o mîrşăvie! îmi dau seama că e o mîrşăvie. Sînt mîndru că am constatat-o şi fericit că am condamnat-o! Cum văd o mîrşăvie, mă indignez imediat. Cum văd o mîrşăvie, cum trec la acţiune. Extraordinar sînt. Cîtă fermitate în toată comportarea mea! Nobleţea mea de caracter mă umple de o legitimă mîndrie.

SILVIA: Eu zic că poate vrei să bei ceva...

ADAM: Să beau? Eu să beau? Urăsc alcoolul sub orice formă... Vreau un raport exact. Aţi avut frămîntări de conştiinţă?

CAMELIA: Eu', nu. Poate Silvia...

SILVIA: Nu. Nici eu. Frămîntările de conştiinţă nu mai au căutare. Şi eu pe veresie nu mă zbucium^ tinere...

ADAM: E scandalos.

CAMELIA: Din cale afară de scandalos. Sîntem de detestabile. Bucură-te!

ADAM: Voi trebuie să vă bucuraţi. De-abia acum realizez nenorocirea! Văd că prezenţa mea nu prea vă bucură, aşa cum ar fi logic, aşa cum ar fi fost de datoria voastră. Dacă vă intra pe uşă un derbedeu, sau un taler cu două feţe, aţi fi ţopăit de bucurie,.. De ce nu vă bucuraţi? De ce nu profitaţi de această fericită împrejurare?

CAMELIA: Nu vrem să profităm...

SILVIA: Nu pot să mă bucur cînd tremur de frică...

ADAM: Revoltă? Vă ordon să vă bucuraţi!

CAMELIA: Gura, tinere. Dacă nu eram noi atît de nemernice, n-ai fi căpătat ochii ăştia de sfînt.

ADAM *(nu mai poate de încîntare):* Vă ordon să vă bucuraţi! Vă ordon să vă curgă lacrimi de fericire! Vă ordon să vă simţiţi în al nouălea cer!

SILVIA: O să încercăm să ne bucurăm... *(O uşoară tentativă în acest sens.)* Adam, sînt fericită că te revăd.

ADAM: Fals. Te-ai bucurat la comandă! E prea tîrziu... Trebuia să vă bucuraţi spontan, nu la comandă. Urăsc tot ce nu-i firesc! *(Bate cu pumnul în masă.)* Urăsc tot ce nu-i făcut sub impulsul firescului. Opreşte odată muzica asta fără nici o valoare, care adoarme raţiunea şi trezeşte simţurile!... *(Isteric.)* Vreau logică! Vreau ordine! Vreau Bach! Vreau frumuseţe! Vreau bolta cerului! Vreau gunguritul porumbeilor! Vreau aroma florilor! Vreau Beethoven!

CAMELIA: Dă-i, dragă, Beethoven! Nu vezi că ţipă?!

ADAM: Ţip, fiindcă logica e de partea mea!

SILVIA: Lasă că ţipai şi cînd logica nu era de partea ta! *(Camelia se apropie de el, încearcă să-l îmbuneze.)*

ADAM: De ce te apropii de mine? Te apropii de mine în scopuri vădit erotice. Ştii bine că nu-ţi voi ceda niciodată! Niciodată! Crezi că trupul tău mă tulbură? Te înşeli din toate punctele de vedere! Ispita a dispărut din viaţa mea... în faţa viciului sînt imun! A trăi cu o femeie înseamnă a îngenunchea în faţa naturii oarbe. Eu nu mă umilesc în faţa naturii! Natura să se umilească în faţa mea!..

SILVIA: Natura nu se umileşte în faţa nimănui! De cîte ori refuzi o femeie ai convingerea că avansezi.

ADAM: Adevărul e mult mai cumplit. N-am găsit nici o femeie pe măsura inteligenţei mele mereu sporite, cu

totul şi cu totul ieşită din comun. Sînt victima propriei mele superiorităţi! Eu sînt incoruptibil! Sînt mai înalt decît adevărul. Adevărul de-abia îmi ajunge pînă la genunchi, încearcă să se caţere pînă la mine, dar nu reuşeşte. Bietul adevăr, încearcă şi el să se gudure pe lîngă mine... *(Beţia grandorii.)* Eu sînt Judecata de apoi, eu îmi ajung mie însumi, eu nu cerşesc nici tandreţea femeilor, nici stima prietenilor, nici protecţia societăţii, nici extazul artei, nici respectul autorităţilor! Dacă eu nu iubesc un om, înseamnă că acel om nu merită să fie iubit! Senzaţiile mele sînt decizii, sentimentele mele sînt mai exacte decît sentinţele tribunalelor! Eu dau sentinţe — eu şi numai eu!... Şi am fost informat că tu, Camelia, în ciuda haosului tău moral, îţi permiţi să judeci oamenii. Asta e treaba mea! Nu-ţi dau voie să pătrunzi în împărăţia mea sacră, s-o profanezi cu vulgaritatea ta!

CAMELIA: Ce ţipi la mine ca un căpiat? N-am nici o vină! Gura! Nimeni n-are avînturi etice de prea mult bine. fii, asta-i bună... Aşa s-a nimerit.

ADAM: Nu-ţi permit! Nu permit nimănui...

CAMELIA: Tu ai scos din amărîta ta de necruţare mai mult decît a scos banditul ăla de Capone din tot întunericul lui.

ADAM: E dreptul meu. Eu am fost jignit de viaţă, am dreptul să fiu necruţător. Dar suferinţa mea! Suferinţa mea n-o puneţi la socoteală? Ignoraţi suferinţa mea, faceţi abstracţie de lacrimile mele? Marea, cumplita, greaua mea suferinţă. Adînca, nemărginita mea suferinţă ! Eu sufăr cînd se fac greşeli, cînd plouă, cînd ninge, cînd sînt accidente de cale ferată! Toată suferinţa lumii s-a adunat în mine!...

CAMELIA: Lasă, lasă... Dacă te-ai hotărît să suferi pentru toată durerea lumii, pui tu ceva la cale... Ai mai avut tu o durere cosmică şi ştiu ce lovituVă ai dat...

ADAM: Aşa... Aşa, calomniaţi-mă! Nu vă sfiiţi, calomniaţi-mă! Cu fiecare calomnie primită, devin tot mai puternic. Sînt de neînvins!

CAMELIA: Ce zici dacă mi-ar veni chef să fiu şi eu necruţătoare !

ADAM: Nu permit! Am să te ucid dacă mai aud aşa ceva! Eu şi numai eu sînt necruţător!

SILVIA: Şi dacă într-o bună dimineaţă, aşa, pe nepusă masă, îmi vine să cred în iubire!

ADAM: Nu-ţi permit! Ce v-a apucat? Nu permit! Sentimentele nobile îmi aparţin în exclusivitate!

SILVIA: Ajunge! pleacă! Virie victima şi te bate de te snopeşte!

ADAM *(pleacă magnific):* Eu sînt începutul şi sfîrşitul. Plec, cu conştiinţa împăcată... Eu sînt Judecata de apoi!

SILVIA *(către Camelia):* Du-te şi tu, Camelia, Vine nefericitul, îl văd urcînd... Ieşi pe scara de serviciu...

CAMELIA: Redă-1 întreprinderii! Succes, Silvia!

(Intră Iordache încărcat cu tot felul de cumpărături.)

IORDACHE: Unde eşti, Camelia?

SILVIA *(apare brusc şi trece imediat la acţiune):* Altă ţigară? Ţi-am spus să nu mai fumezi... *(îi stinge ţigara.)*

IORDACHE *(vrea să-şi aprindă iarăşi ţigara.)*

SILVIA *(i-o stinge din noii):* Nu mă întreba de Camelia. Camelia te-a părăsit... Nu mai fuma... Fumatul dăunează ?tît organismului cît şi... Te rog eu! Dacă nu poţi altfel, fă-o pentru mine...

IORDACHE *(striveşte ţigara în scrumieră):* Bine, renunţ la această ţigară. N-o fac din convingere. 0 fac din plictiseală. Unde e Camelia? Unde e icoana mea? Unde e mireasa sufletului meu? *(Brusc.)* Cine eşti dumneata, stimată doamnă, care dai buzna în casa unui bărbat străin şi vrei să-l reeduci?

SILVIA: O, ce urît vorbeşti... Mă întristează sărăcia dumitale de vocabular... Nu mă recunoşti? Ei, da, sigur, eu sînt din categoria femeilor pe care bărbaţii le uită... Eu n-am nimic deosebit, fiindcă nici gingăşia sufletească, nici modestia, nici devotamentul nu sînt calităţi care bat la ochi... N-ai locuit dumneata pe strada Cometa, colţ cu Vasile Conta?

IORDACHE *(supărat de evidenţa faptelor):* Da. Am locuit o perioadă pe strada Cometei, colţ cu Vasile Conta.

SILVIA *(aruncă o privire critică prin cameră):* Vai, ce harababură e-n casa dumitale!.,. Se vede că lipseşte o

mînă de femeie... *(Şterge praful, schimbă aranjamentul mobilei, scoate dintr-un săculeț tot ce e necesar pentru schimbarea decorului.)* Un buchet de flori luminează casa... *(Deschide frigiderul şi se retrage îngrozită.)* Hrană rece! Hrană rece, dragul meu, pe ce mîini ai încăput... N-are cine să-ți pregătească o mîncare caldă şi tu suferi de stomac...

IORDACHE: Cînd ai şi aflat că sufăr de stomac?

SILVIA: Ce te priveşte! Important e că ştiu că te doare... Vrei un ceai de muşețel, un crez în viață şi-o pereche de papuci?

IORDACHE: Nu! Categoric, nu! E în afară de orice discuție! Nu vreau un ceai de muşețel, un crez în viață şi-o pereche de papuci!

SILVIA: N-are rost să stai cu pantofii în casă. Murdăreşti covorul şi mă întristezi şi pe mine... Te rog... te rog eu, pune'-ți papucii ăştia... De ani de zile ți i-am cumpărat, de ani de zile visez clipa asta! *(Scoate din săculețul pe cate l-a adus cu ea o pereche de papuci.)*

IORDACHE *(caută prin casă):* N-a lăsat un bilet Camelia? A plecat fără să spună un cuvînt?

SILVIA: Camelia nu se va întoarce niciodată! Uit-o, Iordache. Nu era demnă de tine! *(îi pune papucii.)* Nu te simți mai bine aşa? *(îi pune mîna pe frunte.)* Arzi!... Ai 39... Bea ceaiul ăsta de muşețel!

IORDACHE: Eu nu eram demn de Camelia. Eram cu mult sub valoarea ei... N-am 39. îmi face rău ceaiul de muşețel...

SILVIA *(i-l dă cu forța):* O să-ți treacă temperatura...

IORDACHE: N-am temperatură!...

SILVIA *(drăgălăşenie):* O să-ți tieacă temperatura... Uite, beau şi eu... E delicios!... Beau şi eu... bei şi tu...

IORDACHE: Totdeauna mi-a fost silă de ceaiul de muşețel... Ce-am să mă fac eu fără Camelia?... Spune-mi, de ce m-a părăsit? De ce?

SILVIA: Ai dus o viață haotică, n-a avut cine să te ordoneze... *(îi leagă nodul la cravată.)* Ce Dumnezeu, trebuie să fii mai îngrijit! *(Iordache e buimăcit de atîta dragoste care se revarsă asupra lui, nici n-are timp să răsufle. Silvia lucrează cu o operativitate distrugătoare şi descoperă o altă fisură.)* Un nasture de la cămaşă e rupt. Nici măcar n-ai observat?! Nu te superi că-ți' cos nasturii? *(Iordache se lasă pradă uşoară în mîinile devotate ale Silviei. La un moment dat, toate dovezile de devotament ale Silviei se produc simultan. Coase nasturii, îi dă să bea „un ceai cald'', îi ia temperatura şi-i perie hainele.)* Ar trebui să te laşi de fumat şi să înveți limba engleză...

IORDACHE *(caută să se rupă din brațele multiple ale devotamentului Silviei):* Ajunge! Nu vreau să mă las de fumat... Nu vreau să-mi coşi nasturii. Nu vreau să învăț limba engleză. Nu vreau nimic.

SILVIA: Trebuie să înveți limba engleză. Trebuie! Cît de mult te-a înăsprit viața, dacă vorbeşti aşa... Nimeni n-a ştiut să se apropie de tine... N-ai cunoscut decît femei care ți-au tocat banii... *(Ca o leoaică.)* Eu am încredere în tine... M-auzi, Iordache?

IORDACHE *(se retrage speriat, ca şi cum devotamentul Silviei l-ar fi amenințat aproape fizic):* Nu vreau să ai încredere în mine! Nu vreau papuci şi-o mîncare caldă. Mi-e frică!

SILVIA *(aleargă după el; ură de moarte):* Eu am încredere în tine! Nimeni pe lume nu mă poate împiedica să-ți cîrpesc ciorapii, să-ți pun comprese şi să te stimez! Dacă crezi că' poți scăpa de gingăşia mea, te înşeli amarnic! Eşti prizonierul gingăşiei mele!

IORDACHE: îmi vine să fug în pădure cînd văd mutra asta de baptistă înverşunată.

SILVIA *(mai calmă):* Ştiu, femeia în care credeai te-a părăsit şi societatea nu-şi dă seama de întreaga ta valoare... Ştiu, oamenii sînt răi, străzile sînt aglomerate, higiena intimă lasă de dorit, nu mai ai încredere nici în oameni, nici în instituții. Te întrebi dacă viața mai merită să fie trăită! Merită! Tu ai nevoie de papuci, gingăşie, respect şi-o mîncare caldă! Le vei avea pe toate cu vîrf şi îndesat!

IORDACHE: Nu vreau nici gingăşie, nici papuci! Devotamentul tău e mai sinistra decît trădarea! Din frică răutate şi urîțenie s-a născut virtutea ta!

SILVIA: Nu fblosi limbajul Cameliei, nu ți se potrivește... N-ai decît să mă ponegrești, nu-mi pasă. Din calea gingășiei mele nimeni nu mă abate. Nu te condamn, Iordache! Tu n-ai știut ce înseamnă o supă caldă, servită exact la ora* indicată, liniștea unui cămin, o femeie care să-ți pună mîna pe frunte. Tu, Iordache, n-ai cunoscut fericirea!

IORDACHE: Nici nu vreau s-o cunosc!

SILVIA: Ai s-o cunoști... Știu, toate valorile ți-au^fost zdruncinate. Sînt femei care zăpăcesc capul bărbaților, le promit extazul erotic și tot felul de baliverne, fără nici o legătură cu viața! Vom pune la loc toate valorile, una cîte una. Vei fi din nou o rotiță fericită din marele mecanism al lumii...

IORDACHE *(se apucă să bea):* O rotiță fericită? Frumoase perspective! Iarăși comit gesturi condamnabile... Știu că alcoolul întunecă mintea și totuși beau!

SILVIA: Nu bea, Iordache. Alcoolul aduce, printre altele, ulcer duodenal.

IORDACHE: îți mulțumesc. încep să te simt apropiată... *(Silvia se apucă să-i cîrpească o altă pereche de ciorapi.)* Te rog, nu măi cîrpi ciorapii ăia trei sferturi. Cînd te văd pregătindu-mi o supă caldă sau cîrpindu-mi ciorapii, mi se face frică! *(Silvia îi țese ciorapii, netulburat a în devotamentul ei.)* Sfîrșește o dată cu ciorapii ăia blestemați, mai bine pune muzica. Devotamentul tău mă împinge într-un pustiu de gheață... Cred că șl moartea, înainte de a te înhăța, îți cîrpește ciorapii... Te rog, te rog, nu mai coase ciorapii ăia supraelasteci.

SILVIA *(îi lasă puțin deoparte):* Eu te respect mult, Iordache. Nu te cunosc ca bărbat, dar te respect ca om... Tu însă nu te cunoști. Nu-ți cuncști nici eul, nici interesul.

IORDACHE: N-ai de ce să mă respecți. Sînt un anonim... N-am avut lecturi extrașcolare. N-am o viață interioară complexă. Cucerirea lunii nu mi-a făcut nici o impresie. Știu foarte bine cîte parale fac.

SILVIA: Nu te mai autoflagela, că mă scoți din sărite! Eu nu alerg după funcții, eu dau buzna după sentimente. Și dacă crezi că cineva în lume poate să-mi zdruncine această convingere, te-nșeli! *(Dură.)* Ești un om minunat! Cînd eu hotărăsc că un bărbat e inteligent, inteligent rămîne. Cînd eu hotărăsc că cineva e un om minunat, așa rămîne pînă-n vecii vecilor!

IORDACHE: Sînt un imbecil! N-am depășit faza senzorială. Ajunge cu devotamentul și cîrpitul ciorapilor!... Dai buzna în casa omului și, hodoronc-tronc, ai încredere în el! Ți-a cerut cineva încrederea asta? Mi-e dor de Camelia! Mă auzi? Mi-e dor de Camelia!... Ce spui de asta?

SILVIA: Poate fizic, asta n-are importanță. Nu dezarmez. E o criză trecătoare. N-ai să reușești să-mi strecori îndoiala... Ai s-o uiți pe Camelia! '

IORDACHE: N-am s-o uit pe Camelia! Ea m-a făcut bărbat, ea mi-a ascuțit spiritul critic! Cînd mă gîndesc la Camelia, îmi vine să mușc perna! O visez goală, cu o carte în mînă... Goală, cu o carte în mînă... ' Ea mi-a adus nebunia și poezia, ea mi-a dăruit neliniștea. Ea îmi înălța sufletul, îmi vorbea de geniul lui Socrate și Platon. Ea mă inițiase în tainele iubirii și-n știința artelor. Lîngă ea descoperisem absolutul! Eu, un salariat modest, născut la Focșani, m-am aflat fața-n față cu infinitul! Tu crezi, nefericito, că absolutul poate fi înlocuit cu o nenorocită de supă caldă, că poezia supremă e tot una c-un ceai de mușețel? *(își rupe nasturii de la cămașă.)* N-am nevoie 'să fiu un bărbat pus la punct! *(își azvîrle papucii.).* N-am nevoie de papuci și de gingășia ta! *(0 lovește. Silvia primește lovitura cu demnitate. După o scurtă pauză îi sărută mîna printre lacrimi.)*

SILVIA: Dacă m-ai cîrpit, înseamnă că nu-ți sînt indiferentă. îți mulțumesc, Iordache!

IORDACHE: Iartă-mă!

SILVIA: Tu trebuie să mă ierți! La început credeam că imaginația mea te face atît de sensibil, dar ești cu adevărat sensibil!

IORDACHE: Iartă-mă, Silvia!

SILVIA: Știu... Ai fost criticat... Societatea nu te-a prețuit. Colegii te-au ignorat, femeile te-au exploatat', la serviciu n-ai avansat, e normal să te închizi în tine.

Ţi-am adus şi manualul de limbă engleză pe care ţi l-am promis.' Ia spune după mine: This is a book.

IORDACHE: This...

SILVIA: Hai, nu-ţi fie teamă...

IORDACHE: is...

SILVIA: Admirabil! Mai departe!

IORDACHE: a...

SILVIA: Extraordinar!

IORDACHE: Book!

SILVIA: Book. M-ai făcut fericită, Iordache!

IORDACHE *(îşi pune papucii, dispare pentru o clipă):* Mă duc să beau un ceai de muşeţel! *(După o pauză.)* Book...

SILVIA *(vorbeşte la telefon – evident, cu Camelia):* Victorie, dragă Camelia! I-am redat nefericitului încrederea în viaţă! (Pleacă.)

IORDACHE *(reapare cu ceaşca de muşeţel în mînă):* Silvia... Unde eşti, Silvia?../N-ai plecat, Silvia? Nu-i aşa că n-ai plecat?... Where is Silvia? Where?

Cortina

ACTUL II

TABLOUL 3

în biroul lui Iordache.

IORDACHE: Ciudată mai e viaţa cîteodată... De ce a venit Camelia în viaţa mea? De ce m-a părăsit Silvia tocmai cînd mă refăcusem? Frumoasă femeie Camelia!... N-are sensibilitatea primei mele soţii, dar frumoasă femeie... A, cum îmi mai place să mă plîng ba de una, ba de alta. De cînd am cunoscut-o pe Camelia am început şi eu să filozofez, să despart esenţa de aparenţă... Doamne, că plăcut mai e! Parcă mă scarpină cineva pe spate... Aşa... Ia să ne facem noi o cafeluţă şi să vedem cît de nobili sîntem noi şi cît de meschini sînt alţii... *(îşi pregăteşte cafeaua cu deosebită luare-aminte.)* Ia să ne aprindem noi o ţigară şi să ne indignăm oleacă de mediocritatea care ne sufocă... Am greşit că nu i-am dat nemernicului o recompensă mai grasă... Un ticălos neplătit la timp devine om de treabă!... Cine spunea asta? Bismarck? Frederic cel Mare?... Aşa... şi după ce-am făcut şi-o remarcă inteligentă, să deschidem puţin fereastra, că e o zăpuşeală de parcă am fi în august. Să mergem deci mai departe... N-am decît şapte subalterni: cam puţini, nu atît pentru capacitatea mea, cît mai ales pentru vanitatea mea... N-au vrut să mă avanseze, mereu îi reeduc, îi critic, îi zgîlţîi tot pe ăştia şapte. Şapte am,

şapte reeduc... S-au plictisit şi ei, m-am plictisit şi eu... Uite, din cauză că nimeni nu-mi dă un telefon, trebuie să stau singur şi să meditez... Cine ştie la ce adîncimi pot să ajung, fără să vreau... De cîte ori mi-e lene să mă ocup de mine, mă năpădeşte dragostea pentru alţii... lenea e adîncă, dragostea e sinceră... ce naşte din pisică, şoareci mănîncă... Numai un sentiment măreţ m-ar scoate din plictiseala în care mă zbat. Oricare ar fi, iubire, devotament, respect, numai să nu mă ocup de mine... Aş vrea să evadez într-un sentiment măreţ şi acolo să rămîn pînă oi muri... De fapt, dacă mă gîndesc bine, aş vrea să mă distrez bine şi să mor în somn. Cel mai bine e să mori în somn. Nici o durere, nici o tristeţe, te şi vezi transferat dincolo, aşa, pe nesimţite... Nu vine nimeni! Nu sună soneria! Păcat!... A, ce-aş mai arăta unui individ calea cea dreaptă, mamă-Doamne, cum i-aş mai demonstra ce-i sublim şi ce-i meschin! Dar pe cine să mîntuieşti dacă nu se arată nimeni?! Zac prin cîrciumi şi nu se gîndesc că viaţa trebuie să aibă un sens!... Nemernicii!

DOBRIŞOR *(deschide uşa brusc):* Bună ziua, dragă Iordache! Am venit să ne mai lamentăm oleacă.. *(Se aruncă într-un fotoliu, se face comod.)* Ştiu că asta îţi face plăcere... Dacă nu mă înşel, data trecută ne-am plîns de meschinăria femeilor...

IORDACHE: Cu o zi înainte ne-am văitat de impasul artei... Am epuizat două subiecte grase... Cînd te indignezi, nici nu ştii cînd trece timpul... extraordinari sînt oamenii!... I-am dat o palmă lui Pamfil şi pe urmă tot Pamfil a susţinut că i-am dat o palmă!

DOBRIŞOR *(şi el mirat de această grozăvie):* Asta-i cu adevărat formidabil! De fapt, nici nu ştiu de ce mă mir atîta?! De la Pamfil mă aştept la orice. Şi chiar i-ai dat o palmă?

IORDACHE: Natural. Altfel, nu m-aş revolta atît. Mă rog, că i-am dat eu o palmă, asta n-ar fi cine ştie ce... nu sînt un încuiat:.. înţeleg că eu m-am enervat şi l-am cîrpit. Dar, după ce eu i-am dat o palmă, să susţină că eu i-âm dat'o palmă., asta e prea de oaie! — *(Indignat de ipocrizia omenească.)* Mă rog, dacă nu m-aş fi enervat, dacă nul-aşfi lovit, înţelegeam, dar aşa?!... Nu e culmea, Dobrişor? N-are nici o logică... Să-i dai tu o palmă, şi pe urmă, tot el să susţină că i-ai dat o palmă?

DOBRIŞOR: Ăştia sînt oamenii... La fel am păţit şi eu... Pe vremea cînd eram bine văzut, i-am tăiat unuia prima, cu mîna mea am făcut-o, şi pe urmă individul, a susţinut nici mai mult, nici mai puţin că eu, eu i-am tăiat prima. Unul şi acelaşi om... Adică eu care i-am tăiat prima tot eu să-i tai prima... Păi nu e absurd, ce interes aş fi avut?

IORDACHE: Nemernicii! Rataţii! Sînt proşti, Dobrişor! Sînt prea mulţi proşti pe lume... *(Refuzul mediocrităţii.)* Totuşi, trebuie să trăim... Sinuciderea — m-am gîndit şi la asta — e un act de laşitate. Eu cîte nu păţesc din cauza firii mele deschise... Oho, cîţi nu mă.înjură pe la toate colţurile? ! N-are rost să mă plîng... *(Pe ton concesiv.)* N-o să-mi pun mintea cu nişte bieţi analfabeţi... Omeneşte vorbind, o să. le vin de hac şi atîta tot.. Ce poţi să le faci altceva? De ce să fim făţarnici?

DOBRIŞOR: Eu nu spun să fim făţarnici... Rîdem, rîdem, dar purcica-i moartă în coteţ...

IORDACHE: Eu nu rîd. Unde vezi tu că eu rîd? în fiecare noapte am coşmaruri... Am aflat că şi-n limba franceză tot coşmar se cheamă, asta parcă m-a mai liniştit puţin. Ai spus că mă pot bizui pe geniul tău. Bine. Am să mă bizui pe geniul tău. Nu cred în el, dar mă bizui pe el.

DOBRIŞOR *(izbucneşte):* N-am ce să-ţi fac! Marcu nu e idiot! Are alte calităţi, dar idiot nu e.

IORDACHE: Nu m-ai asigurat tu că e greu de cap?

DOBRIŞOR: Avea toate aparenţele unui idiot, comportamentul, ţinuta, vocabularul, ochii, privirea, de-aia l-am şi angajat. Cu această speranţă l-am angajat...

IORDACHE *(se întreabă):* Poate fi real ceva care hu-mi convine? Nu. Ceea ce nu-mi convine nu există. Chiar cînd m-a înşelat prima mea soţie în văzul meu, âm făcut abstracţie de realitate, şi încă ce realitate, Doamne-Dumnezeule... Aşa că Marcu n-are decît să devină idiot... în fond, pentru un om inteligent e un fleac

să devină un individ greu de cap! Mai dificil e invers...

DOBRIŞOR: Nu. Am încercat. Imposibil.

IORDACHE: Atunci, dacă nu se poate idiot, nemernic... Măcar nemernic. Să-şi ţină gura... Atît. Nimic mai mult. Nu-i cere nimeni să tragă la galere... Ce dracu, e atît de greu să fii nemernic cît eşti încă tînăr?

DOBRIŞOR: Există şi oameni cinstiţi. Trebuie să ne resemnăm cu ideea asta. Cum ne-am resemnat cu ideea morţii, trebuie să ne resemnăm şi cu ideea asta.

IORDACHE: Nu m-am resemnat cu ideea morţii... Camelia mi-a spus că sînt nemuritor. Aiurea... Uite aşa cad în braţele alcoolismului... Oamenii cinstiţi nu-s decît nişte indivizi care vor să-şi vîndă la un preţ mai ridicat virtutea, aşteaptă ocazia cea mare... Adu sticla şi două pahare... *(Dobrişor se repede să-i execute dorinţa.)* Te-ai grăbit să-mi aduci băutura, derbedeule? De ce nu-mi smulgi sticla din mînă? Un adevărat prieten mi-ar fi smuls sticla din mînă... Ajută-mă! Arată-mi calea cea dreaptă! Dă-mi un sens în viaţă!... *(După o pauză.)* Noroc, Dobrişor! Hai, bea şi tu! împreună am băut fondul de rulment, împreună o să dăm de dracu...

DOBRIŞOR: Totdeauna mi-a fost silă de beţivii sentimentali şi de tîrfele bătrîne care locuiesc cu mama...

IORDACHE': Nu mă dojeni, Dobrişor... E foarte trist să te îndrăgosteşti tocmai cînd^rămîi fără muncă de răspundere... Tocmai atunci să întîlneşti femeia ideală!... *(Se ridică solemn în picioare.)* Nu mă voi lăsa bătut de soartă! Totuşi, n-am să mă sinucid...

DOBRIŞOR *(îi smulge paharul din mînă):* Dă-le încolo de puştoaice! Trezeşte-te! Trebuie să găsim o soluţie. Trebuie să ne salvăm!

IORDACHE: Mie nu mi-e teamă. Simt că renasc... Eu am ceva pus deoparte, o rezervă pentru vremuri de bejenie!...

DOBRIŞOR: Bani?

IORDACHE: Nu. Ceva mai de preţ decît tot aurul din lume! Averea mea e laşitatea!... *(Fericit.)* Eu păstrez totdeauna o rezervă de laşitate, şi atunci ştiu că nu mi se poate întîmplă nimic... Eu mănînc rahat foarte uşor, si asta mă face invincibil!...

DOBRIŞOR: Te-ai îmbătat? Cîţi nu vor să-şi vîndă laşitatea şi nu găsesc cumpărător? Nu te-ai gîndit că s-ar putea să nu fie nevoie de laşitatea ta? Pur şi simplu să nu fie nevoie... Să fie nevoie de laşitatea altora... La asta nu te-ai gîndit?

IORDACHE: Nu. Nu m-am gîndit. Eu nu propag ceea ce cred şi nu cred ceea ce propag... De ce nu ne caută nici un subaltern? De ce nu ni se cere un sfat sau o indicaţie? Au aflat că sîntem chemaţi la minister... Au mirosit că mă dau afară. Se bucură de prăbuşirea noastră... Am o rugăminte, Dobrişor. Simt nevoia să dau indicaţii. Simt nevoia să critic. Cheamă un subaltern! Să ţip la el! Să-i frec ridichea! Să le amintesc că Iordache încă n-a pierit! Mă simt foarte prost... Asta o să-mi facă bine... *(Se aud bătăi puternice în uşă.)*

DOBRIŞOR: Cine-o fi?

IORDACHE: Du-te şi deschide nebunului!

SUBLIMUL: Mă scuzaţi că am bătut ca un disperat! Situaţia e disperată!

IORDACHE: Nu există situaţie disperată!

SUBLIMUL: Situaţia e totuşi disperată!

IORDACHE *(aproape isteric):* Nu există situaţie disperată. Nu admit panica! Nu admit haosul si debandada!

SUBLIMUL: Şi atunci, ce facem?

IORDACHE: Ne păstrăm sîngele rece!

DOBRIŞOR: Foarte bine. Ne păstrăm sîngele rece!

SUBLIMUL: Bine. Atunci ne păstrăm sîngele rece...

(Pauză stranie, timp în care toţi îşi păstrează sîngele rece.)

ORDACHE: Nu mă tem de fapte! Sînt capabil să neg şi evidenţa cînd conştiinţa mi-o cere...Eu nu măschimb... N-o să mă apuc, acum, lavîrsta mea, să-mi fac rost de alte principii... Pînă ajung să cred în ele, dau ortu-popii...

SUBLIMUL: Am venit să vă aduc un ultim avertisment!

I ORDACHE: V-aţi deranjat degeaba... Noi nu primim avertisment !

DOBRIŞOR: Dăm avertismente, dar nu primim avertismente...

SUBLIMUL: Copii! Fugiți! Fugiți, nenorociților! Vine Judecata de apoi!

IORDACHE: Să vină!... Chiar cînd îi tragem pe sfoară, noi privim oamenii drept în ochi!

DOBRIȘOR: N-are decît să vină Judecata de apoi! Nimeni nu ne poate pune la îndoială seriozitatea. Chiar cînd stagnăm noi, știința progresează!... Ceva tot s-a făcut...

ORDACHE: Nu mi-e rușine să-mi fac bilanțul. Am făcut anumite coțcării, termenul nici măcar nu-mi aparține, dar nu m-am îndoit niciodată de faptul că omenirea merge spre progres. Am băut, am delapidat, dar de progres nu m-am îndoit!

DOBRIȘOR: De cîte ori comiteam o mică încălcare a legii, nu puteam să-mi ascund un sentiment de adîncă satisfacție. Mă gîndeam cu mîndrie că eu sînt un caz izolat, că marea majoritate își vede de treabă...

SUBLIMUL: Domnilor și doamnelor! De ce mă siliți să fiu concret? De ce mă siliți să țip? S-au făcut cercetări in legătură cu activitatea voastră, aveți deja,„dosare" în toată puterea cuvîntului!...

IORDACHE: Cercetări? Dosare? *(Isteric.)*- Ticăloșii! *(Revine.)* Propun totuși să ne păstrăm sîngele rece...

DOBRIȘOR: Nu mai sînt în stare să-mi păstrez sîngele rece! Mai mult decît atît. Nu vreau să-mi păstrez sîngele rece!

IORDACHE: A, blestemata, mizerabila condiție umană!... Că n-au avut încredere în fondul meu curat, treacă-meargă, dar să n-aibă încredere nici în umilința mea, în partea mea întunecată, asta e prea de tot! Și, totuși, vom trece și peste această dureroasă lovitură a soârtei. Nu voi da scepticilor apă la moară! N-am să renunț la abonament. N-am să mă înăcresc. N-am să mă sinucid. Mai mult chiar... Și nu numai atît...

DOBRIȘOR: Oprește-te! N-o să ai timp să fii atît de generos! Trebuie să fugim! ...

SUBLIMUL: în douăzeci și patru de ore veți fi destituiți... Acest avertisment e darul pe care vi-1 face Providența în marea ei bunătate...

IORDACHE: Pot, constrîns de împrejurări, să aprob ajutorul Providenței, dar asta nu înseamnă cîtuși de puțin că și cred în Providență. Eu nu renunț nici la ideile pe care le trădez... Nu voi fi mistic niciodată!

SUBLIMUL: De ce vorbiți așa? Providența crede în Iordache!

IORDACHE: O privește! *(Strigă.)* Nu vreau să fiu destituit! Era așa de bine aici... Dădeam din cap, semnam indescifrabil, mă hîrjoneam cu tovarășele secretare, admiram albastrul cerului, amenințam salariații, ascultam zarva greierilor, dădeam felurite dispoziții, priveam cum crește iarba... De ce trebuie să părăsesc toate astea? Și greierii, și ștampila, și brazii... De ce? Pentru ce? Pentru incapacitate în muncă și neglijență în mînuirea fondurilor? Chiar cînd intram în fondul statului, credința în progres nu mă părăsea... Nici acuma nu m-a părăsit. Și acuma cred în progres... Uite, așa beat-turtă cum mă vezi, cred în progres. Spune, pentru incapacitate?

SUBLIMUL: Da!

DOBRIȘOR: Asta e prea de oaie!... De cînd a devenit incapa^ citatea un păcat, cînd ea era — și pe bună dreptate — o virtute? Incapacitatea e dovada de curățenie sufletească, eu așa cred!... Sînt incapabil fiindcă sînt curat...

SUBLIMUL *(blînd):* Mie mi-e foarte ușor să devin convingător. Am argumente cîte doriți. Am mai multe argu-. mente decît convingeri. Nu duc lipsă de nimic. Totdeauna îmi rămîne un surplus de argumente. Oricînd, ochii mei pot străluci de pasiune, nimic mai ușor* Nu vă urăsc încă, dar pot s-o fac dacă e nevoie. Va trebui să părăsiți acest scaun... Societatea vă silește să munciți!

IORDACHE: Vreți să mă convingeți că sînt un ratat? Eu, Iordache, să părăsesc acest scaun? în ciuda biografiei și a sentimentelor mele înălțătoare, profund științifice, să părăsesc acest scaun? Mi-e greu să accept această idee. Eu accept orice, absolut orice, dar nu accept evidența. Scaunul e eternitatea mea, în acest scaun e tot ce am eu mai bun... Omul e trecător, scaunul e veșnic... Situația e încordată. E lată rău și eu totuși cuget... Aici am să rămîn! Am să semnez indescifrabil pînă în ceasul morții... Am mințit ca să ajung aici, am dat din coate, am strivit pe alții — dar o dată ajuns aici — foarte straniu — am crezut cu

sfinţenie în tot ce-am minţit! *(Se plimbă.)* Mă leagă atîtea amintiri dragi de acest birou! Mă simt legat de frica pe care-o stîrneam în rîndurile salariaţilor, acea frică odihnitoare, acea frică divină — odihna şi răsplata sufletului meu... Era ca o mamă această frică, ea mă îmbărbăta în ceasuri de cumpănă! Cum s-o părăsesc?

SUBLIMUL: Mă siliţi să devin din ce în ce mai convingător... Mă siliţi să caut fraze din ce în ce mai convingătoare. Mă siliţi să ridic tonul. Mă siliţi să dau cu pumnul în masă! *(Dă.)* Fugiţi! Fugiţi, nebunilor!

IORDACHE: Unde? Pretutindeni sînt aceleaşi legi... Pretutindeni ţi se cere să respecţi omul... Eu, care sînt om, cum aş putea să respect un alt om? Pretutindeni ţi se cere să munceşti... Unde să mergem?

SUBLIMUL: Unde se merge cînd lucrurile se încurcă, cînd femeile te înşa^, cîad miliţia te urmăreşte?... în absolut...

DOBRIŞOR: Ce vrei să facem, Iordache?... Dacă ne-a fost scris să trăim noi ceea ce poeţii videază, o facem şi pe asta. Sîntem cu conştiinţa curată. Nu sîntem îmbibaţi de misticism... Nu noi am căutat absolutul El ne-a căutat pe noi!

IORDACHE: Aici — munca; dincolo — sublimul. Eu nu sînt tîrfă, eu n-am nevoie de sublim. Nicăieri nu-i bine pentru bietul Iordache!

DOBRIŞOR: Totuşi, altă soluţie nu avem. Absolutul e cea mai bună ascunzătoare... Acolo nici miliţia nu pătrunde... Munca înnobilează omul, dar acolo o să fim scutiţi şi de asta. Răsplată, fără chinurile muncii. Cununi de lauri, fără acte de eroism. Şi apoi, femeile, dragul meu Iordache, femeile sînt obligate să iubaască fiecare bărbat fără cea mai mică ezitare. Nu e frumos? Nu dorim asta de mii şi mii de ani?

IORDACHE: Totuşi stau la îndoială. Şi sînt fericit că stau la îndoială. Datorită Cameliei am cunoscut acest sentiment minunat care se numeşte îndoiala... Dacă scap cu o autocritică sinceră?... Sinceritate s-ar mai găsi...

DOBRIŞOR: Eu nu mai găsesc. Am dat de nisip... Mergi sau nu mergi? Şi apoi nu mergem din plăcere, ci din datorie... Sîntem datori faţă de noi înşine să mîncăm icre negre şi portocale şi să ne îmbăiem în băi de faianţă! A mînca icre negre nu e o plăcere, cum cred diletanţii, ci o datorie! Şi dacă va fi nevoie să mîncăm icre negre, vom mînca icre negre, oricît de gustoase vcr fi...

IORDACHE: Ce bine că icrele negre au devenit o datorie sacră.... Sînt atît de gustoase şi de eficiente! Dacă e vorba de datorie, accept. N-am ce face! Ne vom face datoria!

SUBLIMUL: Domnul Dobrişor cu inteligenţa sa remarcabilă a intuit cîte ceva. Eu aş vrea să precizez că, în afară de aceste avantaje materiale atît de substanţialelor exista şi avantaje spirituale... în Paradis vi se asigură şi eternitatea. Ce naiba. Fiţi mai emoţionaţi! Fiţi mai transfiguraţi! Pregătiţi-vă pentru marea călătorie! *(Pleacă.)*

DOBRIŞOR: N-ai auzit? Vom fi nemuritori, dragă Iordache... De cînd visează omul eternitatea şi confortul? Sau te pomeneşti că nu vrei să fii nemuritor, mult stimate Iordache?...

IORDACHE: N-am spus că nu vreau să fiu nemuritor. Mi-a vorbit şi Camelia despre asta, dar era femeie, şi-o credeam... Dar nu cred că aşa ceva e cu putinţă, e împotriva firii... Fiecare om vrea în adîncul sufletului să facă el excepţie de la această lege implacabilă. Un filozof spunea că moartea e cel mai mare triumf al speciei împotriva individului. Avea dreptate. Observă ce clară mi-e mintea! Observă cum nu mă las ispitit de false teorii! Observă cim nu se atinge misticismul de mire.

DOBRIŞOR: N-ai decît să crezi poveştile astea şi să te preschimbi în oale şi ulcele.

IORDACHE: Hai, Dobrişor, ne cunoaştem de atîta amar de vreme... Cum o să fiu eu, Iordache, o excepţie de la legea materiei? Omul nu merită să fie nemuritor, şi aşa trăieşte prea mult. Ca samă spăl pe dinţi încă trei mii de ani de acum încolo? Ca şi peste zece milenii să joc table cu portarul blocului? în scurta mea trecere sub soare, vreau să petrec, să mănînc bine, să mă distrez cu puştoaicele şi să mor în somn... Şi mai ales vreau să stau la căldurică... La căldura femeilor, la căldura sobei... la căldura soarelui, la căldura lec-

turii. Detest frigul sub orice forma s-ar manifesta... Eul nu poate supraviețui, atunci ce rost ar avea? Omul n-are nimic comun cu propria-i eternitate, eternitatea își vede de treburile ei. Să supraviețuiesc * într-un copac sau într-o piatră — nu mă interesează! Acel copac nu va fi niciodată conștient că e copac, tot așa cum verdele nu-i niciodată conștient de verdele lui, si lumina, chiar si lumina e străină de strălucirea ei...

DOBRIȘOR *(simplu, uman): N-ai* auzit amenințarea? N-ai auzit avertismentul? Aici nu mai avem ce face. Asta e situația, prietene... Vrînd-nevrînd o să devenim eterni. Hai să ne facem bagajele!

IORDACHE: Omul trebuie să afle ^adevărul cît mai tîrziu. Altfel cînd s-ar mai distra? Ăsta ar fi idealul, să afle adevărul cu o clipă înaintea morții. *(Pregătiri de plecare.)* N-am aranjat nimic pentru Camelia. Cum am putut s-o uit pe Camelia! Trebuie s-o luăm și pe Camelia, știi doar cît iubea ea absolutul, sărăcuța...

DOBRIȘOR: Ți-a distrus viața!

IORDACHE: Da, mi-a distrus viața. Trebuie să-i dau o compensație.

DOBRIȘOR: Nu vrei să scapi de Camelia nici în absolut?... Ce nevoie mai ai de Camelia? O să ai acolo, slavă Domnului, destule aventuri...

IORDACHE: Da, dar îmi trebuie și o mare iubire... Numai cu aventuri te plictisești. Dacă nu aspiri la o iubire veșnică, aventurile nu mai au nici un haz...

DOBRIȘOR: Ia-le atunci pe amîndouă. Unde-i Camelia, vine și Silvia... Ai să le găsești acolo, n-avea nici o grijă, nu renunță ele la tine... Lasă prostiile!... Să discutăm cu cărțile pe masă. Eu mă descurc foarte bine fără dumneata și fără... umanismul dumitale. Dar dumneata nu poți să miști un deget fără mine. Nu păcătoșii au nevoie de prooroci, ci proorocii au nevoie de păcătoși. Nu cititorii au nevoie de scriitori, ci scriitorii au nevoie de cititori... Geniul nu poate străluci fără aplauzele mediocrității, dar mediocritatea își duce foarte bine viața fără să cerșească fericirea măreției.

BĂRBATUL: Aici e Cîmpina?

DOBRIȘOR *(chinuindu-se să închidă un geamantan):* Nu, domnule, nu e Cîmpina...

BĂRBATUL: Curios! Eram convins că aici e Cîmpina. Oare e posibil ca aici să nu fie Cîmpina?

IORDACHE: Și la urma urmei, de ce ar trebui să fie Cîmpina aici?

BĂRBATUL: Vă rog, vă rog în genunchi, nu fiți logici! De ce? Cum? Detest logica, statistica și femeile... Și moartea e logică... Din cauza logicii am plecat în lume ca nebunul... Hai să sfidăm realitatea... Hai să hotărîm că aici e Cîmpina. într-o superbă și eroică hotărîre comună, să sfidăm realitatea și să stabilim o dată pentru totdeauna că aici e Cîmpina! Depinde de noi și numai de noi ca aici să fie Cîmpina. Oare nu e posibil?

DOBRIȘOR: Nu. Nu e posibil... n-am întîlnit pe nimeni care să vrea să ajungă la Cîmpina. De ce tocmai Cîmpina?

BĂRBATUL: Iar „de ce"? Dacă mai îmi puneți o singură întrebare logică, vine moartea cu logica ei!... Disprețuiți realitatea!... Iubiți femei de ceară! Ascultați cîntecul păsărilor împăiate! Odihniți-vă la umbra copacilor de material plastic! Eu aș putea să vă fac fericiți!

IORDACHE: Nu vrem să fim fericiți! Avem și așa destule necazuri!

BĂRBATUL: Oare e posibil ca un om să fie atît de cinic?

IORDACHE: Ce tot vrei, domnule? Nu vezi că ne grăbim? Nu vezi că ne facem bagajele?

BĂRBATUL: Unde plecați?

IORDACHE: Nu la Cîmpina, în orice caz... Plecăm în Paradis!...

BĂRBATUL: în Paradis?... Merg și eu cu voi!... Luați-mă și pe mine!... Am auzit că acolo totul e iluzie. Scăpați-mă din ghearele realității, statisticii și femeilor! Oare nu e posibil?

DOBRIȘOR: Noi mergem într-un Paradis real, nu ăla inventat de poeți și fluieră-vînt. Noi nu vrem femei de ceară! Noi nu vrem soldați de plumb! Noi nu vrem să ne odihnim la umbra copacilor din material plastic... *(îl îmbrîncește.)*

BĂRBATUL: Oare e posibil să mă loviți?... Noroc că eu am transformat imediat bădărănia voastră într-o mîngîiere... *(Dur.)* Aici e Cîmpina! *(Iordache îîlîmbrînceşte.)* Degeaba mă goniți! Eu nu simt că mă goniți! Aici e Cîmpina! Aici e Cîmpina, nefericiților! *(Pleacă.)*

SUBLIMUL *(se reîntoarce):* Gata! Am venit! V-ați făcut bagajele? V-am căutat prin toate coclaurile. Era să nu vă mai găsesc... Ce dracu v-a venit tocmai în preajma plecării să vă mutați la Cîmpina?

IORDACHE: Aici e Cîmpina?

SUBLIMUL: Sigur, că doar n-o fi Viena.

DOBRIŞOR *(resemnat):* Aici e Cîmpina... Fie şi Cîmpina. N-are importanță de unde plecăm. Principalul e să ajungem în Paradis... *(Cu bagajele în mînă, ies în fața cortinei. Se profilează imensitatea cerului încărcat de stele.)*

SUBLIMUL: De ce v-ați făcut bagajele? Acolo n-o să aveți nevoie de nimic. Spirit, fraze din Kant, meditație, trai — neneacă. Spiritul... spiritul trebuie pieptănat şi țesăkt... Nu plecați la Satu-Mare, plecați în Paradis!

DOBRIŞOR: Un formular de completat?

SUBLIMUL: Mă siliți să fiu de-un sarcasm ucigător. Eu detest birocrația şi glumele facile. E o chestiune mai gingaşă, mai subtilă...

IORDACHE: Gingaşă, gingaşă... Ei, cît de gingaşă poate să fie?

SUBLIMUL: Trebuie să renunțați la anumite sentimente umane. Nu din motive etice, ci din motive de securitate a transportului, dacă mă pot exprima astfel. Nici un fel de sentimente, vreau să fim înțeleşi, de la bun început, nici bune, nici rele. Nici orgoliu, nici modestie. Să continuăm deci. Sentimentele astea umane atîrnă foarte greu şi din această pricină n-o să puteți zbura. Un sentiment, cu cît e mai nobil, cu atît atîrnă mai greu şi vă atrage spre pămînt cu puterea unui magnet. Cine iubeşte oamenii, de exemplu, cu regret, nu poate decola.

DOBRIŞOR: N-avem acest viciu.

SUBLIMUL: Nici nu mi-am închipuit o asemenea eroare din partea dumneavoastră. Ştiu cu cine vorbesc. Dar sentimentele astea, ştiu dintr-o amară experiență,

sînt foarte capricioase. Te poți trezi c-un sentiment nobil cînd ți-e lumea mai dragă... Toite credințele şi toate sentimentele mi le lăsați mie în păstrare. Cu cît veți fi mai lipsiți de sentimente, cu atît veți călători mai comod...

DOBRIŞOR: Vezi, ți-am spus eu că e bine să crezi în ceva... Acum, ai ce să trădezi...

IORDACHE: Aşa e, dacă nu crezi, n-ai ce trăda...

SUBLIMUL: Domnilor, asta-i situația.

IORDACHE: Eu am ceva bănişori puşi deoparte. Sînt în hîrtii, nu în metal. Banii nu sînt sentimente, cred că aş putea să-i iau, că doar n-or atîrnă mai greu ca respectul față de om!...

SUBLIMUL: Nu sînt sentimente, dar se pot cumpăra cu ei sentimente. Chiar şi sentimente curate, dacă sînt valută-forte. Vă leagă anumite sentimente de aceşti bani: iluzii, dorințe, fel de fel de planuri.

DOBRIŞOR: Cu banii e ceva mai greu. Banul e ban.

IORDACHE: De banii nemunciți te desparți foarte greu. *(îi ascunde oftînd într-un dulap.)*

SUBLIMUL: Domnilor, numai în acest caz vă pot asigura securitatea transportului. Vă sfătuiesc să nu încercați să transportați prin contrabandă vreun sentiment, fie chiar şi o palidă undă de duioşie, fie chiar şi amintirea unui sentiment. Vă prăbuşiți imediat în haos! Au fost multe accidente...

IORDACHE: Am renunțat la totul. Vai de tine, Iordache, nici măcar nu-ți pare rău? Ce-or să zică rudele? E scandalos!

SUBLIMUL *(arată spre o stea — cea mai îndepărtată):* Acolo e destinația voastră. Acolo trebuie să ajungeți...

DOBRIŞOR: Tu nu mergi cu noi?

SUBLIMUL: Nu. Eu mai am nişte treburi pe pămînt.

IORDACHE: E cam departe. Cu ce naiba ajungem pînă acolo?

SUBLIMUL: Cu ce ajungeți acolo? Printr-o metodă mai rapidă ca viteza sunetului, a luminii şi a gîndului!

IORDACHE: Adică?

SUBLIMUL: Prin credință. Nu trebuie decît să fiți convinşi că veți ajunge acolo, şi ați şi ajuns! Ascultați-mă! Credința e cel mai bun mijloc de locomoție. De cîte ori

aveam treabă la Paris şi nu găseam bilete de avion, credeam, şi instantaneu eram pe aeroportul Bourget.

DOBRIŞOR: Asta e situaţia... Un bilet de avion e mai scump decît orice credinţă. Dumnezeu cu mila! Eu cred!... *(Iordache tace.)*

SUBLIMUL: Tu ce faci, nu crezi?

IORDACHE: Aş vrea să cred, dar mi-e imposibil...

DOBRIŞOR: Nu există imposibil! Ce, eşti nebun? Cum să nu crezi? Ai crezut în materialism, crede şi în misticism... Vrei să rămînem aici si să dăm ochii cu fiscul?

IORDACHE: Nu vreau! Mi-e frică!

SUBLIMUL: Perfect! E foarte bine că vi-e frică...

IORDACHE: Cred! Trebuie să cred... Chiar cred! *(AnjAndoi încep să se ridice uşor.)*

SUBLIMUL: Trebuie să credeţi tot timpul! Dacă vă apucă îndoiala pe drum, vă prăbuşiţi în neant!

IORDACHE: Credem!

DOBRIŞOR: Nici o grijă! Credem!

SUBLIMUL *(îi urmăreşte în timpul zborului):* Drum bun! Călătorie sprîncenată! Eternitate aţi vrut, eternitate aţi căpătat! Absolutul nu există! X)uceţi-vă spre absolut! Eu rămîn pe pămînt... Eu rămîn pe pămînt şi conving pe ceilalţi să plece în absolut... Am un plan grandios... Am să-i transport pe toţi indivizii în Paradis, azi unul — mîine altul, pe toţi, absolut pe toţi. Mie o să-mi rămînă toate femeile, toate garsonierele, toate şezlongurile, toate braseriile, toate editurile, toate avanpremierele, toate băuturile, şansonetele, toate omagiile, toate lefurile, mie, numai mie!... *(Arătînd înspre steaua cu pricina.)* V-am păcălit şi pe voi! Drum bun!

C o r t i n a

TABLOUL 4

în sfîrşit, paradisul mult visat.

SILVIA: Iordache, aici eşti, Iordache?

IORDACHE: Aici sînt... Şi aici vii după mine, adventistă de ziua a şaptea?! Unde ai fugit după lecţia de engleză?

SILVIA: A fost o clipă de rătăcire, iartă-mă... Am venit să-ţi pun mîna pe frunte...

IORDACHE: Aici eşti mîngîiat din oficiu.

SILVIA: Ei, pe dracu...

IORDACHE: Da. Şi eternitatea n-ai cum s-o iei în primire. Parcă nu e a ta. Partea proastă a veşniciei e că n-ai cu ' ce s-o masori!... *(Iese pe o terasă de unde se zăreşte limpede pămîntul.)* Vezi, de aici se văd foarte bine pămîntul, apele, tristeţile, munţii, zăpezile, intrigile, poienile...

SILVIA: Uite şi oraşul nostru. Uite şi circiuma „La doi cocoşi".

IORDACHE: Uite şi biroul unde semnam indescifrabil...

SILVIA: Extraordinar! Ia te uită, Iordache! Văd pe altul în locul tău...

IORDACHE: Nu se poate!

SILVIA: Ba se poate... Ţi-a ocupat postul!

IORDACHE; Ai dreptate! Nemernicii! N-au avut încredere în mine, s-au grăbit să mă înlocuiască, n-au aşteptat ca să mă transform... De ce s-au grăbit?... Dacă, să zicem, mă îmbătăm şi îmi venea chef să devin un om nou.?.. Mă trezeam c-un caracter integru şi

cu postul blocat! Dacă vreți să mă transform, deblocați întîi postul, cu mine nu vă merge!

SILVIA: Iordache, tu întotdeauna ai fost omul extremelor... Dacă erai inteligent, păstrai şi postul de pe pămînt, şi veşnicia de aici. Aveai şi o privire de arsamblu, şi maşină la scară. Aveai şi avantajele idealismului, şi satisfacțiile materialismului...

IORDACHE: Ce vrei, Silvia? Nu poți să fii şi salariat şi totodată muritor.. Nu poți să le ai pe toate. Trebuie să alegi...

SILVIA: Şi ai ales veşnicia.

IORDACHE: N-am ales-o. Am ales pe dragu. Mi s-a impus! N-am avut încotro. Eu n-am vrut să fiu etern.

SILVIA: Dacă te aude Dumnezeu, dăm de dracu!...

IORDACHE: în pustiul ăsta nu ne aude nimeni. Degeaba țipi la un subaltern; nu te aude nimeni!

SILVIA: Nimeni nu vrea un ceai de muşețel, nimeni nu vrea să învețe limba engleză...

IORDACHE *(ia o portocală din copacul care-i apare brusc în față şi o mănîncă îngîndurat):* De cînd am cunoscut-o pe Camelia orizontul meu spiritual s-a lărgit considerabil... îmi dau seama că lucrurile sînt foarte complicate. Nu sînt un robot, am şi eu o conştiință, am şi eu mîndria mea. E groaznic să mănînci ceva fără să meriți!

SILVIA: Nu mînca...

IORDACHE: Mi-e foame.

SILVIA: Atunci mănîncă...

IORDACHE: Tu nu eşti Camelia, tu simplifici. Eu vreau totul de la viață... Vreau să trîndăvesc, dar cu sentimentul că acolo, la locul meu, pe măsura posibilităților, îmi fac datoria. Datoria! Nu scap eu cu una, cu două de obsesia asta! Ar trebui să se organizeze tot felul de concursuri, de trieri şi de examene de admitere, şi numai cei clasați pe primul loc să primească drept premiu o portocală... Cine nu merită, să mănînce corcoduşe sau alte fructe de aceeaşi valoare... Şi... femeile ar trebui să fie repartizate prin concurs, în loc să primeşti o cunună de lauri, să primeşti, de exemplu, ca premiu pe Brigitte Bardot. Să nu mai nimerească in patul femeilor nici un impostor, nici un analfabet!

SILVIA: Aş vrea să fiu eu premiul cel mare... De ce neapărat Brigitte Bardot? *(Obsesie de femeie fatală.)* De ce neapărat Bardot? Aş vrea să fiu o răsplată meritată, să mă dărui învingătorilor...

IORDACHE *(mai ia o portocală, pe care începe s-o decojească. Mai exact spus, copacul se apleacă ceremonios şi-i oferă roadele):* Tu şi premiul cel mare!... Tu eşti o pedeapsă, nu o răsplată... Fii modestă, Silvia. Chiar şi eu sînt mai modest. E scandalos. Orice nou-venit poate înfuleca portocale pe săturate! Ar trebui să fim triați şi puşi deoparte: cine merită să mănînce portocale şi cine nu, puțină ordine, ce Dumnezeu! Dacă e haos, măcar să fie ordine...

BĂRBATUL *(apariție bruscă, de om buimac):* Aici e Cîmpina?

IORDx\CHE: A, dumneata, ăla cu capu-n nori. Nu, domnule, nu e Cîmpina.

BĂRBATUL: E posibil să nu fie Cîmpina? Oare e posibil, stau şi mă întreb? Cum e posibil ca aici să nu fie Cîmpina? Eu la Cîmpina voiam să ajung... Mereu mă rătăcesc...

IORDACHE *(îl ia de guler):* Minți!... Cum naiba ai nimerit totuşi aici? Spune adevărul!

BĂRBATUL: Cum sînt eu cu capu-n nori, am greşit drumul, m-am rătăcit şi-am nimerit exact unde voiam.

IORDACHE *(pleacă cu gîndul în altă parte):* Dacă nu trag pe sfoară pe cineva, chiar şi pe-o ființă apropiată, simt că nu trăiesc, parcă mă evaporez... N-am consistență. Veşnicia m-a destrămat, m-a evaporat, m-a risipit. Toate trăsăturile mele de caracter s-au risipit în cele patru colțuri... Sau măcar să semnez indescifrabil !... Dacă aş semna indescifrabil, aş avea sentimentul că exist... Veşnicie, veşnicie, dar nici chiar aşa... Măcar să mi se dea un fond de rulment. Aş bea fondul de rulment la „Doi cocoşi" şi atunci aş simți că exist, că respir, că tuşesc, că gîndesc... Şi apoi, dacă există absolutul, lasă-mă să aspir la el, să meditez, nu să-l trăiesc. Atunci, dacă ai absolutul, la ce să mai aspiri? Nu mai ai la ce să aspiri. Ori dacă omul nu aspiră la ceva, nu e om! Dacă n-am afaceri de făcut, gîndirea

se atrofiază, nu pot să trec la abstract. Dacă nu mi-e frică, nu mai gîndesc logic. Nu mai pot să stau nici o singură zi în locul ăsta blestemat! Şi apoi, cîrciumile... Unde sînt cîrciumile?... îţi aminteşti ce frumos era dirţiineaţa la „Doi cocoşi"? *(Camelia apare brusc şi izbucneşte în plîns.)* Ce-i cu tine?

CAMELIA: Nici eu nu mai pot! Nu găsesc nici un bărbat pe care să-1 subjug şi căruia să-i distrug tot sistemul de valori. Dacă n-au sistem de valori, ce să le distrugi? N-ai ce să le distrugi! Nici măcar o amărîtă de aventură — pretutindeni iubire veşnică, parjcă au căpiat... Cum să-mi manifest inteligenţa şi vraja mea diavolească? Ce să fac cu vasta mea erudiţie?... Sigur că la un pahar de coniac visam şi eu o iubire veşnică, dar cui îi trecea prin cap că există?... Cînd cineva se sinucide din pricina ta, viaţa pare mai frumoasă... Sinuciderea e singurul cadou pe care-1 aştept din partea bărbaţilor, nu combinezoane... E aproape o săptămînă de cînd nimeni nu s-a sinucis din cauza mea! O săptămînă încheiată! Nu se mai poate! E insuportabil! Mi-e dor de larma cîrciumilor, de fumul de ţigară, de feţele tîmpe ale bărbaţilor, de glumele lor idioate, de glumele mele idioate!... înapoi, Iordache! Veşnicia nu ne prieşte. Mizeria e mama noastră! Am rămas orfani!

IORDACHE: Nu mi-ai împuiat tu capul cu eternitatea? Acum vrei să mă întorc? M-aş întoarce pe pămînt, dar postul meu a fost ocupat... Mi-e frică să mă întorc pe pămînt!

CAMELIA: Da, Iordache. Cînd semnai indescifrabil erai fascinant...

IORDACHE: Tu mi-ai alimentat setea de absolut. Eu nu aveam aşa ceva!

SILVIA *(ca în transă):* Am un ceai de muşeţel şi nimeni nu vrea să-1 bea! Nimeni nu vrea să se reeduce, nimeni nu vrea să progreseze. Nici un bărbat n-are decepţii, viaţă e asta?! Nimeni nu se simte subapreciat! Umblu' cu ceaiul ăsta de muşeţel şi nimeni nu vrea să-1 bea! Nimeni n-are nevoie de o femeie cu spirit de sacrificiu? Păi dacă nici spiritul de sacrificiu n-are căutare, am pus-o de mămăligă... Pe cine să vindeci, dacă toţi sînt sănătoşi tun? *(Către Bărbatul cu capu-n nori.)* Nu vrei să faci o criză sufletească? Te lecuiesc imediat.

BĂRBATUL: Nu, mersi!

SILVIA: Am ajuns să cerşesc eu crizele bărbaţilor; nici din milă nu vor să aibă probleme. *(Se îndreaptă spre Iordache.)* O înghiţitură, Iordache, te rog eu! îţi aminteşti cînd îmi pronunţai numele în somn? *(Către Camelia.)* Vino tu, Camelia, vino tuşi plîngi în braţele mele! Am să te ascult ca o mamă. Vreau să salvez pe cineva, ce dracu?

IORDACHE: Aşa ne trebuie dacă am acceptat absolutul şi eternitatea! Nu mai existăm. Nu mai avem consistenţă. Nu mai avem dorinţe, nu mai avem crize de gută, nu mai avem nimic. Nu mai avem greutate!

BĂRBATUL: Hai să uităm totul şi să ne închipuim că sîntem la Cîmpina!... Hai să ne închipuim că sîntem tineri, inteligenţi, cinstiţi şi frumoşi... Cine ne împiedică să ne închipuim că sîntem la Cîmpina?

IORDACHE: Cîmpina? Cum o să fie Cîmpina aici? Ei, dacă ar fi Cîmpina...

BĂRBATUL: Aici e Cîmpina, domnilor şi doamnelor! Depinde de noi să ne închipuim că sîntem la Cîmpina.

SILVIA: Iordache, lasă-te de fumat şi învaţă limba engleză!

IORDACHE: Ce-ţi veni? Nu ştii că nu fumez şi că sînt cetăţean englez?

SILVIA: Iordache, lasă-te de fumat şi învaţă limba engleză!

CAMELIA: Ai înnebunit, Silvia?! A înnebunit, Iordache! Am înnebunit şi eu!... O să înnebunim cu toţii în Paradisul ăsta!... Puritatea e duşmanul omului, îi suge ca o ploşniţă toată vlaga... Fără mizerie sîntem un abur şi-o amăgire, numai mizeria ne redă conştiinţa de sine. Vă mai amintiţi de jurisconsultul care s-a sinucis din cauza mea într-o cameră de hotel la Piteşti? Atunci simţeam că trăiesc! Doamne, Doamne, nu ne lăsa fără întuneric! Ţie îţi ajunge lumina, redă-ne, Doamne, întunericul!

BĂRBATUL: Eu n-am să înnebunesc. Am trecut de Ploieşti, am ajuns la Cîmpina! Eu sînt la bufetul din gara Cîmpina, citesc „Expresul" şi beau un rom... Am băut un rom şi mai cer un rom...

IORDACHE: Ce tot bați cîmpii acolo cu Cîmpina dumitale? Eu nici nu mai am personalitate... Constat cu stupefacție că m-am evaporat! S-a evaporat Iordache... asta e prea de tot! Să văd cum se duce de rîpă eul meu unic?! Nu, domnilor, aşa nu merge! Cum ştiam eu că am personalitate? Prin trăsăturile mele de caracter. Ştiam că sînt laş, puțin lacom, puțin fățarnic, puțin afemeiat — din toate cîte puțin — şi toate la un loc dădeau acea minune a lumii care era Iordache. Acum, cînd nu mai sînt nici laş, nici lacom, nici afemeiat, mă întreb: cine sînt eu? Cine e Iordache? Dacă nu sînt ipocrit, înseamnă că nu exist. Cum spunea şi filozoful ăla francez din secolul şaptesprezece... mint, deci exist!... Minciună, naşte-1 din nou pe robul tău Iordache!...

CAMELIA: Nici eu nu mai ştiu cine sînt. Nimeni nu mă ascultă cu gura căscată. Nimeni nu-mi spune: Camelia, tu eşti minunea lumii... Numai sinuciderea unui bărbat mi-ar ajuta să-mi recapăt personalitatea! Eu caut să mă adun din amintiri, puțin cîte puțin, dar nu reuşesc... Şi tot nu apare Camelia. Asta o fi fermecătoarea Camelia? Eu nu sînt Camelia. Unde sînt eu, unde este Camelia?

IORDACHE: Eternitate, blestemata asta de eternitate, cu care ne-au împuiat capul poeții şi profeții, ne-a luat mizeria şi deci personalitatea. Cînd eşti mizerabil simți măcar că trăieşti. Cînd nu eşti mizerabil, totul e tăcere. Trebuie să mințim şi să trăim... Decît nişte îngeri astenici mai bine nişte porci în floarea tinereții! Trebuie să evadăm!

BĂRBATUL: Eu am evadat. Am văzut cum e paradisul şi acum stau în gara din Cîmpina şi-mi beau liniştit romul...

IORDACHE: Ai evadat, pe dracu, n-ai evadat...

BĂRBATUL: Eu sînt la Cîmpina... Eu sînt la Cîmpina... *(îl înconjoară amîndouă pe Iordache.)*

CAMELIA: Trebue să evadăm...

IORDACHE: Asta e o idee... Eu dacă n-am ură, n-am nici spirit de inițiativă...

SILVIA: Recapătă-ți ura... Urăşte-1 pe Dobrişor. Ura e şi sfîntă şi practică!

DOBRIŞOR: Ce faci, Iordache? N-arăți prea încîntat...

IORDACHE: Mă chinuie o întrebare: să fac o baie? Să nu fac o baie? Are rost să fac o baie?

DOBRIŞOR: Dacă eşti murdar şi vrei să te speli, eu zic că are rost să faci o baie. De ce atîtea întrebări?

IORDACHE: Nu ştiu, Dobrişor, dacă ai dreptate. Ştiu, mulți se freacă cu buretele pe spate, dar eu vreau să mă frec cu buretele avînd conştiința datoriei împlinite. Vreau să-mi cuceresc dreptul de a mă îmbăia, să-mi merit baia, altfel se naşte aceeaşi veşnică întrebare: dacă te speli şi nu meriți să te speli? Pe urmă apare altă întrebare: spălatul în sine nu e oare o vorbă goală? De ce să te speli? Cui foloseşte? Nu devine curățenia corporală — că altfel nu pot s-o numesc — o chestie în sine, ruptă de context?

DOBRIŞOR: Du-te, mă Iordache, şi te spală...

IORDACHE: De ce mă rogi? De ce nu-mi porunceşti? De ce nu mă sileşti să mă spăl? Dacă nu sînt silit, nu fac nimic cu plăcere! *(0 femeie îi cade în brațe.)* Ce-i cu arătarea asta?

DOBRIŞOR: Cine vrei să fie? Nu-ți dai seama? O femeie care te adoră... Aici femeile se îndrăgostesc de orice bărbat, fără deosebire de sex, religie şi apartenență politică.

IORDACHE: Fleacuri. Ipoteze. Superficialitate. Autoamăgire. De unde ştiu eu că ea mă iubeşte? *(Se desprinde din brațele femeii.)* Aşa de-a gata, n-o primesc. Nu vreau pomană, nu vreau nimic fără zbucium... Nici portocale, nici baie, nici femei.

DOBRIŞOR: Nu te ambala, Iordache. Uită-te bine, Iordache. E o femeie foarte frumoasă. Nu-ți place?

IORDACHE: îmi place? E puțin spus. E cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o în viața mea. Dar vreau s-o cuceresc, s-o smulg din brațele altui bărbat, să-l fac să sufere!

DOBRIŞOR: Orice bărbat merită o femeie frumoasă.

IORDACHE: Ia te uită! De cînd ai gînduri aşa de curate, dragă Dobrişor? Nu. N-ai dreptate. N-o merit. Dacă n-o cuceresc, nu-mi aparține. E o străină de care nu mă leagă nimic. *(0 ia de braț, demonstrativ, se plimbă cu ea prin fața lui Dobrişor.)* Uite, mă plimb cu ea

de braț, nu mă invidiază nimeni... Gîndul că am o femeie frumoasă şi nimeni nu mă invidiază mi se pare groaznic! Femeia nici nu există... Numai invidia altuia ar putea face ca această femeie să existe cu adevărat, în carne şi oase. înțelegi, Dobrişor? *(0 aşază la loc ca pe o mobilă.)*

DOBRIŞOR: Sărăcuțul de tine! Poate îți lipseşte stima unui om?

IORDACHE: Ştiu eu? Poate şi asta. Poate n-ar strica stima unui om...

DOBRIŞOR: De ce n-ai spus-o din vreme? Nimic mai simplu... Dacă vrei, te stimez eu. Cine mă împiedică să-ți acord stima mea?

IORDACHE: Mare scofală. îmi acorzi stima ta, flori pe mormînt. Nu trebuie să mi-o acorzi tu, trebuie să ți-o smulg eu... Trebuie să te oblig să mă stimezi... Ce facem, Dobrişor, ce facem?

DOBRIŞOR: Păiriu vezi ce facem? Trîndăvim şi trăim totodată cu sentimentul datoriei împlinite. Nu-i grozav?

IORDACHE: Deşi trîndăvesc, eu nu mă simt cu conştiința datoriei împlinite. Bat apa-n piuă, dar nu contribui la progres... Noi nu trăim pe spinarea nimănui... tristă situație, Dobrişor!... Atunci de ce să trîndăvim? Dacă-i pe-aşa, putem să şi muncim.

DOBRIŞOR: Eşti imposibil, Iordache. Mă scoți din pepeni. Ai tot ce n-a avut nici un individ... Ai femei, şi nu femei frivole, ai tot confortul, ai stima mea, ai şi nemurirea... Ți le-am adus şi pe tîrfele alea două... Ce dracu mai vrei?

IORDACHE: Ce mai vreau? îți spun eu ce vreau. 0 combinație, asta vreau! O combinație oricît de mică, chiar de cinci la sută. Fie şi cinci la sută. Nimic, absolut - nimic, nici muzica sferelor, nici răsăritul soarelui, nici zăpezile munților nu se pot asemui cu o asemenea extraordinară bucurie.

DOBRIŞOR: Combinație? Ce nevoie mai ai de combinație?; Vei trăi cît soarele, cît munții, cît apele!

IORDACHE: Nu vreau să trăiesc cît munții, cît soarele, cît apele... Vrei să fiu nemuritor şi să trăiesc fără cîrciumi şi combinații? Mersi!.., Nu, nu... Aş da toată veşnicia mea... Ştii pe ce? Dobrişor... o să rîzi de mine. Ştii de ce mi-e dor, Dobrişor? Mi-e dor să mai intru odată în fondul de rulment...

DOBRIŞOR: Ai moralul foarte scăzut/Trebuie să-ți ridic moralul. Am să te decorez.

IORDACHE: Ce să faci?

DOBRIŞOR: Să te decorez...

IORDACHE: De ce să mă decorezi?

DOBRIŞOR: Auzi ce întrebare terestră! De ce să nu te decorez? Pur şi simplu, te decorez!

IORDACHE: N-am făcut nimic mai deosebit. Zac tot timpul cu burta la soare.

DOBRIŞOR: Foarte bine. Luăm absolutul aşa cum e. Te decorez, fiindcă stai tot timpul cu burta la soare...

IORDACHE: Fiindcă stau cu burta la soare?! Dobrişor, constat cu plăcere că-mi devii din ce în ce mai străin. Asta mă bucură şi-mi dă speranțe pentru viitor. Conversația cu tine nu mai are farmecul de odinioară... Vrei să mă amăgeşti? Eu sînt vulpe bătrînă, nu mă cumperi cu o decorație. Cine o să ştie că Iordache a fost decorat? Nimeni n-o să afle de acest eveniment remarcabil. Aici anonimatul e o adevărată plagă socială. Bine, să zicem că accept decorația... Dar cine o să crape de invidie?

DOBRIŞOR: Eşti nebun de legat! Cine vrei să te invidieze în pustiul ăsta?

IORDACHE: A, ridici tonul, mă priveşti cu ironie, foarte bine... Amenință-mă! Chiar te rog să mă ameninți! , îmi devii din ce în ce mai antipatic!

DOBRIŞOR: Eu nu te ameninț!

IORDACHE: Rău faci... Eu te rog să mă ameninți!... Refuz decorația! Ți-o declar în mod solemn. O refuz dacă nu-mi asiguri şi un individ care să crape de ciudă la ideea că eu am fost decorat. Unul pe care să-1 doară ficatul cînd o să audă că Iordache a fost decorat şi el n-a fost decorat!...

DOBRIŞOR: Aici nu există invidie.

IORDACHE:,Nu vrei să mă ajuți. De-abia acum descopăr cît de odios ți-e caracterul. Nici invidie, nici gelozie, nici ipocrizie — cum vrei să nu înnebunesc? Asta . vrei tu?

DOBRIŞOR: Absolutul ai vrut, absolutul ai căpătat!

IORDACHE: îmi eşti din ce în ce mai antipatic. Foarte bine. Figura ta mă scoate din sărite. Ironia ta mă dezgustă. Visele mele? Nu puteam să am vise atît de stupide! Fără invidia celorlalţi mai există oare decoraţia ca atare? Uite, am refuzat decoraţia, orice s-ar spune, e un gest frumos, dar nici de acest gest frumos n-o să ştie nimeni. Nimeni n-o să ştie că Iordache a refuzat o decoraţie. Cînd Sartre a'refuzat Premiul Nobel, au urlat toate ziarele... Sînt încîntat, Dobrişor. Simt că te urăsc. Dacă primesc totul mură-n gură, cum vrei să-mi dezvălui personalitatea? Vrei să mă distrugi prin inactivitate? Ei bine, nu-s eu omul ăla! Chiar dacă tu mă iubeşti, eu am să fac tot posibilul să te urăsc... Am să uit chefurile pe care le făceam împreună „La doi cocoşi". Am să le uit. Te urăsc...!

DOBRIŞOR *(speriat):* De ce te holbezi aşa la mine? Ce vrei de la mine? Ce ţi-am făcut?

IORDACHE: Din clipa asta eşti duşmanul meu!... Din clipa asta tu eşti un obstacol în calea mea! Te voi distruge ca să pot merge mai departe!

DOBRIŞOR *(se retrage puţin):* Iordache, eşti nebun! Eu m-am sacrificat pentru tine. Eu te-am scăpat din ghearele fiscului. Eu te-am învăţat să bei vin roşu, fără sifon. Eu te iubesc!

IORDACHE: Iar cu sentimente s^bănoage? Iubire? De ce-mi spui că mă iubeşti, cînd vezi că n-am nevoie de acest sentiment? Iubirea ta nu-mi foloseşte la nimic... Iubirea aduce moleşeală şi stagnare.' Şi chiar dacă tu mă iubeşti, te priveşte, eu tot am să te urăsc!... îl voi distruge pe cel care mi-a dat veşnicia; îţi dai seama ce ură se va naşte. O ură magnifică! Nu înţelegi, Dobrişor? De ură am nevoie, ca să pot merge mai departe...

DOBRIŞOR; Unde mai departe? Nu există mai departe!

IORDACHE: Trebuie să existe! Nu ştiu, mai departe! Mult mai departe!

DOBRIŞOR *(înfricoşat):* Eu te iubesc, Iordache!

IORDACHE: Nu fi nemernic, Dobrişor! Am nevoie de ură ca de aer! Ai un duşman inteligent, tu devii şi mai inteligent. Ai un duşman viclean, tu devii şi mai viclean... Minţi! Dacă m-ai iubi cu adevărat, m-ai urî, te-aş urî şi eu, te-aş zdrobi şi aş învinge! Te rog, Dobrişor! Dă-mi ura ta de moarte! Urăşte-mă, Dobrişor !

DOBRIŞOR: Eu te iubesc!

IORDACHE: Nu fi canalie. Ani de zile m-ai exploatat. Erai subalternul meu, dar de fapt tu mă conduceai. Fac apel la amintiri, numai ca să te urăsc cu şi mai multă convingere. Eu iţi cer ură şi tu tot îmi dai cu iubirea ta mălăiaţă! Asta e un motiv în plus să te urăsc! Simt că-mi recapăt ura! Se întoarce ura în mine, cum se întorc cocorii din ţările calde! Am să urăsc şi stelele de va fi nevoie! Am să urăsc şi am să exist! Am să urăsc iarba, totul am să urăsc! Am să scap din ghearele eternităţii şi am să zbor înainte, cît mai înainte! Pleacă, nemernicule! Am să te urăsc şi am să exist!

DOBRIŞOR: Bine, Iordache... Dacă ai nevoie de ura mea, am să te urăsc şi eu. Din clipa asta eşti duşmanul meu... de moarte...

IORDACHE îţi mulţumesc, Dobrişor. *(Dobrişor iese.)*

CAMELIA: Iordache, sîntem liberi! Sîntem liberi să plecăm! De ce sîntem liberi să plecăm?

IORDACHE: Nu mă aşteptam la o porcărie ca asta! Sîntem liberi să plecăm!. Asta e manevra porcului ăla de Dobrişor... Nemaipomenit! Deci, nu ne sileşte nimeni?' Ciudat, foarte ciudat... Atunci rămînem pe loc. Nimeni nu pleacă! Toată lumea rămîne pe loc!

BĂRBATUL: Hai să ne închipuim că sîntem obligaţi să fugim... Oare nu e posibil?

SILVIA: Uite, de aici se vede circiuma... „La doi cocoşi".

IORDACHE: Poarta s-a deschis de la sine. Fără nici un efort. Asta e un semn prost. Sîntem puşi la încercare. Eu voiam s-o deschid prin superioritatea mea fizică, etică şi administrativă.

SILVIA: Uite că s-a deschis şi fără superioritatea ta etică şi administrativă.

CAMELIA: Dar de ce s-a deschis? De ce sîntem liberi? Cine are interes ca noi să fim liberi? Cirre are interes?

IORDACHE: Ar trebui să vină cineva şi să ne împingă afară, în prăpastie. Să ne dea cineva un brînci. Atunci noi n-am avea nici o vină şi nici o obligaţie!

BĂRBATUL: De ce vă chinuiţi atîta? Să ne închipuim că ne dă cineva un brînci.

IORDACHE: Poarta-se închide! Poarta se închide!... *(Măreţ.)* Poartă a veşniciei anoste, a purităţii slăbănoage, a desăvîrşirii reci, a frumuseţii searbede, te voi zdrobi şi mă voi întoarce în paradisiaca şi mizerabila viaţă! *(Se repede spre poartă, dornic s-o frîngă, dar în clipa aceea poarta se deschide de la sine.)*

CAMELIA: Hai să fugim!

IORDACHE *(îi opreşte)*: Nu. Rămîneţi pe loc! Aşteptăm o poruncă... Trebuie să vină porunca!

CAMELIA: Şi dacă nu vine porunca?

IORDACHE:'Aşteptăm. Numai cînd sînt silit fac ceva cu convingere. O mie de ani-lumină aşteptăm, dar nu plecăm, dacă nu sîntem siliţi să plecăm.

CAMELIA: Unde e ura lui Dobrişor? De ce nu ne goneşte Dobrişor?

IORDACHE: Să ne gonească cu biciul. De ce există biciul? De ce să putrezească biciul? De ce să ne lase pe noi să hotărîm?... De ce nu sîntem goniţi cu biciul din rai?

CAMELIA: Ar trebui să existe un bici...

SILVIA: Să aibă ei televizor în culori, si să n-aibă ei un bici? !

CAMELIA *(fericită)*: Sîntem salvaţi! Există biciul!

(Plesnituri de bici. Iordache le trage de mînă pe cele două femei. Se aruncă cu toţii afară, biciuiţi şi fericiţi...)

Cortina

ACTULHI

TABLOUL 5

Vechea locuinţă a lui Iordache. Iordache, Camelia, Silvia dau buzna înăuntru.

IORDACHE: Ei, da... o dată ajuns pe pămînt, Iordache s-a reconstituit în toată măreţia lui. Aici poţi să căşti, să te scarpini, să te rîgîi, e minunat. *(îşi aminteşte de ceva şi, ca un bezmetic, se repede spre dulap.)* Ei, drăcia dracului... Am impresia că s-a făcut o mică percheziţie...

CAMELIA: Au dispărut banii? *(Iordache continuă să caute cu disperare.)*

SILVIA *(obosită)*: S-au dus banii, s-a dus şi sinceritatea pe apa sîmbetei! Fără bănişori, devin iarăşi ipocrită... *(Luptîndu-se cu imputările care-i ameninţă conştiinţa.)* Simt cum mi se redeşteaptă capacitatea de a minţi cu o dezinvoltură criminală... Simt c-am să-1 jupoi pe inginerul de la Braşov. *(Refuză această alternativă.)* Iordache, Iordache, nu mai vreau să mint, găseşte o dată gologanii!

IORDACHE: Aici erau. Eu i-am ascuns cu mîna mea înainte de plecare. Nu vă snrorcăiţi! Am o idee! Să ne păstrăm sîngele rece.

CAMELIA: Ce tot îi dai cu sîngele rece... Frumoasă reîntoarcere... Şi fără veşnicie şi fără bani de buzunar...

IORDACHE: Cine a putut să ştie de aceşti bani? Acum, s-o iau de la capăt, nu? Să'intru iar în fondul de rulment? Să cred iarăşi în ceva frumos? *(Se prăbuşeşte.)* Sînt distrus!... Nu mai cred în nimic!...

CAMELIA: Silvia, refă-i moralul!

SILVIA: M-am plictisit să-i tot refac moralul acestui nătărău!

CAMELIA: Lasă prostiile! Fă-ţi meseria!

SILVIA *(isterică):* Bea un ceai de muşeţel şi învaţă limba engleză! Pronunţă corect... Good morning! Good afternoon! Good evening!

IORDACHE: Las-o baltă, Silvio, nu mai eşti convingătoare. Unde anaf ra mă-sii sînt banii noştri?

SILVIA: Spune în englezeşte fraza asta...

IORDACHE: Nu mă chinui, Silvia. Nu pot să înjur decît în limba maternă.

SILVIA: Banii noştri?! Cîtă duioş'e... Acum cînd au dispărut, sînt 'banii noştri. Dacă nu dispăreau, erau numai ai tăi...

CAMELIA: N-are rost să vă smiorcăiţi atîta! într-un fel mă bucur că am pierdut aceşti bani. Ducă-se dracului toţi banii! Siguranţa materială ne-ar fi moleşit, ne-ar fi pleoştit, ne-ar fi îmburghezit! O vom lua de la capăt! Trezeşte-te, Iordache. O vom lua de la capăt!

IORDACHE: Iarăşi? Să mă încadrez? Nu pot să mă încadrez! Eu nu ştiu să muncesc; eu ştiu să dau indicaţii...

SILVIA *(se repede la Iordache):* Cine ţi-a spus să te încadrezi? Ar fi o nebunie! Ai obosit, Iordache? Degeaba m-am chinuit eu cu tine? Degeaba ţi-am ţinut mîna pe frunte? Degeaba te-am privit cu duioşie? Degeaba te-am învăţat limba lui Shakespeare? Degeaba ţi-am asigurat un regim dietetic, atît gustos, cît şi variat?

IORDACHE: Ce vreţi de la mine? Nu mai am încredere în om...

CAMELIA: Nici nu-i nevoie. Noi avem nevoie de lichele!

IORDACHE: Aşa e. Dar lichele se găsesc şi mai greu.

SILVIA: Nu fi' atît de sceptic, Iordache. Se mai găsesc şi lichele... Greu, dar se mai găsesc...

IORDACHE: Iordache e inteligent. .Ştie el ce ştie... Avem nevoie de-o lichea de-a noastră! A noastră! O lichea care nu e de-a noastră e mai rea ca un om cinstit...

SILVIA: în primul rînd avem nevoie de un nebun.

IORDACHE: N-avem nevoie de aşa ceva. Nebun sînt eu!

CAMELIA: Te lauzi. Toţi oamenii se laudă că sînt nebuni... Şi nu sînt decît nişte funcţionari pocăiţi. Bine... Să zicem că nebun eşti tu. Avem nevoie de un bărbat inteligent.

IORDACHE: Nu mă calomnia, Camelia! Inteligent sînt eu!

SILVIA: Ei, da! Tu eşti de toate! Şi nebun, şi inteligent! Mai gîndeşte-te şi la alţii! Vor şi alţii' să cîştige o pîine...

CAMELIA: Avem nevoie de un idiot. în primul şi în al doilea îînd avem nevoie de un idiot...

SILVIA: Acu n-o să spui că tu eşti în stare să fii şi id·ot, şi inteligent.

IORDACHE: Tăcere! Tăcere absolută. Am avut o clipă de slăbiciune... Mi-am recăpătat încrederea în forţele mele. Sînt inteligent, sînt viril, sînt plin de fantezie! Iordache a renăscut în toată măreţia lui! Ipocrizia mi-a redat consistenţa. Frica mi-a redat supleţea. Ruina financiară mi-a redat sîngele rece. Iordache există!... Gura! La bucătărie cu voi!

SILVIA: Iordache, nu-ţi permit! Eu ţi-am redat încrederea! Eu te-am vindecat de ulcer duodenal!

CAMELIA: Eu ţi-am asigurat dezvoltarea cerebrală şi sexuală.

IORDACHE: Tăcere! Eu am să mă ocup de alegerea şi angajarea oamenilor! La bucătărie cu voi! Frigiderul e gol! Nasturii de la vestă, rupţi. Vasele sînt nespălate de atîta vreme! *(Silvia şi Camelia dispar. Apare Adam.)* Ia loc, tinere! Care-i numele dumitale mic, cum te alintă prietenii?

ADAM: Prietenii? Mă faceţi să rîd! N-am prieteni! Toţi prietenii mei m-au trădat.

IORDACHE: Toţi? Fără nici o excepţie? îmi place... Atunci femeile?

ADAM: Şi femeile m-au trădat.

IORDACHE: Femeile chiar dacă trădează tot îşi răsfaţă amantul cu un diminutiv. Părinţii?

ADAM: Aţi deschis o altă rană dureroasă. Sînt copil din flori. Nu-mi cunosc nici mama, nici tatăl. M-a crescut o bătrînă cumsecade. Vechea poveste sentimentală, copilul alungat de-o mamă iresponsabilă şi găsit de-o bătrînă responsabilă. Eu mă răsfăţăm, din cînd în cînd, numindu-mă Puişor.

IORDACHE: Frumos nume!

ADAM: Eu îl găsesc de prost-gust. Să te alinţi singur? Ce situaţie tragică!...

IORDACHE: îmi dau seama că ai suferit enorm...

ADAM: Numai de suferinţe am avut parte. Nimeni nu m-a iubit. Nimeni nu m-a respectat. Lacrimi şi jigniri, asta a fost viaţa mea. Nici o bucurie!

IORDACHE: Aici ai să găseşti toată înţelegerea...

ADAM: Milă vreţi să spuneţi?... Detest mila! Soarta mea, să fiu jignit şi pălmuit, subapreciat şi bagatelizat. Soarta mea e să fiu alungat de la ospăţul vieţii. îmi place să fiu lovit! Loviţi-mă! Loviţi-mă!

IORDACHE: Eşti nebun?

ADAM: Loviţi-mă! O să vă convingeţi că loviturile îmi fac plăcere. Nu sînt nebun!

IORDACHE: Bine că nu eşti nebun. Nebun sînt eu!

ADAM: Dumneavoastră?

IORDACHE: Eu! Eu sînt nebun, nebun de legat,.. Spune-mi repede ce calităţi ai — morale, intelectuale, spune repede, şi eu te cred pe cuvînt.

ADAM: Am să fiu sincer, vă consider ca pe tatăl meu. Sînt inteligent, capabil, energic... Sînt un individ de formaţie voltairiană. Am o ironie foarte fină...

IORDACHE:'Aoleo, aoleo... Vai de mine şi de mine, cîte calităţi la un singur om! Prea multe, băiete, prea multe. Şi cu virtuţile morale cum stai?

ADAM: Sînt un om onest, incoruptibil.

IORDACHE: Vai de mine şi de mine... Onest, incoruptibil... Ce cauţi atunci aici? Eu am nevoie de o lichea. îmi crapă buza după o lichea!

ADAM: Fiecare zi îmi oferă o decepţie... Am făcut drumul de pomană. Iarăşi îmi dă viaţa o lecţie aspră. Mereu îmi dă viaţa pumni!

IORDACHE: Eu n-am spus că nu te angajez, eu am spus că nu te angajez ca individ inteligent şi onest, dar ca o lichea grea de cap, cu cea mai mare plăcere! Eu, în locul dumitale, n-aş sta pe gînduri. Dacă inteligenţa aia voltairiană şi cinstea aia de bronz te împiedică să ocupi un post, dă-le încolo cu Voltaire cu tot!... Păi, zău aşa...

ADAM: Păi zău aşa?... Păi zău aşa?... Deci un om inteligent şi cu caracter integru nu poate cîştiga aici o bucată de pîine? M-aţi jignit în tot ce aveam mai sfînt! Foarte bine. Jigniţi-mă! Pălmuiţi-mă!

IORDACHE: Scuză-mă. Iartă-mă. N-am vrut să te jignesc.

ADAM: Nu daţi înapoi! Mi-aţi dat o lovitură dureroasă. Bine, foarte bine... Viaţa mi-a oferit încă o experienţă tristă... Nu e singura palmă pe care mi-a dat-o viaţa. Am mai primit asemenea palme şi-n şcoala primară, şi-n liceu, şi-n armată, şi-n amor,' şi-n facultate, şi la slujbă. Mereu am fost jignit şi pălmuit...

IORDACHE: Vai, vai, sărăcuţul de tine!...

ADAM *(se ridică brusc):* Sărăcuţul de mine? De ce sărăcuţul de mine? Nu sînt chiar aşa sărăcuţ! Jignirile mi-au dat un sens în viaţă, un sens pe care voi, răsfăţaţii soartei, nu-1 veţi atinge niciodată. *(Diabolic.)* Şi eu am adunat toate suferinţele... N-am lăsat nici una să se piardă. Am înregistrat ca un contabil fiecare palmă primită... Am notat într-un carneţel fiecare ofensă, am ţinut evidenţa strictă şi exactă a tuturor nedreptăţilor...

IORDACHE: Ai ţinut evidenţa tuturor jignirilor şi a ofenselor? ...

ADAM: Da, domnule.

IORDACHE *(se ridică în picioare):* ... Ce-ai de gînd să faci? Ce-ai de gînd să faci cu toată grămada asta de palme şi de ofense? Spune! Spune imediat!

ADAM *(pleacă măreţ):* Am să vă distrug pe toţi! Eu sînt începutul şi sfîrşitul! Eu sînt Judecata de apoi!

IORDACHE: Veniţi, fetelor, veniţi! A pătruns în mijlocul nostru un incoruptibil! Sabia lui de foc o să ne taie în două părţi perfect egale...

CAMELIA: Sabia de foc. Ăsta e Adam. Cunosc stilul.

IORDACHE *(palid):* îl cunoşti? Tu l-ai chemat... Tu l-ai chemat să mă distrugă...

CAMELIA: Nu fi idiot, n-am nici un interes s-o fac... Aşa îţi trebuie dacă ne trimiţi pe noi la bucătărie şi vrei tu să alegi oamenii, să te ocupi de salvarea noastră! Nenorocitule! Silvia, iar va trebui să-i torni puţină tărie în sînge!

IORDACHE: Avea o privire de oţel. N-are mamă, n-are tată, în schimb are principii de fier.

CAMELIA: Aici e mîna Sublimului! A aflat că ne-am întors şi 1-a angajat pe Adam ca să ne pedepsească...

IORDACHE: De unde îl cunoşti pe Sublim?

CAMELIA: Eu cunosc toţi bărbaţii din lume.

IORDACHE: Nu pot să-mimai păstrez optimismul. Vreau, dsr ru mai pot... Nu mai cred în nimic!

CAMELIA: Te lauzi. Tot mai crezi tu în ceva. Dă-i curaj, Silvia. Apropie-te de nătărău cu toată căldura. Aminteşte-i biografia şi calităţile dovedite cu alte ocazii.

IORDACHE: Mi-e frică!

SILVIA: De ce să-ţi fie frică? Noi sîntem alături de tine.

IORDACHE: încă un motiv să-mi fie frică.

CAMELIA: Noi te iubim.

IORDACHE: Asta îmi măreşte teama... Mi-e frică de iubirea voastră!

CAMELIA: Noi o să-ţi dăm grandoare, Iordache. Ţi-am dat untură de peste, ţi-am dat nopţi de dragoste, cultură persană, lecţii de engleză, lecţii de dans, lecţii de canto, lecţii'de metempsihoză. O să-ţi dăm şi puterea de a ucide. Trebuie să-l ucizi pe Adam!

IORDACHE: Decît să fiu asasin, prefer să fiu laş. E mai pe specificul meu. Laşitatea a fost întotdeauna speranţa mea. Convingerea că la o adică aş putea înghiţi şi rahat m-a ajutat să supravieţuiesc tuturor încercărilor. Am să mănînc rahat şi < m să rămîn în viaţă.

SILVIA: Iordache, fă cum îţi spune Camelia... Trebuie să-l ucizi!

IORDACHE: Uşor de zis, uşor dezis. Nu pot. N-am vocaţie de asasin.

CAMELIA: Ştii ce spune Bismarck? Cine n-are vocaţie oe asasin, are vocaţie de victimă...

IORDACHE: Eu sînt împotriva suprimării fizice a adversarului. Mi-e frică de taina morţii!

CAMSLIA: Atunci angajează un asasin dacă vrei să rămîi cu inima curată.

IORDACHE: Unde să găsesc, iubito, un asasin? N-am găsit o lichea şi-o să găsesc un asasin?

CAMELIA: îţi găsesc eu. Nimic nu e veşnic... Este aici o lichea întîrziată care poate fi transformată într-un asasin. Trebuie doar să-l convingi. Dacă-1 convingi, o să-ţi recapeţi grandoarea!

IORDACHE: Cum să-l conving? Rămîneţi şi voi cu mine. Eu nu prea am putere de convingere!

SILVIA: Trebuie să ai putere de convingere!

CAMELIA: Eşti iubitul Cameliei. Asta obligă!

(Camelia şi Silvia vor să plece.)

IORDACHE: Cum să-l conving? D-vnde să iau atîta ură?... Niciodată n-avem atîta ură cît ne este strict necesară. Nu plecaţi! Nu plecaţi, hrană a fricii mele de moarte! Nu plecaţi, dulce adăpost al mizeriei mele! Nu plecaţi!

CAMELIA: Dacă îl vei convinge, voi fi iarăşi a ta. *(Intră Licheaua întîrziată.)*

IORDACHE *(blînd):* Credeţi că se va tine de cuvînt Camelia?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Cred că da...

IORDACHE: Mersi! Am să intru direct în temă... Am nevoie de un asasin. De un asasin am nevoie!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: îmi pare rău că nu ne înţelegem. Crime nu fac, şefule. Eu sînt doar lichea. O modestă şi o cinstită lichea.

IORDACHE: Dar una întîrziată. Punctualitatea trebuie să fie prima calitate a unei lichele... O lichea pune ceasul să sune... Acum nu de lichea am nevoie, ci de un ucigaş.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: îmi pare foarte rău... Ce să fac? Crima nu intră în specialitatea mea.

IORDACHE: Eu n-am ucis niciodată un om.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Vă cred. Nici eu.

IORDACHE: E totuşi o deosebire. Eu n-am ucis niciodată un om, din motivele pe care Dostoievski le-a explicat.

Nu pot să iau ceea ce nu pot să dau.. Nu pot să omor un om dacă ştiu că nu sînt în stare să-1 înviez cînd îmi vine cheful. Toți avem un principiu pe care-1 respectăm, tocmai ca să putem călca în picioare, cu mai multă voie bună, celelalte principii. Eu, de pildă, nu ucid. Pur şi simplu, nu ucid. Nu pot să ucid!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nici eu nu ucid, şefule...

IORDACHE: Nu te grăbi, tinere, ai răbdare. Lasă-mă să termin!... Respecți un principiu ca să poți sfida alte zece principii, socoteală destul de avantajoasă dacă te gîndeşti bine. înțelegi unde vreau să ajung? Eu n-aş vrea să renunț la acest principiu, hai să-i zicem, sacru... Mi-ar fi greu să trec la o reorganizare etică. Sau, nu atît de greu, cît lene. Dacă sînt silit să-mi calc principiul meu sacru de a nu ucide, am să fiu silit să-mi caut, la bătrînețe, alt principiu. Dacă aş ucide ar însemna, îți dau numai un exemplu, să nu mai fur, ceea ce nu e o mare scofală... Dar dumneata eşti tînăr, dragul meu! Ți-e mai uşor să găseşti alt principiu, pe care să-1 respecți... *(îl ia de guler.)* De ce mă sileşti să-mi schimb tabieturile, nenorocitule?!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Eu nu ucid... Am fost balerin, am fost integru, am fost escroc, sînt lichea, dar asasin n-am fost şi n-am să fiu niciodată... Sufăr chiar de complexe din această pricină. N-am ucis nici măcar o muscă!... Şi ştii de ce? Pentru că de fapt victimele ne ucid pe noi, nu noi pe ele!

IORDACHE: Pleacă! Pleacă, idiotule! N-am ce face cu tine! *(Singur.)* Omul ăsta nu-i atît de ticălos pe cît speră el să fie... Ticăloşia noastră nu-i atît de mare încît să ne înghită în întregime, tot mai rămîne ceva pe dinafară. *(Cade pe glnduri. Camelia şi Silvia se întorc.)*

CAMELIA: N-ai reuşit să convingi licheaua aia întîrziată să devină un brav ucigaş?

IORDACHE: N-am reuşit...

CAMELIA: N-i reuşit?

IORDACHE: Mai rău decît asta! N-am vrut!

CAMELIA: Ce-i cu tine, Iordache? Ai înnebunit?...

IORDACHE: Cred că da. Neputința de a ucide mi-a zdruncinat sufletul... îmi lipseşte grandoarea... Ani obosit, Camelia... Mereu lupte, mereu războaie;.. Lupta pentru un post, pentru un ciubuc, pentru două ciubuce, pentru un surîs, pentru şoldurile unei femei, pentru veşnicie, pentru o floare, pentru un loc în tramvai, pentru un ceai de muşețel! Nu mai vreau să lupt!... Mă dau bătut!

CAMELIA: Ei, nu mai spune! Te dai bătut? Dar nu ne dăm noi bătute! Dacă ai de gînd să mori, n-ai decît să mori singur. Noi nu vrem să-ți ținem tovărăşie!

SILVIA: N-am nici un chef să fiu ironizată şi tăiată cu sabia pe din două!

CAMELIA: Silvia, redă-i încrederea!

IORDACHE: Nu! Nu vreau să-mi recapăt încrederea!... Am obosit, feteler, am obosit!

SILVIA: Dacă nu-ți recapeți încrederea în propriile tale forțe, te mănînc de viu!

CAMELIA: Degeaba, Silvia. Nu vezi ce mutră are? Nu-şi mai revine, nătărăul! Uite cum se comportă un bărbat care a fost amantul Cameliei!... Sil'ia, aleargă după lichea!

IORDACHE: Am obosit, am obosit. Nu vre:u. Nu mai vreau să fiu salvat...

CAMELIA: Am să te salvez, Iordache, fiindcă vreau să mă salvez pe mine... Am făcut din salariați — escroci, din contabili — poeți, din rahitici — campioni olimpici, am să fac dintr-o lichea un bărbat incoruptibil! Să-1 înfrunte pe Adam. Or să fie doi bărbați incoruptibili şi atunci se vor mînca între ei.

IORDACHE: Şi bani? De unde ai bani să-1 plăteşti?

CAMELIA: N-o să fie nevoie. 0 să ucidă pe datorie...

SILVIA: Ți-am adus licheaua! L-am găsit pe stradă. Tocmai voia să plece.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(cu şapca în mină, gata de plecare):* Eu crime nu fac. Cu regret... nu intră în specialitatea mea.

IORDACHE: Vezi, crimele nu intră în specialitatea dumnealui...

CAMELIA: Are dreptate. Dumnealui nici n-are mutră de asasin. Aş vrea să-ți ofer ceva onorabil.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Accept orice. Nu mi-e ruşine nici de treburile onorabile.

CAMELIA: Ceva foarte onorabil...
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: ACU... nici prea onorabil să nu fie...
CAMELIA: Foarte onorabil...
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu mă speriaţi. Dacă e ceva foarte onorabil, costă mai scump.
CAMELIA: Nu-ţi fă nici o grijă. Virtutea ta n-o să mă ruineze. Ascultă, băiete! în viaţa ta zbuciumată, ai urît vreodată impostura, nedreptatea, frivolitatea, ignoranţa? Hai, încordează-ţi memoria! Adu-ţi bine aminte !
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu.' Dar dacă trebuie să le urăsc — le urăsc. îmi faceţi o listă de ce anume trebuie să urăsc, şi eu, îmi dau cuvîntul meu de om, că le voi urî pînă la sfîrşitul vieţii.
CAMELIA: Nu-ţi cere nimeni să le urăşti pînă la sfîrşitul vieţii. Ar fi inuman. Doar cîtva timp, acolo... Uite, ai putea deveni un individ dintr-o bucată, un caracter de bronz, gata să urăşti minciuna şi viciul, să scoţi sabia din teacă şi să loveşti fără milă în tot ce e haos, impostură şi viciu?
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: De urît, de scos sabia, de ţipat, asta nu-i prea greu. Partea aia cu iubitul mă cam încurcă. Nu s-ar putea să urăsc minciuna, fără să iubesc adevărul?...
IORDACHE: L s-o baltă, Camelia. Nu ştie nici măcar care-i diferenţa dintre adevăr şi minciună!
CAMELIA: Asta nicitu n-o ştii. E un amănunt lipsit de importanţă... N-ai putea,' băiete, să-ţi uiţi biografia? Ai cazier?
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Am ! Sigur că am ! De ce n-aş avea?... Asta strică?
CAMELIA: Fă-ţi rost de o altă biografie. Imaginează-ţi că ai urît impostura şi haosul încă din copilărie! în fond, ai dorit şi tu o viaţă curată... Cînd te-ai îmbătat pînă ai căzut sub masă, n-ai dorit şi tu o viaţă demnă?
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(bruscă iluminare):* Aşa e! Da. Da. Mi-aduc aminte! Odată la beţie am dorit şi eu să devin un om integru... Se face treaba!
CAMELIA: Bravo!
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: I-am prins clenciul... Ştiu de unde s-o apuc... Trebuie să crezi în ceea ce faci.

CAMELIA: Bravo! Eşti cu adevărat inteligent! ... Dar să ştii că ai un concurent primejdios. Mai e unul care susţine că iubeşte adevărul.
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ; Trebuie să fie vreun impostor...
CAMELIA: Cam aşa ceva...
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu-mi plac răspunsurile ambigue. Eu iubesc claritatea. E sau nu un impostor?
CAMELIA: Ai să-l cunoşti. Vreau să-ţi plătesc. Cîţi bani vrei?
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Bani? Mai spune o dată! Ce să faci? Să mă mituieşti? N-am auzit bine?!
CAMELIA: Te rog să mă scuzi! Am uitat că esti incoruptibil !
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Drept cine mă iei, cucoană? Eu nu primesc mită! Eu nu concep mită! *(0 îmbrînceşte pe Camelia.)* Cară-te, secătură! Am să pun la zid pe toţi impostorii! Am să vă leg în lanţuri şi am să vă oblig să iubiţi adevărul şi frumosul! Să' dea dracu să nu iubiţi muzica sferelor! . Eu sînt începutul şi sfîrşitul! Eu sînt Judecata de apoi! *(Pleacă măreţ.)*
CAMELIA: Perfect! Să poftească acum Adam să ne judece!
IORDACHE: Mi-e frică! Am să fiu ucis de două ori!... *(Intră Adam, măreţ şi plin de sine.)*
SILVIA: Nu te agita, Iordache! Ai încredere în geniul Cameliei !
CAMELIA: Eu am să-mi fac manechiura pînă discută ei, şi ajung la o concluzie!
IORDACHE *(se dezlipeşte de lîngă ele):* Eu vreau să fiu pedepsit!
SILVIA: Stai locului, Iordache! Ei nu te văd pe tine. Au uitat de tine şi de ticăloşia ta!
IORDACHE *(cînd îi vede pe cei doi):* Iertare, iertare!...
ADAM *(nu-l bagă în seamă pe Iordache):* Cine a spus că el e Judecata de apoi? Cine şi-a permis să folosească vorbele mele fără să precizeze sursa? Eu şi numai eu sînt Judecata de apoi! Ce cauţi aici, derbedeule? Ce cauţi aici, în această zi măreaţă?
LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(care reapare la timp): Uzi* încet, mai încet... Să fim clari de la bun început. Eu nu sînt derbedeu, eu sînt un bărbat incoruptibil!
ADAM: Cum incoruptibil? Incoruptibil sînt eu!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Mă faci să rîd cu gura pînă la urechi! Incoruptibil sînt eu!... Eu şi numai eu sînt incoruptibilul !

ADAM: Dacă crezi că eu n-am să rîd cu gura pînă la urechi, te-nşeli! Pînă şi copiii de şcoală mă cunosc ca pe-un bărbat incoruptibil. Trecutul meu e ireproşabil. Viaţa mea e curată ca lacrima,

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(şi mai aprig):* Trecutul meu e şi mai ireproşabil. Viaţa mea e şi mai curată ca lacrima.

ADAM *(ironic, concesiv):* Atunci te pomeneşti că sîntem doi incoruptibili, atunci sîntem doi bărbaţi incoruptibili şi integri!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Aşa ceva e cu neputinţă ! E împotriva legilor firii. Un singur bărbat incoruptibil e suficient; absolut suficient!

ADAM: Nu te contrazic. Cînd apar doi indivizi incoruptibili, e ceva suspect la mijloc. Natura, pe cît e de generoasă cu escrocii şi afemeiaţii, pe atît e de zgîrcită cu incoruptibilii. Aşa că unul dintre noi minte. Mai exact, unul din noi e impostor. Ca să fiu sincer, impostor eşti tu!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Eu impostor? înseamnă că nu mă cunoşti... De cîte ori văd o nedreptate, gem de durere şi de mînie sfîntă!...

ADAM': Ce vrei să insinuezi? Că mînia mea nu e sfîntă? îndrăzneşti să te îndoieşti de sfinţenia mîniei mele?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Da, mă îndoiesc. Bine ai zis, că unul dintre noi trebuie să fie impostor. Tu eşti ăia!

ADAM: Eu?! Puritatea, adevărul, dreptatea îmi aparţin încă din copilărie, în întregime! Şi mînia mea e cu siguranţă sfîntă!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu tipa la mine! Nu sînt sluga ta! Am eu mutră de impostor? Ca să fiu sincer, n-am o asemenea mutră. Faţa mea degajă, pentru cine are ochi să vadă, căldură umană, sinceritate, o mînie abia reţinută, încredere în om şi-un acut sentiment al justiţiei. Măreţia mea e vizibilă de la o poştă!

ADAM: Ciudat, foarte ciudat!... Parcă te cunosc de undeva... Deşi ne uităm chiorîş unul la altul, avem trăsături comune. Te pomeneşti că avem şi amintiri comune!,..

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Să vedem. Unde ai făcut liceul?

ADAM: La Călimăneşti.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nemernicule! Tot la Călimăneşti l-am făcut şi eu. Facultatea?

ADAM: La Iaşi.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Foarte ciudat... Tot la Iaşi am făcut-o şi eu. Te-ai ţinut ca o umbră după mine. Armata?

ADAM: La trupele de geniu, la Baia-Mare.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: M-ai urmărit ca un cîine pretutindeni! Tot la geniu şi tot la Baia-Mare am făcut şi eu armata. Unde vrei să ajungi cu asta?

ADAM: Nu vreau* să ajung nicăieri... Vreau să ajung unde vrei şi tu să ajungi. Eu doresc progresul şi binele individului.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Şi tu doreşti progresul şi binele individului, derbedeule? *(Cu ură.)* Află că şi eu doresc binele individului!

ADAM; Ăsta e adevărul crud. Amîndoi dorim fericirea şi progresul individului şi încă în acelaşi timp.

IORDACHE *(care urmăreşte buimac strania discuţie):* Ştiu că eu sînt mărul discordiei, aşa nenorocit şi c-un picior în groapă cum sînt. Pedepsiţi-mă amîndoi! Pe mine nu mă deranjează cîtuşi de puţin prezenţa a doi^ incoruptibili!... Fiţi băieţi buni şi scoateţi o dată din teacă sabia de foc a dreptăţii!'

CAMELIA: Lasă prostiile, Iordache! Vino imediat aici!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(reluînd discuţia cu Adam):* Sînteţi căsătorit?

ADAM: Unde ai văzut tu incoruptibil burlac? Nu ţi-am spus că doresc binele şi progresul individului? Am familie, am şi copii...

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Cîine! Copii am şi eu! Cum ai izbutit, stîrpitură, să faci copii? *(îl ia de gît.)*

IORDACHE: Haideţi! Nu vă mai ciondăniţi atîta! Arestaţi-mă odată! *(Adam scoate o pereche de cătuşe pe care vrea să i le pună lui Iordache, dar Licheaua întîrziată îl împiedică. Iordache rămîne cu mîinile întinse.)*

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Vrei să-ţi atribui meritul acestei demascări? Vrei să ai tu onoarea distrugerii acestui cuib de escroci?

ADAM: Eu am descoperit primul escrocheria... Ura față de nedreptate e un sentiment nobil şi nu vreau să-l împart cu nimeni. Cu nimeni pe lume!

IORDACHE: împăcați-vă, dați-vă mîna! Faceți pe din două prada! Aşa n-o să mă pedepsiți niciodată!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Dă-te la o parte!

IORDACHE: Știu... Vă înțeleg... Amîndoi iubiți progresul.. Se întîmplă şi de-astea în viață...

SILVIA: Vino, iubitule, să-ți dau un ceai de mușețel...

CAMELIA: Te agiți ca un idiot. N-au timp de tine. Au alte treburi. *(Iordache se retrage.)*

ADAM *(cu ură):* Adică, tu ai venit primul aici? Să zicem că-i aşa. Ei şi! Aici, în lumea sacră a moralei, aduci tu privilegiul barbar al „primului ocupant"? Cine-mi garantează că nu esti un pungaş?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Cine-mi garantează mie că nu eşti tu un pungaş? Nu-i prima oară cînd aud asemenea calomnii. Sînt'de neclintit, cîine!...

ADAM: Şi eu sînt de neclintit, cîine!...

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Degeaba îți iei avînt. N-ai să fii iubit de contemporani...

ADAM: Nici tu n-ai să fii iubit de contemporani!

IORDACHE: Copiii mei, nu vă mai certați! Copiii mei, veniți-vă în fire! O să fiți amîndoi iubiți!

(Licheaua întîrziată şi Adam se apropie iarăşi unul de celălalt.)

ADAM: Dracu să te ia de dobitoc!... Am o presimțire grozavă...

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Şi eu... Unde te-ai născut, blestematule?

ADAM: La Cîmpina.

LICHEAUA.ÎNTÎRZIATĂ: Şi eu, tot la Cîmpina. *(Cu durere.)* Tot la Cîmpina şi eu, blestematule!

ADAM: Simt că înnebunesc! Dar să fim tari! Să mergem mai departe în prăpastia care ni se deschide.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Spune repede... pe ce stradă?

ADAM: Strada Parcului 7.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(repetă mecanic):* Strada Parcului 7. E groaznic! Tot în strada Parcului 7 m-am născut si eu... Ce facem? Ce facem, frate nemernic?

ADAM; Mergem mai departe...

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu mergem mai departe!

ADAM: Acum ți-e frică? Nu, băiețaş! Să triumfe şi adevărul o dată cu dreptatea!

IORDACHE *(îi încurajează):* Aşa, copii, mergeți mai departe. Mai departe, copii!

ADAM *(luîndu-şi puteri):* Da, da, mergem mai departe!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Bine! Hai să ne scufundăm în această noapte fără de sfîrşit. în ce an te-ai născut?

ADAM: în 1925.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Luna, ziua?

ADAM: 18 august.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(plînge):* 18 august! 18 august! Nu se poate! Nu se poate! Şi eu m-am născut în 18 august! Nu se poate!

IORDACHE: Sărutați-vă! Apreciați-vă reciproc! Dați-vă mîna. îmbrățişați-vă! Iubiți-vă!

ADAM: Presimțirea mea s-a adeverit... Mă apucă furia cînd mă gîndesc că n-am eul meu, cu totul aparte, limpede, diferențiat, că trebuie să împart gloria c-un altul.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Asta-i culmea! E absurd şi monstruos ! O singură cunună de lauri ne ajunge la amîndoi.

IORDACHE: E mai bine aşa. O să vă înălțăm o singură statuie. Economisim marmura şi evlavia!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Mă apucă spaima cînd mă gîndesc că visele mele sînt şi visele tale, că speranțele mele sînt şi speranțele tale, că ura mea e şi a ta. Chiar şi scîrbă mea pentru tine trebuie s-o împart pe din'două... Aşa nu se poate trăi!

ADAM: Atunci de ce ne urîm de moarte? Dacă sîntem amîndoi incoruptibili şi dorim amîndoi ordinea şi manierele elegante, de ce îmi vine să te sfîşii fîşie cu iîşie şi să-ți torn sare pe carne?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Asta e taina cea mare.

ADAM: Eu vreau să fiu singur în fața soarelui, eu singur în fața istoriei, eu singur cu o cunună de lauri pe frunte, eu şi numai eu, eu singur în fața morții. Eu vreau să fiu eu! Eu îmi apăr eul.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Şi eu îmi apăr eul! Trebuie să fie totuşi ceva care să ne diferențieze. Trebuie să fie ceva

care să-mi aparţină mie şi numai mie. Trebuie să fie ceva care să-ţi aparţină ţie şi numai ţie. Ceva, oricît de neînsemnat. Trebuie să căutăm ceva ce ne desparte, trebuie să fie ceva care ne desparte.

(Se aşază la o anume distanţă, ca şi cum s-ar pregăti pentru un duel. Fiecare răspuns – ca o lovitură de spadă – are o importanţă decisivă „de viaţă şi de moarte". Toată scena trebuie să aibă intensitatea şi ritmul unui duel. Fiecare răspuns pe care-l primesc partenerii echivalează cu o rană, se chircesc de durere, şi aşa, zdrobiţi, loviţi, continuă această luptă absurdă. Ei nu pot trăi fără acest sentiment de diferenţiere, fără această conştiinţă a eului – de aceea e cît se poate de firesc ca disputa verbală să aibă violenţa şi ritmul unui duel.)

ADAM: Spune drept, care e floarea ta preferată? Spune repede, simt că înnebunesc! *(De la distanţa de rigoare.)*

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Mi-e frică! Mi-e frică să nu-ţi placă şi ţie aceeaşi floare!

ADAM: Nu fi laş! Acceptă legea luptei... Ce floare iubeşti, cîine?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Gladiolele!

ADAM *(cade ca lovit)*: Gladiolele! Şi eu tot gladiolele le iubesc, năpîrcă! Cînd sînt atîtea flori pe lume: trandafiri, garoafe, lalele, ciuboţica-cucului, tocmai la gladiole te-ai oprit. N-am încetat bătălia. Am să lupt pînă am să mă despart de tine, pînă am să am eul meu liber şi independent.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Ascultă, viperă, cînd te simţi mai bine în timpul zilei?

ADAM: Dimineaţa, cînd răsare soarele.

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(ţipăt de disperare şi mînie nestăpînită)*: Dimineaţa, cînd răsare soarele. Tocmai dimineaţa cînd răsare soarele. Şi eu iubesc dimineaţa, cînd răsare soarele.

ADAM *(puţin obosit de luptă)*: Sîntem predestinaţi să rămînem identici. *(Brusc.)* Care e filozoful tău preferat?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Bergson !

ADAM: Cîine! Nu putea să-ţi placă Platon?! Sau măcar Hegel?! Am fi fost două fiinţe diferite, în sfîrşit. Am fi avut fiecare moartea lui, cununa lui de lauri!

Nu! Lui îi place Bergson, ca şi mie!... El se dă în vînt după răsăritul soarelui, ca şi mine. El urăşte nedreptatea, ca şi mine, şi iubeşte gladiolele, ca şi mine,.. De ce nu iubeşti trandafirii, năpîrcă?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Nu iubesc trandafirii!

ADAM *(ca şi cum l-ar sfîşia)*: De ce nu iubeşti viciul, năpîrcă!

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ *(înghesuit, se apără)*: Nu-1 iubesc. Eu iubesc candoarea.

ADAM: De ce nu-1 iubeşti pe Hegel?

LICHEAUA ÎNTÎRZIATĂ: Eu îl iubesc pe Bergson!

ADAM: Da. Ştiu. Candoarea, gladiolele, Bergson, zorile dimineţii. Pe toate le iubeşti din ură faţă de mine, ca să nu mă laşi pe mine să trăiesc după pofta inimii. De ce, cîine? *(Trage fiecare cu pistolul. Mor amîndoi în acelaşi timp.)*

CAMELIA: Ura! Am învins! Am învins! *(Iordache priveşte buimac.)* O, meschini incoruptibili... Nici măcar n-au avut timp de noi. O privire plină de ură nu ne-au aruncat.

SILVIA *(se duce spre cadavrul lui Adam)*: Bietul băiat! Şi-a dat şi viaţa pentru o idee în care nu credea!

IORDACHE *(brusc)*: N'ci de pedeapsă n-am avut parte. E bine şi aşa. Am să beau ceai de muşeţel! Am să mă distrez bine şi-am să mor în somn! Asta am să fac!

CAMELIA *(inspectînd cîmpul de luptă)*: O, copii ignoranţi... Bătălia încă nu s-a terminat. în curînd, Sublimul va veni să-şi ia prada în primire. E convins că justiţia a triumfat şi se grăbeşte să profite de triumful justiţiei.

SILVIA: Aud paşi pe scări.

CAMELIA: Sigur. Se grăbeşte, n-are răbdare. Vine să-şi guste victoria. Să ne ascundem puţin. Iordache, fă şi tu ceva. Trage mi încolo cadavrele alea măreţe.

IORDACHE: Ciudat... Acum, cînd au murit, sînt cu adevărat o singură fiinţă, un singur cadavru.

CAMELIA: Grăbeşte-te, Iordache. Suferă de inimă, bietul batrîn. Să-1 scutim de o privelişte atît de sinistră.

SUBLIMUL *(singur)*: E o linişte de moarte care-mi place... Asta înseamnă că Adam şi-a făcut datoria, escrocii au fost pedepsiţi, justiţia a triumfat şi mie îmi rămîn definitiv gologanii, o locuinţă în plin centru. Şi iau o tipă de la bar ...*(Camelia, Iordache, Silvia apar brusc.*

îl înconjoară pe Sublim. Pauză lungă şi grea.) Trăiţi? Justiţia nu şi-a făcut datoria?

CAMELIA: Ba da. Numai că justiţia am făcut-o noi, de data asta. A triumfat justiţia noastră.

SILVIA *(se repede la Sublim):* Ne-ai înşelat! Veşnicia nu există! Ni l-ai dat pe Kant şi ne-ai luat locuinţa?

SUBLIMUL: V-am scăpat de puşcărie!

CAMELIA: Unde sînt gologanii? Ai spus că banii atîrnă greu„ că dacă ai bani nu poţi să zbori spre înaltul cerului. Ai profitat de naivitatea lui Iordache. Unde sînt bănişorii? Dă-ţi jos aureola aia de sfînt şi spune repede unde sînt bănişorii! *(Iordache îi ia aureola de pe cap şi-o striveşte cape o pălărie.)* Dacă nu ne dai lovelele,, te trimitem imediat în neant! O să putrezeşti printre constelaţii şi fraze din Kant!

SUBLIMUL: Asta ar fi o crimă ! Aveţi milă de un biet bătrîn !: Nu mă nenorociţi! Absolutul nu există!

CAMELIA: Acum ştim şi noi că nu există. De-aia te vom trimite acolo.

IORDACHE: Ţie ţi-e silă de absolut, ţi-e frică de neant şi pe noi ne-ai trimis acolo, cîine! Du-te şi tu! Du-te să vezi şi tu absolutul pe care-1 recomanzi altora! *(îl înconjoară cu toţii.)*

CAMELIA : Unde sînt gologanii? Nu ne-am întors pe pămînt ca să ne încadrăm în cîmpul muncii. Unde sînt bănişorii?

SUBLIMUL: Vă dau banii dacă-1 aruncaţi în stradă pe Iordache. Asta e propunerea mea — recunosc, puţin cam cinică. Altfel, chiar dacă mă puneţi la zid, nu vi-i dau. Afară cu Iordache! Afară cu acest nătărău! Numai pedepsirea lui mă poate consola de pierderea banilor! *(Pauză îndelungată.)*

IORDACHE: Vrei să ne asmuţi unul împotriva celuilalt? Camelia şi Silvia nu mă vor trăda niciodată! *(Se îndreaptă spre Camelia.).*

CAMELIA: Pleacă, Iordache!... Ce te uiţi aşa la mine? Ce te uiţi aşa la Silvia? Sîntem silite să te trădăm...

IORDACHE: Dar sînt banii mei!

SILVIA: Good bye! Altul în lecui tău ar fi mulţumit că l-am învăţat englezeşte!

IORDACHE: Nu se poate. Desfid evidenţa. Nu vreau să cred ceea ce văd. Voi m-aţi iubit! '

CAMELIA: Noi te-am iubit! Noi te-am trădat! *(îl îmbrîncesc.)*

SILVIA *(îi aruncă un geamantan):* Ai aici rufărie curată şi puţină hrană rece.

IORDACHE ' *(ia geamantanul):* Adio, fetelor! Adio! Adio! Sfîrşitul ăsta e cam ridicol. Aş avea nevoie de puţină, puţină măreţie. Fie-vă milă. E prea ridicol. Puţină măreţie! Daţi-mi puţină măreţie!...

SILVIA: Dă-i un picior în loc de măreţie! Nu mai avem timp de măreţie, Iordache...

(Iordache dispare. Tensiunea devine din ce în ce mai mare. E limpede că cei râmaşi se suspectează reciproc.)

SUBLIMUL: Acum am mai rămas numai trei...

CAMELIA: Da. Am rămas numai noi trei...

SILVIA *(îşi dă seama de situaţie):* Eu mă duc, Camelia. Mă duc şi eu. Voi poate vă iubiţi...

CAMELIA: Nu ne iubim.

SILVIA: Eu mă duc, Camelia. Am să trăiesc din traduceri. Aici sînt inutilă. Sublimul n-are nevoie să-şi refacă moralul.

CAMELIA: Du-te! Du-te, Silvia, dacă vrei, du-te!

SILVIA: Cu bine, Camelia! *(O sărută, pleacă.)*

SUBLIMUL: Am rămas numai noi doi.

CAMELIA: Noi doi... Numai noi doi... E mai bine aşa. Banii sînt şi aşa foarte puţini.

SUBLIMUL: De multă vreme te doresc ca un smintit! De multă vreme visez să fii a mea şi numai a mea! Toată viaţa mea va fi a ta! Iubesc întunericul din sufletul tău'. Seamănă atît de mult cu întunericul meu... Crede-mă, Camelia! Pentru tine am păstrat cu ghearele şi cu dinţii această urmă de tandreţe. Toate garsonierele meie vor fi ale tale. Toţi banii mei vor fi ai tăi!

CAMELIA: Şi eu te iubesc! Ce-o fi, o fi... Hai să vedem cum e iubirea...

(Se aruncă în braţele lui. Sublimul îi înfige în spate un pumnal.)

SUBLIMUL: O, binecuvîntată crimă care mi-ai redat libertatea...

CAMELIA *(zdrobită):* Mi-ai făcut-o, ticălos bătrîn! Am vrut să fiu şi eu o dată o femeie de treabă şi atunci am pățit-o! Ziceam să mă amorezez şi eu o dată. Să joc şi eu cartea tandreții...

SUBLIMUL: Tot studiind biblia şi tot mîncînd salată verde, aj' nsesem la un moment dat să nu mai pot ucide un om... Cu această crimă am intrat în rîndul oamenilor... Am scăpat de povara sublimului...

VOCEA LUI DOBRIŞOR *(de undeva, de departe):* Vino şi tu, Sublimule! Absolutul pe care l-ai tot cîntat te aşteaptă!

SUBLIMUL *(evident speriat):* Cine mă cheamă? Cine mă strigă?

VOCEA LUI DOBRIŞOR: Absolutul te cheamă. Absolutul te strigă!

SUBLIMUL: Nu mi-e teamă de absolut! Nu mai am aripi. Nu mai pot să zbor!

VOCEA LUI DOBRIŞOR: Ai să zbori. Ai să te faci uşor ca fulgul!

SUBLIMUL: Trebuie să mă fac greu ca piatra. *(Se îmbracă în grabă, cu tot ce găseşte.)* Trebuie să mă leg de pămînt! Trebuie să mă leg de pămînt!... *(Se lipeşte de pămînt.)* Cu ce să mă leg de pămînt? Aici rămîn! Trebuie să mă leg de pămînt. Trebuie să văd ce mă leagă de pămînt... Ceva ar trebui să mă lege... Trebuie să iubesc pămîntul. Trebuie. Pămîntul ăsta afurisit! Trebuie să iubesc munții şi oamenii acestui pămînt. *(Se înfige în pămînt.)* Te iubesc, pămîntule! Vă iubesc, oameni! Te iubesc, țărînă!

VOCEA LUI DOBRIŞOR: Ei! las-o, las-o, nu te mai chinui degeaba... Nu te leagă nimic de pămînt.

SUBLIMUL: Doamne, nu iubesc nimic. Nici munții, nici iarba, nici pămîntul, nici oamenii. Devin uşor ca aerul. Mai uşor ca aerul. Legile fizicii sînt încălcate şi Einstein nu mişcă un deget! Pămîntule, nu mă trăda... lubeşte-mă tu, pămîntule!

VOCEA LUI DOBRIŞOR: Giira, băiete! Absolutul te aşteaptă !...

SUBLIMUL: ...Iarăşi simt că zbor... Vreau să nu zbor, şi zbor... Vreau să nu fiu sublim, si sînt sublim. Idiot destin! *(Se ridică încet, încet.)* Sînt mai uşor ca aerul... Nu vreau să fiu etern! Nu vreau să fiu etern! *(Se pierde în neant.)*

BĂRBATUL CU CAPU-N NORI *(apare discret, fantomatic):* Oare aici să fie Cîmpina? *(Se duce spre^un dulap cu aerul unui somnambul, descoperă banii, îi aruncă, distrat în buzunar.)* Iarăşi m-am rătăcit... Nu... Aici nu e Cîmpina...

(Bărbatul cu capu-n nori ține în mină, cu duioşie, o floare. La sfîrşitul piesei, după ce descoperă banii, mănîncă floarea, petală cu petală...)

Cortina

ÎMPĂIAȚI-VĂ IUBIȚII

Comedie într-un act

Personajele

EMILIA — actriță de succes
VALENTIN — regizor de succes

Decorul: Garsoniera unei femei singure. Obişnuita boemă feminină şi artistică... Cîteva rochii aruncate pe un fotoliu dovedesc că stăpîna casei se pregăteşte de plecare.

VALENTIN *(în loc de bună ziua):* Iarăşi ai fost cu Marcel?

EMILIA: Iarăşi!...

VALENTIN: Şi cloar îmi amintesc că într-o frumoasă dimineață, în timp ce luam micul dejun aici, în garsoniera ta, la capătul unei lungi dispute, ți-am interzis să stai de vorbă cu cretinul ăla...

EMILIA: N-am prea stat de vorbă...

VALENTIN: Atunci ce-ați făcut?

EMILIA: Am luat masa împreună.

VALENTIN: Unde?

EMILIA: Aici, la mine. Ştii că detest restaurantele...

VALENTIN *(simplu):* Te-ai culcat cu el?

EMILIA *(şi mai simplu):* Nu...

VALENTIN: De ce? Explică-mi, dar te rog, pe scurt... Foarte pe scurt...

EMILIA: Era cît pe-aci, dar era prea tîrziu, eram obosită, dimineața aveam o imprimare la radio...

VALENTIN: Noroc cu imprimările astea de la radio. Ele îți mai salvează virtutea...

EMILIA: Meseria înainte de toate... Nu ştiai? Ei, cum nu ştiai? Mi s-a propus un recital în Glanda...

VALENTIN: Şi mie mi s-a propus să pun o piesă în scenă la Beyrut.

EMILIA: Mă bucur că voi pleca în Olanda...

VALENTIN: Sigur că te bucuri. Nu mă îndoiesc că te bucuri... Dacă nici măcar un turneu în Olanda nu te mai bucură...

EMILIA: De fapt, de ce ai venit?

VALENTIN: Am venit să te văd...

EMILIA: Ei, atunci, uită-te la mine...

VALENTIN: Tu eşti o minune a naturii, n-ai să mori şi n-ai să te îmbolnăveşti niciodată... Arăţi foarte bine... Timpul nu se atinge de tine. *(Sincer încîntat.)* Ai 37 de ani şi pari de 36 de ani.

EMILIA: Eşti rău, Valentin. Eşti atît de rău, încît nu mai ai nici răbdarea să fii inteligent. Nu-ţi mai cizelezi ura şi-o^ arunci aşa, cum îţi vine *(sentimentală)*. Voiam să-ţi spun ceva frumos', în legătură cu noi doi> dar m-am răzgîndit... Nu mai spun nimic.

VALENTIN: Ştiu. Nu m-ai înşelat. Dacă te culcai cu Marcel, îmi ofereai poate şi o cafea...

EMILIA: Tu vezi pretutindeni numai urîţenie, prostie şi viciu...

VALENTIN: Aşa se spune... Şi critica de specialitate spune la fel...

EMILIA: Mă plictiseşti...

VALENTIN: Te plictisesc? Te lauzi, Emilia. De cînd te-au invitat în Olanda, ai început să ai şi stări de spirit. Plictiseala e semn de progres, aş fi fericit să fie adevărat, dar mi-e teamă că minţi.'Mi-e teamă că nu te plictisesc...

EMILIA: Te duci tu pînă jos să cumperi nişte cafea?

VALENTIN: Nu.

EMILIA *(trece repede peste acest mic accident):* Ai fost la doctor?

VALENTIN: Am fost...

EMILIA: Ce ţi-a spus?

VALENTIN: Nimic special. încă mai merge. O mai duc pînă la 47 de ani.

EMILIA: Nu mai e chiar aşa mult.

VALENTIN *(în loc de răspuns):* în altă ordine de idei, ţi-am ascultat interviul pe care ai avut bunăvoinţa să-1 acorzi posturilor noastre de radio. Singura mea iubire, ai spus numai tîmpenii...

EMILIA: Am spus ce-am crezut...

VALENTIN: Posibil. Ipocrizia începe o dată cu cultura. Trebuie să mai citeşti încă mult ca să ajungi să nu mai spui ce gîndeşti... Şi, pentru numele lui Dumnezeu, învaţă odată să pronunţi cuvintele în limba franceză. Te faci de rîs. Eventual ia-ţi un profesor...

EMILIA: Niciodată nu sînt mai sinceră ca atunci cînd simt că te urăsc...

VALENTIN: Erai o biată actriţă din Deva, greoaie, cu o voce de lemn, care-1 confunda pe Pirandello cu Goldoni, eu te-am şlefuit, te-am modelat, te-am spălat,, te-am ţesălat, te-am impus opiniei publice. Tu, dragă Emilia', nu eşti decît creaţia vanităţii mele. Exişti fiindcă vreau'eu să exişti. Dar, ca să fiu sincer, între recunoştinţă şi ură, dacă mi-e dat să aleg, prefer ura.. Aşa că', dacă vrei să-mi faci o plăcere, urăşte-mă...

EMILIA': Ce vrei de la mine? Ce vrei? Totdeauna vrei să mă convingi cît sînt de idioată. Dacă vrei să te culci cu mine, bine, treacă de la mine, mă dezbrac, închid ochii, Dumnezeu cu mila, dar termină odată cu valul ăsta de ură...

VALENTIN: Ură? Ură? Nici vorbă de ură... Vreau să mă însor cu tine, nefericito...

EMILIA: Frumoasă cerere în căsătorie...

VALENTIN: Obiectiv vorbind, nu mi se pare chiar aşa frumoasă.

EMILIA: Nici nu-mi trece prin cap. Ar însemna să fiu încă o dată tîmpită. Nu mi-ajn găsit încă bărbatul...

VALENTIN: Nu l-ai găsit, fiindcă nu vrei să-1 găseşti. Sigur, sigur că da, nu te consolezi cu ideea de-a dărui frumuseţea unui singur bărbat. Pentru tine iubirea e o nenorocire care-ţi micşorează veniturile. O catastrofă, un contract reziliat. Pentru tine iubirea e totuna cu impozitul pe venituri. îţi place să profiţi de frumuseţea ta... Ţi-a dat Dumnezeu un trup frumos, nu-ţi iese asta din cap...

EMILIA: Şi ţie îţi place să-ţi exploatezi inteligenţa.

VALENTIN: Nu e acelaşi lucru.

(Sună telefonul, Emilia vrea să răspundă).

VALENTIN *(isteric):* Nu răspunde. Nu suport. Nu mai suport. Telefoanele astea îmi zdruncină nervii...

EMILIA *(ia telefonul, îl ridică, vrea Jo tu şi să vorbească).*

VALENTIN *(îi smulge telefonul din mînă):* Nu mai suport. Nu mai suport vocea ta dulce, catifelată, care nu re-

fuză pe nimeni, de mamă a tuturor bărbaţilor. Pe nici un academician, pe nici un responsabil de bloc, nu suport să faci programări de fată cu mine...

EMILIA: Dacă era televiziunea? Admiratorii nu sură la ora asta...

VALENTIN: Admiratorii sună la orice oră...

EMILIA: Dacă era televiziunea? Sau dacă mă chema Buftea la post-sincron?... Obositori mai sînteţi voi, ăştia, intelectualii fini... Şi vă mai miraţi de succesul şoferilor...

VALENTIN: Nu m-am mirat niciodată de răsăritul soarelui şi de succesul şoferilor. Eu nu mă mir de nimic. Chiar dacă te-ai sinucide în clipa de faţă, aici, în garsoniera asta, în dimineaţa asta, ai cuvîntul meu de onoare că nu m-aş mira... Aş înţelege că ai avut o clipă de depresie... şi... Dă-mi puţină apă...

EMILIA *(iarăşi maternă):* Odihneşte-te... Odihneşte-te puţin...

VALENTIN *(bea apa îngîndurat, ca şi cum ar bea un pahar cu vin).*

EMILIA *(vrea să fie şi mai maternă):* Mi s-a părut interesant articolul din „Steaua"...

VALENTIN: Lasă, Emilia, discuţiile estetice pe zăpuşeala asta...

EMILIA: Uiţi cînd chemam salvarea să te ia? Uiţi cum umblam să-ţi fac rost de medicamente străine? Da? Eu n-am voie să discut despre artă? Eu n-am voie să-mi dau cu părerea? Eu trebuie să te ascult pe tine, topită de admiraţie. Eu sînt bună numai la pat...

VALENTIN: N-am spus că eşti bură la pat...

EMILIA: Mereu vrei să mă loveşti. Iubitule, iubitule, mereu vrei să mă loveşti... Cu energia care zace în ura ta s-ar putea face o hidrocentrală pe Mureş...

VALENTIN: Nu-i aşa, singura mea iubire, că eşti ocupată diseară?

EMILIA *(sincer, uimită şi încîntată):* Nemaipomenit, chiar sînt ocupată. Ai, într-adevăr, intuiţie, Valentin. După ce ţi-ai dat seama?

VALENTIN: După duioşia cu care m-ai întrebat dacă am fost la doctor. Era atîta duioşie...

EMILIA: Ei, bine, diseară iau masa c-un actor belgian. E venit cu schimburile culturale. A plecat Rotaru la ei„ şi-a venit el la noi. Foarte talentat...

VALENTIN *(isteric):* Şi foarte cult...

EMILIA: Asta n-o ştiu.'

VALENTIN *(pe acelaşi ton):* îţi spun eu. E foarte cult. Şi foarte inteligent...

EMILIA: De ce nu? Tot ce se poate...

VALENTIN: Şi cu manşete frumoase. în orice caz, ştiu că-ţi plac bărbaţii cu manşete frumoase...

EMILIA: Tu mă socoti o idioată... Crezi că dacă te-a lăudat „Le Monde" ai dreptul să ţipi la mine... Sînt îngrozitori artiştii din ziua de azi... Cum îi laudă „Le Monde", cum nu te mai poţi înţelege cu ei...

VALENTIN: Te rog să te amorezezi de belgianul ăla venit în schimburi culturale, să te duci cu el în Belgia şi să te stabileşti la Li'ge...

EMILIA: De ce Liege? Bruxelles e capitala Belgiei... şi eu nu-mi părăsesc ţara. îmi place să călătoresc, să văd diverse oraşe străine, dar n-aş rămîne. O am aici pe mama...

VALENTIN: Ce simplă e lumea ta, Emilia. Pantofi, brînză,. contracte... Ia spune-mi, singura mea iubire, sînt frumoşi pantofii pe care ţi i-a adus Marcel din R.F.G.?

EMILIA: Şi' pe asta ai ghicit-o... Eşti mortal, Valentin.. Nu sînt frumoşi. El credea, săracul, că port 37... Nu ştia exact ce număr port la pantofi. N-a avut curajul să mă întrebe înainte de plecare...

VALENTIN: Sper că de data asta ai să mă înşeli cu adevărat şi definitiv... Sper să nu fie iarăşi o aventură trecătoare...

EMILIA: Nu ştiu, nu promit nimic...

VALENTIN: înşeală-mă, Emilia, te rog eu, înşeală-mă, şi să terminăm odată povestea asta obositoare. Sper că, de data asta, o să mă înşeli cu mai multă convingere. Sper că, de data asta, n-o să-ţi pară rău că te-ai culcat cu altul. Atîta doresc şi eu în această viaţă... Ca o femeie să nu regrete că m-a înşelat...

EMILIA: Asta n-o promit. S-ar putea să-mi pară rău după aceea, e foarte posibil... De ce să spun că nu e posibil,, cînd e posibil?

VALENTIN: Bine, dacă vrei război, apoi război să fie. Atunci plec şi eu la Poiana Braşov cu cea mai bună prietenă a ta.

EMILIA: Nu eşti tu genul Lidiei. Lidia nu se dă în vînt după cultură. Ea preferă sportivii din lotul naţional de , lupte... Uită-te în oglindă ca să-ţi dai seama cît de urît eşti... Du-te! Du-te şi uită-te!

VALENTIN: Nu e nevoie. Sînt convins de asta. Nu sînt june-prim...

EMILIA: Dacă am nevoie de Voltaire, îl caut în bibliotecă, nu la mine în pat...

VALENTIN: Ţi-am interzis să faci referiri estetice. Nu asta e partea ta tare. Ştii bine că intervenţiile tale culturale sînt ca musca în lapte, mă faci de rîs în faţa prietenilor. îţi aminteşti că odată ai spus că l-ai cunoscut personal pe Voltaire... Ce rîs a fost...

EMILIA: Eram la Deva atunci... Mă fac de rîs în faţa prietenilor tăi? în faţa prietenilor tăi? Care toţi vor să se culce cu mine...

VALENTIN: Ei, chiar toţi...

EMILIA: Da. Toţi... Pot să-ţi dau amănunte. Amănunte picante. Amănunte care te-ar îngheţa.

VALENTIN: Amănunte? Amănunte, ţi-aş putea da şi eu.

EMILIA: Nu mă interesează. Femeile n-au obsesia amănuntelor... Nu vrei să renunţi la obiceiul tău idiot de a cuceri femeile prin intermediul culturii. Dacă nu era Tolstoi sau El Greco, nici o femeie nu se culca cu tine. Ei da, ştii, ştii să creezi ambianţă. Păi cu mutra ta, asta ţi-ar mai fi trebuit, să nu ştii să creezi ambianţă... Tu tragi femeile pe sfoară, le păcăleşti, ideile tale sînt năluciri, sentimentele tale — apă de ploaie. Paradoxurile tale, trase de păr, dar şoldurile mele, astea sînt reale, cel puţin. Frumuseţea există, pe cînd inteligenţa, Dumnezeu ştie ce-o fi cu ea...

VALENTIN: Ehe... Frumuseţea e singurul adevăr pe care îl înţeleg şi proştii... Şi cît timp vrei să-ţi exploatezi frumuseţea? Spune, simplu, cît?

EMILIA: Atîta vreme cît tu ai să-ţi exploatezi inteligenţa. Să vedem cine rezistă pînă la urmă, care pe care. De fapt, ştiu de ce mă urăşti...

VALENTIN: Nu-i adevărat că te urăsc. Te dispreţuiesc.

EMILIA: Ai vrea să mă dispreţuieşti, dar, de fapt, mă urăşti. Cînd ai văzut, iartă-mi vulgaritatea, că, în ciuda cadourilor tale, nu devin mai apropiată, mai emoţionată, voiai să mă ucizi. Cînd poşetele tale din Viena nu reuşeau să-mi facă mai misterioasă prezenţa ta, iarăşi m-ai urît. Tu voiai să cumperi şi uimirea mea în faţa ta. Voiai să cumperi imperceptibilul. Am primit poşeta, dar nu m-am emoţionat... Urăşti tot ce nu poţi să cumperi.

VALENTIN: Nu-i adevărat. Iubesc tot ce pot să cumpăr. Dacă eu cumpăr un om, e meritul lui că se lasă vîndut,, şi nu ticăloşia mea că pun banii pe masă... Şi apoi,, singura mea iubire, mulţi negustori cinstiţi ai văzut în această lume?... Tu eşti făcută pentru a fi cumpărată şi visul tău secret e de a fi marfă, nu om. Condiţia de om ţi se pare inferioară şi aspiri să devii marfă. Pe tine doar valorile materiale te tulbură. Tot ce-i materie, manşete, agrafe, pardesiuri, parfumuri, lenjerie, cutii de chibrituri, coji de portocale, etichete, chiloţi elveţieni, sutiene din Reprblica Sud-Africsnă, te emoţionează. Pînă şi în faţa unei bucăţi de brînză te pierzi cu firea, ca o fecioară la primul bal...

EMILIA: Isterie!... Eşti doar isteric. N-ai reuşit să mă cumperi. Şi nimeni n-o să mă cumpere. Admite că, aşa putredă cum sînt eu, n-ai reuşit să mă cumperi. Adeseori m-ai cerut de nevastă şi întotdeauna am refuzat..

VALENTIN *(obosit):* Cîrd pleci în Olar da?

EMILIA: Peste două săptămîni.

VALENTIN: Exact cînd plec eu la Beyrut, tot peste două săptămîni...

EMILIA: Nu te duci tu pînă jos să iei nişte cafea?

VALENTIN: Nu.

EMILIA *(trece uşor pe&te acest accident): Am* auzit că te-au căutat de la teatru. Nu înţeleg de ce te-au căutat la mine.

VALENTIN: Oamenii s-au obişnuit să ne ştie împreună... Definitivarea distribuţiei... Dacă să joci tu sau Măria. Crîşmaru...

EMILIA:'Bănuiam că de aceea te-au căutat. Ce-ai răspuns tu, singurul bărbat pe care l-am iubit cu adevărat?

VALENTIN: Iubito, Măria Crîsmaru e cea mai indicată pentru acest rol care nu este deloc episodic. O să facă o mare creație. O să fie „rupere" — cum spuneți voi, actorii...

EMILIA: Ştiai cît de mult voiam să joc în acest Pirandello.., încă de pe băncile Institutului...

VALENTIN: Ştiam. Nu eşti singura femeie care venea goală la mine şi mă ruga s-o distribui în Pirandello... Mi-e plin creierul de femei goale care-mi cerşesc roluri episodice...

EMILIA: Ai vrut să-mi dai o lovitură.

VALENTIN: Cum îți închipui? Ți-am spus că vreau să te iau de nevastă.

EMILIA: Atunci?

VALENTIN: Dragă Emilia, eşti singura femeie pe care am iubit-o, dar nu te dă talentul afară din casă...

EMILIA: Şi mai spui că mă iubeşti?!...

VALENTIN: Te iubesc şi acum. Te iubesc foarte mult, dar nu te dă talentul afară din casă, iartă-mă că ți-o spun pentru a doua oară într-o sirgură seară...

EMILIA *(sincer curioasă):* N-am talent, Valentin?

VALENTIN: Nu, iubito, talent n-ai...

EMILIA: Totuşi, sînt unii care mă apreciază...

VALENTIN: Da? N-am auzit...

EMILIA: Dacă mă iubeai cu adevărat, credeai în talentul meu...

VALENTIN: Dacă talentul tău nu există, degeaba cred eu în el... Nu sînt o ființă religioasă care să creadă în ceva care nu există...

EMILIA: Ai putea să încerci... Era o datorie...

VALENTIN: Datorie? Cum ți-a ajuns cuțitul la os, ai ajuns şi la principii. Care datorie? Tu nu crezi nici că eu te iubesc, nu crezi nici că n-ai talent. Crede, Emilio, şi-n marea mea iubire, şi-n lipsa ta totală de talent! Crede şi ai să fii fericită!

EMILIA: Tu trebuia să crezi în talentul meu... Un bărbat inteligent care crede în vocația unei femei frumoase... Asta era tot hazul tău... Totuşi, gestul tău îmi place. E un gest bărbătesc,

VALENTIN: O banală onestitate profesională...

EMILIA: Ai reuşit întotdeauna să mă faci ridicolă...

CINE PE CINE MÎNTUIEŞTE

Comedie într-un act

Personaje

UN CANDIDAT LA SINUCIDERE . . . . sănătos tun
UN SALVATOR DE MESERIE . . . . c-un picior în groapă

%

Decor: Biroul fastuos al unei instituții filantropice care seamănă cu o reprezentanță comercială; se pare că afacerile merg bine.

CANDIDATUL: Ce naiba, nu e nimeni pe aici? Un suflet are nevoie de ajutor..."

SALVATORUL *(care lipsise câteva minute):* Am fost pînă la bodegă să iau un aperitiv. Sufăr de stomac. Trebuie să mănînc la ore fixe. A, îngrozitoare sînt durerile de stomac. Cum stați cu stomacul?

CANDIDATUL: Am un stomac de fier...

SALVATORUL: Mi-am închipuit. Toți sinucigașii au o constituție robustă. Numai noi salvatorii ne tîrîm de azi pe mîine. Uite un munte de bărbat... Și zi, vrei să te sinucizi?

CANDIDATUL: Da, domnule. Vreau să-mi pun capăt zilelor în măsura posibilităților...

SALVATORUL: A, ce îmbuibați sînteți voi, ăștia, sinucigașii... Vi s-a urcat la cap. Ați chefuit, ați mîncat icre negre, v-ați înhăitat cu actrițele și acum vreți să vă și sinucideți... Sinuciderea e un lux, domnule. Ar trebui să se pună impozit... Un lux, un răsfăț și o frivolitate. De aceea eu pun sinuciderea pe același plan cu adulterul. Cînd omul n-are cu ce să-și umple timpul, ori se sinucide, ori își înșeală nevasta...

CANDIDATUL: O dată ce m-am hotărît să mă sinucid, înseamnă că am motivele mele. Sînt foarte curios să văd cum arată moartea.

SALVATORUL: Asta tot o s-o vedeți într-o bună zi...

CANDIDATUL: Nu mai am răbdare... Nu mai am răbdare...

SALVATORUL: Ce păcat că datoria mea este să vă salvez... Slujba asta păcătoasă îmi impune o anume ținută... Dacă era după mine, știți ce vă spuneam? Vrei să mori? Du-te și mori în pace. Și așa noi nu putem convinge oamenii decît de ideile de care sînt deja convinși..

CANDIDATUL: Dumneata ești salvatorul?

SALVATORUL: Da. Eu sînt salvatorul de serviciu. Lucrăm în trei schimburi. Nu sîntem mulți, dar iubim oamenii.

CANDIDATUL: Şi de cînd te-ai hotărît să mîntui pe alţii?

SALVATORUL: Azi am o zi proastă, spun ce-mi trece prin cap... De cînd mi-am dat seama că nu mai e nimic de făcut cu mine. Atunci mi-am zis... Ce să fac cu falimentul meu? Dacă eu tot mă duc dracu, măcar alţii să nu se ducă dracu... Ideea e, trebuie să recunoşti, generoasă. Mi-am transformat falimentul în mesianism. Nu te lua după ce-ţi spun. Am o mare putere de convingere. Pe mulţi i-am salvat, i-am trezit la viaţă, şi azi trăiesc, sînt sănătoşi, îşi înşeală nevestele...

CANDIDATUL: Dacă nu mă convingi de frumuseţea vieţii,, mă sinucid.

SALVATORUL: Păi ce, domnule, nu e frumoasă viaţa?

CANDIDATUL: Nu ştiu. Adu-mi argumente. Dacă nu mă convingi, mă sinucid, vă stric statistica. Am o mare plăcere să stric statisticile de orice fel. De cînd s-a înfiinţat societatea voastră filantropică, numărul sinucigaşilor a crescut.

SALVATORUL: Ei şi? Te sinucizi dumneata, se naşte altul,, ne calomniezi dumneata, ne elogiază altul — pe ansamblu se recuperează.

CANDIDATUL: Aşa crezi dumneata. Sinuciderea mea o să facă vîlvă. O să las o scrisoare în care o să arăt că tocmai un funcţionar al acestei societăţi m-a convins să-mi curm firul vieţii...

SALVATORUL: Vrei să mă nenoroceşti, domnule, vrei să mă laşi pe drumuri. Nici n-aş mai găsi de lucru în altă parte... Patronii mei sînt foarte cîrpănoşi...

CANDIDATUL: Nu-mi mărturisesc sufletul pînă ce nu aflu cine finanţează toată tărăşenia asta... Că doar n-o să treziţi dragostea de viaţă pe datorie...

SALVATORUL: Nu. Nu salvăm pe veresie. Sîntem bine plătiţi... O societate filantropică care iubeşte omul şi respectă viaţa, atît a omului, cît şi a dobitoacelor...

CANDIDATUL: Din iubirea aproapelui nimeni n-a făcut avere. Banii! Ai cui sînt banii?

SALVATORUL: Noi dăm toate informaţiile care ni se cer. Sînt informaţii care pot trezi în oameni dragostea de viaţă. Sînt cifre care te pot convinge că sinuciderea e absurditate. Consiliul de administraţie al fabricii de cauciuc sintetic a hotărît să aloce o parte din veniturile fabricii acestei nobile îndeletniciri.

CANDIDATUL: Numai o mică parte...

SALVATORUL: Atît cît e necesar ca înalţii acţionari să mănînce icre negre într-o stare de adîncă pace interioară. Nimic mai mult, nimic mai puţin... De altfel ideea cu salvarea sufletelor tot la un banchet le-a venit, după ce mîncaseră ca nebunii... După ce omul mănîncă bine, simte nevoia să-i treacă prin creier idei nobile... Ideile nobile fac digestia plăcută...

CANDIDATUL: Ipocrizia mă dezgustă...

SALVATORUL: Exact. Aşa este. Noi nu amăgim oamenii. Admitem că există ipocrizie şi cifre de afaceri prea ridicate. Admitem că există femei şi o circulaţie prea intensă în unele oraşe, mai ales în orele de vîrf. Admitem că pămîntul e rotund. Şi totuşi această viaţă stupidă, aglomerată, nedreaptă merită să fie trăită. Viaţa e o taină, domnule ! Trebuie să respectăm această taină.

CANDIDATUL: Eu vreau să mă sinucid...

SALVATORUL: înţeleg, înţeleg. Viaţa vi se pare absurdă. Omul e singur în univers. Neantul...

CANDIDATUL: Aiurea! Neantul mi se pare singura chestie mai plăcută în toată povestea asta. Singura certitudine e neantul, domnule. De aia vreau să ajung cît mai repede în neant. Eu nu mă sperii de neant, mă sperii de funcţionari, de femei, de poliţişti, de cîntăreţi de muzică uşoară. Mă gîndesc la neant ca la o destindere. Ei bine, domnule, dacă vrei să ştii adevărul, iată-1: mor ca să mă deconectez...

SALVATORUL: Sînteţi primul om care se relaxează dînd ortul popii. Asta mă face să vă respect...

CANDIDATUL: Merit să fiu respectat. Eu nu aştept ca moartea să vină dinafară, ca o hotărîre judecătorească. Cum, domnule, să hotărască alţii cînd mor eu? Eu hotărăsc cînd mor. Sinuciderea e o formă a libertăţii...

SALVATORUL: Totuşi, aici e prea multă vanitate... Cred că am ajuns să punem degetul pe rană. Cei mai mulţi oameni se sinucid din vanitate. Au o părere atît de bună despre ei, încît numai moartea le mai satisface orgoliul...

CANDIDATUL: Se vede că nu v-a trecut niciodată prin cap să vă sinucideți.

SALVATORUL: Nu, domnule. De aceea am şi fost angajat. Două lucruri pot să afirm că nu mi-au trecut prin cap: să mă sinucid şi să cumpăr tablouri...

CANDIDATUL: Vă ascult, vă ascult... Spuneți tot ce aveți pe suflet...

SALVATORUL: S-a întîmplat ceva foarte ciudat. Deşi mi-era silă de achiziționarea de tablouri, deşi socoteam această îndeletnicire de-o imensă vulgaritate, m-am trezit într-o zi cumpărînd un mic desen de Goya...

CANDIDATUL: Sînteți un caz particular. Vă ascult. Continuați, continuați...

SALVATORUL: Am vrut să nu cumpăr acest tablou... Am vrut să rămîn credincios ideii mele că achiziționarea de tablouri e o mare idioțenie... Şi totuşi l-am cumpărat...

CANDIDATUL: Foarte trist... în fiecare cumpărător de tablouri zace un viitor sinucigaş. Tot aşa am început şi eu. Vindeți imediat desenul!

SALVATORUL: Imposibil! E o capodoperă! N-aveți grija mea. Eu am o credință în care alții cred, n-am să mă sinucid. Aş vrea să vă amintesc că eu sînt salvatorul, şi dumneavoastră cel care trebuie salvat... Cum ați vrut să vă sinucideți?

CANDIDATUL: Sînt lipsit de fantezie. Am vrut să mă spînzur...

SALVATORUL: Ați avut o zi grea? V-a răscolit ceva, s-a întîmplat ceva, v-a tulburat cineva?

CANDIDATUL: Nu. Dimpotrivă. Mă simțeam foarte bine. Eram într-o excelentă stare fizică şi sufletească. Aveam sentimentul că-mi făcusem suma. Ce să-mi mai aducă viața? încă o femeie? încă o braserie? încă o conversație? încă un accent circomflex? îmi pierdusem curiozitatea, de aici mi s-a tras. Tocmai îmi pregăteam funia cînd văd în W.C. reclama societății dumneavoastră filantropice: „Nu vă sinucideți. Viața vă oferă încă multe surprize." Asta m-a făcut curios... Ia să văd şi eu cum arată o societate care vrea să mîntuiască oamenii.

SALVATORUL: Ați făcut foarte bine... Curiozitatea ține omul în viață.

CANDIDATUL *(bate cu pumnul în masă):* Adu-mi argumente ca să trăiesc, Adu-mi argumente...

SALVATORUL: Dacă n-ar fi decît trupul femeii...

CANDIDATUL: Aveți nişte creiere de pasăre. Tot îi dați cu trupul femeii. Nu pot să zac în trupul femeii o sută de ani. Am obosit, mi-am făcut suma. Alții la rînd... *(Candidatul vrea să plece.)*

SALVATORUL: Unde plecați?

CANDIDATUL: Cum unde? în camera mea de burlac să-mi atîrn ştreangul de gît...

SALVATORUL: Nu se poate. Nu se poate să plecați. Dacă plecați mă nenorociți. N-am mai salvat un suflet de aproape trei săptămîni. Patroana, admirabila baroană de Volsleis, o să mă dea afară pentru ineficientă în muncă. Şi apoi pentru fiecare suflet salvat primesc o mie de coroane. închipuiți-vă! O mie de coroane. Ce nu poți să faci cu banii ăştia..;

CANDIDATUL: O mie de coroane e o sumă...

SALVATORUL: închipuieşte-ți, domnule. Dacă vă redau încrederea în viață, dacă reuşesc să vă conving de farmecul dimineții, îmi achit ratele, ratele la mobilă, ratele la maşină, îmi fac concediul în insulele Majorca. Ar fi minunat...

CANDIDATUL: Da, ar fi minunat. Ar fi minunat ca eu să mai trăiesc în această mizerie, numai ca dumneata să-ți achiți ratele. Ei bine, nu...

SALVATORUL: Cum nu?... Viața e frumoasă...

CANDIDATUL: Eu vreau să dovedesc că dumneata eşti un funcționar incapabil. Acesta este țelul vieții mele. în acest scop am văzut lumina soarelui. Sinuciderea mea e cea mai bună dovadă a incapacității dumitale profesionale... Am să mă sinucid din ură. Din ură față de dumneata. Ca să nu-ți plăteşti ratele. Ca să nu-ți faci concediul în Insulele Majorca. Cu ce plăcere o să-mi pun funia la gît...

SALVATORUL: Sînt şi plăceri mai mari decît plăcerea de a-ți pune ştreangul...

CANDIDATUL: Eşti un naiv. Nu există plăcere mai mare...

SALVATORUL: Sînt un biet naiv. Şi eu mă şi vedeam pe o plajă în insulele Majorca, cu o sticlă de gin şi o pipiță...

CANDIDATUL: Am să mă sinucid şi n-ai să mai faci concediul în insulele Majorca...

SALVATORUL: De ce să te sinucizi? Viaţa e frumoasă...

CANDIDATUL: Ura e mai frumoasă decît viaţa. Ura e singura viaţă autentică... Dacă moartea mea te va împiedica să-ţi faci concediul în Spania sînt fericit, înseamnă că n-am trăit degeaba...

SALVATORUL: Nici nu mă gîndesc să nu mă duc în Insulele Majorca. Decît să nu mă duc în Insulele Majorca, mai bine mă sinucid... Am obosit să salvez pe alţii şi să mă îngrop pe mine... Cu cît salvez mai mulţi oameni, cu atît groapa mea e mai adîncă.

CANDIDATUL: De ce să te sinucizi?! Viaţa e frumoasă...

SALVATORUL: Din ură. Numai ura dă puterea de a te sinucide. Aroganţa dumitale mă scoate din sărite. De două ore mă şantajezi cu sinuciderea dumitale idioată... Ce crezi, că numai dumneata te poţi sinucide? Am să mă sinucid şi eu, am să mă sinucid chiar acuma, ca niciodată să nu mai ai linişte, să mă ai pe conştiinţă, să mă visezi în fiecare noapte...

(Pauză îndelungată.)

CANDIDATUL: Hai să bem un gin.

SALVATORUL: Bună idee... Tot un gin am să beau şi eu.

Cortina

FRUMOS E ÎN SEPTEMBRIE LA VENEŢIA

Comedie într-un act

Personajele

DOAMNA — o femeie normală, cu înclinații metafizice

DOMNUL — cam același lucru.

Decorul: O pensiune foarte modestă.

DOAMNA: Frumos e în septembrie la Veneția...

DOMNUL: Am auzit, doamnă... Şi tocmai asta mă face să regret şi mai mult că sîntem de-abia la începutul lui august...

DOAMNA: Păcat că septembrie e încă atît de departe... Mare păcat.

DOMNUL: Excelent. Excelent. V-ați întrebat vreodată dacă există Dumnezeu?

DOAMNA: Natural, domnule... Cum să nu mă întreb? S-ar putea să nu-mi pun o asemenea întrebare capitală? Viața sufletească bogată e trusoul femeii trecute de treizeci de ani.

DOMNUL: Excelent, excelent...

DOAMNA: De ce vă mirați, domnule?

DOMNUL: Nu mă mir, mă bucur, doamnă. Aşa puține femei se interesează de existența Domnului... Aspirați spre o lume mai bună?

DOAMNA: De cînd mă ştiu, domnule...

DOMNUL: Excelent, excelent... Nedreptatea, sub orice formă, vă indignează?

DOAMNA: Mult, domnule...

DOMNUL: Şi, probabil că, stimată doamnă, ați dori ca relațiile dintre oameni să fie mai frumoase, mai curate? ...

DOAMNA: Mult mai curate decît sînt în prezent...

DOMNUL: Madame, vous cherchez la verite?

DOAMNA: Oui, monsieur, je cherche la verite... *(după o pauză sacră).* Dacă mă duc pînă afară să fac pipi, mă interpretați greşit?

DOMNUL: Nu. Iau lucrurile aşa cum sînt, ca pe un fenomen natural, ca pe o necesitate fiziologică... Absolut fiziologică...

DOAMNA *(pleacă).*

DOMNUL *(în aşteptarea doamnei – meditează):* Totuşi, mă întreb, contradicţia dintre materie şi spirit nu e cumva o falsă problemă...

DOAMNA: Ce-aţi făcut în lipsa mea?

DOMNUL: Ce fac bărbaţii în asemenea împrejurări... Am meditat... Spuneaţi că aveţi şi dumneavoastră îndoieli, stimată doamnă?

DOAMNA: Sigur, domnule. Cum să n-am îndoieli? îndoieli să n-am?... Mă îndoiesc pînă şi de prezenţa mea la Veneţia. Mă îndoiesc de paşaportul meu, de buna mea dispoziţie, de armonia universului, uneori. Chiar şi prezenţa dumneavoastră mi se pare un vis, o închipuire. Cînd eram mai tînără îmi plăcea laptele, acum mă întreb dacă îmi mai place ceva...

DOMNUL: O să vedeţi, stimată doamnă... ce plăcere o să ne facă conversaţia asta peste zece ani de zile...

DOAMNA: Provin dintr-o familie de oameni săraci. Totuşi, m-am străduit să fiu o fiinţă mai deosebită. Am ajuns să am şi crize de disperare...

DOMNUL: Excelent, excelent. N-aveţi acea stupidă mulţumire de sine care distruge totul... sînteţi disperată... excelent, excelent...

DOAMNA: Trebuie să fim şi disperate, nu numai foarte feminine. Nu mi-a fost uşor, fiindcă de felul meu sînt optimistă. E foarte greu să te întrebi de existenţa lui Dumnezeu cînd nu te interesează cîtuşi de puţin... Foarte greu. Totuşi, m-am interesat şi mă întreb în continuare. Trebuie să mă întreb dacă există sau nu există Dumnezeu... Dacă nu mă întreb eu, se întreabă altele, ştiţi cum sînt bărbaţii... pedanţi...

DOMNUL: Excelent, excelent...

DOAMNA: Mă cam scoate din sărite acest veşnic excelent, excelent. Am o rugăminte, domnule... n-aţi putea să fiţi mai natural?

DOMNUL: Natural? Natural? De ce n-aţi spus-o de la început? Nimic mai uşor, doamnă. Dacă vreţi, sînt capabil să mă uit drept în ochii dumneavoastră fără nici un gînd ascuns.

DOAMNA: Nu m-am gîndit chiar la asta. Deşi am străbătut atîtea drumuri complicate, pudoarea mi-a rămas intactă... Cred că n-am făcut rău...

DOMNUL: Deloc. Trebuie să ne păstrăm pudoarea, n-are ce să ne strice. Şi ideea dumneavoastră ca eu să fiu mai natural e bine venită. Tocmai mă introspectam şi mă dojeneam... De ce nu sînt mai natural? Am atîtea rezerve de naturaleţe, de ce dracu nu le folosesc? Evident, doamnă, de acrim înainte, am să fiu mai natural...

DOAMNA *(îi cere permisiunea):* Atunci, aş putea să fiu şi eu mai naturală? Pot să vă spun că pantofii ăştia mă strîng îngrozitor?

DOMNUL: Vă rog, doamnă. Fiţi naturală, fiţi deschisă, fiţi spontană...

DOAMNA: Cu toţii simţim nevoia să fim naturali, aţi observat acest lucru? Simţim nevoia să căscăm, să ne întindem oasele... De cînd doream să vă spun ce am pe suflet... Ei bine, îmi pare rău că sînt la Veneţia...

DOMNUL: Vă ascult cu maximum de atenţie. Asta e foarte interesant. De ce, doamnă?

DOAMNA : Simplu, dureros de sirrplu... Fiindcă o dată ajunsă la Veneţia nu mai pot să aspir să fiu la Veneţia.

DOMNUL: Aţi cîştigat Veneţia şi aţi pierdut nostalgia Veneţiei... Aşa e, doamnă, de cînd lumea... Pierdem visul şi primim, în schimb, realitatea, nu e nici o brînză... Şi ce căldură, doamnă, pluteşte peste prezentul ăsta... Lira s-a devalorizat... Şi ce de muşte... în amintire nu bîzîie nici o muscă...

DOAM.NA: Dar măcar o să ne amintim cu duioşie de aceste zile?

DOMNUL: O, sînt sigur, doamnă. în amintire totul va fi superb. Peste zece ani o să vedeţi ce poetică ne va apare această mizeră pensiune în care zburdă şobolanii...

DOAMNA: Sînt şcbolani printre noi?

DOMNUL: Nu vă îngrijcraţi, doamnă. Şcbolanii existănumai în realitate *(după o pauză).* în amintire nu va supravieţui decît albastrul Adriatice\.. în germană, fraza asta sună şi mai frumos...

DOAMNA: N-ar trebui să facem şi noi o plimbare cu gondola? Stiti, în franceză întrebarea asta sură fermecător...

DOMNUL: Important nu e să te plimbi cu gondola, important e să-ți aminteşti că te-ai plimbat cu gondola. Eu îmi amintesc cu plăcere de lucrurile pe care nu le-am făcut niciodată... Cu mare plăcere... Un lucru pe care nu l-am făcut mi se întipăreşte în memorie şi nu-1 pot uita... Tot ce n-am trăit voi ține minte pînă la sfîrşitul vieții.

DOAMNA *(disperată):* Totuşi, deşi sînt la Veneția, îmi dau seama că nu pot să renunț la speranța de a vedea Veneția. Eu n-am nevoie de Veneția, ce naiba să faci la Veneția? Apă, mereu apă, eu am nevoie de speranța de a vedea cîndva Veneția... O, ce frumoasă trebuie să fie o plimbare cu gondola...

DOMNUL: Dacă țineți neapărat...

DOAMNA: Nici nu mă gîndesc. Eu nu țin să mă plimb cu gondola. Am auzit că e destul de incomod. Eu nu vreau să mă plimb cu gondola, eu doar tînjesc ca o nebună după o asemenea plimbare. Dacă mă plimb cu adevărat, pe urmă nu pot să mai tînjesc.

DOMNUL: Da. Ar fi ridicol sa vă plimbați cu gondola, ca o nebuna... Ca pe urmă să nu mai puteți tînji după aşa ceva...

DOAMNA: Ați pus degetul pe rană... îmi place să aspir, să nădăjduiesc, să aştept... Nădăjduiesc să fiu la Veneția, unde mă aflu în momentul de față, aştept o iubire ideală. îmi place să stau pe terasă, să croşetez şi să aspir... Aspirația e tot ce are omul mai frumos, atît femeile, cît şi bărbații...

DOMNUL: Nenorocirea e că, uneori, idealurile noastre se împlinesc. Uite, am vrut să ajungem la Veneția, ei, bine, am ajuns, acuma să vedem pe unde scoatem cămaşa...

DOAMNA *(speriată):* Nu cred. Nu vreau să cred... Chiar sîntem la Veneția?

DOMNUL: Da, doamnă. Şi eu am vrut să mă mint, să mă auto-iluzionez, dar sîntem la Veneția. Priviți adevărul în față. Mai mult decît asta. De aici,de la fereastra noastră^ se vede Piața San Marco...

DOAMNA: îngrozitor... Asta e chiar Piața San Marco?

DOMNUL: Da. Uite, şi uite gondolele pe care le-ați visat...

DOAMNA: Taci! E insuportabil...

DOMNUL: Tac. Am ajuns la Veneția şi nu simt nimic deosebit. Nu mă simt nici mai inteligent, nici mai fericit, în loc să mor sub umbra unui dud, am să mor sub umbra unui portocal. Maximum de confort...

DOAMNA: N-are rost să ne văităm... Totuşi, Veneția e o splendoare... Dacă nici Veneția nu e splendoare... Cu fraza asta am venit, cu fraza asta mă întorc *(decisă).* Veneția e o splendoare...

DOMNUL: N-a spus nimeni că Veneția nu e o splendoare...

DOAMNA: Ce dracu nu mai vine oranjada aia? De-o oră am cerut-o. Adevărul e că, în prezent, ne plictisim de moarte. Dar, în amintire, nu e aşa că în amintire o să fie foarte frumos?

DOMNUL: în amintire va fi foarte frumos. în amintire veni bea nu o oranjadă, ci vin de Chianti... în amintire discuția noastră stupidă va muri — N-o să ne rămînă decît soarele Adriaticei...

DOAMNA: Atunci, ce să mai pierdem timpul? Să trecem direct în amintire... ĸ

DOMNUL: Ei, asta ar fi ideal. Ideal ar fi să avem numai amintiri. Dar mai e şi afurisitul ăsta de prezent. Prezentul e un tribut care trebuie plătit. N-ai ce face...

DOAMNA: Totuşi, ce facem?

DOMNUL .-Aşteptăm pînă ce totul se va schimba în amintiri...

DOAMNA: Şi ce facem, ce facem pînă ce prezentul se preschimbă în amintiri?

DOMNUL: Aşteptăm. Aşteptăm. Bem cafele, discutăm, vă ofer un foc, mai întrebați de oranjadă, de mersul trenurilor, trebuie ca, odată şi odată, prezentul ăsta să se preschimbe în amintiri... Că n-o să țină aşa o veşnicie...

DOAMNA: Dar e sigur că prezentul ăsta blestemat şi plicticos o să se preschimbe în amintire? Dacă rămîne prezent? Ce ne facem?

DOMNUL: Devine el o arnintire, n-aveți nici o grijă, doamnă... Aveți cuvîntul meu de inginer... Să vedeți ce spirituală o să vi se pară conversația noastră peste zece ani... Aşteptați zece ani de zile şi o să vedeți ce frumoasă este, în fond, viața.

DOAMNA *(gînditoare):* E mult. Zece ani e mult...

DOMNUL: Mult? Eu găsesc că nu e mult...

DOAMNA: Pot să vă tutuiesc? Ştiţi la ce mă gîndesc acuma? Mă gîndesc că îmi place de tine...

DOMNUL: în prezent?

DOAMNA: Da, domnule, asta e foarte ciudat şi foarte nou pentru mine, îmi place de dumneata în prezent... Eşti primul bărbat pe care-1 iubesc în prezent...

DOMNUL: Mă dezamăgiţi, doamnă. Aş prefera să vă amintiţi că m-aţi iubit, asta cu cea mai mare plăcere... Prezentul nu e ceva serios... Prezentul e ca nisipul mării.

DOAMNA: Aş putea chiar să mă culc cu tine...

DOMNUL: Asta chiar că n-ar avea nici un haz. Aş prefera să vă amintiţi că v-aţi culcat cu mine...

DOAMNA: Nu fi stupid. Copiii nu se fac din amintiri...

DOMNUL: Aţi ridicat puţin tonul... O să vedeţi că peste zece ani n-o să vă amintiţi că aţi ridicat tonul şi că m-aţi făcut stupid. Alt cuvînt o să vă amintiţi', cu totul şi cu totul alt cuvînt...

DOAMNA: Am să fiu în continuare naturală. Şi de ce nu vrei să fim împreună? însurat nu eşti... Altă femeie nu iubeşti... De ce nu vrei să fim împreună?

DOMNUL: Am un motiv foarte serios...

DOAMNA: Care?

DOMNUL: Scuzaţi-iră că nu pot să vă tutuiesc. Detest familiarismul, şinu din convingere... Vă iubesc, doamnă. Ştiu că şi dumneavoastră mă iubiţi...

DOAMNA: Atunci?

DOMNUL: Cum nu înţelegeţi? Dacă setea mea de iubire se realizează, nu pot să aspir la iubire. Păi ce mă fac, doamnă, fără aspiraţia spre iubire? Te cîştig pe dumneata în carne şi oase şi pierd în schimb speranţa divină că odată şi odată te-aş putea întîlni... Eu sper să vă întîlnesc, nu să vă întîlnesc de fapt... N-am nevoie de femeia ideală... Am nevoie de mai mult... Am nevoie de speranţa că voi găsi poate, cîndva, o asemenea femeie... Speranţa, doamnă, nu femeia... Nu-mi luaţi speranţa, ca mă arunc în mare!

DOAMNA: Ai găsit-o!

DOMNUL: Femeia, nu speranţa. Să rămîn eu fără aspiraţie spre o iubire doar de dragul unei iubiri reale? Nu, doamnă. Ar însemna să rămîn fără viaţă sufletească. Prefer să dau faliment decît să rămîn fără viaţă sufletească.

DOAMNA: Ce ai de gînd să faci?

DOMNUL: Crm, ce? Ce-am făcut şi pînă acuma! Aştept o mare iubire... Numai eu ştiu cu cîtă patimă aştept o mare iubire...

DOAMNA: Stimate domn, marea iubire a venit. Sărută-mă.

DOMNUL: Amintiţi-vă că v-am sărutat... Chiar dacă a venit, eu tot mă simt dator să o aştept... Eu aştept incontinuu...

DOAMNA: Vă cramponaţi şi asta mă miră... A trăi fără iubire e o mare suferinţă...

DOMNUL: Aşa este, ăsta e adevărul, sigur, a trăi fără iubirş e o mare suferinţă, dar eu nu vreau să scap de această suferinţă, aş fi distrus dacă aş pierde această suferinţă îngrozitoare. Această suferinţă mă ţine în picioare... Vai de mine şi de mine... Cîte distracţii nu scot eu din suferinţa asta... Cîte beţii zdravene nu se fac pe tema iubirii neîmplinite... cîte călătorii... cîte şi mai cîte... Păi, închipuiţi-vă, doamnă, ce tristă ar fi viaţa noastră fără această veşnică durere. Durerea caută veşnic plăcerea în care să se topească... Căci doar durerea naşte plăceri adevărate...

DOAMNA: Poate'ai dreptate. Sînteţi mai în vîrstă decît mine, aţi călătorit mai mult, poate aveţi dreptate. De cînd am văzut Veneţia, mă simt parcă furată, frustrată. Sînt la Veneţia, şi doar eu ştiu cît de mult aş vrea să fiu la Veneţia... Aş vrea... Numai eu ştiu cît de mult aş vrea să văd Veneţia în care mă aflu în momentul de faţă... *(Simplu.)* Tare aş vrea să văd şi eu Veneţia aia...

DOMNUL: Doamnă, iertaţi-mă, sînteţi la Veneţia, docirmă. Veneţia e chiar Veneţia...

DOAMNA: Veneţia nu există. Există numai dorinţa de a vedea Veneţia. Nădejdea că ai să vezi Veneţia. Durerea că nu'poţi vedea Veneţia. Totuşi, eu vreau să văd Veneţia măcar o dată în viaţă...

DOMNUL: Trebuie să speraţi, doamnă... Speranţa e o floare care nu se veştejeşte niciodată. Sigur că da, doamnă, poate o să vedeţi cîndva Veneţia... *(Uitîndu-se în*

ochii ei). O, dacă ar exista o mare iubire... O, dacă aş putea să vă întîlnesc măcar o dată...

DOAMNA *(amîndoi se duc la fereastră, de acolo aspirația se poate manifesta mai convingător):* O, dacă aş vedea Veneția, o dată, măcar o dată... Sînt la Veneția, dar nimeni nu-mi poate lua speranța că odată şi odată, poate la bătrînețe, poate mai curînd, voi vedea Veneția...

DOMNUL: Mi-a venit pofta să beau ceva... Dacă m-ar iubi cineva cu adevărat... Care să aibă curajul de a mă iubi...

DOAMNA *(bea şi ea un pahar):* Aş bea şi eu un gin... Sînt la Veneția, Piața San Marco e inadmisibil de aproape, Piața San Marco e la doi paşi şi, totuşi, acelaşi vis mă macină... Dacă aş vedea măcar o dată, Veneția... măcar o dată... Presimt că n-am s-o văd niciodată...

Cortina

SUMAR

Don Juan moare ca toți ceilalți . . . .
Aventurile unui bărbat extrem de serios (Somnoroasa aventură) . . . .
Inundația 101
Prostii sub clar de lună 181
O sărbătoare princiară . . . .
Pălăria de pe noptieră . . . .
Treziți-vă în fiecare dimineață! 213
999
Aceşti nebuni fățarnici 311
Împăiați-vă iubiții! 323
Cine pe cine mîntuieşte . . . .
Frumos e în septembrie la Veneția 332